

2013

SERMAYE PİYASASI KURULU

FAALİYET RAPORU

SERMAYE PİYASASINDA YAPISAL DÖNÜŞÜM YILI

2013

SERMAYE PİYASASI KURULU
FAALİYET RAPORU

İçindekiler

TABLOLAR	vi
GRAFİKLER	vii
KISALTMALAR	vii
KURUL BAŞKANININ MESAJI	x
1. SERMAYE PİYASASI KURULU	2
1.1. MİSYON, VİZYON, GÖREV VE YETKİLERİ	2
1.2. KARAR ORGANI VE ORGANİZASYON	3
1.2.1. Karar Organı	3
1.2.2. Organizasyon	5
1.3. BÜTÇE	8
1.4. PERSONEL	8
2. 2013 YILINDA TÜRKİYE EKONOMİSİNE BAKIŞ	12
3. SERMAYE PİYASASINDA YAPISAL DÖNÜŞÜM YILI 2013: İKİNCİL DÜZENLEMELER VE ETKİ DEĞERLENDİRMESİ	16
3.1. 6362 SAYILI KANUNA DAYANARAK YAYIMLANAN İKİNCİL DÜZENLEMELER	16
3.2. SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI VE İHRACINA İLİŞKİN İKİNCİL DÜZENLEMELER VE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER	19
3.2.1. Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kurulumuz Vizyonu	19
3.2.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler	19
3.2.3. Amaç ve Gerekçe	19
3.2.4. Sermaye Piyasası Araçları ve İhracına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler	19
3.3. HALKA AÇIK ORTAKLIKLARA İLİŞKİN İKİNCİL DÜZENLEMELER VE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER	27
3.3.1. Halka Açık Ortaklıklara İlişkin Kurulumuz Vizyonu	27
3.3.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler	27
3.3.3. Amaç ve Gerekçe	28
3.3.4. Halka Açık Ortaklıklara İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler	28
3.4. KAMUNUN AYDINLATILMASINA İLİŞKİN İKİNCİL DÜZENLEMELER VE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER	36
3.4.1. Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin Kurulumuz Vizyonu	36
3.4.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler	36
3.4.3. Amaç ve Gerekçe	36
3.4.4. Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler	37
3.5. YATIRIM HİZMETLERİ VE FAALİYETLERİ İLE YATIRIM KURULUŞLARINA İLİŞKİN İKİNCİL DÜZENLEMELER VE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER	40
3.5.1. Yatırım Hizmet ve Faaliyetleri ile Yatırım Kuruluşlarına İlişkin Kurulumuz Vizyonu	40
3.5.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler	40
3.5.3. Amaç ve Gerekçe	40
3.5.4. Yatırım Hizmet ve Faaliyetleri ile Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler	40
3.6. TAKAS VE SAKLAMA MEVZUATI VE İŞLEYİŞİ İLE MERKEZİ KARŞI TARAF UYGULAMASINA İLİŞKİN İKİNCİL DÜZENLEMELER VE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER	45
3.6.1. Takas ve Saklama İşlemlerine İlişkin Kurulumuz Vizyonu	45
3.6.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler	45
3.6.3. Amaç ve Gerekçe	46
3.6.4. Merkezi Takas Kuruluşları ve Takas İşlemlerine İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler	46
3.7. BORSA MEVZUATINA VE İŞLEYİŞİNE İLİŞKİN İKİNCİL DÜZENLEMELER VE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER	48

3.7.1. Borsalara İlişkin Kurulumuz Vizyonu	48
3.7.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler	48
3.7.3. Amaç ve Gerekçe	49
3.7.4. Borsa ve Piyasa İşleticilerine İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler	49
3.8. KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARINA İLİŞKİN İKİNCİL DÜZENLEMELER VE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER	50
3.8.1. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin Kurulumuz Vizyonu	50
3.8.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler	50
3.8.3. Amaç ve Gerekçe	50
3.8.4. Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Getirilen Yenilikler ve Yapısal Değişiklikler	50
3.8.5. Yatırım Fonlarına İlişkin Getirilen Yenilikler ve Yapısal Değişiklikler	52
3.8.6. Portföy Yönetimi ve Saklamaya İlişkin Getirilen Yenilikler ve Yapısal Değişiklikler	53
3.9. TÜRKİYE SERMAYE PİYASALARI BİRLİĞİ STATÜSÜ İLE GETİRİLEN YENİLİKLER	55
3.9.1. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği'ne İlişkin Kurulumuz Vizyonu	55
3.9.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler	55
3.9.3. Amaç ve Gerekçe	55
3.9.4. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Statüsü ile Getirilen Yenilikler ve Yapısal Değişiklikler	56
3.10. SERMAYE PİYASASI SUÇLARI İLE MÜCADELE KAPSAMINDAKİ İKİNCİL DÜZENLEMELER VE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER	57
3.10.1. Sermaye Piyasası Suçları ile Mücadeleye İlişkin Kurulumuz Vizyonu	57
3.10.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler	57
3.10.3. Amaç ve Gerekçe	58
3.10.4. Yöneticilerin İşlemleri Sonrasında Elde Ettikleri Kazançlara İlişkin Düzenleme ile Getirilen Yenilikler	58
3.10.5. Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirlere İlişkin Getirilen Yenilikler	58
3.10.6. Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı Suçları Hakkında Bildirim Yükümlülüğüne İlişkin Getirilen Yenilikler	58
3.10.7. Piyasa Bozucu Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Getirilen Yenilikler	59
3.11. KURULUN PERFORMANS HEDEFLERİ VE ULAŞMA DERECESİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER	61
3.11.1. İkincil Düzenlemelere İlişkin Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme	61
3.11.2. Yatırım Hizmetleri Konusunda Usûl ve Esasların Belirlenmesine Dair Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme	62
3.11.3. Özel Fon ve Yatırımcı Tazmin Merkezi Konusundaki Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme	62
3.11.4. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği ve Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği Statülerinin Yayımlanarak Yürürlüğe Girmesine Dair Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme	62
3.11.5. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına Dair Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme	62
3.11.6. Borsa İstanbul'un Kuruluşuna İlişkin Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme	63
3.11.7. 2013 Yılı Denetim Planı Çerçevesinde Performans Hedefleri ve Bunların Uygulama Sonuçları	63
3.12. 2013 YILI KURUL İLKE KARARLARI	64
3.13. DEVAM EDEN İKİNCİL DÜZENLEME ÇALIŞMALARI	70
3.13.1. Kamuyu Aydınlatma ile İlgili Devam Eden Çalışmalar	70
3.13.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin Devam Eden Çalışmalar	70
3.13.3. Denetim Konusunda Devam Eden Çalışmalar	71
3.13.4. Aracılık Faaliyetleri, İkincil Piyasalar ve Sermaye Piyasası Kurumlarına İlişkin Devam Eden Çalışmalar	72
3.13.5. Lisanslama Faaliyetlerine İlişkin Devam Eden Çalışmalar	72
3.14. 2014-2016 DÖNEMİ STRATEJİK PLANI	72

İçindekiler

4. SERMAYE PİYASASI KURULU 2013 YILI FAALİYETLERİ	76
4.1. İHRAÇ BAŞVURULARI	76
4.2. İZİNLER VE ONAYLAR	76
4.2.1. Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İzinler	76
4.2.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İzinler	78
4.2.3. Halka Açık Ortaklıklara İlişkin Onaylar	78
4.2.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin İzinler	79
4.2.5. Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin İzinler	79
4.2.6. Değerleme Kuruluşlarına İlişkin İzinler	79
4.2.7. Varlık Kiralama Şirketlerinin/Varlık Finansmanı Fonunun Kuruluşu	80
4.3. GÖZETİM	80
4.3.1. Halka Açık Ortaklıkların Gözetimi	80
4.3.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Gözetimi	81
4.3.3. Yatırım Kuruluşlarının Gözetimi, İzlenmesi ve Denetimi	81
4.3.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Gözetimi	82
4.3.5. Derecelendirme Kuruluşlarının Gözetimi	82
4.3.6. Değerleme Kuruluşlarının Gözetimi	82
4.3.7. Piyasa Gözetimi	82
4.4. DENETİM	83
4.5. DAVALAR, SUÇ DUYURULARI VE İDARİ TEDBİRLER	86
4.5.1. Kurul İşlemleri Aleyhine Açılan Davalar	87
4.5.2. Kurul Tarafından Açılan Davalar	88
4.6. DİĞER KURUMLARLA ORTAK YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR	89
4.6.1. Finansal İstikrar Komitesi	89
4.6.2. İstanbul Finans Merkezi Çalışmaları	89
4.6.3. Onuncu Kalkınma Planı ve Öncelikli Dönüşüm Programları	90
4.6.4. Sistemik Risk Değerlendirme Grubu	90
4.6.5. Finansal Sektör Komisyonu	90
4.6.6. TOBB Türkiye Sermaye Piyasası Meclisi	91
4.6.7. Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu	91
4.6.8. Finansal İstikrar Kurulu (The Financial Stability Board)	91
4.7. AVRUPA BİRLİĞİ (AB) UYUM ÇALIŞMALARİ	92
4.7.1. Mevzuat Uyum Çalışmaları ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon	92
4.7.2. AB Fonlarından Yararlanmaya Yönelik Faaliyetler	93
4.8. ULUSLARARASI İLİŞKİLER	93
4.8.1. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO)	93
4.8.2. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD)	95
4.8.3. Kurulumuz Personelinin Uluslararası Örgüt ve Yabancı Kuruluşlar Nezdinde Geçici Personel (Seconded) Olarak Görevlendirilmesi	96
4.8.4. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) ve Diğer Ticaret Anlaşmaları	96
4.8.5. İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK)	96
4.8.6. İslami Finansal Hizmetler Kurulu (IFSB)	96
4.8.7. İslam Kalkınma Bankası (IDB)	97

4.8.8. Uluslararası Bağımsız Denetim Düzenleyicileri Forumu (IFIAR)	97
4.8.9. İkili İlişkiler ve İmzalanan Mutabakat Zabıtları (Memorandum of Understanding-MoU)	97
4.8.10. Kurulumuzca Düzenlenen Uluslararası Programlar	99
4.8.11. Diğer Uluslararası Faaliyetler	100
4.9. LİSANSLAMA FAALİYETLERİ	100
4.10. BİLGİLENDİRME	101
4.11. BİLGİ KAYNAKLARI	102
4.12. FİNANSAL EĞİTİM VE TANITIM FAALİYETLERİ	102
4.13. BİLGİ SİSTEMLERİ VE TEKNOLOJİK ALTYAPI ÇALIŞMALARI	104
4.13.1. Uygulama Geliştirme Çalışmaları	104
4.13.2. Kurumsal İnternet Sitesi	105
4.13.3. Sistem ve Ağ Alanındaki Çalışmalar	105
4.13.4. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi	105
4.13.5. Bilgi Sistemleri İncelemesi	106
5. 2013 YILINDA TÜRK SERMAYE PİYASASI	110
5.1. SERMAYE PİYASALARINA İLİŞKİN 2013 YILI GÖSTERGELERİ	110
5.2. MENKUL KIYMET STOKLARI	111
5.3. İZAHNAMESİ/İHRAÇ BELGESİ ONAYLANAN SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI	114
5.4. YATIRIM KURULUŞLARI	115
5.5. KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARI	116
5.5.1. Yatırım Fonları	116
5.5.2. Yatırım Ortaklıkları	118
5.6. PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ	119
5.7. PAY PİYASASINDAKİ GELİŞMELER	119
5.7.1. Pay Piyasası ve BIST 100 Endeksi	119
5.7.2. Gelişen İşletmeler Piyasası	122
5.8. BORÇLANMA ARAÇLARI PİYASASINA İLİŞKİN GELİŞMELER VE PİYASA BÜYÜKLÜKLERİ	123
5.9. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASINA İLİŞKİN GELİŞMELER	125
5.10. KIYMETLİ MADENLER VE KIYMETLİ TAŞLAR PİYASASINA İLİŞKİN GELİŞMELER	126
5.11. KALDIRAÇLI ALIM SATIM (FOREKS) İŞLEMLERİNE İLİŞKİN GELİŞMELER	126
6. BORSALAR, MERKEZİ TAKAS VE MERKEZİ SAKLAMA KURULUŞLARI İLE BİRLİKLER	130
6.1. BORSA İSTANBUL A.Ş.	130
6.2. İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.	130
6.3. MERKEZİ KAYIT KURULUŞU A.Ş.	131
6.4. TÜRKİYE SERMAYE PİYASALARI BİRLİĞİ	132
6.5. TÜRKİYE DEĞERLEME UZMANLARI BİRLİĞİ	133
6.6. YATIRIMCI TAZMİN MERKEZİ	133

Tablo Dizini

TABLO 1.1. KURULUN 2013 YILI GELİR VE GİDERLERİ	8
TABLO 1.2. SPK PERSONEL İSTATİSTİKLERİ	9
TABLO 3.1. 6362 SAYILI SPKN'NA DAYANARAK ÇIKARILAN YENİ YÖNETMELİKLER	16
TABLO 3.2. 6362 SAYILI SPKN'NA DAYANARAK ÇIKARILAN YENİ TEBLİĞLER	17
TABLO 3.3. ÇALIŞMALARI 2013 YILINDA BAŞLAYIP 2014 YILINDA RESMİ GAZETE'DE YAYINLANAN YENİ YÖNETMELİKLER VE STATÜLER	18
TABLO 3.4. ÇALIŞMALARI 2013 YILINDA BAŞLAYIP 2014 YILINDA RESMİ GAZETE'DE YAYINLANAN YENİ TEBLİĞLER	18
TABLO 3.5. 2013 YILI PERFORMANS HEDEFLERİ VE UYGULAMA SONUÇLARI	63
TABLO 3.6. 2013 YILI KURUL İLKE KARARLARI	64
TABLO 4.1. İHRAÇ BAŞVURULARI VE SONUÇLARI	76
TABLO 4.2. SPK İZNİNE TABİİ FAALİYETLER VE BU FAALİYETLERİ YÜRÜTEBİLECEK KURULUŞLAR	77
TABLO 4.3. YATIRIM KURULUŞLARININ 2013 YILINDA KURULUMUZA YAPTIKLARI BAŞVURULAR	77
TABLO 4.4. KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARI BAŞVURULARI	78
TABLO 4.5. HALKA AÇIK ORTAKLIKLARIN BAŞVURULARI	79
TABLO 4.6. YILLAR İTİBARIYLA ARACI KURUMLAR NEZDİNDE YAPILAN DENETİM TÜRLERİ	81
TABLO 4.7. DENETİM ÇALIŞMALARININ KONULARINA GÖRE DAĞILIMI	83
TABLO 4.8. DENETİM SONUCUNDA UYGULANAN YAPTIRIMLAR	84
TABLO 4.9. İDARİ PARA CEZASI UYGULAMA NEDENLERİ VE TUTARLARI	85
TABLO 4.10. KURUL İŞLEMLERİNE KARŞI AÇILAN İDARİ DAVALAR	87
TABLO 4.11. KARARA BAĞLANAN İDARİ DAVALAR	87
TABLO 4.12. KURUL ALEYHİNE AÇILAN HUKUK DAVALARI	88
TABLO 4.13. KURUL TARAFINDAN YAPILAN SUÇ DUYURULARI VE AÇILAN KAMU DAVALARI	88
TABLO 4.14. KURULUN BAŞVURUSU ÜZERİNE AÇILAN VE KARARA BAĞLANAN DAVALARA İLİŞKİN BİLGİLER	88
TABLO 4.15. KURUL TARAFINDAN AÇILAN HUKUK DAVALARI	89
TABLO 4.16. KURULCA İMZALANAN İKİLİ MUTABAKATLAR	97
TABLO 4.17. 2013 YILINDA MUTABAKAT ZAPTI İMZALANAN ÜLKELER	99
TABLO 4.18. HAK KAZANILAN LİSANS SAYILARI (2002-2013)	101
TABLO 4.19. KURULUMUZA GELEN BAŞVURULAR	101
TABLO 4.20. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK EĞİTİM SEMİNERİ	103
TABLO 5.1. SERMAYE PİYASALARINA İLİŞKİN 2013 YILI GÖSTERGELERİ	110
TABLO 5.2. MERKEZİ KAYDI SİSTEMDE İZLENEN MENKUL KIYMET BİLGİLERİ	112
TABLO 5.3. MENKUL KIYMET STOK BİLGİLERİ (2012 VE 2013)	112
TABLO 5.4. MENKUL KIYMET STOKLARI (NOMİNAL DEĞER ÜZERİNDEN, 2004-2013)	113
TABLO 5.5. İZAHNAMESİ/İHRAÇ BELGESİ ONAYLANAN SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI İHRAÇLARI (BİN TL)	114
TABLO 5.6. İZAHNAMESİ/İHRAÇ BELGESİ ONAYLANAN SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI İHRAÇLARI (BİN USD)	115
TABLO 5.7. YATIRIM KURULUŞLARININ FAALİYET BELGELERİ	115
TABLO 5.8. YATIRIM FONLARININ TOPLAM PORTFÖY DAĞILIMI (%)	117
TABLO 5.9. PAYLARI BORSADA İŞLEM GÖREN ORTAKLIK SAYISI (31.12.2013)	120
TABLO 5.10. PAYLARI BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ŞİRKETLERE İLİŞKİN TEMEL GÖSTERGELER	121
TABLO 5.11. GELİŞEN İŞLETMELER PİYASASINA İLİŞKİN VERİLER	122
TABLO 5.12. BORÇLANMA ARAÇLARI PİYASASI İŞLEM HACİMLERİ	123
TABLO 5.13. VOB VE VİOP İŞLEM HACMİ BİLGİLERİ (2013)	125
TABLO 5.14. İSTANBUL ALTIN BORSASI İLE BORSA İSTANBUL KIYMETLİ MADENLER VE KIYMETLİ TAŞLAR PİYASASI İŞLEM HACMİ VE MİKTARI	126
TABLO 5.15. KALDIRAÇLI ALIM SATIM YETKİ BELGESİNE SAHİP OLAN ARACI KURUM SAYISI	127
TABLO 5.16. KALDIRAÇLI ALIM SATIM İŞLEMLERİNE İLİŞKİN YILLIK VERİLER	127

Grafik Dizini

GRAFİK 5.1. ÖZEL SEKTÖR MENKUL KIYMETLERİNİN TOPLAM MENKUL KIYMET STOĞU NET DEĞERİ İÇİNDEKİ PAYI (2013)	113
GRAFİK 5.2. YATIRIM FONU TÜRLERİNİN SAYISAL DAĞILIMI	116
GRAFİK 5.3. EMEKLİLİK YATIRIM FONU TÜRLERİNİN SAYISAL DAĞILIMI	117
GRAFİK 5.4. BIST 100 ENDEKSİ VE İŞLEM HACMİ (2004-2013)	119
GRAFİK 5.5. BIST-100 ENDEKSİ VE İŞLEM HACMİ (2013 AYLIK BAZDA)	120
GRAFİK 5.6. PİYASA KAPİTALİZASYONU (MİLYAR USD)	121
GRAFİK 5.7. YABANCI YATIRIMCILARIN SAKLAMA BAKİYELERİ	122
GRAFİK 5.8. BORSA İSTANBUL PAY PİYASASI YABANCI YATIRIMCI İŞLEM HACİMLERİ	123
GRAFİK 5.9. BORSA VE BORSA DIŞI TAHVİL VE BONO GÜNLÜK ORTALAMA İŞLEM HACMİ	124

Kısaltmalar

AB :	Avrupa Birliği	MKK :	Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.
ABD :	Amerika Birleşik Devletleri	MKS :	Merkezi Kaydi Sistem
BIST :	Borsa İstanbul A.Ş.	MTK :	Merkezi Takas Kuruluşları
DİBS :	Devlet İç Borçlanma Senetleri	OECD :	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
EGKS :	Elektronik Genel Kurul Sistemi	SPK :	Sermaye Piyasası Kurulu
EMC :	Gelişen Piyasalar Komitesi	SPKn :	6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
ESMA :	Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi	TAİEX :	AB Teknik Yardım Bilgi Paylaşım Ofisi
FED :	ABD Merkez Bankası	TAKAS BANK:	İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
FSB :	Finansal İstikrar Kurulu	TCMB :	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
GATS :	Hizmet Ticareti Genel Anlaşması	TDUB :	Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği
GİP :	Borsa İstanbul Gelişen İşletmeler Piyasası	TKYD :	Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği
GSYH :	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	TSPAKB :	Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği
HM :	Hazine Müsteşarlığı	TSPB :	Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği
İAB :	İstanbul Altın Borsası	TTK :	6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
İSEDAK:	İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi	TÜİK :	Türkiye İstatistik Kurumu
IMF :	Uluslararası Para Fonu	UNIDROIT :	Özel Hukukun Yeknesaklaştırılmasına Yönelik Uluslararası Enstitü
İMKB :	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası	VİOP :	Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası
IOSCO :	Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü	VOB :	Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş.
KAP :	Kamuyu Aydınlatma Platformu	VDMK :	Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler
KGK :	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu	VKŞ :	Varlık Kiralama Şirketi
KSS :	Kayıtlı Sermaye Sistemi	VTMK :	Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler
MASAK :	Mali Suçları Araştırma Kurulu	WTO :	Dünya Ticaret Örgütü
MİFİD :	Finansal Araç Piyasaları Hakkında AB Direktifi		

“

Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasalarının etkin işleyişini ve tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını sağlamak amacı çerçevesinde faaliyet göstermektedir.

”

Kurul Başkanının Mesajı

Kurul sermaye piyasasının güvenli, adil, şeffaf ve etkin işlemlerini sağlamak için, uluslararası norm ve gelişmelere paralel, değişen piyasa ihtiyaçlarını karşılayan, objektif, sade ve anlaşılabilir yaklaşımlarla, hesap verilebilir düzenleme ve denetleme yapmayı kendisine “MİSYON” edinmiş ve ulusal ve uluslararası alanda öncü, dinamik ve saygın olma “VİZYONU”nu üstlenmiştir.

Sermaye Piyasalarımızın Değerli Paydaşları,

2013 yılı Kurulumuz ve sermaye piyasası katılımcıları açısından yeni sermaye piyasası düzenlemelerinin tartışıldığı ve oluşturulduğu yoğun bir yıl olarak geçti. 6362 sayılı yeni Sermaye Piyasası Kanunu 2012 yılının son günü yürürlüğe girdi. Kanun kapsamında 67 adet yeni ikincil düzenleme ile Avrupa Birliği Direktiflerine uyumlu yeni bir sermaye piyasası hukuki altyapısı oluşturma çalışmaları

tamamlandı. Gelineen noktada sermaye piyasası düzenlemelerimiz, günümüz ve gelecekteki muhtemel ihtiyaçlara cevap verebilecek, uluslararası arenada örnek alınabilecek, en yeni ve en ileri düzenlemelerden birisidir.

Yeni Sermaye Piyasası Kanunu ve yeni ikincil düzenlemeler, finans sistemimizin yeniden yapılandırılmasına ve İstanbul'un uluslararası bir finans merkezi olmasına yönelik hazırlanan Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu, Finansal Ki-

ralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu, Bireysel Katılım Sermayesi, Melek Yatırımcılarla ilgili düzenlemeler ile Bireysel Emeklilik Sistemine yönelik teşvikleri içeren hukuki ve teknik düzenlemelerin son aşamasıdır. Mali sistemimizin hukuki altyapısının uluslararası normlara uyumlu hale getirilmesine yönelik bu çalışmaların da katkısıyla küresel finans merkezi endeksinde üç yıl önce 72. sırada gösterilen ülkemiz ve İstanbul 2013 yılında 44. sıraya yükselmiştir.

2013 yılı hukuki altyapının yenilenmesi yanında kurumsal altyapının da yenilediği bir yıl olmuştur. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, İstanbul Altın Borsası ve Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası, 2013 yılında Borsa İstanbul çatısı altında birleşmiştir. Bu birleşmeyle birlikte Borsa İstanbul her türlü finansal aracın tek çatı altında alınıp satılabilmesine imkân tanıyan, finansal süpermarket anlayışı altında faaliyet gösteren bir yapıya kavuşmuştur. Borsa'nın sermaye piyasası araçlarının, kıymetli madenlerin, enerji ürünleri ve emtianın, hem spot hem vadeli işlemlerinin yapılabileceği bir yapıya sahip olması, hem piyasalardaki derinliği artıracak hem de farklı kategorilerdeki yatırımcıların ihtiyaçlarını karşılayacaktır.

2013 yılı aracılık sektörünün de yeniden yapılandırılması için adım atıldığı bir yıl olmuştur. Küçük ölçekli, çok sayıda aracı kurumdan oluşan aracılık sektörümüzün yeni Kanun kapsamında yeniden yapılandırılmasına; mali yapısı güçlü, kurumsal ve teknik altyapısı yüksek, sektöre katma değer sağlayan aracı kurumlardan oluşan bir sektörün oluşturulmasına yönelik düzenlemeler yıl içinde hayata geçirilmiştir. Aracılık sektörüne ilişkin bu kapsamlı düzenlemelerin 2014 yılı içinde yürürlüğe girmesi öngörülmüş, yeni yapıya geçiş için bir yıllık süre tanınmıştır.

Kolektif yatırım kuruluşlarına yönelik düzenlemelerimiz yenilenmiş ve Avrupa Birliği düzenlemelerine paralellik sağlanmıştır. Yapılan çalışmalarla portföy yönetim sektöründe rekabetin artırılmasına ve ülkemizin bir portföy yönetim merkezi olmasına yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Ülkemizi faizsiz finans ürünleri açısından küresel bir merkez hâline getirmeye yönelik olarak, kira sertifikası alanında uluslararası standartlarda yeni kira sertifikası düzenlemesi yapılmış ve uygulamaya konulmuştur. Yapılan bu düzenlemelerle birlikte 2013 yılında izahname/ihraç belgesi onaylanan kira sertifikası ihraç tavan tutarı 2,9 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Kira sertifikalarını da içine alacak şekilde tüm özel sektör borçlanma aracı ihraçları değerlendirildiğinde, 2013 yılında özel sektör kuruluşlarının nominal 156 milyar TL tutarındaki ihraç limiti Kurulumuzca onaylanmış, bu limit dahilinde yıl içinde 77,8 milyar TL nominal tutarda borçlanma aracının satışı tamamlanmıştır.

2013 yılında 18 şirketin hisse senetleri halka arz edilerek Borsa İstanbul'da işlem görmeye başlamıştır. Bu halka arzlar sonucunda şirketlerimiz yaklaşık 1,4 milyar TL tutarında fon temin etmişlerdir. Halka arz edilen şirketlerin hisse senetlerinin getiri performansları önceki yıllara göre başarılı bir seyir ortaya koymuştur. 2013 yılında Borsa İstanbul Ulusal Endeksi -%11,7'lik negatif performansla sahip olmasına rağmen, halka arz edilen şirket hisse senetleri ortalama %6,4 oranında, Borsa İstanbul tarafından hesaplanan halka arz endeksi ise aynı dönemde %44,8 oranında performans göstermiştir.

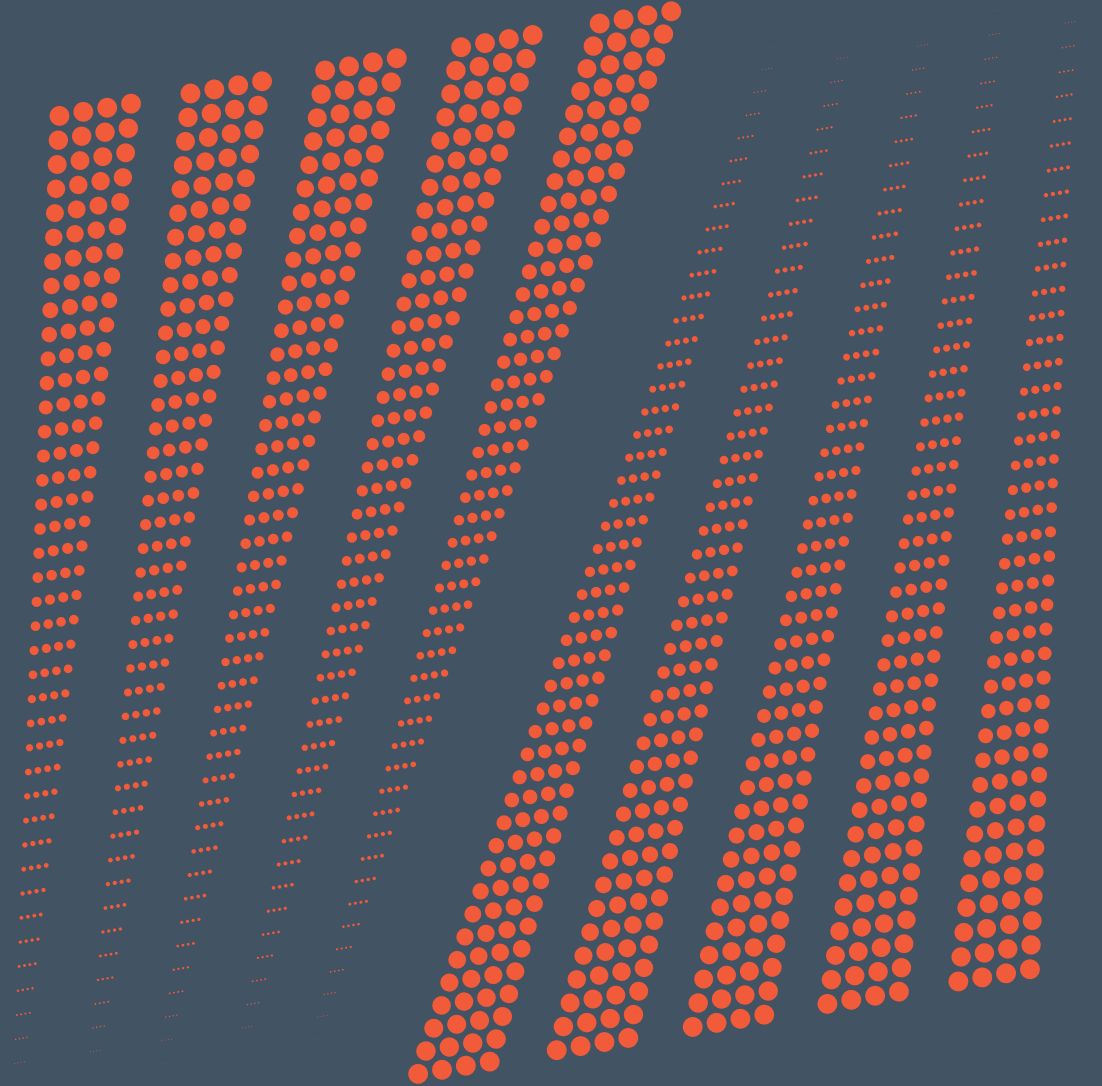
Tasarrufların artırılmasında Bireysel Emeklilik Sistemi önemli bir görev görmektedir. 2013 yılında Bireysel Emeklilik Fonlarının geliştirilmesine yönelik hem arz hem de talep yönlü teşvikleri içeren önemli düzenlemeler yapılmıştır. Getirilen teşvik ve Kurulumuzca yapılan düzenlemeler ile katılımcı sayısı ve yönetim altındaki fon miktarı 2013 yılında önemli artış kaydetmiştir. 2013 yılında sisteme yeni katılanların sayısı 1 milyondan fazla artarak yıl sonunda toplam 4,1 milyon katılımcı sayısına ulaşmıştır. 2012 yılı sonunda 20 milyar TL olan yönetim altındaki fonların toplam büyüklüğü ise 2013 yılı sonunda 24,8 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2013 yılı sermaye piyasalarımız için bir "değişim ve dönüşüm" yılı olmuştur. 2014 yılında Sermaye Piyasası Kurulunun öncelikli gündemi, yürürlüğe giren düzenlemelerin sermaye piyasası paydaşlarınca anlaşılmasını ve uygulanmasını sağlamak ve takip etmek olacaktır. Bunun yanı sıra 2014 yılında Sermaye Piyasası Kurulu olarak iş akış süreçlerimizi gözden geçirecek ve tüm paydaşlarımızla daha kaliteli hizmet vermenin gayreti içinde olacağız. İzin, kayda alma ve denetim süreçlerinde hızlı ve standardizasyonu yüksek bir Sermaye Piyasası Kurulu olmaya gayret gösterecek ve tüm piyasalarımızın eş anlı büyümesi için çaba sarf edeceğiz.

Paydaşlarımızın Sermaye Piyasası Kurulu'nun faaliyetleri hakkında bilgilendirilmesine yönelik olarak hazırlanan 2013 Faaliyet Raporunun faydalı olmasını diler, raporun hazırlanmasında görev alan çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Dr. Vahdettin ERTAŞ
Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı

I. Sermaye Piyasası Kurulu

“

Sermaye Piyasası Kurulu’nun misyonu uluslararası gelişmelere paralel, değişen piyasa ihtiyaçlarını karşılayan, objektif ve hesap verebilir düzenleme ve denetleme yapmaktır.

”

1. Sermaye Piyasası Kurulu

Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunmasını düzenlemek ve denetlemek amacıyla Sermaye Piyasası Kanunu (SPKn) ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kurulmuştur.

Kurul, idari ve mali özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Kurulun ilgili olduğu Bakan, Başbakan tarafından görevlendirilen Bakan'dır.

Kurulun merkezi İstanbul'dadır. Ancak Kurul merkezinin İstanbul'a taşınmasına ilişkin iş ve işlemler tamamlanmaya kadar Kurulun merkezi Ankara'dır.

1.1. Misyon, Vizyon, Görev ve Yetkileri

Kurul, sermaye piyasasının güvenli, adil, şeffaf ve etkin işleyişini sağlamak için uluslararası norm ve gelişmelere paralel, değişen piyasa ihtiyaçlarını karşılayan, objektif, sade ve anlaşılabilir yaklaşımlarla, hesap verilebilir düzenleme ve denetleme yapmayı kendisine "MİSYON" edinmiş ve ulusal ve uluslararası alanda öncü, dinamik ve saygın olma "VİZYONU" nu üstlenmiştir.

SPKn ile Kurulun temel görev ve yetkileri;

- SPKn'da verilen görevler ile SPKn'nun emrettiği uygulamaların yerine getirilmesini ve öngörülen neticelerin sağlanmasını teminen gerekli olan iş ve işlemleri yapmak,
- Kamunun zamanında, yeterli ve doğru olarak aydınlatılmasını sağlamak amacıyla, genel ve özel nitelikte kararlar almak,
- Kanun kapsamına giren kurum ve ortaklıkların bağımsız denetim, derecelendirme, değerlendirme ve bilgi sistemleri denetimi faaliyetine ilişkin şartları ve çalışma esaslarını belirlemek ve bu şartları taşıyanları listeler hâlinde ilan etmek,
- Finansal istikrar ve ulusal veya uluslararası mevzuatın gereklerinin sağlanması amacıyla diğer finansal düzenleyici ve denetleyici kurumlarla her türlü iş birliğini yapmak ve bilgi alışverişinde bulunmak,
- Sermaye piyasalarında düzenleme ve denetimle yetkili muadili yabancı kurumlar ile sermaye piyasalarıyla ilgili olarak karşılıklılık ve mesleki sırrın korunması ilkeleri çerçevesinde karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulmasına ve belge taleplerinin karşılanmasına, yabancı ülkelerdeki sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kuruluşların Türkiye'deki merkez, şube veya ortaklıkları ile yazılı bir sözleşme çerçevesinde dışarıdan hizmet aldıkları kurumlarda denetim ya-

pılmasına ve gerekli idari tedbirlerin alınmasına, bu kapsamda yürütülecek faaliyetlere ilişkin masrafların paylaşımına yönelik ikili veya çok taraflı mutabakat zabıtları imzalamak ve sermaye piyasalarıyla ilgili her türlü iş birliğini yapmak,

- Sermaye piyasasının gelişmesini teminen yeni sermaye piyasası kurumlarına ve araçlarına ilişkin usûl ve esasları düzenlemek ve bunları denetlemek,
- Halka açık ortaklıklarda görev alacaklar, sermaye piyasası kurumlarının yönetici ve diğer çalışanlarının mesleki eğitimi, mesleki yeterliliği ve mesleki ehliyetlerini gösterir sertifika verilmesine ilişkin esasları belirlemek, bu amaçlarla merkez veya şirket kurmak ve bunların faaliyet usûl ve esaslarını belirlemek,
- Sermaye piyasasında yatırımcı ve tasarruf sahiplerine yönelik olarak yatırım tavsiyesinde bulunacak kişiler ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek,
- Kamuyu Aydınlatma Platformunun işletim ve çalışma esasları ile bu Kanun kapsamında Kurula yapılacak bildirim ve başvuruların usûl ve esaslarını belirlemek,
- Sermaye piyasası kurumlarının, halka açık şirketlerin, borsaların ve öz düzenleyici kuruluşların bilgi sistemlerinin işletimine ve bu Kanun çerçevesindeki denetimine ilişkin usûl ve esasları belirlemek,
- Yerli veya yabancı akademisyen veya uygulamacılardan oluşan çalışma gruplarına veya kişilere, mevcut veya gelecekteki düzenleme tercihlerinde esas teşkil etmek üzere sermaye piyasalarına ilişkin ulusal veya uluslararası nitelikli bilimsel araştırmalar yaptırmak,
- Kurulun üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlar, mali, iktisadi ve mesleki teşekküller ile Türkiye'nin

doğrudan üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşların çalışmalarına katılmak, bu kuruluşlarla ortak projeler geliştirmek ve projelerine katkıda bulunmak,

- Kurulun görev alanı ile ilgili uluslararası kuruluşlara, mali, iktisadi ve mesleki teşekküllere üye olmak, olarak belirlenmiştir.

1.2. Karar Organı ve Organizasyon

1.2.1. Karar Organı

Kurul Başkanı ve üyelerinden oluşan Kurul Karar Organı'nın, SPKn ve diğer mevzuatta belirtilenlerin yanı sıra, Kurulun düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu alanla ve Kurulla ilgili yönetmelik ve tebliğ taslaklarını, başvuru dosyalarını, Kurul personeline hazırlanan inceleme ve denetleme raporlarını görüşüp karara bağlamak gibi mesleki nitelikli görevleri yanında idari nitelikli görev ve yetkileri de vardır.

SPKn'ye göre Kurul Karar Organı, Bakanlar Kurulu Kararıyla atanacak 7 üyeden oluşur. Bakanlar Kurulu, üyelerden birini Başkan olarak görevlendirir. Kurul Karar Organı, Kurul Başkanının teklifi ile üyelerden birini ikinci başkan ve birini başkan vekili olarak seçer.

Birol KÜLE, Himmet KARADAĞ, Nurullah GENÇ, Vahdettin ERTAŞ, Bekir Sıtkı ŞAFAK, Murat KOÇ, Bülent GÖKREM, (Soldan sağa)

Kurul Karar Organı

Dr. Vahdettin ERTAŞ
Kurul Başkanı

Bekir Sıtkı ŞAFAK
İkinci Başkan

Prof. Dr. Nurullah GENÇ
Başkan Vekili

Bülent GÖKREM
Kurul Üyesi

Birol KÜLE
Kurul Üyesi

Himmet KARADAĞ
Kurul Üyesi

Murat KOÇ
Kurul Üyesi

1.2.2. Organizasyon

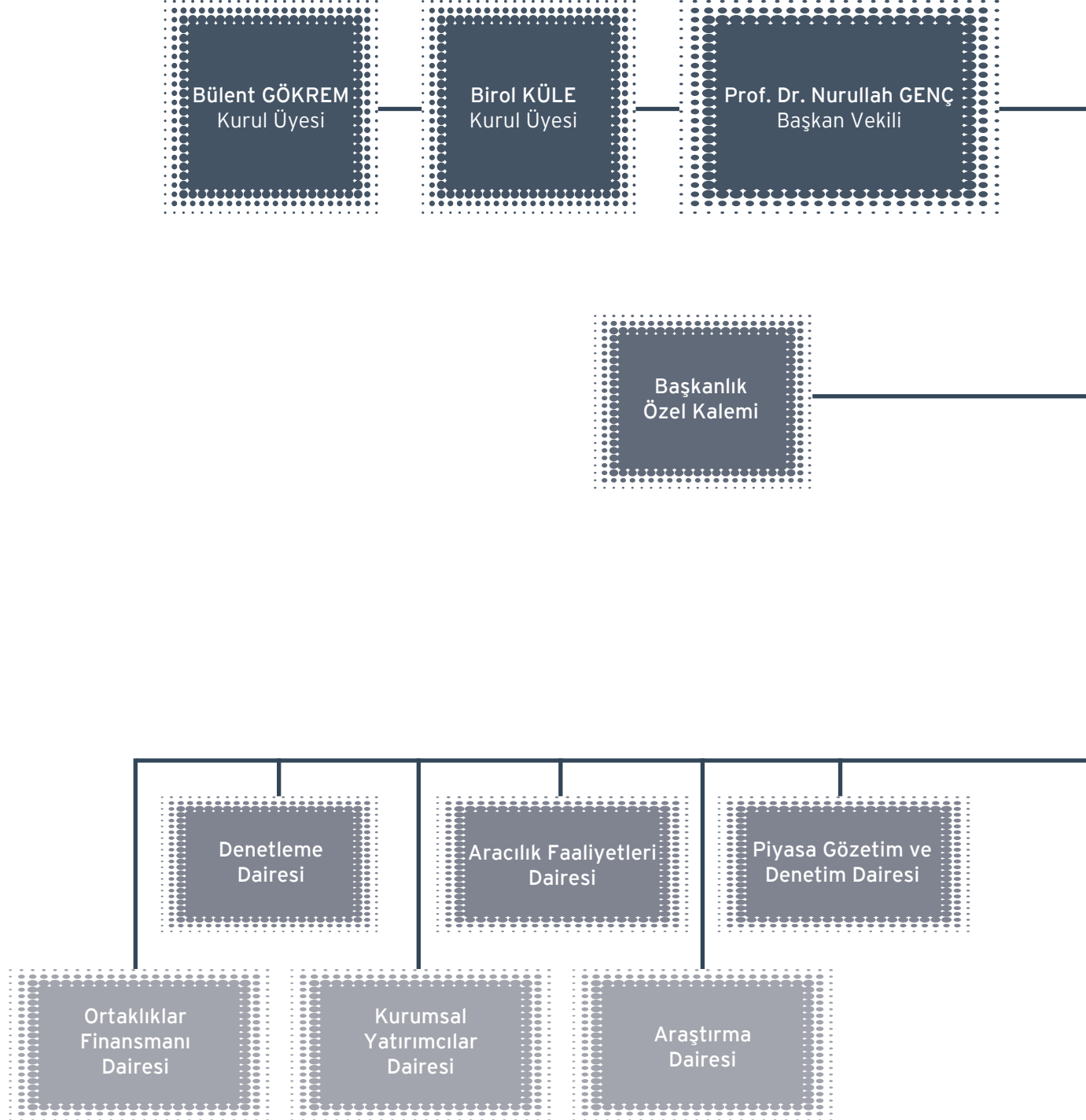
SPK, Kurul Başkanı ve Üyeleri (Kurul Karar Organı) ile Başkana bağlı olarak Kurul faaliyetlerini yürüten hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

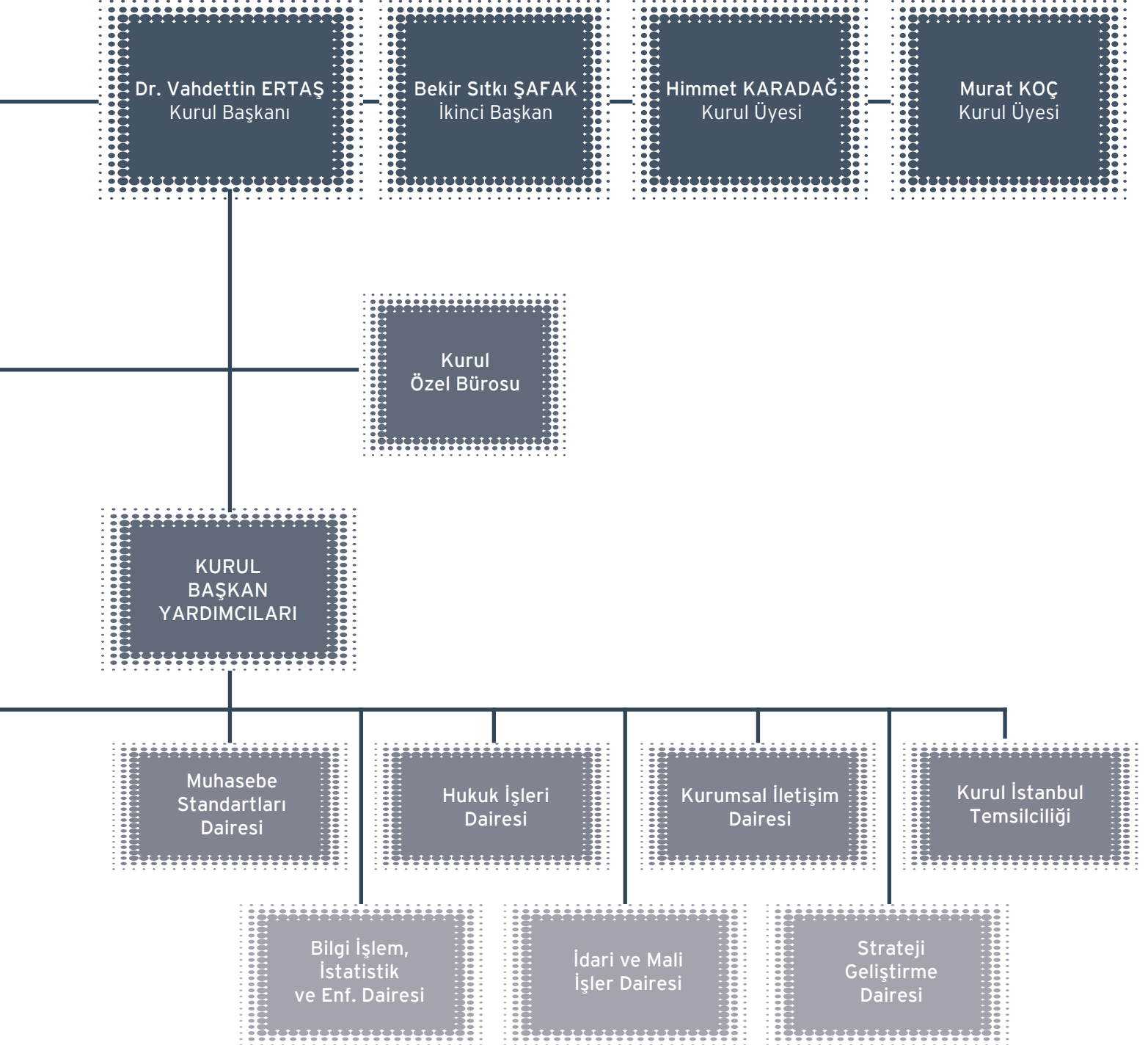
Kurul Başkanı, hem Karar Organının hem de yürütmenin başıdır. Kurul Başkan Yardımcıları hizmet birimleri arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamakla görevlidir.

Kurulun hizmet birimleri; Denetleme Dairesi, Ortaklıklar Finansmanı Dairesi, Aracılık Faaliyetleri Dairesi, Kurumsal Yatırımcılar Dairesi, Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, Araştırma Dairesi, Muhasebe Standartları Dairesi, Bilgi İşlem İstatistik ve Enformasyon Dairesi, Hukuk İşleri Dairesi, Kurumsal İletişim Dairesi, Strateji Geliştirme Dairesi, İdari ve Mali İşler Dairesinden oluşmaktadır.

Sermaye Piyasası Kurulu Organizasyon Şeması

1.3. Bütçe

Kurulumuzun 95.510.000 TL olarak kabul edilen 2013 Mali Yılı Bütçesine ilişkin olarak, yıl içerisinde 79.971.519 TL gider yapılmış ve 162.017.323 TL gelir elde edilmiştir.

Kurulumuzun 2013 yılı gelir ve gider tahmin ve gerçekleştirmelerine ilişkin ayrıntılı bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1.1. Kurulun 2013 Yılı Gelir ve Giderleri

1- Gelirler		
Gelirin Türü	Programlanan (TL)	Gerçekleşen (TL)
Sermaye Piyasası Araçları Kayda Alma Ücretleri	74.129.000	113.362.925
Lojman Kira Gelirleri	380.000	377.360
Diğer Gayrimenkul Kira Gelirleri	630.000	628.250
Borsalardan Alınan Paylar	18.000.000	8.405.896
Faiz Gelirleri	1.501.000	3.948.921
Kurum ve Kişilerden Alınan Bağış ve Yardımlar	0	34.117.448
Diğer Çeşitli Gelirler	870.000	1.176.523
TOPLAM	95.510.000	162.017.323
2- Giderler		
Giderin Türü	Bütçe Ödeneği	Gerçekleşen
Personel Giderleri	57.498.000	55.456.926
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.790.000	3.632.581
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	22.062.000	15.439.702
Cari Transferler	4.500.000	3.822.680
Sermaye Giderleri	7.660.000	1.619.630
TOPLAM	95.510.000	79.971.519
3- Harcırak Giderleri	Bütçe Ödeneği	Gerçekleşen
Yurtiçi Harcırak Giderleri	1.772.000	880.606
Yurtdışı Harcırak Giderleri	1.779.000	988.549
TOPLAM	3.551.000	1.869.155
Kaynak: SPK		

Kurulun tüm giderleri, emrinde kurulan özel bir hesaptan karşılanmaktadır. İhraççılar veya halka arz edenler, satışı yapılacak sermaye piyasası araçlarının ihraç değerinin %0,3'üne kadar; yatırım fonlarının ve değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının üçer aylık dönemlerinin son iş gününde, net varlık değerlerinin %0,005'i tutarında bir ücreti bu hesaba yatırmaktadırlar. Kurul tarafından düzenlenen ve denetlenen borsaların ve diğer teşkilatlanmış

piyasaların, merkezi takas kurumlarının, merkezi saklama kurumlarının ve Merkezi Kayıt Kuruluşunun faiz gelirleri hariç tüm gelirlerinin azami %10'u Kurul bütçesine Kurul tarafından gelir olarak kaydedilebilir. SPKn'da, Kurulun gelirleri giderlerini karşılamaya yetmediği takdirde, açığın genel bütçeden yapılacak Hazine yardımlarından karşılanması öngörülmüş olmasına karşın, 1992 yılından beri Hazine yardımı alınmamıştır.

1.4. Personel

15.01.2012 tarihinde Kurul kadrolarında bulunan Kurul personelinin hak ve yükümlülükleri, Bakanlar Kurulunca 24.08.1982 tarih ve 17792 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sermaye Piyasası Kurulu Personel Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. 6362 sayılı SPKn gereğince, 15.01.2012 tarihinden sonra Kurulda göreve başlayan personel 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tâbidir.

Kurul hizmetleri, yarışma sınavı ile mesleğe başlayan

meslek personeli yardımcısı ve yeterlik sınavından sonra uzman unvanını alan meslek personeli ile idari personel eliyle yürütülmektedir.

2013 yılı faaliyet dönemi içinde emeklilik, nakil, istifa ve görev süresinin sona ermesi gibi sebeplerle 23 personel ayrılmış, buna karşılık, 20 meslek personeli açıktan, 3 meslek personeli naklen, 8 idari personel açıktan ve 1 idari personel naklen Kurul kadrolarına atanmıştır.

Kurulda 2013 yılı sonu itibarıyla 7'si karar organı, 46'sı üst yönetim, 295'i meslek personeli ve yardımcısı, 51'i bi-

lişim personeli ve 185'i idari personel olmak üzere 584 personel görev yapmaktadır (Tablo 1.2.).

Tablo 1.2. SPK Personel İstatistikleri

Personel Sayısı ve Dağılımı	
Başkan ve Üyeler	7
Üst Yönetim	46
Kurul Başkanlık Müşaviri	2
Kurul Başkan Yardımcısı	4
Daire Başkanı	12
Daire Başkan Yardımcısı	13
Kurul Başkanlık Danışmanı	15
Meslek Personeli	295
Başuzman	90
Uzman	118
Başuzman Hukukçu	18
Uzman Hukukçu	18
Uzman Yardımcısı	48
Uzman Hukukçu Yardımcısı	3
Bilişim Personeli	51
İdari Personel	185
TOPLAM	584
Eğitim Durumu(*)	
İlk ve Orta Dereceli Okullar	83
Lisans	228
Yüksek Lisans	328
Doktora	30
Doçent	1
Profesör	1
(*) Bazı personelin birden fazla akademik derecesinin bulunması sebebiyle bu kısmın toplamı personel sayısından farklıdır.	
Demografik Bilgiler	
Kadın Sayısı	226
Erkek Sayısı	358
Yabancı Dil Bilen Personel Sayısı	373
Personelin Hizmet Süresi Ortalaması	13
Personelin Yaş Ortalaması	39
Ankara Personel Sayısı	458
İstanbul Personel Sayısı	126

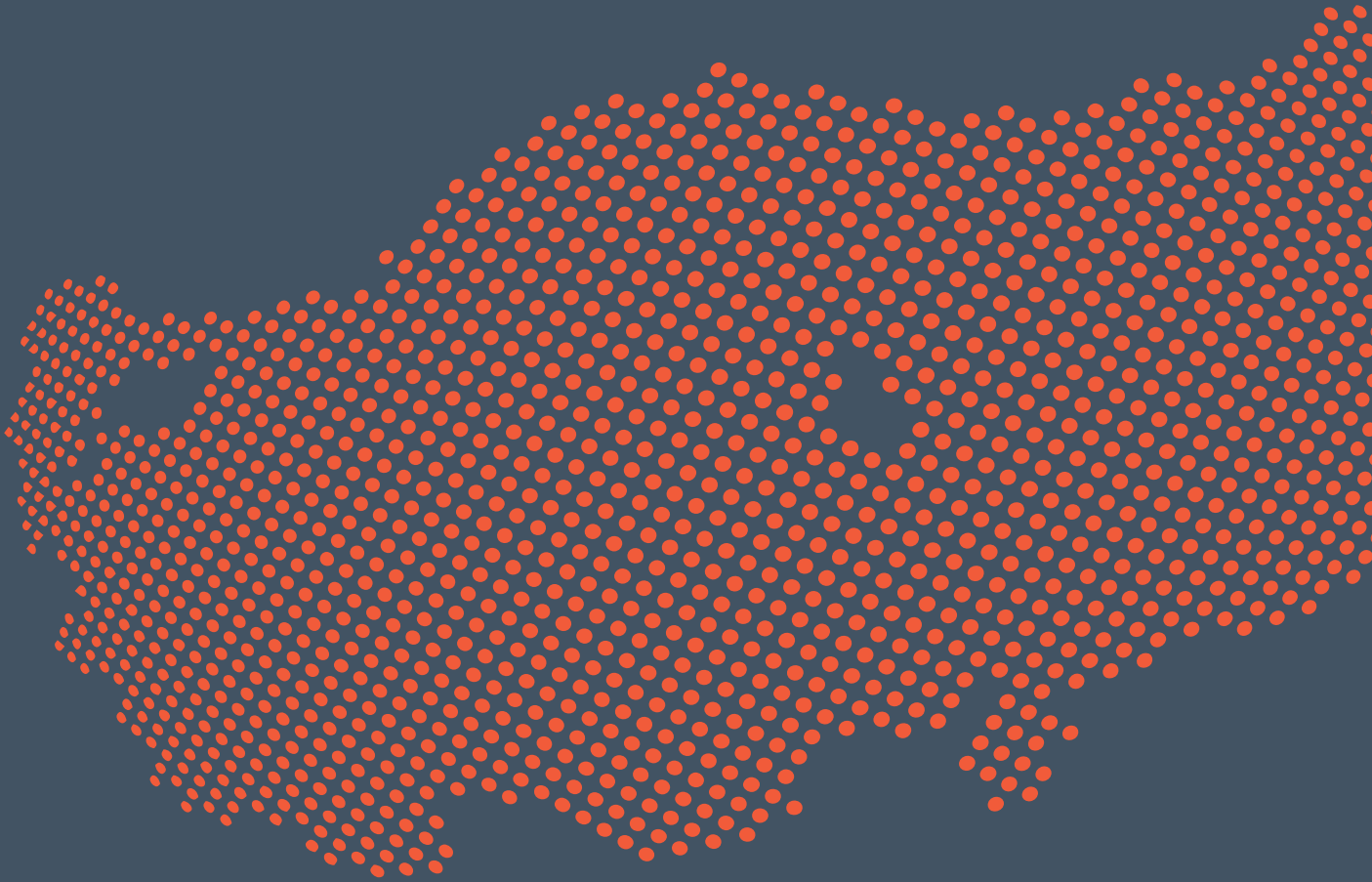
2013 yılında 10 meslek personeli yurtdışına eğitim için gönderilmiştir. Önceki yıllarda yurtdışına gidenlerle birlikte 2013 yılında yurtdışında eğitim gören meslek personeli sayısı 18 olmuştur.

Kurulumuzda 352 personel İngilizce, 9 personel İngilizce-Almanca, 4 personel İngilizce-Fransızca, 2 personel

İngilizce-İspanyolca, 1 personel İngilizce-İtalyanca, 2 personel Almanca ve 2 personel Fransızca olmak üzere 372 personel yabancı dil bilmektedir.

Kurul personelinin 2'si Kurulumuzun üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlarda temsilci olarak, 6'sı ise yurtiçinde çeşitli kamu kurumlarında geçici görevli bulunmaktadır.

II. 2013 Yılında Türkiye Ekonomisine Bakış

“

Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasasının güven, şeffaflık ve kararlılık içinde çalışmasını varoluş nedeni olarak görmektedir.

”

2. 2013 Yılında Türkiye Ekonomisine Bakış

Kredi artış hızının kontrol altına alınmasını hedefleyen politikalar sonucunda 2012 yılında düşüş gösteren ve %2,2 olarak gerçekleşen büyüme hızı 2013 yılında yeniden artmış ve %4,0 olarak gerçekleşmiştir. 2012 sonunda %6 olarak gerçekleşmiş olan cari açığın gayri safi yurtiçi hasılaya oranı 2013 yılı için %7,9 olarak gerçekleşmiştir.

Kamu maliyesi alanında bütçe açığı milli gelirin %1,18'si seviyesinde gerçekleşmiştir. 2012 yılında döviz kurunda hakim olan nispeten yatay seyir, 2013 yılının ilk yarısında da devam etmiştir. Ancak, FED Başkanı Ben Bernanke'nin Mayıs ayında niceliksel gevşeme politikasının sonlandırılmasına ilişkin yaptığı açıklama sonrasında döviz kurlarında yukarı yönlü hareketler meydana gelmiş ve Türk Lirası dolar karşısında 2013 yılında yaklaşık %20 değer kaybetmiştir.

Ekonomide bir yıl öncesine oranla kaydedilen canlanma ve yılın ikinci yarısında döviz kurlarında yaşanan artışa paralel olarak enflasyonda artış yaşanmış, 2012'de %6,16 olan tüketici enflasyonu 2013 yılında %7,40'a yükselmiştir. Enflasyon oranındaki yükselişte bütün ürünlerindeki vergi ayarlamaları ve işlenmemiş gıda ve enerji fiyatlarındaki artışlar da etkili olmuştur.

2012 yılında bir önceki yıla göre 0,6 puan düşüşle %9,2'ye gerileyen işsizlik oranı 2013 yılında %9,7'ye yükselmiştir.

Türkiye'nin 2013 yılında merkezi yönetim bütçe gelirleri 389,4 milyar TL, giderleri ise 407,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında merkezi yönetim bütçe gelirleri, 2012 yılına göre yüzde 17,1, giderleri ise yüzde 12,7 oranında artış göstermiş, böylece 2012 yılında 29,4 milyar TL olan merkezi yönetim bütçe açığı 2013 yılında 18,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı sonu itibarıyla 19 milyar TL olan faiz dışı fazla ise 2013 yılı sonunda 31,5 milyar TL'ye yükselmiştir. 2012 yılında %36,2 olarak gerçekle-

şen kamu borcunun GSYH'ye oranı 2013 yılı için %36 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı dönemine göre %18,7 oranında artarak 99,8 milyar dolar olmuştur. İhracat 2012 yılına göre %0,4 oranında azalarak 151,9 milyar dolar olmuş, ithalat ise %6,4 oranında artış ile 251,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında %64,5 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2013 yılında %60,3'e gerilemiştir.

Sermaye ve finans hesabında rezerv hariç net kayıtlı sermaye girişi 2012 yılındaki 47,4 milyar dolarlık seviyesinden 2013 yılında 61,2 milyar dolara çıkmıştır. Aynı dönemde yurtdışında yerleşik kişilerin yurtiçinde yaptıkları net doğrudan yatırımlar ise bir önceki yıla göre %3,8 oranında azalarak 12,7 milyar dolar olmuştur. Söz konusu dönemde yurtiçinde yerleşik kişilerin yurtdışında yaptıkları net doğrudan yatırımlar %24,4 oranında azalarak 3,1 milyar dolar olmuş; böylece doğrudan yatırımlarda gerçekleşen net sermaye girişi 2013 yılında, 2012 yılına göre %5,4 oranında artarak 9,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2012 yılında 40,8 milyar dolar olan portföy yatırımlarından net sermaye girişi ise, 2013 yılında, 2012 yılına göre %41,6 oranında azalarak 23,8 milyar dolara düşmüştür.

Türkiye'de özel sektör menkul kıymetlerinin toplam stok içindeki payı 2002-2012 döneminde sadece küresel finansal krizin etkilerinin ortaya çıktığı 2009 yılı dışında sürekli olarak artmıştır.

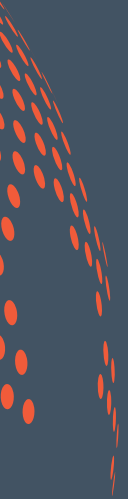
Piyasa değerleri baz alınarak değerlendirildiğinde, ülkemizde özel sektör menkul kıymetlerinin toplam menkul kıymet stoğunun net değeri içindeki payının 2012 yılında %41,44 seviyesinde iken 2013 yılında %39,44'e gerilediği görülmektedir.

III. Sermaye Piyasasında Yapısal Dönüşüm Yılı 2013: İkincil Düzenlemeler ve Etki Değerlendirmesi

“

Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasası araçlarının ihracı, halka açık ortaklıklar, kamunun aydınlatılması, sermaye piyasası kurumları ve faaliyetleri, borsalar ve sermaye piyasası suçlarıyla mücadele alanlarında, dünya ile rekabet edebilir ve yüksek standartlarda bir mevzuat altyapısı oluşturmayı hedeflemektedir.

”

3. Sermaye Piyasasında Yapısal Dönüşüm Yılı 2013: İkincil Düzenlemeler ve Etki Değerlendirmesi

3.1. 6362 Sayılı Kanuna Dayanarak Yayımlanan İkincil Düzenlemeler

6362 sayılı SPKn'nun 30.12.2012 tarih ve 28513 sayılı sayılı Resmi Gazete'de yayımlanması sonrasında Kanun ile genel çerçevesi çizilen yapısal değişikliklere ilişkin ikincil düzenleme çalışmaları yapılmış ve 2013 yılında 6362 sayılı Kanuna dayanarak 10 adet yeni yönetmelik ve 27 adet yeni tebliğ yayınlanmıştır. Bunlara ek olarak, çalışmaları 2013 yılında başlamakla beraber 2014 yılının ilk dört aylık döneminde tamamlanarak Resmi Gazete'de yayımlanan 3 yeni yönetmelik ve statü ile 15 yeni tebliğ bulunmaktadır.¹

Bu bölümde de yer aldığı üzere, yürürlüğe giren yeni mevzuat ile

- Sermaye piyasası araçları ve ihracı,
- Halka açık ortaklıklarda önemli nitelikte işlemler, vekaleten oy kullanma, çağrı yoluyla vekalet toplanması, birleşme ve bölünmeler,

- Finansal tablolar, bağımsız denetim ve özel durumların açıklanması suretiyle kamunun aydınlatılması,
- Yatırım hizmetleri, faaliyetleri ve kuruluşları,
- Takas ve merkezi karşı taraf uygulaması,
- Borsa ve piyasaları,
- Kolektif yatırım kuruluşları,
- Sermaye piyasası suçları ve bunlarla mücadele,

ana konularında; sermaye piyasamızda yapısal değişiklikler ve dönüşümün yasal altyapısı hazırlanmıştır.

Bu çerçevede, 2013 yılında yayımlanan yeni ikincil düzenlemeler, Resmi Gazete'de yayım tarihi sırasına göre aşağıda yer almaktadır:

Tablo 3.1. 6362 Sayılı SPKn'na Dayanarak Çıkarılan Yeni Yönetmelikler

YÖNETMELİKLER			
	Adı	Yayımlandığı Resmi Gazete	
		Tarihi	Sayısı
1	Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik	30.05.2013	28661
2	Yatırımcı Tazmin Merkezine İlişkin Yönetmelik	06.06.2013	28669
3	İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Takas Yönetmeliği	18.07.2013	28711
4	Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik	19.07.2013	28712
5	Menkul Kıymetler Borsalarının Kuruluş ve Organlarına İlişkin Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik	24.07.2013	28717
6	İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği	14.08.2013	28735
7	Menkul Kıymetler Borsalarında Üyeliğe ve Kotasyona İlişkin Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik	31.08.2013	28751
8	Yatırımcı Tazmin Merkezine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	08.10.2013	28789
9	Özel Fon Yönetmeliği	09.11.2013	28816
10	Özel Fon Malvarlığının Yönetimine ve Nemalandırılmasına İlişkin Yönetmelik	06.12.2013	28843

¹Kurulun iç düzenlemeleri ve ilişkili kurumlarla ilgili düzenlemeler dikkate alındığında toplam düzenleme sayısı 67'dir.

Tablo 3.2. 6362 Sayılı SPKn'na Dayanarak Çıkarılan Yeni Tebliğler

TEBLİĞLER			
	Adı	Yayımlandığı Resmi Gazete	
		Tarihi	Sayısı
1	Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-48.1)	28.05.2013	28660
2	Kira Sertifikaları Tebliği (III-61.1)	07.06.2013	28670
3	Borçlanma Araçları Tebliği (II-31.1)	07.06.2013	28670
4	Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği (II-14.1)	13.06.2013	28676
5	Pay Tebliği (VII-128.1)	22.06.2013	28685
6	İzahname ve İhraç Belgesi Tebliği (II-5.1)	22.06.2013	28685
7	Sermaye Piyasası Araçlarının Satışı Tebliği (II-5.2)	28.06.2013	28691
8	Portföy Yönetim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Tebliği (III-55.1)	02.07.2013	28695
9	Portföy Saklama Hizmetine ve Bu Hizmette Bulunacak Kuruluşlara İlişkin Esaslar Tebliği (III-56.1)	02.07.2013	28695
10	Gayrimenkul Sertifikaları Tebliği (VII-128.2)	05.07.2013	28698
11	Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-52.1)	09.07.2013	28702
12	Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (III-37.1)	11.07.2013	28704
13	Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-48.2)	29.08.2013	28750
14	Varant ve Yatırım Kuruluşu Sertifikaları Tebliği (VII-128.3)	10.09.2013	28761
15	Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-48.3)	09.10.2013	28790
16	Yabancı Sermaye Piyasası Araçları ve Depo Sertifikaları İle Yabancı Yatırım Fonu Payları Tebliği (VII-128.4)	23.10.2013	28800
17	Borsa Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-52.2)	27.11.2013	28834
18	Yöneticilerin Net Alım Satım Kazançlarını İhraççılara Ödemeleri Hakkında Tebliğ (VI-103.1)	12.12.2013	28849
19	Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ (III-39-1)	17.12.2013	28854
20	Bireysel Portföylerin ve Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirilmesine ve Kolektif Yatırım Kuruluşlarını Notlandırma ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (VII-128.5)	17.12.2013	28854
21	Vekaleten Oy Kullanılması ve Çağrı Yoluyla Vekalet Toplanması Tebliği (II-30.1)	24.12.2013	28861
22	Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği (II-23.1)	24.12.2013	28861
23	Kayıtlı Sermaye Sistemi Tebliği (II-18.1)	25.12.2013	28862
24	Kamuyu Aydınlatma Platformu Tebliği (VII-128.6)	27.12.2013	28864

Tablo 3.2.'nin devamı diğer sayfada yer almaktadır. ►

TEBLİĞLER			
	Adı	Yayımlandığı Resmi Gazete	
		Tarihi	Sayısı
25	Birleşme ve Bölünme Tebliği (II-23.2)	28.12.2013	28865
26	Ortaklıkların Kanun Kapsamından Çıkarılması ve Paylarının Borsada İşlem Görmesi Zorunluluğuna İlişkin Esaslar Tebliği (II-16.1)	30.12.2013	28867 (Mükerrer)
27	Yatırım Fonlarının Finansal Raporlama Esaslarına İlişkin Tebliğ (II-14.2)	30.12.2013	28867 (Mükerrer)

Tablo 3.3. Çalışmaları 2013 Yılında Başlayıp 2014 Yılında Resmi Gazete’de Yayımlanan Yeni Yönetmelikler ve Statüler

YÖNETMELİKLER ve STATÜLER			
	Adı	Yayımlandığı Resmi Gazete	
		Tarihi	Sayısı
1	Yatırımcıların Tazmini ile Tedrici Tasfiye Usûl ve Esasları Hakkında Yönetmelik	29.03.2014	28956
2	Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği Statüsü	02.04.2014	28960
3	Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Statüsü	02.04.2014	28960

Tablo 3.4. Çalışmaları 2013 Yılında Başlayıp 2014 Yılında Resmi Gazete’de Yayımlanan Yeni Tebliğler

TEBLİĞLER			
	Adı	Yayımlandığı Resmi Gazete	
		Tarihi	Sayısı
1	Girişim Sermayesi Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-52.4)	02.01.2014	28870
2	Ortaklıktan Çıkarma ve Satma Hakları Tebliği (II-27.1)	02.01.2014	28870
3	Geri Alınan Paylar Tebliği (II-22.1)	03.01.2014	28871
4	Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)	03.01.2014	28871
5	Gayrimenkul Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-52.3)	03.01.2014	28871
6	Varlığa veya İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetler Tebliği (III-58.1)	09.01.2014	28877
7	Teminatlı Menkul Kıymetler Tebliği (III-59.1)	21.01.2014	28889
8	Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği (VI-104.1)	21.01.2014	28889
9	Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı Suçları Hakkında Bildirim Yükümlülüğü Tebliği (V-102.1)	21.01.2014	28889
10	Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (V-101.1)	21.01.2014	28889
11	Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (III-48.1.a)	23.01.2014	28891
12	Özel Durumlar Tebliği (II-15.1)	23.01.2014	28891
13	Payları Borsada İşlem Görmeyen Ortaklıklara İlişkin Özel Durumlar Tebliği (II-15.2)	23.01.2014	28891
14	Pay Alım Teklifi Tebliği (II-26.1)	23.01.2014	28891
15	Kâr Payı Tebliği (II-19.1)	23.01.2014	28891

3.2. Sermaye Piyasası Araçları ve İhracına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Yapısal Değişiklikler

3.2.1. Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kurulumuz Vizyonu

Ülkemiz sermaye piyasasının uluslararası anlamda rekabet gücünün artırılması amacıyla piyasaların işleyişinin yanı sıra gelişmesinin sağlanması için, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması ilkesini de dikkate alarak,

sermaye piyasalarından daha çok kaynak toplanmasını sağlayan, ihraççıların fon ihtiyaçlarını karşılayabilecek sermaye piyasası araçları düzenlemelerinin gerçekleştirilmesi.

3.2.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler

Mülga 2499 sayılı Kanun'da yer alan sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınma sistemi kaldırılarak yerine Avrupa Birliği mevzuatına paralel bir biçimde, izahnamenin Kurulca onaylanması sistemine geçilmiştir. İzahname geçerlilik süresi kavramı da ilk kez ülkemiz mevzuatına kazandırılarak, her ihraç öncesi onay, tes-cil ve ilan süreçlerinin tekrarlanmasının ve her araç için farklı izahname hazırlanmasının getirdiği ek maliyetler azaltılarak ihraçlara kolaylık sağlanmıştır.

Paylarının piyasa fiyatı veya defter değeri, nominal değerinin altında olan şirketlerin nominal değerinin altında bir fiyatla pay ihraç edebilmesine Kurulca izin verilmesi

imkânı getirilerek, payları nominal değerinin altında işlem gören borsa şirketlerinin finansal sorunlarının derinleşmesinin önlenmesine yönelik adımlar atılmıştır.

Borçlanma aracı niteliğinde sermaye piyasası aracı ihraçlarına ilişkin limit belirleme yetkisinin, halka açık ortaklıklar için Kurulda, halka açık ortaklıklar dışında kalan ihraççılar için ise ilgili Bakan'da olduğu düzenlenmiştir.

Belirli şartları taşıyan ortaklıkların yanı sıra, büyüklük, satış yapılan yatırımcılar, verilen garantiler, borsada işlem görme, satış yöntemi gibi belirli nitelikleri itibarıyla ihraçların kısmen veya tamamen Kanun kapsamındaki yükümlülüklerden muaf tutulabilmesine imkân tanınmıştır.

3.2.3. Amaç ve Gerekçe

Küresel finans piyasalarının yapısının ve bu yapı içerisinde bulunan Türk sermaye piyasasının gelişmesi ve ülkemizin özellikle son on yıl içinde göstermiş olduğu ekonomik istikrar ve buna paralel olarak mali piyasaların sağlıklı bir yapıya kavuşmaya başlamasıyla birlikte; söz konusu gelişmelerin kalıcı etkiler sağlaması için dünya ile rekabet edebilir, yüksek standartlarda ve özellikle yeni şartlara uygun bir mevzuat altyapısının kurulması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede sermaye piyasası araçları ve söz konusu araçların ihracına ilişkin düzenlemelerde değişiklikler yapılmıştır.

Sermaye piyasası araçları ve ihraçlarına ilişkin olarak 6362 sayılı SPKn ve söz konusu Kanun kapsamında yapılan ikincil mevzuat değişiklikleri ile sermaye piyasalarında ihracı gerçekleştirilen araçların farklılaşması, yatırım için farklı seçeneklerin ortaya konulması, yatırım ortamının iyileştirilmesi, sağlam ve şeffaf bir düzenleme altyapısının oluşturulması, sorumluluk esaslarının belirlenmesi ve yatırımcı açısından güven ortamının oluşturulması hedeflenmiştir.

3.2.4. Sermaye Piyasası Araçları ve İhracına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler

3.2.4.1. Kira Sertifikalarına İlişkin Getirilen Yenilikler

Varlık kiralama şirketleri (VKŞ) münhasıran kira sertifikası ihraç etmek üzere kurulan anonim ortaklıklardır. Kira sertifikaları; önceki düzenlemelerde yer alan sahipliğe dayalı kira sertifikalarına ek olarak, inancılı mülkiyete dayalı, alım-satıma dayalı, ortaklığa dayalı ve eser sözleşmesine dayalı olarak da sınıflandırılmış olup, önceki düzenlemede

yer alan kira sertifikası türü sahipliğe dayalı kira sertifikası adı altında yeniden düzenlenmiştir.

Yönetim sözleşmesine dayalı kira sertifikaları, kaynak kuruluşa ait varlık veya hakların vade boyunca kiralınması da dahil olmak üzere VKŞ lehine yönetilmesi neticesinde

elde edilen gelirlerin sözleşme hükümleri çerçevesinde VKŞ'ye aktarılması amacıyla ihraç edilen kira sertifikalarıdır.

Alım satıma dayalı kira sertifikası, satın alınan varlığın kâr payı ile fon kullanıcısına satılması ve satış bedelinin yatırımcılar ile paylaşılması esasına dayanmaktadır.

Ortaklığa dayalı kira sertifikaları ise;

i) VKŞ'nin tek sermayedar olduğu ve girişimci tarafından yönetilen bir ortak girişimden elde edilen kârın paylaşımı esasına dayanmaktadır.

ii) VKŞ'nin diğer ortaklarla birlikte sermayesine katıldığı bir ortak girişimden elde edilen kârın paylaşımı esasına dayanmaktadır.

Eser sözleşmesine dayalı kira sertifikası, VKŞ'nin meydana getirdiği, bir eserin kiralanması veya satılması suretiyle eserin gelirinin yatırımcılar ile paylaşılması esasına dayanmaktadır.

Yeni tebliğ hükümleri ile birlikte yukarıda sayılan kira sertifikası türlerinin birlikte kullanılması suretiyle karma kira sertifikası ihracı yapılabilmesi mümkün hâle gelmiştir.

Sahipliğe Dayalı Kira Sertifikalarına İlişkin Getirilen Yenilikler

Kira sertifikası ihracının tutarına ilişkin olarak herhangi bir belirleme yapılmamıştır. Sahipliğe dayalı kira sertifikası ihraçlarında ise ihraç tutarının, varlığın veya hakkın VKŞ'ye devri ile VKŞ'den kaynak kuruluş veya üçüncü kişilere devri hâlinde hazırlanması gereken değerlendirme raporunda yer alan gerçeğe uygun değerinin %90'ından fazla olamayacağı öngörülmüştür.

Bununla birlikte, VKŞ'ye devredilecek varlıklar her türlü varlık ve hakları kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Kira Sertifikalarının İhracına İlişkin Getirilen Kolaylıklar

İhraç edilecek kira sertifikalarının Kurulumuzca uygun görülecek ihraç tavanı içinde tertipler hâlinde satılabilmesine ve VKŞ'nin aynı anda çoklu ihracına imkân verilmiştir.

Varlık ve Haklara İlişkin Değer Tespiti Yaptırma Zorunluluğu

Yatırımcıların haklarını koruma adına, sahipliğe dayalı, ortaklığa dayalı ve eser sözleşmesine dayalı kira sertifikası ihraçlarında değer tespiti yaptırma zorunluluğu getirilmiştir.

Bu çerçevede;

a) Sahipliğe dayalı kira sertifikası ihraçlarında varlığın veya hakkın, VKŞ'ye devri ile VKŞ'den kaynak kuruluş veya üçüncü kişilere devri hâlinde,

b) Ortaklığa dayalı kira sertifikası ihraçlarında;

1. Ortak girişime konu proje değerinin belirlenmesi aşamasında,
2. Ortak girişimin VKŞ dışında kalan ortakların ortak girişime nakit dışında varlık veya hak koyması hâlinde,

c) Eser sözleşmesine dayalı kira sertifikası ihraçlarında;

1. Eser bedelinin tespit edilmesi aşamasında,
2. Esere ilişkin satış sözleşmesinin düzenlenmesi öncesinde

değer tespiti yaptırma zorunluluğu getirilmiştir.

3.2.4.2. Borçlanma Araçları Tebliği ile Getirilen Yenilikler

Satışa İlişkin Getirilen Kolaylıklar

Satılamayan veya satışından vazgeçilen borçlanma araçlarının aynı koşullar üzerinden veya koşulları değiştirilmek suretiyle tekrar satışı düzenlenmiştir. Aynı tertip içinde satışa sunulan farklı tür ve vadelerdeki borçlanma araçları arasında yatırımcı talebine göre aktarma yapılması imkânı sağlanmıştır.

İhraç Limitine İlişkin Yenilikler

İhraç limitine esas alınacak finansal tablolarda genel kurul onayı zorunluluğu kaldırılmış, ihraççı talebi üzerine veya Kurul kararı çerçevesinde ara dönem finansal tablolar üzerinden ihraç limiti hesaplanması uygulaması düzenlenmiştir.

5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanmış olan bankalar ve finansal kuruluşlar ile 6361 sayılı Finansal Kiralama,

Factoring ve Finansman Şirketleri Kanununda tanımlanmış olan şirketlerin kredi derecelendirme notuna göre ihraç limitlerinde artış yapılması ve ihraççıların talebi üzerine yurtdışında gerçekleştirilecek ihraçlarda ek ihraç limiti imkânı düzenlenmiştir.

Esas Alınacak Döviz Kurlarına İlişkin Belirlemeler

Yurtiçi ve yurtdışı ihraç tavanı uygulamalarına ve döviz cinsinden yapılan ihraçlarda esas alınacak kurlara ilişkin hükümler ayrıntılı olarak ele alınarak bu konudaki belirsizlikler giderilmiştir.

Yurtdışı İhraçların Takibine İlişkin Getirilen Yenilikler

Yurtdışında ihraç edilecek borçlanma araçlarının kayden ihracı ve bu ihraçlara ilişkin verilerin Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'ye (MKK) bildirimine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Yurtdışında ihraç edilecek borçlanma araçla-

rının MKK nezdinde elektronik ortamda kayden ihracı ve bunlara ilişkin hakların izlenmesi zorunlu tutulmuş, ancak bunların ihraççının veya MKK üyesinin niteliğine göre MKK nezdinde hak sahibi ismine hesap açılmaksızın toplu

olarak tutulabilmesine imkân tanınmıştır. Bunun yanında, Kurul ihraççının talebi üzerine yurtdışında ihraç edilecek borçlanma araçlarının MKK nezdinde kayden ihraç edilmesi zorunluluğuna muafiyet verebilir.

3.2.4.3. İzahname ve İhraç Belgesi Tebliği ile Getirilen Yenilikler

İzahnamenin Yapısına ve Süresine İlişkin Getirilen Yenilikler

Kanun çerçevesinde, sermaye piyasası araçlarının ihraçında veya borsada işlem görmesinde hazırlanacak izahnamenin tek bir belgeden oluşabilmesinin yanı sıra; ihraççı bilgi dokümanı, sermaye piyasası aracı notu ve özet olmak üzere birden fazla belge şeklinde de hazırlanabilmesine imkân verilerek, ihraççılara esneklik sağlanmıştır.

Sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmeksizin ihraç edilmesi durumunda, yurtdışında gerçekleştirilecek ihraçlarda veya ihraççıların izahname hazırlamaksızın ya da duyuru metni ilan etmeksizin gerçekleştireceği her türlü sermaye piyasası aracı ihracında ihraç belgesinin hazırlanması ve onaylanması zorunluluğu getirilmiştir.

6362 sayılı SPKn çerçevesinde, izahnamenin güncelliğinin korunması kaydıyla, ilk yayım tarihinden itibaren bir yıl boyunca gerçekleştirilecek ihraçlar için, ihraç belgesinin ise bu belgenin onaylanmasının kararlaştırıldığı Kurul karar tarihinden itibaren bir yıllık süre içerisinde yapılacak ihraçlar için geçerli olacağı düzenlenmiştir.

İzahname Hazırlama Muafiyetlerinin AB Mevzuatına Uyumu

İzahname hazırlama yükümlülüğünden muafiyetler ile izahname hazırlanmasını gerektirmeyen durumlar Avrupa Birliği düzenlemeleri kapsamında revize edilmiştir. Bu kapsamda; her halka arz için ayrı ayrı olmak üzere yatırımcı başına en az 250.000 TL değerinde sermaye piyasası aracı alan yatırımcılara yönelik halka arzlarda ve birim nominal değeri en az 250.000 TL olan sermaye

piyasası araçlarının halka arzında izahname muafiyeti tanınmıştır. Ayrıca, payların ilk halka arzı hariç olmak üzere, halka arz edilecek tüm sermaye piyasası araçlarının toplam satış bedelinin 5.000.000 TL'nin altında olması durumunda Kurulca izahname hazırlama yükümlülüğünden muafiyet getirilebileceği düzenlenmiştir.

Avrupa Birliği düzenlemeleri çerçevesinde izahnamelerde bazı bilgilere yer verilmemesinin koşullarına yönelik olan ve Kurulumuzun mevcut düzenlemelerinde yer almayan hükümler sermaye piyasası mevzuatına kazandırılmıştır.

İzahnamelerde Yer Alacak Finansal Tablolar

İzahnamelerde yer alacak finansal tablolara ilişkin bağımsız denetim yükümlülükleri yeniden düzenlenerek, halka açık ortaklıkların hazırlayacakları izahnamelerde esas olarak bağımsız denetimden geçmiş yıllık ve gerekli olması durumunda sınırlı incelemeden geçmiş altı aylık ara dönem finansal tablolara yer verilmesi yönünde düzenleme yapılmış ve bağımsız denetimden veya sınırlı incelemeden geçirilmemiş ara dönem finansal tablolara izahnamede yer verilmemesi benimsenmiştir.

Arz Programı İzahnamesi

Bankalar tarafından, genel kurullarınca onaylanan azami beş yıllık bir arz programı çerçevesinde hazırlanacak arz programı izahnamesi ile ortaklık hakkı vermeyen sermaye piyasası araçlarının, aynı yıl içinde birden çok ihraç edilmesi imkânı sağlanarak, arz programı izahnamesine yönelik düzenlemeler sermaye piyasası mevzuatına kazandırılmıştır.

3.2.4.4. Pay Tebliği ile Getirilen Yenilikler

Halka Açılma Öncesi ve Sonrasında Uyulacak Şartlar

Halka açık olmayan şirketlerin halka açılma başvuruları öncesinde ve halka arzlarının gerçekleşmesi durumunda uymaları gereken yeni şartlar belirlenmiştir.

Halka Açık Ortaklıkların Bedelli Sermaye Artırımları

Halka açık ortaklıkların yapacakları bedelli sermaye artırımlarında ortaya çıkan sermaye koyma borcunun nakit olarak yerine getirilmesi esastır. Ancak ortaklığa sadece nakden konulan fonlar sebebiyle oluşan borçlar, bazı ko-

şullarda sermaye koyma borcuna mahsup edilebilir.

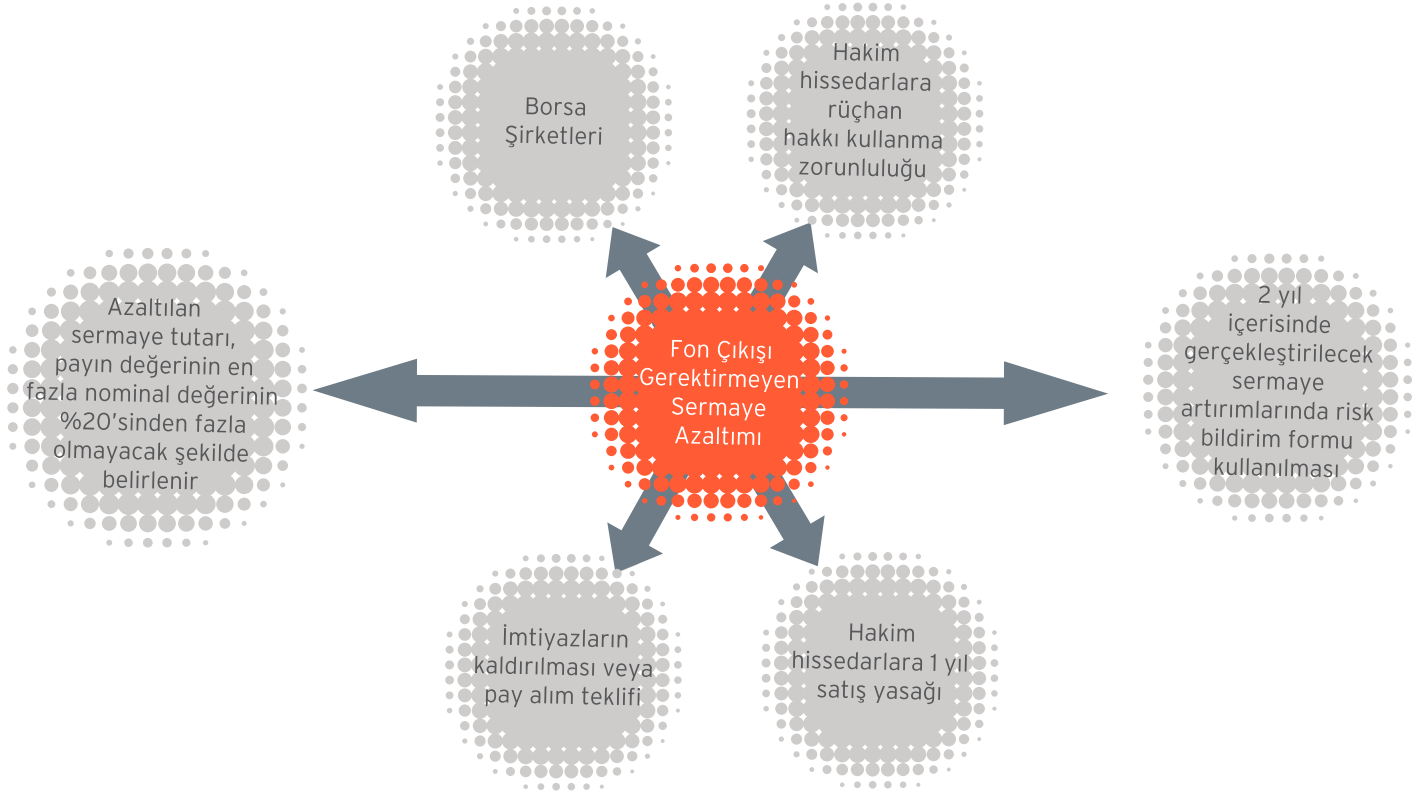
Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Nominal Değerin Altında Pay İhracı

Kayıtlı sermaye sisteminde bulunan halka açık ortaklıklar tarafından borçlanma araçlarının ihracı nedeniyle ortaklıktan alacaklı olanlara, ortaklık varantı sahiplerine ya da pay edindirme programları çerçevesinde pay edinme hakkı elde eden çalışanlarına yönelik olarak şarta bağlı sermaye artırımı gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır.

Fon Çıkışı Gerektirmeyen Sermaye Azaltımı

Payları borsada nominal değerinin altında işlem gören ortaklıklara bilanço açığının kapatılması amacıyla sermaye

azaltımı yapabilme imkânı tanınmış ve yatırımcıların korunması amacıyla konuya ilişkin çeşitli yeni düzenlemelere gidilmiştir.

İlk Halka Arz Maliyetlerinin Paylaşımı

İlk halka arz maliyetlerinin sadece şirketlere yüklenmesi amacıyla, ortak satışının bulunması durumunda

bunların halka arzdan yararlanan paydaşlara dağıtılması uygulamasına gidilmiştir.

Sermaye Artırımı Yoluyla Halka Arzlar	Mevcut Ortak Satışı Yoluyla Halka Arz	Mevcut Ortak Satışı+Sermaye Artırımı Yoluyla Halka Arz
Tüm giderler ortaklığa ait	HALKA ARZ EDEN - Aracılık ve danışmanlık maliyetleri, - Borsa tarafından alınacak ilk kotasyon ücretleri, - Halka arz edilecek payların nominal değeri ile ihraç değeri arasındaki fark üzerinden alınacak Kurul ücreti	İHRAÇÇI ve HALKA ARZ EDEN - Aracılık ve danışmanlık maliyetleri, - Borsa tarafından alınacak ilk kotasyon ücretleri, - Halka arz edilecek payların nominal değeri ile ihraç değeri arasındaki fark üzerinden alınacak Kurul ücreti halka arz edilen payların birbirine olan oranı gözetilerek ortaklık ve halka arz edenler tarafından paylaşılır
	ORTAKLIK Ortaklığın sermayesinin tamamının nominal değeri üzerinden alınan Kurul ücreti ile diğer giderler	ORTAKLIK Ortaklığın sermayesinin tamamının nominal değeri üzerinden alınan Kurul ücreti ile diğer giderler

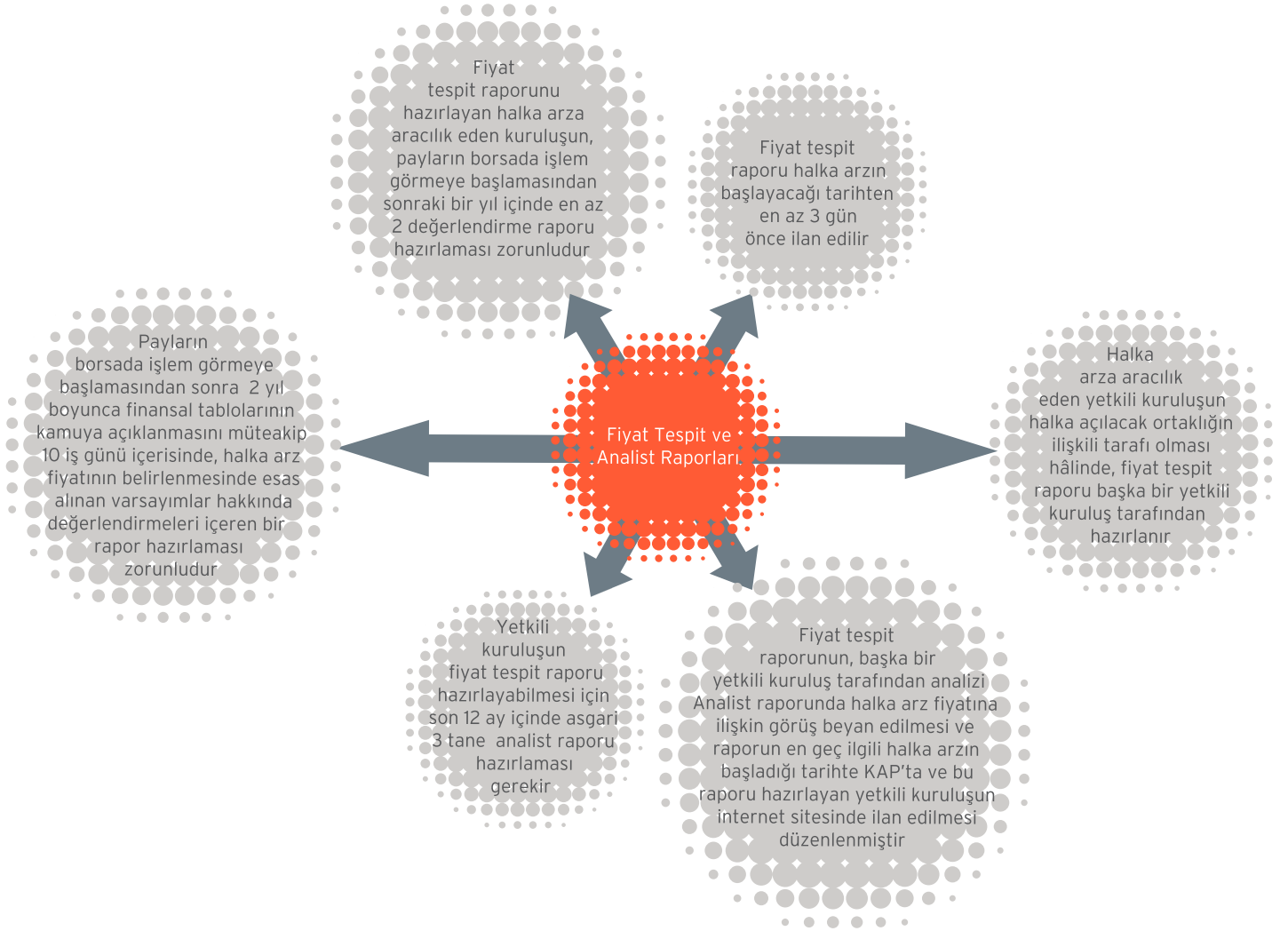
Ortak Satışında Bilgi Formu

Payları borsada işlem gören ortaklıkların herhangi bir on iki aylık dönemde sermayesinin %10'unu veya fiili dolaşımdaki paylarının nominal tutarının %50'sini aşan pay satışlarının yönetim kontrolüne sahip ortaklar tarafından borsada gerçekleştirilmesinin planlanması durumunda, ilgili ortaklar tarafından Kurulca esasları belirlenen bilgi formunun düzenlenmesi ve bu formun satış öncesinde

Kurulca onaylanması zorunluluğu getirilmiştir.

Fiyat Tespit ve Analist Raporları

Halka arzda satışa aracılık eden yetkili kuruluş tarafından hazırlanan fiyat tespit raporunun, başka bir yetkili kuruluş tarafından analiz edilebilmesine ve bu raporun Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda ilan edilmesine imkân tanınmıştır.

3.2.4.5. Sermaye Piyasası Araçlarının Satışına İlişkin Getirilen Yenilikler

Kurumsal ve Nitelikli Yatırımcı Tanımı

Kurumsal ve nitelikli yatırımcı tanımı, Kurul düzenlemelerinde birliğin sağlanması ve Avrupa Birliği düzenlemelerine uyum amacıyla Kurulun yatırım kuruluşlarına ilişkin düzenlemelerinde tanımlanan profesyonel müşteri ifadesine atıf yapılmak suretiyle yeniden yapılmıştır. Bu çerçevede, kurumsal yatırımcılar kavramı; kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası kuruluşlar ile aktif toplamının 50.000.000 TL, yıllık net hâsılatının 90.000.000 TL, özsermayesinin 5.000.000

TL'sinin üzerinde olması kısıtlarından en az ikisini taşıyan kuruluşları kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Talebe dayalı olarak profesyonel müşteri kabul edilecek müşteriler nitelikli yatırımcı olarak kabul edilmiştir.

Satışa İlişkin Belirlemeler

Sermaye piyasası araçlarının satışının hangi durumda tamamlanmış olacağı açıkça tanımlanmıştır. Bu çerçevede, kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının MKK nezdinde izlenen yatırımcı hesabına ya da MKK'daki ilgili hesaplara aktarılması ile birlikte satış tamamlanır.

Ayrıca, tahsisli satış esasları yeniden belirlenmiştir. Bu kapsamda, Avrupa Birliği düzenlemeleri paralelinde sermaye piyasası araçlarını tahsisli olarak satın alacak gerçek ve tüzel kişilerin sayısı için belirlenen üst sınır 100'den 150'ye çıkarılmıştır.

Satışı planlanan sermaye piyasası araçlarına ilişkin talep toplanmış olmasının, bu taleplerin mutlaka karşılanacağı anlamına gelmeyeceğine ilişkin hüküm eklenmiş ve ayrıca yatırımcılara, izahnamede aksi belirtilmedikçe, izahname değişikliği olmasa dahi talep toplama süresi içerisinde taleplerini değiştirebilme veya geri alabilme hakkı tanınmıştır.

Talepte Bulunmaya İlişkin Getirilen Kolaylıklar

Talep toplama yoluyla satış yönteminde, yatırımcılar tarafından mevcut durumda imzalanması zorunlu olan talep formlarının, yetkili kuruluşlar tarafından gerekli güvenlik önlemlerinin sağlanmış olması koşuluyla, elektronik olarak imzalanmasına veya elektronik ortamda imzalanmadan doldurularak onaylanabilmesine imkân tanınmıştır.

Talepte Blokajda Bulunulabilecek Araçların Kapsamının Genişletilmesi

Sermaye piyasası araçlarının halka arz yoluyla satışında, talepte bulunacak yatırımcıların bloke edebileceği varlıklar arasına, BIST-30 endeksinde yer alan paylar, euro-bondlar ve borsada işlem gören özel sektör borçlanma araçları eklenmiştir.

Tahsisatlarda Yeni Oranlar

Halka arz edilecek sermaye piyasası araçlarının toplam nominal değerinin, yurtiçi kurumsal yatırımcılara tahsis edilmesi gereken kısmı %10'dan %20'ye çıkarılmıştır.

Yeni Teşvik Uygulamaları

Halka arzlarda uygulanabilecek teşvikler ayrıntılı bir şekilde yeniden düzenlenmiştir. Bu kapsamda, halka arz fiyatları arasındaki farkın %20'yi aşmaması kaydıyla, belirli yatırımcı gruplarına farklı fiyat uygulanarak satış yapılabilmesine imkân tanınmıştır.

3.2.4.6. Varlığa Dayalı ve İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlere İlişkin Getirilen Yenilikler

Yeni Kanunda yer alan düzenlemelere uyum sağlanması ve mevzuatın sadeleştirilmesi amacıyla, yapı itibarıyla benzer araçlar olan Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler (VDMK) ve İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetler (İDMK) ile benzer nitelikte fonlar olan varlık finansmanı fonları (VFF) ile konut finansmanı fonlarına (KFF) ilişkin düzenlemeler tek bir alt düzenlemede toplanmıştır.

Başvuruda Sağlanan Esneklik

Fon kuruluşu ile Varlığa veya İpoteğe Dayalı Menkul Kıymet (VDMK) ihraç başvurusunun birlikte değerlendirilmesinin esas olduğu ancak, kurucunun talebi üzerine söz konusu başvuruların ayrı ayrı değerlendirilebileceği hükme bağlanmıştır.

İhraca ve Satışa İlişkin Yenilikler

Halka arz veya nitelikli yatırımcılara satış yöntemlerinin yanı sıra Varlığa veya İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlerin birim nominal değeri asgari 100.000 TL tutarında olmak kaydıyla tahsisli olarak satılmasına da imkân tanınmıştır. Halka arz edilecek Varlığa veya İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlerin borsada işlem görmesi, ihracın tek seferde yapılması ve izahnamenin tek belgeden oluşacak şekilde hazırlanmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Halka arz edilmeksizin ihraç edilecek Varlığa veya İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetler için ise Kurulca ihraç tavanı verileceği ve ihraç tavanı içinde yapılacak ihraçlar için birden fazla sayıda fon kurulabileceği düzenlenerek ihraç sürecinin hızlandırılması sağlanmıştır.

Dayanak Varlıkların Kapsamı Genişletilmiştir

Varlığa veya İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlere ilişkin dayanak varlıklar çeşitlendirilmiş, VFF portföyünde yer alan

finansal kuruluşlar dışında mal ve hizmet üretimi faaliyeti içinde bulunan anonim ortaklıkların müşterilerine yaptıkları satışlardan kaynaklanan senede veya teminata bağlanmış ticari alacakları karşılığında VDMK ihracına imkân verilmiştir.

Ayrıca konut finansmanı fonu portföyüne dahil edilebilecek varlıklar arasına, ipotekli ticari kredilerin yanı sıra, Kanunun 57'nci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanmakla birlikte ipotek tesis edilmek suretiyle teminat altına alınmamış olan kredilerden kaynaklananların da, Kurulca uygun görülen nitelikte başka bir teminata bağlanmış olması şartıyla, dahil edilebileceği düzenlenmiştir.

Son olarak KFF portföyünde yer alan konut finansmanından kaynaklanmak kaydıyla finansal kiralama sözleşmelerinden doğan alacaklar, T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nın konut satışından kaynaklanan takstitli ve sözleşmeye bağlanmış alacaklar karşılığında İDMK ihracına da imkân verilmiştir.

Değişen İşleyiş Esasları

VFF ve KFF kurucuları; kendilerinin ve diğer kaynak kuruluşların varlıklarını menkul kıymetleştirebilecek olanlar ile sadece kendi varlıklarını menkul kıymetleştirebilecek olanlar şeklinde ikiye ayrılmıştır. Buna göre kendisinin ve diğer kaynak kuruluşların varlıklarını menkul kıymetleştirmek üzere fon kurabilecek olanlar bankalar, geniş yetkili aracı kurumlar ile ipotek finansmanı kuruluşları; sadece kendi varlıklarını menkul kıymetleştirmek üzere fon kurabilecek olanlar ise finansal kiralama şirketleri ile tüketici finansmanı şirketleri olarak belirlenmiştir.

Finansal kiralama şirketlerinin KFF kurucusu olabilmele-
rine ilk kez imkân tanınmıştır. Fon kurucuları için muaccel
vergi borcu bulunmaması şartı getirilmiştir.

Risk Tutma Yükümlülüğü

Kurucu ve/veya kaynak kuruluşu, yurtdışı uygulamaları-
na paralel olarak, %5 oranında risk tutma zorunluluğu
getirilmiştir. Kurucu ve/veya kaynak kuruluşu risk tutma
yükümlülüğünü;

- a) Kredi derecelendirme notu olmayan veya aynı dere-
celendirme notunu sahip VİDMK dilimleri olması du-
rumunda, her bir dilimden eşit veya oransal olacak

şekilde veya

- b) Farklı kredi derecelendirme notuna sahip VİDMK dilim-
leri olması durumunda, en düşük kredi kalitesine sahip
dilimden veya dilimlerden olacak şekilde

VİDMK satın alması ve vade sonuna kadar söz konusu
araçları elinde tutması suretiyle yerine getirecektir.

Ayrıca, risk tutma yükümlülüğünün kaynak kuruluş veya
kurucu arasında paylaşılabilmesi, bununla birlikte Kuru-
lun varlık türüne göre risk tutma oranını %10'u geçme-
mek üzere kaynak kuruluş veya kurucu bazında artırma-
ya yetkili kılınması öngörülmüştür.

3.2.4.7. Teminatlı Menkul Kıymetlere İlişkin Getirilen Yenilikler

İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlere ilişkin olarak
SPKn'nun 59'uncu ve 60'ıncı maddeleri uyarınca, Kanu-
nun yürürlüğe girmesiyle birlikte mevcut düzenlemelerin
gözden geçirilerek revize edilmesi ihtiyacı doğmuştur. Yeni
tebliğ ile Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler (VTMK)
ve İpotek Teminatlı Menkul Kıymetlere (İTMK) ilişkin mev-
cut olan iki ayrı düzenleme, tek bir alt düzenleme altında
toplanmıştır.

İhraç Kısıtı

Teminatlı Menkul Kıymetler (TMK) ihraççının genel yü-
kümlülüğü niteliğinde olan ve teminat varlıklar karşılık
gösterilerek ihraç edilen borçlanma aracı niteliğinde bir
sermaye piyasası aracı olarak tanımlanmış ve ihraç edil-
miş TMK'ların herhangi bir anda tedavülde bulunan kısmı-
nın nominal değerinin;

- a) İhraççının İFK olması hâlinde son hesap dönemine iliş-
kin yıllık finansal tablolarında yer alan özkaynak tuta-
rının beş katını,
b) İhraççının İFK dışındaki bir kuruluş olması hâlinde aktif
toplamının %10'unu

aşamayacağı düzenlenmiştir.

Yeni İhraççılara Olanak Tanınması

Bankaların ve ipotek finansmanı kuruluşlarının yanı sıra
finansal kiralama şirketleri ve finansman şirketlerinin de
İTMK ihraç edebilmelerine imkân sağlanarak, ihraççı kap-
samı genişletilmiştir.

Genişletilmiş Teminat Varlıklar Kapsamı

VTMK ihracına karşılık gösterilebilecek teminat varlıklar
arasına Hazine Müsteşarlığı'nın borçlusu olduğu ticari
bankalar tarafından proje bazlı finansman ihtiyacı kapsa-
mında tahsis edilen uzun vadeli yabancı para cinsinden
krediler dahil edilmiştir.

VTMK ihraçlarında maruz kalınabilecek risklerin kontrol
edilebilmesini teminen türev araçların teminat varlıklar
arasına dahil edilmesine imkân tanınmıştır. Ancak, türev
araçların teminat varlıklar arasına dahil edilebilmesi için
türev aracın borsada alım-satımına konu olması, karşı tara-

fın türev aracın teminat defterine kaydedilmesine onay
vermesi, ihraççı ile karşı taraf arasında yapılan netleştir-
melerin teminat defterine kayıtlı olan ve olmayan türev
araçlar için ayrı ayrı yapılması, türev araçlara ilişkin söz-
leşmelerin herhangi bir ilişkiden etkilenmeyecek şekilde
objektif koşullarda yapılması ve adil bir fiyat içermesi gibi
taahhütleri gereken şartlar ayrıntılı bir şekilde belirlenmiş-
tir.

Stres Testi Zorunluluğu

VTMK ile teminat varlıklar arasında para birimi ve faiz
oranı uyumsuzluğu bulunması hâlinde aktif pasif yöne-
timinin sağlıklı olarak yapılabilmesini teminen stres testi
ölçümü zorunluluğu getirilmiş olup, farklı teminat varlık-
ları için stres ölçümünde karşılanması gereken teminat
fazlası oranları Avrupa Birliği ve yurtdışı uygulamaları
göz önünde bulundurularak yeniden belirlenmiştir.

Yeni Teminat Fazlası Oranları

VTMK ihraçlarında sağlanması gereken teminat fazlası
oranları, teminat varlıklar bazında;

- a) Tüketici kredileri için %15, stres testine tâbi olunması
hâlinde %2,
b) Ticari krediler için %15, stres testine tabi olunması ha-
linde %2,
c) Finansal kiralama sözleşmelerinden doğan alacaklar
için %20, stres testine tâbi olunması hâlinde %2,
d) Faktoring alacakları, TOKİ'nin taşınmaz satışından kay-
naklanan alacakları ile gayrimenkul yatırım ortaklıkla-
rının portföylerindeki gayrimenkullerin satış ve satış
vaadi sözleşmelerinden kaynaklanan senetli alacakları
ile kira alacakları için %25, stres testine tâbi olunması
hâlinde %3,
e) Hazine Müsteşarlığı'nın borçlusu olduğu ticari bankalar
tarafından proje bazlı finansman ihtiyacı dikkate alı-
narak değerlendirilip tahsis edilen uzun vadeli yaban-
cı para cinsinden krediler için %10, stres testine tâbi
olunması hâlinde %1,

olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. İpotek Teminatlı

Menkul Kıymet ihraçlarında ise stres senaryolarının tümünde sağlanması gereken teminat fazlası oranı yurtdışı uygulamaları göz önünde bulundurularak %2 olarak belirlenmiştir.

Teminat Varlıklara İlişkin Artırılan Tedbirler

Teminat varlıklardan elde edilen gelirin Teminatlı Menkul Kıymet (TMK) yatırımcılarına aktarılmasına yönelik tedbirler artırılmış olup;

- a) Teminat sorumlusu ve varsa garanti veren kurumun, nakit yöneticisi, hizmet sağlayıcı ve benzeri üçüncü ki-

şilerle yatırımcıların korunmasını teminen gerekli sözleşmeleri yapmakla yükümlü olduğu

- b) İhraççının satış öncesinde teminat sorumlusu veya üçüncü bir taraf ile yapacağı sözleşmeler aracılığı ile teminat uyum ilkelerinin ihlali veya ihraççının yükümlülüklerini yerine getirememesi hâlinde teminat varlıklardan yapılan tahsilatların yatırımcılar adına ayrı bir hesaba aktarımını sağlayacak tedbirleri almasının zorunlu olduğu ve bu tedbirlere izahname ve ihraç belgesinde yer verilmesi gerektiği

yönünde yeni tedbirler getirilmiştir.

3.2.4.8. Gayrimenkul Sertifikalarının İhracına İlişkin Getirilen Yenilikler

İnşaat sektöründe 2002 yılından bu yana gözlenmekte olan yüksek büyüme oranları ile son dönemde hız kazanan kentsel dönüşüm projeleri dikkate alındığında, mevcut mevzuatın gözden geçirilmesi ile gayrimenkul sertifikalarının bir yandan inşaat sektöründe faaliyet gösteren firmaların finansman ihtiyacını karşılamasına, diğer yandan yatırımcılara gayrimenkul sektörüne özgü alternatif bir yatırım aracı sunulmasına hizmet etmesi planlanmıştır.

Borsada İşlem Görme Zorunluluğu

Halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin nitelikli yatırımcılara satılmak suretiyle ihraç edilen gayrimenkul sertifikalarının borsada işlem görmeleri zorunlu kılınmıştır. Bununla birlikte, konut veya ticari alan teslimini tercih etmeyen (tali edimi seçen) yatırımcılara asgari olarak gayrimenkul sertifikalarının ihraç değerinin ödenmesi yükümlülüğü getirilmiştir.

İhraççıların Arsa Sahibi Olması Şartı

İhraççılara arsa sahibi olma şartı getirilmiş olup, gayrimenkul sertifikaları ihracından elde edilen fonlar inşaat

ilerleme raporlarında belirtilen projenin tamamlanma oranına göre ihraççıya aktarılacaktır.

Gayrimenkul Sertifikalarının Projenin Belirli Bir Kısımını Temsilen İhraç Edilebilmesi İmkânı

Getirilen bir diğer yenilik ise gayrimenkul sertifikalarının projenin belirli bağımsız bölümlerini veya bağımsız bölümlerin belirli bir alan birimini temsilen ihraç edilebilecek olmasıdır. Bağımsız bölümlerin belirli bir alan birimini temsil eden gayrimenkul sertifikası ihraçlarında asli edimin yerine getirilmesi sırasında yatırımcılardan talep edilebilecek şerefiyenin ihraç aşamasında belirlenmesi gerektiği de düzenlenmiştir.

Garanti Zorunluluğu

Gayrimenkul sertifikalarının halka arzında asli ve tali edimlerin yerine getirilmesi için banka garantisi zorunluluğu getirilmiştir. Banka garantisinin kapsamı, itfa bedeli olarak adlandırılan proje bitiş tarihindeki ortalama alan birimi satış fiyatının yatırımcılara ödenmesini içermektedir. Ancak bu bedel her durumda gayrimenkul sertifikalarının ihraç değerinin altında olmayacaktır.

3.2.4.9. Varantlar ve Yatırım Kuruluşu Sertifikaları Tebliği ile Getirilen Yenilikler

Varantlar ve Yatırım Kuruluşu Sertifikaları Tebliği ile mevcut durumda iki tebliğde düzenlenen aracı kuruluş varantları ile ortaklık varantlarının tek tebliğ altında birleştirilerek mevzuatın sadeleştirilmesi amaçlanmış ve halka arzın yanı sıra halka arz edilmeksizin yapılacak ihraçlara da imkân tanınmıştır. Bunun yanı sıra, varantlara benzer nitelik taşıyan ve Türkiye’de ihraç ve halka arzı yapılan yatırım kuruluşu sertifikaları da tebliğ kapsamına alınmıştır.

Satışa İlişkin Esaslar

Tebliğ’de yatırım kuruluşu varantları ve sertifikalarının tahsisli olarak satılamayacağına ilişkin hüküm eklenmiştir. Bununla birlikte, yatırım kuruluşu varantları ve sertifikalarının ihracında dayanak varlık olarak devlet iç borçlanma senetlerinin kullanılabilmesine imkân tanınmıştır.

İhraca İlişkin Getirilen Yenilikler

Tebliğ ile banka ya da aracı kurumun dahil olduğu grup bünyesinde faaliyet gösteren ancak banka ya da aracı kurum sıfatını taşımayan başka bir kuruluş tarafından da yatırım kuruluşu varantı ve sertifikası ihraç edilebilmesine imkân tanınmıştır. Bu durumda, talebe bağlı olarak, notlandırma ölçeğine göre yatırım yapılabilir seviyenin en yüksek ilk üç kademesine denk gelen uzun vadeli derecelendirme notu alan banka ya da aracı kurum tarafından ihraçtan doğan yükümlülüklerin garanti edilmesi zorunlu kılınmıştır.

Kullanım hakkı sadece vade sonunda (Avrupa tipi) değil vade içinde de doğan (Amerikan tipi) ortaklık varantlarının ihracına imkân sağlayacak değişiklikler yapılmıştır. Bununla birlikte, ortaklık varantlarına ilişkin uzlaşılı yön-

temleri çeşitlendirilerek, kaydi teslimat ile uzlaşa yönteminin yanı sıra pay ile uzlaşa ve nakdi uzlaşa yöntemlerinin kullanılabilmesi mümkün kılınmıştır. Diğer taraftan, ilgili sermaye piyasası aracının halka arzına ilişkin izahname-

de bilgi verilmesi koşuluyla, bedel karşılığı satılmak üzere ihraç edilecek ortaklık varantlarının toplam nominal değerinin %25'inin halka arz edilmeksizin satışa sunulabilmesine yönelik yenilikler getirilmiştir.

3.2.4.10. Yabancı Sermaye Piyasası Araçları ve Depo Sertifikaları ile Yabancı Yatırım Fonlarına İlişkin Getirilen Yenilikler

Yabancı Sermaye Piyasası Araçları ve Depo Sertifikalarına İlişkin Yenilikler

Halka arz yoluyla yabancı sermaye piyasası aracı ve depo sertifikası satışında hazırlanacak izahnamede yer alması gereken hususlar gözden geçirilmiş ve izahname ekinde kamuya duyurulacak beyanlar belirlenmiştir.

Yabancı ortaklıkların kamuyu aydınlatma yükümlülükle-

ri ile finansal raporlar ve bağımsız denetim raporlarının Türkiye'de ilanına ve bağımsız denetim yaptırılacak kuruluşlara ilişkin hususlar yeniden düzenlenmiştir.

Yabancı sermaye piyasası aracı ve depo sertifikalarının halka arz yoluyla satışında izahname ve diğer kamuyu aydınlatma belgelerinden doğan sorumluluk esasları 6362 sayılı Kanun ile uyumlu hâle getirilmiştir.

3.3. Halka Açık Ortaklıklara İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Yapısal Değişiklikler

3.3.1. Halka Açık Ortaklıklara İlişkin Kurulumuz Vizyonu

Sermaye piyasalarımızın gelişmesi, tasarrufların artırılarak etkin bir şekilde kullanılması için; yatırımcıların hak ve menfaatlerini korumak suretiyle, uluslararası gelişmele-

ri ve sermaye piyasamızda karşılaşılan sorunları dikkate alarak halka açık şirketlere ait mevzuat altyapısının oluşturulması.

3.3.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler

Mülga 2499 sayılı Kanun'da 250 ortak olan halka arz olunmuş sayılma kriteri, 6362 sayılı SPKn ile 500'e çıkarılmış ve ortaklıkların halka açık ortaklık statüsüne kavuştuktan sonra en geç iki yıl içerisinde işlem görmek için borsaya başvurmak zorunda olduğu düzenlenmiştir.

6102 sayılı TTK ile verilen yetki göz önünde bulundurularak, Kurula Kurumsal Yönetim ilkelerine uyumu borsada işlem gören şirketler açısından kısmen veya tamamen zorunlu tutma yetkisi verilmiştir.

Kurulun temettü oranı belirlemesi uygulaması yerine halka açık ortaklıkların genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde kârlarını dağıtabilecekleri düzenlenmiş, ancak ihtiyaçlara göre Kurula sektör ve şirket bazında farklı esaslar belirleme yetkisi verilmiştir.

6102 sayılı TTK ile getirilen anonim ortaklıkların kendi paylarını iktisabına ilişkin düzenlemelerin halka açık şirketler için uygulanmasında ortaya çıkabilecek olası sorunları bertaraf amacıyla, tüm halka açık ortaklıklar için Kurula pay geri alımlarına ilişkin düzenleme yapma yetkisi verilmiştir.

Halka açık ortaklıklar için önemli nitelikteki işlemler ta-

nımlanarak, bu işlemlerde uyulacak usûl ve esasları belirleme yetkisi Kurula verilmiş ve bu işlemler gerçekleştirilirken Kurulca belirlenen esaslara uyulmaması durumunda Kurula, idari para cezası tesisinin yanı sıra işlemin iptali ve bunun dışında telafi edici tedbirler alma yetkileri verilmiştir.

Halka açık ortaklıklar bakımından ilk kez, önemli kararların alındığı genel kurullara katılarak olumsuz oy kullanan pay sahiplerine paylarını şirkete satma hakkı veren "ayrılma hakkı" düzenlenmiştir.

Pay alım teklifine ilişkin esaslar Kanun'a taşınırken, Kurulun bu zorunluluğa uyulmaması durumunda uygulayabileceği yaptırımlar güçlendirilmiştir. Yine ilk kez pay alım teklifi sonrası belirli bir pay oranına ulaşan ortaklara, kalan azınlığı "ortaklıktan çıkarma hakkı" ile teklif sonrasında azınlık hâline gelen pay sahiplerine paylarını ortaklığa "satma hakkı" getirilmiştir.

Üst üste beş yıl zarar eden ortaklıklarda yapılacak ilk genel kurul toplantısında imtiyazların kaldırılacağı hüküm altına alınmış ve böylece imtiyaza sahip grupların diğer ortakların da menfaatine uygun davranmasının ve verimsiz yönetimlerin değiştirilerek şirketi daha iyi yönetecek kişilerin göreve gelmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

3.3.3. Amaç ve Gerekçe

Son yıllarda yaşanan ekonomik istikrarın kalıcı etkiler sağlaması için dünya ile rekabet edebilir, yüksek standartlarda ve özellikle yeni şartlara uygun bir mevzuat altyapısının da kurulması gereklidir. Sermaye piyasalarımızın ve halka açık şirketlerin gelişebilmesi için ekonomik ortamla birlikte, hem genel hukuki altyapı hem de halka açık şirketler ile ilgili mevzuat altyapısının sermaye piyasalarını destekleyici bir ortam oluşturmaları da çok büyük öneme sahip bulunmaktadır. Halka açık ortaklıklara ilişkin düzenlemelerde yapılan değişikliklerle, hem ülkemizde

tasarrufların artırılması hem de bu kaynakların ülke ekonomisi için en etkin şekilde kullanılması amaçlanmıştır.

6102 sayılı TTK ve 6362 sayılı SPKn ile temelleri atılan ve halka açık ortaklıklar için oluşturulan gerekli mevzuat altyapısının yenilenmesi ile devam eden düzenleme çalışmalarının, önümüzdeki dönemde sermaye piyasalarımızı daha da geliştirmesi beklenmektedir. Sağlam ve şeffaf bir düzenleme altyapısı ile halka açık ortaklıkların kurumsallaşmaları ve daha sağlıklı bir sermaye yapısına sahip ortaklıklar hâline gelmeleri hedeflenmektedir.

3.3.4. Halka Açık Ortaklıklara İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler

Halka açık anonim ortaklıklara ilişkin olarak;

- Önemli nitelikte işlemler,
- Vekaleten oy kullanılması ve çağrı yoluyla vekalet toplanması,
- Kayıtlı sermaye sistemi,
- Birleşme ve bölünme,
- Ortaklıkların Kanun kapsamından çıkarılması ve pay-

larının borsada işlem görmesi zorunluluğu,

- Kurumsal yönetim,
- Ortaklıktan çıkarma ve satma hakları,
- Geri alınan paylar,
- Pay alım teklifi,
- Kâr payı

konularında yeni ikincil düzenlemeler yapılmıştır.

3.3.4.1. Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği ile Getirilen Yenilikler

6362 sayılı SPKn'nun 23'üncü maddesinde, halka açık ortaklıkların;

- a) Birleşme, bölünme işlemlerine taraf olması, tür değiştirme veya sona erme kararı alması,
- b) Mal varlığının tümünü veya önemli bir bölümünü devretmesi veya üzerinde bir ayni hak tesis etmesi veya kiralaması,
- c) Faaliyet konusunu tümüyle veya önemli ölçüde değiştirmesi,
- ç) İmtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunu değiştirmesi,
- d) Borsa kotundan çıkması

gibi hususlar SPKn'nun uygulanmasında önemli nitelikteki işlem olarak sayılmıştır.

Söz konusu maddede sayılan önemli nitelikteki işlemler, ortaklıkların temel özelliklerini değiştiren veya önemli ölçüde etkileyen kararlara dayanmaktadır. Bu yönüyle söz konusu işlemlerin ortak özelliğinin, pay sahiplerinin yatırım kararı alırken sahip oldukları risk ve getiri beklentilerinde önemli derecede değişiklik yaratabilecek potansiyelde oldukları söylenebilir.

Bu gibi sonuçları doğuracak işlemlerin kapsamı genişleyebileceğinden, önemli nitelikteki işlemler, SPKn'nun 23'üncü maddesinde sayılanlarla sınırlı tutulmamış ve

Kurula, önemli nitelikteki işlemlere yönelik usûl ve esasları belirleme yetkisi verilmiştir.

SPKn'nun 24'üncü maddesi ile önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılıp da olumsuz oy kullanan ve muhalefet şerhini genel kurul toplantı tutanağına işleyen pay sahiplerine ayrılma hakkı verilmesi hükme bağlanmış olup; ortak, bu çerçevede olumsuz oy kullandığı önemli nitelikteki işlemin gerçekleştirilmesine karar verilmesi hâlinde, ayrılma hakkı kullanım fiyatından sahip olduğu payların tümünü ortaklığa satarak ortaklıktan ayrılma hakkına sahip olabilmektedir.

Halka açık ortaklıklar bakımından ilk kez düzenlenen "ayrılma hakkı" özellikle hâkim ortak tarafından yönetilen şirketlerde azınlık pay sahiplerinin korunması ve paylarını borsada satma imkânı olmayan küçük ortakların sahip olduğu paylar için likidite sağlanması bakımından önemli bir işleve sahiptir.

Diğer yandan uygulamanın başlamasıyla birlikte yaşanacak olası çıkar çatışmaları ve benzeri sorunların hızla çözüme kavuşturulması ve değişen piyasa koşullarına uyum sağlanarak uygulamanın sağlıklı bir şekilde yönlendirilebilmesi için ayrılma hakkının kullanılması sürecine, ayrılma hakkının doğmadığı hâllere ve payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıklar için ayrılma hakkı kullanım bedelinin belirlenmesine ilişkin olarak Kurulumuza düzenleme yapma yetkisi tanınmıştır.

Önemli Nitelikteki İşlemlerin Kapsamı

Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği'nde SPKn'nda sayılan önemli nitelikteki işlemlerin yanı sıra,

- a) Halka açık ortaklıkların ilişkili taraflarından önemli ölçüde mal varlığı edinimi veya kiralınması,
- b) Yapılması planlanan bedelli sermaye artırımlarında ortaya çıkan nakit sermaye koyma borcunun, ortaklığa nakit dışındaki varlık devrinden kaynaklanan borçlara mahsup edilmek suretiyle yerine getirilmesi,
- c) Yapılması planlanan bedelli sermaye artırımlarında, sermaye artırımından elde edilecek fonun ortaklığın mevcut sermayesini aşması ve Kurulun ilgili düzenlemelerinde tanımlanan ilişkili taraflara olan ve ortaklığa nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklanan borçların kısmen veya tamamen ödenmesinde kullanılacak olması

durumları da önemli nitelikteki işlem olarak sayılmaktadır.

Bunun yanında, önemli nitelikteki işlem için belirlenen genel ilke olarak; halka açık ortaklıkların halka açılma öncesindeki vaat, taahhüt veya esaslı durumlarından önemli oranda farklılaşan veya somut bir konuda daha önceden bir vaat veya taahhütte bulunulmamış olsa dahi bütüncül olarak ele alındığında ortaklığın faaliyetleri ve/veya ticari hayatında önemli ölçüde değişiklik meydana getirebilecek iş ve işlemler, Kurul tarafından önemli nitelikteki işlem olarak değerlendirilebilecektir.

SPKn'nda önemli nitelikteki işlem olarak sayılan mal varlığının tümünün veya önemli bir bölümünün devredilmesi veya üzerinde bir ayni hak tesis edilmesi veya kiralınması işleminin önemli nitelikteki işlem olarak sayılması için ortaklığın mal varlığının kayıtlı değerinin aktif toplamına, işlem tutarının son altı aylık ağırlıklı ortalama fiyatlar dikkate alınarak hesaplanacak piyasa değerine veya malvarlığından elde edilen gelirin toplam gelire oranının %50'den fazla olması şartı getirilmiştir. Benzer şartların halka açık ortaklıkların ilişkili taraflarından önemli ölçüde mal varlığı edinimi için de uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, fiili faaliyet konusunun değişmesi işleminin önemli nitelikteki işlem olarak sayılması için, yapılacak esas sözleşme değişikliğinin, halka açık ortakların fiili ana faaliyet konusunu yan faaliyet hâline getirmesi veya ana faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet üretiminin işlevi sürecini değiştirmesi gerektiği hususu da hükme bağlanmıştır.

Önemli Nitelikteki İşlemlerin Onaylanacağı Genel Kurullar

Önemli nitelikteki işleme ilişkin genel kurul toplantı ve karar nisapları, ayrıca hangi önemli nitelikteki işlemlerin kişisel olmayan nitelikte işlemler olduğu, kimlerin genel kurulda oy kullanamayacağı belirlenmiştir. Halka açık ortaklıkların birleşme, bölünme işlemlerine taraf olması, tür değiştirme veya sona erme kararı alması, faaliyet konusunu tümüyle veya önemli ölçüde değiştirmesi, borsa kotundan çıkma kararı alması kişisel nitelikte olmayan işlemler olarak sayılmıştır.

Ayrılma Hakkı

6362 sayılı SPKn ile mevzuatımıza giren diğer kavram ise ayrılma hakkıdır. Önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılıp da olumsuz oy kullanan ve muhalefet şerhini toplantı tutanağına işleyen pay sahipleri, paylarını halka açık ortaklığa satarak ayrılma hakkına sahiptir. Halka açık ortaklık bu payları pay sahibinin talebi üzerine, söz konusu önemli nitelikteki işlemin kamuya açıklandığı tarihten önceki otuz gün içinde borsada oluşan ağırlıklı ortalama fiyatların ortalamasından satın almakla yükümlüdür.

Önemli nitelikteki işlemler nedeniyle kullanılacak ayrılma hakkı nedeniyle katlanılacak toplam maliyetin daha önce belirlenen tutarı aşması veya daha önce niteliği belirtilen ortakların ayrılma hakkını kullanması durumunda şirket tarafından önemli nitelikteki işlemde vazgeçilebilir.

Ancak, halka açık ortaklıkların borsa kotundan çıkma, imtiyaz öngörülmesi ve sermaye artırımında sermaye koyma borcunun nakit dışındaki borçtan mahsup edilmesi işlemlerinin sonucu ayrılma hakkı yerine zorunlu pay alım teklifine bağlanmıştır.

Bununla birlikte, ayrılma hakkının doğmadığı hâller de Tebliğ'de belirlenmiştir.

3.3.4.2. Vekaleten Oy Kullanılması ve Çağrı Yoluyla Vekalet Toplanmasına İlişkin Getirilen Yenilikler

6362 sayılı SPKn 30'uncu maddesinde çağrı yoluyla vekalet toplanmasına ve vekâleten oy kullanmaya ilişkin usul ve esasların Kurulca belirleneceği, TTK'nın 428'inci maddesinin 6362 sayılı SPKn kapsamında uygulanmayacağı ve payları kayden izlenen ortaklıkların genel kurullarına elektronik ortamda katılımın MKK tarafından sağlanan elektronik ortam üzerinden yapılacağı düzenlenmektedir. TTK'da temsilci vasıtasıyla oy kullanma ve temsilcinin

sorumluluğu hususlarının yanı sıra, 428'inci maddede organ temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilciye, 429'uncu maddede tevdi eden temsilciliğine ve 431'inci maddede ise temsilcilerce yapılacak bildirimlere yer verilmiştir.

Ayrıca, TTK ile tanınan yetkiye dayanılarak, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından konu hakkında yayımlanmış "Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel

Kurullara İlişkin Yönetmelik", "Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi Hakkında Tebliğ" ve "Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usûl ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik" adlı ikincil düzenlemeler de bulunmaktadır.

Bu kapsamda, mülga Seri: IV, No: 8 sayılı "Halka Açık Anonim Ortaklık Genel Kurullarında Vekaleten Oy Kullanılmasına ve Çağrı Yoluyla Vekalet Toplanmasına İlişkin Esaslar Tebliği"nin, 6362 sayılı SPKn ve TTK hükümleri ile uyumlaştırılması için düzenlemeler yapılmış ve daha önce düzenlenmeyen hususlar belirlenmiştir.

Bunun yanında, vekaleten oy kullanılması ve çağrı yoluyla vekalet toplanması (Proxy) uygulamalarına ilişkin olarak Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği uygulamaları incelenmiş ve bu kapsamda vekalet ve bilgi formlarının formatları yurtdışı uygulamalarla uyumlaştırılmıştır.

Blokajın Kaldırılması

TTK'nın 415'inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca genel kurula katılma ve oy kullanma hakkının, pay sahibinin payların sahibi olduğunu kanıtlayan belgelerin veya pay senetlerinin şirkete, bir kredi kuruluşuna veya başka bir yere depo edilmesi şartına bağlanamayacağı'nın düzenlenmiş olması, söz konusu hususa 6362 sayılı SPKn'nun 30'uncu maddesinin birinci fıkrasında da yer verilmesi nedeniyle, blokaja ilişkin hükümler mevzuattan çıkarılmıştır.

Vekalet Toplama Çağrısı İçin Kurula Başvuru Şartının Kaldırılması

Çağrıda bulanarak vekalet toplanması için daha önce Kurula başvuru zorunlu iken, genel kurul sürecini yavaşlatmamak üzere bu uygulamadan vazgeçilmiştir. Bunun yerine, payları kayden izlenen ortaklıklarda vekalet ve bilgi formlarının KAP'da yayınlanması, ayrıca söz konusu formların ortaklık internet sitesinde yayınlanmak üzere ortaklıklara da gönderilmesi hususu düzenlenmiştir. Payları kayden izlenmeyen ortaklıklarda ise hazırlanan form-

ların noter onaylı bir örneğinin gazete, dergi vb. yerlerde ilanı ve ilave olarak söz konusu formların özel durum açıklaması kapsamında yayınlanmak üzere Kurula ve varsa ortaklık internet sayfasında kamuya duyurulmak üzere ilgili ortaklığa iletilmesi düzenlenmiştir.

Elektronik Genel Kurul Toplantılarında Vekaletname İbrazı

6102 sayılı TTK'nın 1527'nci maddesinde düzenlenen elektronik ortamdaki genel kurullar kapsamında, Elektronik Genel Kurul Sistemi (EGKS) vasıtasıyla vekil tayininde vekilin ayrıca vekaletname ibrazına gerek kalmaksızın toplantıya katılabileceği düzenlenmiştir.

Vekaletnamenin Şeklinde Getirilen Yenilikler

Vekaletnamenin, pay sahiplerinin ayrıntılı talimat vermesini teminen gündem maddeleri ortaklara sunulurken varsa azlığın karar taslaklarının ayrıca oylanmasını sağlayacak şekilde düzenlenmesi zorunluğu getirilmiştir.

Ayrıca, TTK'nın 1527'nci maddesi kapsamında düzenlenen elektronik ortamlarda genel kurul hükümlerine uyum kapsamında; MKK düzenlemeleri çerçevesinde EGKS'den vekil tayini durumunda vekaletname formunun kullanılması şartı aranmamaktadır.

Çağrı Yoluyla Vekalet Toplama Kapsamının Genişletilmesi

Yönetim kontrolü sağlamak amacına özgülenmiş olan pay sahiplerine çağrıda bulunarak vekalet toplanmasına ilişkin düzenlemeler, ortaklıkların sermaye ve yönetiminde kontrolü sağlamak amacı dahil, genel kurul gündeminde yer alan tüm hususlar için gerekçe belirtilmek suretiyle yapılabilecek şekilde genişletilmiştir.

Pay sahiplerinden çağrı yoluyla vekalet toplanmasında oy hakkı sahiplerine, vekalet vermelerini temin için herhangi bir menfaat öneremeyeceği hususu korunmuştur. Bunun yanında, vekalet toplamanın meslek olarak ve ivaz karşılığı yürütülemeyeceği düzenlenmiştir.

3.3.4.3. Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Getirilen Yenilikler

6102 sayılı TTK yürürlüğe girmeden önce yalnızca halka açık anonim ortaklıkların yararlanabildiği kayıtlı sermaye sistemi, 6102 sayılı Kanun ile halka açık olmayan anonim ortaklıklar tarafından da kullanılmaya başlanmıştır. 30.12.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6362 sayılı Kanun'un 18'inci maddesi ile kayıtlı sermaye sistemine ilişkin esaslar 6102 sayılı Kanun da dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Kurul İzni Olmaksızın Sisteme Girmiş Olan Şirketler

Kurul izni olmaksızın 6102 sayılı Kanun uyarınca kayıtlı sermaye sistemine geçmiş olan ortaklıklar, esas sözleşmelerini halka açık ortaklıklara ilişkin mevzuata uygun hâle getirerek, esas sözleşme değişikliğinin görüleceği

genel kurul toplantısında onaya sunmakla yükümlü olacaktır. Anılan şirketler için kayıtlı sermaye sistemine giriş için yeniden izin almaya gerek bulunmamaktadır.

Uygulamada Getirilen Kolaylıklar

Önceki düzenlemede yer alan, sermaye artırımı yoluyla paylarını ilk defa halka arz edecek ortaklıklardan kayıtlı sermaye sistemine geçmek isteyenlerin, kayıtlı sermaye sistemine geçişine ilişkin olarak Kurul tarafından verilen izin tarihini takip eden bir yıl içerisinde sermaye artırımı yoluyla halka arz işlemini gerçekleştirmemiş olmaları durumunda kayıtlı sermaye sisteminden çıkmış sayılacaklarına ilişkin hüküm kaldırılmıştır.

Ortaklık yönetim kurullarına kayıtlı sermaye tavanı için

verilen beş yıllık yetki süresinin sonunda, yönetim kurullarının yeni bir süre için yetki almamış olmaları durumunda ortaklıkların kayıtlı sermaye sisteminden çıkmış sayılmaları uygulaması yerine, bu ortaklıkların yönetim kurulu kararıyla sermaye artırımını yapamayacakları yönünde düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, kayıtlı sermaye sisteminden çıkan veya sistemden çıkartılan ortaklıkların, çıkış tarihinden itibaren en az iki yıl geçmeden yeniden sisteme kabul edilmeyeceğine ilişkin hüküm kaldırılmıştır.

KSS Tavanı İçin Getirilen Kısıt

Yeni Tebliğ ile kayıtlı sermaye tavanı, ortaklıkların özkay-

nakları veya sermayesinden yüksek olanının beş katını aşamayacaktır.

Kayıtlı Sermaye Tavanının Aşılabilirliği Durumların Genişletilmesi

Kayıtlı sermaye tavanı, tüm iç kaynakların sermayeye ilavesi suretiyle bir defaya mahsus olarak aşılabılırken, kapsam genişletilmiş ve her tür iç kaynak ile kâr payının sermayeye ilave edilmesi suretiyle ve birleşme, bölünme ve benzeri genel kurul kararı gerektiren işlemler sonucunda, kayıtlı sermaye tavanının her bir tavan kapsamında bir defaya mahsus olmak üzere aşılabılmesine imkân tanınmıştır.

3.3.4.4. Birleşme ve Bölünmeye İlişkin Getirilen Yenilikler

6102 sayılı TTK'nın yürürlük tarihinden önce uygulanmakta olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda birleşme ve bölünme işlemlerinin usûl ve esasları dar kapsamlı olarak düzenlenmiş olup, 6102 sayılı Kanun ile söz konusu usûl ve esaslarda köklü değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu değişiklikler ile, birleşme ve bölünme gibi yapısal değişikliklerin güvenli, şeffaf ve basit işlemler zinciri içinde gerçekleştirmeleri sağlandığı gibi, aynı zamanda alacaklılar ile diğer hak ve menfaat sahipleri de korunmuştur. Gerek 6102 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi, gerek 6362 sayılı SPKn'nun "Ortaklıkların önemli nitelikteki işlemleri" başlıklı 23'üncü maddesi kapsamında halka açık ortaklıkların birleşme, bölünme işlemlerine taraf olmasının önemli nitelikteki işlem kapsamında değerlendirilmesi ve bu işlemlerde bulunulabilmesi veya kararlar alınabilmesi için uyulması zorunlu usûl ve esasların belirlenmesi konusunda Kurula yetki verilmesi nedeniyle, düzenlemelerin yenilenmesi ve mevzuatımızda yer alan birleşme ve bölünmeye ilişkin hükümlerin 6102 sayılı TTK'ya ve 6362 sayılı SPKn'na uyumlaştırılması ihtiyacı doğmuştur.

İzahname/İhraç Belgesi Onay Sistemine Uyum Amacıyla Duyuru Metninin Onaylanması

6362 sayılı SPKn ile uyumlu olarak kayda alma sisteminden vazgeçilerek izahname onayı sistemine geçildiği dikkate alınarak benzer bir sistem oluşturulabilmesi amacıyla birleşme ve bölünme işlemlerinde duyuru metninin onaylanması yönünde gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Genişletilmiş Kamunun Aydınlatılması Sorumluluğu

Birleşme ve bölünme işlemlerinde pay sahiplerinin bilgilendirilmesine ilişkin esaslar, Avrupa Birliği düzenlemeleri ile uyumlu olarak yatırımcıların etkin bir şekilde

bilgilendirilmelerini teminen yeniden düzenlenmiştir. Bu kapsamda, işleme taraf şirketlerden en az birinin paylarının borsada işlem görmesi hâlinde kamuya açıklama yapılması gereken hususlar ve belgeler, kapsamı genişletilmiş bir şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Yeni Getirilen Özellikli Durumlar

Birleşme işlemine taraf olan şirketlerin sayısının iki olduğu ve payları borsada işlem gören halka açık bir ortaklık ile payları borsada işlem görmeyen bir şirketin devralma şeklinde birleşme işlemlerinde, payları borsada işlem gören halka açık ortaklığın sermayesinin %100'den daha fazla artması ile sonuçlanacak şekilde; yeni kuruluş şeklinde birleşme işlemlerinde ise, payları borsada işlem gören halka açık ortaklığın ortaklarına tahsis olunacak payların, yeni kurulacak ortaklığın sermayesinin yarısından azını oluşturacak şekilde bir birleşme işlemi yapılamayacağı düzenlenmiştir.

Ayrıca, payları borsada işlem görmeyen bir şirketin devralan taraf olduğu birleşme işlemlerinde; devralan şirketin birleşme öncesindeki paylarının, şirket paylarının borsada işlem görmeye başladığı tarihten sonraki 6 aylık dönemde borsada satılamayacağı, söz konusu payların; devrolunan ve payları borsada işlem gören ortaklığın birleşme işleminin kamuya açıklandığı tarih itibarıyla fiili dolaşımdaki pay miktarının en fazla yarısına tekabül eden miktarı şirket paylarının borsada işlem görmeye başladığı tarihten sonraki 6'ncı ve 12'nci aylar arasındaki dönemde, yine aynı miktardaki bölümünün ise şirket paylarının borsada işlem görmeye başladığı tarihten sonraki 12'nci ve 24'üncü aylar arasındaki dönemde Borsa'da satılabileceği yönünde düzenlemeye gidilmiştir.

3.3.4.5. Ortaklıkların Kanun Kapsamından Çıkarılması ve Paylarının Borsada İşlem Görmesi Zorunluluğuna İlişkin Getirilen Yenilikler

Kanunun 16'ncı maddesi uyarınca pay sahibi sayısı 500'ü aşan anonim ortaklıkların payları halka arz olunmuş sayılmakta ve ortaklıkların halka açık ortaklık statüsünü ka-

zandıktan sonra en geç iki yıl içinde paylarının borsada işlem görmesi için borsaya başvurularının zorunlu olduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte, söz konusu süre

zarfında borsada işlem görmek için başvurmeyen ortaklıkların paylarının borsada işlem görmesi veya söz konusu ortaklıkların halka açık ortaklık statüsünden çıkarılması için ortaklıkların talebi aranmaksızın gerekli kararların alınması hususunda Kurula yetki verilmektedir.

Kanunun 33'üncü maddesinde ise pay sahibi sayısı nedeniyle halka açık sayılan ortaklıkların, bilanço ve sermaye büyüklüğü, faaliyetlerinin devamlılığı, ortak olmanın belirli özellikleri taşıyan kişilerle sınırlı tutulması, sermayenin ortaklar arasındaki dağılımı gibi şartların varlığı hâlinde resen veya talep üzerine Kanun kapsamından çıkarılabilecekleri düzenlenmiştir.

Böylece, mülga 2499 sayılı Kanun uyarınca ortaklıkların paylarının halka arz olunmuş sayılması için 250 olarak belirlenen sınır 500'e yükseltilmiş ve nihai olarak tüm halka açık ortaklıkların paylarının borsada işlem görmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede, Kanun'un yayımı tarihi itibarıyla payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıkların paylarının borsada işlem görmesi veya Kanun kapsamından çıkarılmaları için uygulanacak esasların belirlenmesi ihtiyacı doğmuştur.

Kanun Kapsamından Çıkmanın Kolaylaştırılması

Mülga Tebliğ'de Kurul kaydından çıkarılma şartı olarak belirlenen ortaklık sermayesinin %95 veya daha fazlasının en fazla 20 kişiye ait olmasına ilişkin hüküm, Kanun ile halka açık ortaklık sayılma şartının 500 ortak olarak belirlenmesi nedeniyle, Kanun kapsamından çıkarılma şartı sermayenin %95'inden daha fazlasının en fazla 50 pay sahibine ait olması şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca, ilk kez, ortaklık sermayesinin %50'sinden fazlasının doğrudan ve/veya dolaylı olarak il özel idarelerine, belediyelere veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait olması Kanun kapsamından çıkarılma şartı olarak tanımlanmıştır.

Bununla birlikte, mülga Tebliğ'de 200 kişi olarak tanımlanan ortak sayısı nedeniyle Kanun kapsamından çıkarılma

şartı, Kanun hükümlerine paralel olarak 500'e yükseltilmiştir.

Mahkeme Kararı Şartının Kaldırılması

Daha önce, ortaklık yapısı ve/veya ortak sayısı nedeniyle Kanun kapsamından çıkarılma şartlarının varlığının mahkeme kararı ile tespit edilmesi koşuluna bağlanırken, ilgili şartların mahkeme tarafından atanan bilirkişi raporuyla veya ortaklık yapısı nedeniyle çıkarılma için son 6 ay içerisinde yapılmış bir genel kurul toplantısına ait hazır bulunanlar listesi suretiyle tespit ettirilmesi mümkün kılınmıştır.

Şirketlerin Faaliyetlerinin Devamlılığı

Faaliyetin devamlılığına ilişkin hususlar nedeniyle Kanun kapsamından çıkarılma şartları; ticaret sicil müdürlükleri tarafından münfesihi olduğu veya münfesihi sayıldığı resen belirlenerek Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde (TTSG) ilan edilmiş olma, tasfiyeye girme ve mahkemece hakkın da iflas kararı verilme olarak belirlenmiştir.

Kurulca Resen Kanun Kapsamından Çıkarılma ve Kanun Kapsamından Çıkış Sayılma

Kurulun ortaklıkları Kanun kapsamından resen çıkarma yetkisine ilişkin olarak; şirketlerin faaliyet konuları, faaliyetlerinin devamlılığı veya borsa tarafından sürekli olarak işlem görmekten men edilmesine bağlı olarak veya kendi istekleri ile borsa kotundan çıkarılmaları durumunda Kurulca resen Kanun kapsamından çıkarılabileceği hususları ilk kez düzenlenmiştir. Diğer taraftan birleşme, bölünme veya diğer sebeplerle ticaret sicilinden silinmiş olan ortaklıklar Kanun kapsamından çıkmış sayılacaktır.

Ayrıca, ortaklıkların Kanun kapsamından resen çıkarılmasından önce Kurulun bu ortaklıkların hakim ortaklarına diğer ortakların payları için pay alım teklifinde bulunma zorunluluğu getirebileceği hüküm altına alınmıştır.

3.3.4.6. Kurumsal Yönetim İlkelerine İlişkin Getirilen Yenilikler

6362 sayılı SPKn'nun "Kurumsal Yönetim İlkeleri" başlıklı 17'nci maddesi ile halka açık ortaklıklarda kurumsal yönetim ilkeleri ile kurumsal yönetim uyum raporlarının içeriğine, yayımlanmasına, ortaklıkların kurumsal yönetim ilkelerine uyumlarının derecelendirilmesine ve bağımsız yönetim kurulu üyeliklerine ilişkin usûl ve esaslara ilişkin düzenleme yapma yetkisi Kurulumuza verilmiştir. SPKn ve yeni TTK'nun yayımlanması sebebiyle, Kurulumuzun kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin düzenlemeler için "Kurumsal Yönetim Tebliği" adıyla yeni bir tebliğ hazırlanmıştır.

Kapsam

Paylarını ilk defa halka arz etmek üzere Kurula başvuran veya payları Ulusal Pazar, İkinci Ulusal Pazar ve Kurumsal

Ürünler Pazarı'nda işlem görecektir. ortaklıkların, zorunlu ilkelere uyum konusunu belirleyen liste ilan edilene kadar üçüncü grupta yer alan ortaklıkların yükümlülüklerine tâbi olacakları hüküm altına alınmıştır.

Payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıklar ise sözkonusu Tebliğ kapsamına alınmamışlardır.

Yönetim Kurulu Kararı Alma Zorunluluğu

SPKn'nun 17'nci maddesinde yer alan ve ortaklıkların ilişkili tarafları ile arasındaki işlemlere başlanmadan önce, yapılacak işlemin esaslarını belirleyen bir yönetim kurulu kararı alma zorunluluğuna ilişkin hüküm Tebliğ'e eklenmiş ve sadece ortaklıkların değil, ortaklıkların bağlı ortaklıklarının da ilişkili tarafları ile gerçekleştirecekleri işlemlerde aynı yükümlülüğe tâbi olduğu hükme bağlanmıştır.

Yatırımcı İlişkileri Bölümü

Eski düzenlemede yer alan “Pay sahipleri ile ilişkiler birimi” başlıklı madde; yeni Tebliğ’de “Yatırımcı ilişkileri bölümü” olarak revize edilmiş, söz konusu maddeye bu bölümün ortaklık genel müdürü veya genel müdür yardımcısına ya da muadili diğer idari sorumluluğu bulunan yöneticilerden birine doğrudan bağlı olarak çalışması ve yürütmekte olduğu faaliyetlerle ilgili olarak en az yılda bir kere yönetim kuruluna rapor hazırlayarak sunmasının zorunlu olduğu düzenlenmiştir.

Teminat, Rehin, İpotek ve Kefaletler

Daha önce Kurul kararı ile düzenlenmiş olan ve “Teminat, Rehin, İpotek ve Kefaletler” hakkındaki kararı ayrıntılı şekilde Tebliğ’de düzenlenmiştir.

Komitelere İlişkin Hükümler

Yeni Tebliğ’e göre, komitelerin en az iki üyeden oluşması gerekmektedir. İki üyeden oluşması hâlinde her ikisinin, ikiden fazla üyesinin bulunması hâlinde üyelerin çoğun-

luğunun, icrada görevli olmayan yönetim kurulu üyelerinden oluşması zorunludur. Komitelerin başkanları, bağımsız yönetim kurulu üyeleri arasından seçilir. Denetimden sorumlu komitelerin tüm üyelerinin bağımsız yönetim kurulu üyesi niteliğinde olması gerekir. Yönetim kurulu üyesi olmayan konusunda uzman kişiler, denetimden sorumlu komite dışındaki diğer komitelerde üye olabileceği de hükme bağlanmıştır.

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerine İlişkin Yeni Hükümler

Yönetim kurulu üyesinin “bağımsız üye” olarak nitelendirilebilmesi için gerekli kriterler arasında yer alan yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişkinin kurulmamış olması şartı revize edilmiştir.

Yönetime İlişkin Açıklama

Yönetim kurulu başkanı ve icra başkanı/genel müdürün aynı kişi olmasına karar verilmesi durumunda, bu durum gerekçesi ile birlikte KAP’ta açıklanacağı hükme bağlanmıştır.

3.3.4.7. Ortaklıktan Çıkarma ve Satma Hakları Tebliği ile Getirilen Yenilikler

Kanunun “Ortaklıktan çıkarma hakkı ve satma hakkı” başlıklı 27’inci maddesine dayanarak, sermaye piyasalarımızda ilk kez, halka açık ortaklıklarda hakim ortağın diğer ortakları ortaklıktan çıkarma hakkı ile diğer ortakların paylarını hakim ortağa satma hakkının uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar düzenlenmiştir.

Oy Oranı

Ortaklıktan çıkarma ve satma haklarının doğması için ulaşılmaması gereken oran, ortaklıktaki toplam oy haklarının %95’i olarak belirlenmiştir.

Söz konusu hakların kullanılabilmesi için ulaşılmaması gereken oranın tespitinde, pay sahiplerinin ve birlikte hareket eden kişilerin doğrudan ve dolaylı olarak sahip oldukları payları ile oy hakkındaki imtiyazlarının dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Başvuru Süreci

Ortaklıktan çıkarma hakkını kullanmak isteyen hakim ortağın, toplam oy haklarının %95’ine sahip hâle gelmesini veya bu orana sahipken ek pay alımında bulunmasını takiben, bu hakkını kullanmak üzere ortaklığa başvurması gerekmektedir. Söz konusu hakkın kullanılması için 3 aylık hak düşürücü sürenin bulunmaktadır.

Halka açık ortaklık yönetim kurulunun hakim ortağın başvurusu üzerine yapması gereken işlemler belirlenmiştir. Ayrıca payları borsada işlem gören ortaklıkların paylarının borsa kotundan çıkarılması için borsaya başvuracağı hususu da hüküm altına alınmıştır.

Eski Payların İptali ve Yeni Payların Hesaba Aktarılması

SPKn’nun 27’nci maddesinde ortaklıktan çıkarma hakkının kullanımından sonra eski payların iptali ve yeni ihraç edilecek payların hakim ortak hesabına aktarılmasının hükme bağlanmış olması sebebiyle, Kanun hükmüne uygun olarak eski payların iptali ve yeni payların ne suretle çıkarılarak yatırımcı hesaplarına aktarılacağına ilişkin hususlar payları borsada işlem gören ve görmeyen ortaklıklar için ayrı ayrı düzenlenmiştir.

Kanun Kapsamından Çıkarılma

Hakim ortağın ortaklıktan çıkarma hakkını kullandığı ortaklıkların, Kurul tarafından resen Kanun kapsamından çıkarılacağı hükme bağlanmıştır.

Pay Satma Hakkının Kullanımı

Ortaklıktan çıkarma hakkının doğduğu tarihten itibaren üç aylık hak düşürücü süre içerisinde, hakim ortak dışındaki diğer ortakların sahip oldukları payları hakim ortağa satma hakkının doğacağı belirtilerek, pay sahiplerinin satma hakkını kullanmalarına ilişkin olarak yapılması gereken işlemler belirlenmiştir.

Ödenecek Bedelin Tespiti

Ortaklıktan çıkarma ve satma haklarının kullanımında ödenecek bedelin nasıl tespit edileceği düzenlenmiştir. Buna göre satım bedelinin;

- a) Payları borsada işlem gören ortaklıklar için özetle; borsada işlem gören pay gruplarının her biri için; hakim

ortak konumunun kazanıldığıının veya hakim ortak konumunda bulunup ek pay alındığının kamuya açıklanıldığı tarihten önceki otuz gün içinde borsada oluşan ağırlıklı ortalama fiyatların aritmetik ortalaması,

- b) Payları borsada işlem görmeyen ortaklıklar için, her bir pay grubuna ilişkin fiyatın adil ve makul olduğunun tespiti amacıyla hazırlanan değerlendirme raporunda tespit edilen bedel olarak dikkate alınacağı

hükme bağlanmıştır.

Getirilen İstisnalar

Payları borsada işlem gören ortaklıkların, ortaklıktan çıkarma hakkının kullanımı sonucunda yaptıkları borsa kotundan çıkma başvurusu, ayrılma hakkının doğmadığı haller arasında kabul edilmiştir. Ayrıca kamu kurum veya kuruluşlarının pay sahibi olduğu ortaklıklarda kamunun sahip olduğu paylar da bu düzenleme kapsamından istisna edilmiştir.

3.3.4.8. Geri Alınan Paylar Tebliği ile Getirilen Yenilikler

Kanun'un "Ortaklıkların kendi paylarını satın ve rehin alması" başlıklı 22'nci maddesi uyarınca halka açık ortaklıkların kendi paylarını satın ve rehin almasına ilişkin şartlara, işlem sınırlarına, geri alınan payların elden çıkarılması veya itfası ve bu hususların kamuya açıklanmasına ilişkin usûl ve esasları düzenleme yetkisi Kurula verilmiş ve bu çerçevede konuya ilişkin Tebliğ hazırlanmıştır.

Kapsam

Bu düzenlemeyle tüm halka açık ortaklıkların hem kendi paylarını satın alması hem de rehin olarak kabul etmesine ilişkin esaslar düzenleme kapsamına alınmıştır.

Ayrıca;

- a) Halka açık ortaklığın bağlı ortaklığının ortaklık paylarını satın alması,
- b) Üçüncü bir kişinin kendi adına, ancak ortaklık veya ortaklığın bağlı ortaklığı hesabına ortaklık paylarını satın alması ve
- c) Üçüncü bir kişinin kendi adına, ancak ortaklık hesabına ortaklık paylarını rehin olarak kabul etmesi

halleri düzenleme kapsamına alınmış, üçüncü kişiler ile payların geri alınması için yapılan avans, ödünç ve teminat verilmesi işlemlerinin de bu kapsamda değerlendirileceği düzenlenmiştir.

Yeniden Belirlenmiş Azami Program Süresi

Mevcut düzenlemede azami 18 ay olarak belirlenen pay geri alımlarına ilişkin program süresi TTK ve AB mevzuatındaki azami sürelerde dikkate alınarak payları borsada işlem gören ortaklıklar için azami üç yıl, payları borsada işlem görmeyen ortaklıklar için ise azami bir yıl olarak yeniden belirlenmiştir.

Üç yıllık program süresi, amacı ortaklığın kendi veya bağlı ortaklarının çalışanlarına yönelik uygulayacağı pay edinme planları olan geri alım programlarında beş yıla ve paya dönüştürülebilir veya pay ile değiştirilebilir sermaye piyasası aracı ihracında ilgili sermaye piyasası aracının vadesine kadar uzatılabilir.

Geri Alınan Payların Miktarına İlişkin Limit Hesabında Değişiklik

Satın alınan payların bedellerinin Kurul düzenlemeleri çerçevesinde en son yıllık finansal tablolarda yer alan kâr dağıtımına konu edilebilecek kaynakların toplam tutarını aşamayacağı düzenlenmiştir.

Geri Alınan Paylara İlişkin Getirilen Kısıtlar

TTK hükümlerinden ayrılarak ortaklıkların geri alınan paylarının, bedelsiz pay alma, kâr payı ve yeni pay alma hakkı hariç hiçbir pay sahipliği hakkı vermeyeceği düzenlenmiştir.

Genel kurul tarafından onaylanmış bir programın bulunması hâlinde program süresince veya yönetim kurulu tarafından yakın ve ciddi bir kaybın varlığı nedeni ile geri alım kararı alınması durumunda halka açık ortaklığın yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakları veya bunlarla yakından ilişkili kişiler tarafından ortaklık paylarının borsada satış işleminin gerçekleştirilemeyeceği ilk kez düzenlenmiştir.

Payların ilk halka arzında ortaklık ve/veya bağlı ortaklıkları tarafından ortaklık paylarının satın alınamayacağı ilk kez düzenlenmiştir.

Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığına İlişkin Hükümler

Payları borsada işlem gören ortaklıklar ve bağlı ortaklıkları tarafından gerçekleştirilecek pay alımlarının hangi şartlar altında bilgi suistimali veya piyasa dolandırıcılığı sayılmayacağı AB mevzuatı uyarınca belirlenmiştir.

Artırılan Kamuya Açıklama Yükümlülükleri

Pay geri alım programı çerçevesinde, pay satın alım işlemlerine başlanılmadan iki iş günü önce, halka açık ortaklık ve/veya bağlı ortaklığı tarafından, pay satın alımının yapılmasının planlandığı dönemin başlangıç ve bitiş tarihleri, alımı yapılması planlanan payların nominal tutarı ile sermayeye oranına ilişkin özel durum açıklaması yapılması gerekliliği getirilmiştir

3.3.4.9. Pay Alım Teklifine İlişkin Getirilen Yenilikler

Kanunun “Pay alım teklifi” başlıklı 25’inci ve “Pay alım teklifi zorunluluğu” başlıklı 26’ıncı maddelerinde yer alan hükümler çerçevesinde, düzenlemenin güncellenmesi ihtiyacı doğmuştur.

Kurula Tanınan Yeni Yetkiler

Bilgi formunun Kurulca onaylandıktan sonra bu formda yer alan bilgilerin yanlış, yanıltıcı veya eksik olduğunun ortaya çıkması durumunda veya bilgi formu düzenlenmeksizin pay alım teklifinde bulunulması hâlinde, Kurula pay alım teklifini durdurabilme veya yasaklayabilme yetkisi tanınmıştır.

Kurula pay alım teklifi karşılığının ödenmesinin yurtiçinde yerleşik bir banka veya üçüncü bir tüzel kişi tarafından garanti altına alınmasını teklifte bulunandan talep edebilme yetkisi tanınmıştır.

Pay alım teklifi fiyatını ve yatırımcıların pay alım teklifine katılıp katılmayacaklarına ilişkin kararlarını etkileyen ağırlıklı ortalama fiyatların ait oldukları dönemde gerçekleştirilen işlemler hakkında Kanunun 101’inci ve 107’nci maddeleri uyarınca işlem yapılmasına Kurulca karar verilmesi durumunda, pay alım teklifinin durdurulmasına veya pay alım teklifi fiyatının yeniden belirlenmesine Kurulca karar verilebileceği hükme bağlanmıştır.

Teklifte Bulunana Yüklenen Yeni Sorumluluklar

Mevcut düzenlemede yönetim kontrolü tanımı, ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının %50 ve daha fazlasına tek başına veya birlikte hareket ettikleri kişilerle beraber, doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması şeklinde tanımlanmış iken, söz konusu oran %50’den fazlası olarak revize edilmiştir.

Pay Alım Teklifi Zorunluluğu Doğuran Yeni Haller

Pay alım teklifi zorunluluğu doğuran hallere, ortaklığın pay sahipliğinde herhangi bir değişiklik olmasa dahi ortakların kendi aralarında yapacakları özel yazılı anlaşmalarla yönetim kontrolünü ele geçirmeleri durumu eklenmiştir.

Eski düzenlemede pay alım teklifinde bulunma yükümlülüğünün doğmadığı haller arasında sayılan, pay devrinden önce yönetim kontrolüne sahip olunan bir ortaklıkta, pay devri ile yönetim kontrolünün daha önce ortaklıkta yönetim kontrolüne sahip olanlar ile eşit olarak paylaşılması hâli ile imtiyazlı paylarla yönetim kontrolüne sahip olan ortak veya birlikte hareket ettiği kişiler tarafından gerçekleştirilen pay alımları ile ortaklık sermayesinin veya oy haklarının %50 veya daha fazlasına sahip olunması hâline yeni düzenlemede yer verilmemiştir.

Pay alım teklifinde bulunma yükümlülüğünün doğmadığı hallere, pay iktisabı olmaksızın özel yazılı anlaşmalarla

yönetim kontrolünün ele geçirilmesinde, bu anlaşmaların genel kurul tarafından onaylanması ve genel kurul toplantısına katılarak olumsuz oy kullanıp muhalefet şerhini toplantı tutanağına işleyen pay sahiplerine Kurulun ilgili düzenlemeleri uyarınca ayrılma hakkı verilmesi durumu eklenmiştir.

Ağırlaştırılan Cezalar

Pay alım teklifinde bulunma zorunluluğunu yerine getirmeyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında, SPKn’nun 103’üncü maddesinin 3’üncü fıkrası çerçevesinde pay alım teklifine konu payların toplam bedeline kadar idari para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

Pay alım teklifi yükümlülüğüne ilişkin sürelerle uyulmaması hâlinde, pay alım teklifinde bulunma zorunluluğu doğan gerçek ve tüzel kişiler ile bunlarla birlikte hareket edenlerin sahip olduğu oy haklarının, söz konusu ihlalin gerçekleştiği tarih itibarıyla Kurulca başka bir işlem yapılmasına gerek bulunmaksızın kendiliğinden donacağı belirtilmiştir.

Faiz hesaplamalarında Türk Lirası cinsinden olan işlemler için, yıllık TRLIBOR oranının %50 fazlası; Euro için yıllık EURIBOR oranının %50 fazlası; Amerikan Doları için yıllık LIBOR oranının %50 fazlası kullanılacaktır.

Gönüllü Pay Alım Teklifine İlişkin Getirilen Bazı Yenilikler

Payları gönüllü pay alım teklifine konu olan hedef ortaklık yönetim kurulunun, teklifte bulunan gerçek ya da tüzel kişinin hedef ortaklığa yönelik stratejik planları ile bu planların hedef ortaklığın faaliyet göstereceği alanlar ve yerler ile hedef ortaklığın istihdamı üzerinde yaratması muhtemel etkilerine ilişkin görüşleri de dahil olmak üzere, pay alım teklifine ilişkin görüşünü ve bu görüşün dayandığı gerekçeleri içeren bir rapor düzenleyeceğine dair belirleme yapılmıştır.

Gönüllü pay alım teklifinde bulunanların, fiili pay alım teklifi süresinin sona ermesinden bir iş günü öncesine kadar pay alım teklifi fiyatını artırabileceği, pay alım teklifi fiyatının yeniden belirlenmesinden önce pay alım teklifine katılarak paylarını satmış olan ortaklara ödenen pay alım teklifi fiyatı ile yeniden belirlenen pay alım teklifi fiyatı arasındaki farkın pay alım teklifi süresinin sona ermesini takip eden iki iş günü içinde ilgili ortaklara ödeneceği belirlenmiştir.

Bir gönüllü pay alım teklifinin satın alma süresi içerisinde, üçüncü bir tarafça yeni bir teklif yapılabileceği, ilk teklifin kabul süresinin, rekabetçi teklif olarak adlandırılan ikinci teklifin kabul süresinden önce sona ermesi hâlinde, ilk teklifin kabul süresinin, rekabetçi teklifin satın alma süresinin sona erdiği tarihe kadar kendiliğinden uzayacaktır.

3.3.4.10. Kâr Payı ve Dağıtımına İlişkin Getirilen Yenilikler

Kanunun “Kâr payı ve bedelsiz pay dağıtımı ile bağış yapılması” başlıklı 19’uncu ve “Kâr payı avansı” başlıklı 20’nci maddeleri yer alan düzenlemelere uyum ve uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi amacıyla düzenlenme güncellenmiştir.

Eski-Yeni Pay Ayrımının Kaldırılması

Ortaklıklarda kâr payının, dağıtım tarihi itibarıyla mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın payları oranında eşit olarak dağıtılacağına yönelik düzenleme yapılmakta, bu düzenlemenin yürürlüğe girmesi ile birlikte eski-yeni pay ayrımına son verilmiştir.

Kâr Payının Dağıtım Zamanında Tanınan Serbesti

Kâr payı dağıtımının tamamlanmasına ilişkin sürenin belirlenmesi yerine, dağıtım işlemlerine en geç dağıtım kararı verilen genel kurul toplantısının yapıldığı hesap dönemi sonu itibarıyla başlanması şartıyla, kâr payının ödeme zamanının kâr dağıtım politikasında yer alması gerektiği düzenlenerek ödeme zamanında serbesti tanınmıştır.

Dağıtılacak Kâr Payı Tutarına İlişkin Getirilen Kısıt

Esas sözleşmede imtiyazlı pay sahiplerine, intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına, pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay verilebilmesi

hususunda hüküm bulunmasına rağmen, kâr payına ilişkin olarak herhangi bir oran belirlenmemişse, bu kişilere dağıtılacak kâr payı tutarı, imtiyazdan kaynaklananlar hariç pay sahiplerine dağıtılan kâr payının dörtte biri ile kısıtlanmıştır.

Nakit Kâr Payı Dağıtımına İlişkin Getirilen Teşvikler

Ortaklıklar tarafından net dağıtılabilir dönem kârının en az %25’i oranında nakit kâr payı dağıtımına karar verilmesi durumunda, dağıtımına ilişkin genel kurul kararının alınmasından itibaren bir yıl içinde gerçekleştirilecek pay ihraçlarında, Kurul ücretinin %25 indirimli olarak hesaplanacağı düzenlenmiştir.

Ortaklıkların geçmiş yıl zararlarının; geçmiş yıllar kârları, paylara ilişkin primler dahil genel kanuni yedek akçe, sermaye hariç özkaynak kalemlerinin enflasyon muhasebesine göre düzeltilmesinden kaynaklanan tutarların toplamını aşan kısmının, net dağıtılabilir dönem kârının hesaplanmasında indirim kalemi olarak dikkate alınması sağlanmıştır.

Bağışlar İçin Getirilen Kısıtlamalar

Yapılacak bağışın sınırının ortaklık genel kurulunca belirlenmesi gerektiği belirlenmiş ve Kurulumuz bağış tutarına üst sınır getirmeye yetkili kılınmıştır.

3.4. Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Yapısal Değişiklikler

3.4.1. Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin Kurulumuz Vizyonu

Sermaye piyasası araçlarının değerini, piyasa fiyatlarını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki tüm bilgi, olay ve gelişmelerin etkin bir şekilde

kamuya açıklanması için gerekli mevzuat altyapısının hazırlanması.

3.4.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler

Kamuyu aydınlatma belgeleri ayrı bir kavram olarak mevzuatta ilk kez düzenlenmiş olup; genel olarak yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgilerin yer aldığı kamuyu aydınlatma belgelerine dayanarak işlem yapan yatırımcıların tazminat hakları ile sorumluların kurtuluş karineleri belirlenmiştir.

Belirlenen esaslar ile yatırımcı güveninin oluşturulması ile bilgiden doğan sorumlulukların belirlenmesi açısından dengeli bir yaklaşım benimsenmeye çalışılmış ve kamuyu aydınlatma belgeleri ile ilan edilen bilginin sermaye piyasaları açısından önemi vurgulanmıştır.

3.4.3. Amaç ve Gerekçe

Asimetrik bilgi, piyasada etkin bir fiyat ve böylece etkin ve istikrarlı bir piyasa oluşumuna engel olan en temel etkidir. Bilindiği gibi, asimetrik bilgi, ekonomik bir ilişkide taraflardan birinin işleme ilişkin diğer tarafın sahip olma-

dığı bir bilgiye sahip olması veya bir tarafın diğerine göre daha iyi ya da daha fazla bilgi sahibi olması anlamına gelen durumdur. Bu durum; tersine seçim, ahlaki tehlike ve temsilcilik sorunu gibi sorunlara neden olmaktadır. Söz

konusu etkilerin ve bu etkilere sebep olan asimetrik bilgi sorununun giderilebilmesinde, ihraç ettikleri sermaye piyasası araçları piyasalarda işlem gören şirketlere ilişkin sahip olunan önemli bilgiler ve bu bilgilerin edinimine dair süre açısından şirket yöneticileri ile yatırımcılar arasındaki farkın en aza indirilmesi çok önemlidir. Yapılan mevzuat değişiklikleri ile, anılan şirketlere dair özel durum açıklamalarının mahiyeti ve bunların yatırımcılara derhâl duyurulmasına ilişkin hem mevzuat hem de teknik altyapının oluşturulması amaçlanmıştır.

Yatırımcının güvenilir ve doğru olarak bilgilendirilmesi

sürecinde, özel durum açıklamalarının yanı sıra periyodik olarak sunulan bilgiler de önemli görülmekte, bilginin kamuya aktarılmasının en yaygın araçlarından birini oluşturan finansal raporlar sermaye piyasaları ile ilgili düzenlemeler içinde sürekli değişen ve gelişen piyasa koşullarına uyum sağlamak üzere yenilenen niteliği ile öne çıkmaktadır. Bu bağlamda finansal raporlama ve onun kalitesinin sağlanması, yatırımcının güvenilir bilgilerle donatılması çalışmalarının bir sonucu olarak bağımsız denetim ve derecelendirme tarafsız ve güvenilir bilgi oluşumu hedefinin gerçekleştirilmesinde önemli düzenleme alanları olarak ortaya çıkmaktadır.

3.4.4. Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler

3.4.4.1. Özel Durumlar Tebliği ile Getirilen Yenilikler

Uygulamada karşılaşılan problemlerin giderilmesi ve piyasalarımızın şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin sağlanması ve ayrıca yeni Kanun'un 'Kamunun aydınlatılmasında özel durumlar' başlıklı 15'inci maddesi ile birlikte Kanun'da yer alan düzenlemelere ve terminolojiye uyum sağlanması kapsamında özel durum açıklamalarına ilişkin yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmuştur.

Ortaklara Getirilen Yeni Sorumluluklar

İçsel bilgilerin, ihraççıların bilgisi dışında, ilgili kişiler tarafından öğrenilmesi ihraççının ana ortaklığı ve bağlı ortaklıklarının faaliyetlerinde bir değişikliğin ortaya çıkması durumlarındaki açıklama yükümlülükleri belirlenmiştir. Bu kapsamda, ihraççıların doğrudan veya dolaylı olarak toplam oy haklarında veya sermayesinde %10 veya daha fazla paya veya söz konusu orana bağlı olmaksızın yönetim kurulu üyesi seçme veya aday gösterme hakkı veren imtiyazlı payların %10 veya daha fazlasına sahip kişiler tarafından öğrenilmesi durumunda, ilgili kişilere söz konusu içsel bilgilere ilişkin kamuya açıklama yapma sorumluluğu yüklenmiştir.

Pay alım-satım işlemlerine ilişkin toplam oy hakkı veya sermaye payı hakkındaki açıklama yükümlülüğü oranları yeniden belirlenmiştir. Mevcut düzenlemede ulaşması veya söz konusu oranın altına düşmesi hâlinde açıklama yapma zorunluluğu bulunan %75 oranı %95 olarak değiştirilmiştir.

İdari sorumluluğu bulunan kişilerce pay alım-satımına ilişkin özel durum açıklaması yapılmamasına ilişkin sınır yeniden belirlenmiştir. Bildirimde bulunmamak için, sermayeyi temsil eden paylar ve bu paylara dayalı diğer sermaye piyasası araçlarına ilişkin idari sorumluluğu bulunan

kişiler ve bunlarla yakından ilişkili kişiler hesabına yapılan işlemler için belirlenen sınır 10.000 TL'den 50.000 TL'ye çıkartılmıştır.

Geleceğe Yönelik Değerlendirmeler

Geleceğe yönelik değerlendirmelerin kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemelere yer verilmiş olup, bu değerlendirmelerin kamuya açıklanabilmesi bir yönetim kurulu kararı alınması veya yönetim kurulu tarafından yetki verilmiş ise yetki verilen kişinin yazılı onayı koşuluna bağlanmıştır. Geleceğe yönelik değerlendirmeler ihraççının yönetimi tarafından yılda en fazla dört defa kamuya açıklanabilir.

Merkezi Kayıt Kuruluşuna İlişkin Hükümler

Kamuyu Aydınlatma Platformu'ndaki şirket genel bilgileri ekranında yer alan, payları borsada işlem gören ihraççıların sermayesinde doğrudan %5 veya daha fazla oranda paya veya oy hakkına sahip gerçek ve tüzel kişileri gösteren tablonun, değişiklik olması durumunda MKK tarafından güncelleneceği belirtilmiştir.

Ayrıca ihraççılar bazında içsel bilgilere erişimi olanlar listesinin MKK tarafından saklanacağı ve talep üzerine Kurula ve ilgili borsaya gönderileceği hükmü getirilmiştir.

Nitelikli Yatırımcılara Yapılan Satışlar

Özel Durum Tebliği ile getirilen diğer bir yenilik ise nitelikli yatırımcılara satılacak sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak bazı kamuyu aydınlatma yükümlülüklerinin getirilmesidir. Bu yöntemi kullanan ihraççılara; ihraççıya ilişkin genel bilgilerin yayımlanması, genel kurul ve sermaye piyasası aracı ihracına ilişkin bilgilerin açıklanması ve sermaye yapısına ve yönetim kontrolüne ilişkin değişikliklerin açıklanması konularında yükümlülük getirilmiştir.

3.4.4.2. Payları Borsa’da İşlem Görmeyen Halka Açık Ortaklıkların Özel Durum Açıklamalarına İlişkin Tebliği ile Getirilen Yenilikler

Yayımlanan “Payları Borsada İşlem Görmeyen Ortaklıklara İlişkin Özel Durumlar Tebliği” ile Kanunun 15’inci maddesi çerçevesinde, payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıklarla ilgili önemli bilgi, olay ve gelişmelerde ortaklıklar ve/veya ilgili taraflarca kamuya açıklanacak özel durumlar ve bunların açıklanma usûl ve esasları güncellenmiştir.

Bu Tebliğ ile ‘Özel durumlar’ ve ‘İlgili taraflar’ tanımlanarak açıklanacak özel durumlar ile ortaklık dışında Tebliğ uyarınca açıklama yapmakla yükümlü diğer kişiler belirlenmiş, bunun yanında açıklamaların kamuya duyurulmasında kullanılacak formlara ilişkin de bazı yenilikler getirilmiştir. Ayrıca Kurula gönderilecek özel durum açıklamalarının Kurul internet sitesinde kamuya duyurulacağı hususu da hükme bağlanmıştır.

3.4.4.3. Kamuyu Aydınlatma Platformuna İlişkin Getirilen Yenilikler

KAP’a Bildirim Yükümlüsünün Tanımlanması

Kamuyu Aydınlatma Platformu’na kimlerin bildirim yapacağına ilişkin bildirim yükümlüsü ortaklık ve kuruluşların tanımı yapılarak söz konusu hususa netlik kazandırılmıştır. Bu kapsamda, bildirim yükümlüsü ortaklık ve kuruluşlar; ortaklıklar, yatırım kuruluşları, fon kurucuları ve Kurul tarafından belirlenen diğer kurum ve kuruluşlar olarak tanımlanmıştır.

Nitelikli Yatırımcılara Yapılan İhraçlarda İhraççıya Getirilen Yükümlülük

Sermaye piyasası araçlarını nitelikli yatırımcılara satan ihraççılara da bildirim yükümlülüğü getirilmiş olup, söz konusu ihraççılarca bildirim yapılacak bilgi, belge ve açık-

lamaların nitelikleri ve içeriklerine Kurulun ilgili düzenlemelerinde yer verilmektedir.

E-Yönet Sistemi

Bildirimlerin elektronik sertifika sahibi olmayanlar tarafından KAP’a gönderiminde bilgi güvenliğinin sağlanması için elektronik bir bilgi sisteminin kurulmasına ve uygulanmasına imkân tanınmıştır. Bu kapsamda, MKK tarafından E-Yönet sistemi uygulamaya konulmuştur.

KAP İşleticisi

KAP işleticisi kavramı tanımlanmış olup, belirleme yetkisi Kurula bırakılmıştır. Kurulun 14.01.2014 tarih ve 1/34 sayılı kararı ile MKK, KAP işleticisi olarak belirlenmiştir.

3.4.4.4. Finansal Raporlama, Bağımsız Denetim, Derecelendirme ve Değerleme Alanlarında Yapılan Değişiklikler

3.4.4.4.1. Finansal Raporlama Tebliği Değişiklikleri ile Getirilen Yenilikler

SPKn ve TTK, ihraççı ve sermaye piyasası kurumlarının finansal raporlarının hazırlanması ve kamuya açıklanmasına ilişkin birçok yenilik getirmiştir. Bu kapsamda, Kurulumuzun finansal raporlamaya ilişkin düzenlemelerinde başta SPKn olmak üzere ilgili mevzuat ile uyumlaştırmak için güncelleme yapılması ihtiyacı ortaya çıkmış ve bu kapsamda finansal raporlamaya ilişkin esasların düzenlendiği Tebliğ ile;

- Tebliğin kapsamı, yatırım fonları ile konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları dışında kalan tüm ihraççılar ve sermaye piyasası kurumlarını kapsayacak şekilde genişletilmiştir.
- TTK ve SPKn hükümleri doğrultusunda, finansal tabloların hazırlanmasında KGK tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) / Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının (TFRS) esas alınması hüküm altına alınmıştır.

- Yatırım ortaklıkları için konsolide finansal tabloların yanında bireysel finansal tabloların hazırlanması yükümlülüğü getirilmiştir.
- Gelişen İşletmeler Piyasası Listesinde yer alan ortaklıklar ile payları Serbest İşlem Platformu’nda işlem gören ortaklıklara yönelik olarak, yıllık finansal raporların yanında, sadece 6 aylık ara dönem finansal tablo düzenleme yükümlülüğü getirilmiştir.
- Yönetim kurulu faaliyet raporlarında yer verilmesi gereken asgari unsurlar için Gümrük ve Ticaret Bakanlığının “Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik”e atıf yapılarak ilave açıklanması gereken hususlar belirlenmiştir.
- SPKn’nun 14’üncü maddesi doğrultusunda, finansal raporların, hazırlanmasından, sunulmasından ve gerçeğe uygunluğu ile doğruluğundan işletmeler doğrudan,

yönetim kurulu üyeleri ise kusurlarına ve durumun gereklerine göre sorumlu tutulmuşlardır. Benzer şekilde aynı madde doğrultusunda, işletmenin yönetim kurullarına, varsa denetim komitesini, yoksa üyeleri arasından en az bir üyeyi finansal raporlamadan sorumlu olarak belirleme yükümlülüğü getirilmiştir.

- g) Yıllık ve ara dönem finansal raporların kamuya açıklanmasında uyulacak süreler 2012 yılı ara dönemleri ve yıl sonuna ilişkin gerçekleşmiş finansal tablo bildirim süreleri ortalamaları ile TTK ve SPKn'nda yer alan genel kurul toplantılarına ilişkin hükümler göz önünde bulundurularak kısaltılmıştır.
- h) Geçici asimetrik bilgi oluşumunu önlemek amacıyla sermaye piyasası araçları bir borsada ve/veya teşki-

latlanmış diğer pazar yerlerinde işlem gören işletmelerin finansal raporlarının son seans sonrası kamuya açıklanması zorunluluğu getirilmiştir.

- i) TTK'nda (Mülga 524'üncü madde) finansal tabloların TTSG'nde yayınlanması yükümlülüğünden vazgeçilmiş olmasından dolayı bu yönde bir düzenleme yapılmıştır.
- j) İşlem sıraları 30 iş gününden fazla süre ile durdurulan borsa şirketleri, borsa kotundan sürekli olarak çıkarılan ortaklıklar, faaliyetleri geçici olarak durdurulan sermaye piyasası kurumları, tasfiye hâlinde bulunan işletmeler ile halka arz edilmeksizin pay dışında sermaye piyasası aracı ihraç eden işletmeler ara dönem finansal rapor düzenleme yükümlülüğünden muaf tutulmuşlardır.

3.4.4.4.2. Bağımsız Denetim Tebliğ Değişikliği ile Getirilen Yenilikler

26.09.2011 tarih ve 660 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile KGK kurulmuş olup, söz konusu Kararname ile bağımsız denetim faaliyetlerinin düzenlenmesi, izlenmesi ve denetimi KGK'ya bırakılmıştır. Bununla birlikte SPKn ile sermaye piyasası mevzuatı kapsamındaki bağımsız denetim faaliyetleri ve bu faaliyeti yürütecek bağımsız denetim kuruluşları için ilave yükümlülükler getirme, bu kuruluşların faaliyetlerinin izlenmesi ve denetlenmesi görevi de Kurula bırakılmıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde; bağımsız denetim faaliyetlerine ilişkin Seri: X, No: 22 sayılı Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ'in uygulamayı yönlendirmeye yönelik bazı maddelerinin değiştirilmesi gerekmiş ve genel olarak bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçiler açısından sermaye, bağımsız denetim faaliyetinde bulunma koşulları gibi konuların KGK düzenlemeleri ile uyumlaştırılması amacıyla mevcut Tebliğde değişiklik yapılmıştır.

Söz konusu Tebliğ ile özetle bağımsız denetime tâbi kuruluşlar yeniden belirlenerek bu kapsamda bağımsız denetim kuruluşlarının yükümlülükleri belirlenmiştir:

- a) Gerek bağımsız denetim kuruluşları ve gerekse bağımsız denetçiler açısından, Kurulumuz listesine alınmak ve bağımsız denetçi olarak çalışmak KGK tarafından yetkilendirilmiş olma şartına bağlanmıştır.
- b) Kurum içi kalitenin güçlendirilmesi bakımından kalite kontrol komitesi öngörülmüştür.
- c) Borsada işlem gören şirketlerin denetim komitelerine seçilecek üyelerin nitelikleri son yapılan hukuki düzenlemeler ile uyumlu hâle getirilmiştir.
- d) Bağımsız denetim kuruluşlarının sözleşmelerine ilişkin mevcut rotasyon düzenlememiz KGK düzenlemesi ile uyumlu hâle getirilmiştir.
- e) Bağımsız denetim kuruluşlarının bildirim yükümlülükleri mevcut gereklilikler çerçevesinde güncellenmiştir.

Ayrıca geçici maddeler ile mevcut ve belirli koşulları sağlayan kuruluşlara yeni düzenlemelere uyum için, bağımsız denetim lisansına sahip denetçiler için ise KGK tarafından yetkilendirmeleri sağlanana kadar süre verilmesini sağlayıcı düzenleme yapılmıştır.

3.4.4.4.3. Derecelendirme Tebliğ Değişikliği ile Getirilen Yenilikler

Kredi derecelendirme kuruluşları hakkında 16.09.2009 tarih ve 2009/1060/AT sayılı Avrupa Birliği (AB) Tüzüğü, 21.05.2013 tarih ve 462/2013 AB Tüzüğü ile değiştirilmiş ve ülke kredi notlarının kamuya açıklanmasına ilişkin yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda AB ve uluslararası düzenlemelere uyumu teminen, Seri: VIII No: 76 sayılı Tebliğ ile Seri: VIII, No: 51 Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği'nde gerekli değişiklikler yapılmıştır. Buna göre;

- a) Sermaye piyasası araçlarının değerlerini, tasarruf sa-

hipleri, ihraççılar ve sermaye piyasası kurumlarının yatırım kararlarını etkileyen ülke kredi derecelendirme notlarının açıklanmalarına ilişkin esaslar Tebliğ kapsamına alınmıştır.

- b) Ülkenin talebe bağlı olan ya da olmayan kredi derecelendirme notlarına ilişkin gözden geçirme süresi en fazla 6 ay olarak belirlenmiştir.
- c) Ülkenin talebe bağlı olan ya da olmayan kredi derecelendirme notlarının ve not görünümünün açıklanmasına ilişkin olarak yeni belirlemeler yapılmıştır.

3.4.4.4. Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği Statüsü ile Getirilen Yenilikler

SPKn'nun 76'ncı maddesinde düzenlenen "Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği"nin üyeleri, organları ve Statüsü hakkında Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği'nin üyeleri, organları ve Statüsüne ilişkin Kanun'un 75'inci maddesindeki hükümlerin kıyasen uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda Birliğin organları, gelirleri, giderleri ve çalışma esasları, üyeliğe kabul, üyelikten geçici ve sürekli çıkarma esaslarının, Kurulun önerisi ve ilgili Bakanlığın uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan Statüsüyle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede hazırlanan Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği Statüsü 02.04.2014 tarih ve 28960 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Statüde Birliğin organları, komiteleri, görev ve yetkileri, gelirleri, giderleri, üyeleri ve üyelik esasları, disiplin cezaları ve çalışma ilke ve esaslarına ilişkin hususlar belirlenmiştir. Ayrıca bu Statü ile birlikte ilk defa;

a) Değerleme uzmanlarının yanı sıra, Kurulumuzdan lisans alan değerlendirme kuruluşlarının da Birliğe üye olmaları sağlanmıştır,

- b) Birlik yönetim kurulunun seçimine ilişkin önemli değişiklikler yapılmış, tüm üyelerin Birlik yönetim kurulunda temsil edilmesi sağlanmıştır,
- c) Yedi yönetim kurulu üyesinden ikisinin bağımsız üye, ikisinin ise tüzel kişi olarak değerlendirme kuruluşu olması öngörülmüş, bu suretle kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasına imkân sağlanmıştır,
- d) Yeni komiteler ihdas edilmiştir. Standartlar Komitesi ile Mesleki Eğitim ve Araştırma Komitesi ihdas edilerek değerlendirme mesleğinin Birlik çatısı altında gelişmesi ve Birliğin kendi kurallarını koyan güçlü bir yapıya kavuşmasına fırsat sağlanmıştır,
- e) Birlik Statüsüne ve Birlik tarafından alınacak kararlara uymayan üyelerine beş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verme yetkisi verilmiştir,
- f) Yurtdışında temsilcilik açma imkânı getirilmiştir,
- g) Birliğe, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği yönetiminde temsil hakkı verilmiştir.

3.5. Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Yapısal Değişiklikler

3.5.1. Yatırım Hizmet ve Faaliyetleri ile Yatırım Kuruluşlarına İlişkin Kurulumuz Vizyonu

Güçlü kurumsal ve mali yapıya sahip yatırım kuruluşları tarafından yatırım hizmet ve faaliyetleri ile diğer finansal ürün ve hizmetlerin de sunulabilmesine imkân veren

ve sermaye piyasası aracı kurumlarının finansal ürün ve hizmetleri bir bütün olarak yatırımcılarına sunabilmesini sağlayacak mevzuat altyapısının oluşturulması.

3.5.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler

Sermaye piyasası faaliyetleri SPKn'nda Avrupa Birliği mevzuatına özellikle AB'nin Finansal Araç Piyasaları Hakkında Direktifine (MiFID) uygun olacak ve sektörün ihti-

yaçlarına cevap verecek şekilde yeniden dizayn edilerek, yatırım kuruluşların sunacakları yatırım hizmet ve faaliyetleri ile yan hizmetler belirlenmiştir.

3.5.3. Amaç ve Gerekçe

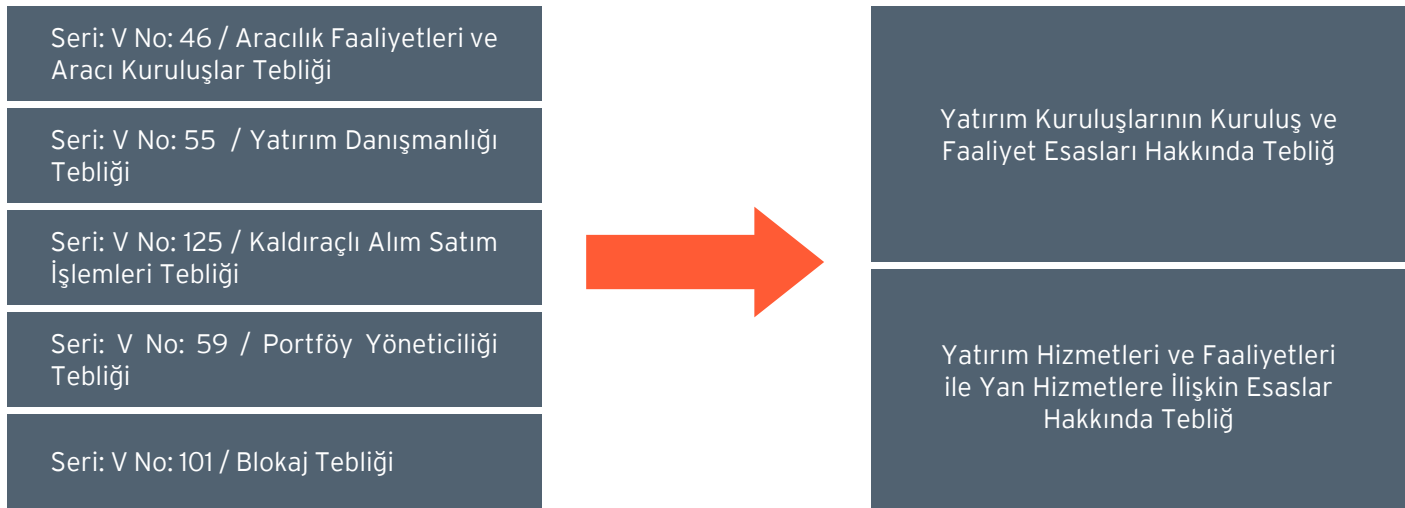
SPKn'nda yatırım hizmet ve faaliyetlerinin kurumsal bir yapıda, geniş bir perspektifte sunulmasına yönelik olarak, yatırım hizmetlerine ve bu hizmetleri sunacak kuruluşlara yeni bir bakış açısı getirilmiştir. Mülga 2499 sayılı SPKn'nda araç bazında yapılan sınıflandırmaya dayanarak tek tek sayılan sermaye piyasası faaliyetleri yerine, yeni SPKn'da faaliyet bazlı bir sınıflandırma yapılmış ve yatırım kuruluşlarının izne tâbi olarak yerine getirecek-

leri yatırım hizmet ve faaliyetlerinin yanı sıra, belirlenen koşulları sağladıklarına ilişkin bildirimde bulunarak yan hizmetleri de sunabilmelerine imkân tanınmıştır. SPKn kapsamında yürütülmekte olan alt düzenleme çalışmalarında da, yatırımcının korunması ile finansal aracılık sektörünün güçlendirilmesi amaçlarının her ikisine de hizmet edecek şekilde, Avrupa Birliği mevzuatı başta olmak üzere dünya uygulamaları göz önünde bulundurulmuştur.

3.5.4. Yatırım Hizmet ve Faaliyetleri ile Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler

SPKn’nda yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetlerin sunulmasına ilişkin SPKn tarafından Kurulu-muza verilen görev ve yetki çerçevesinde uygulamada karşılaşılan problemlerin giderilmesi ve piyasalarımızın şeffaf, etkin, güvenilir ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin sağlanması amaçları doğrultusunda hazırlanan “Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esas-lar Hakkında Tebliğ” ile “Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ” yayımlanmış ve söz konusu Tebliğlerin yürürlük tarihi 01.07.2014 olarak be-lirlenmiştir.

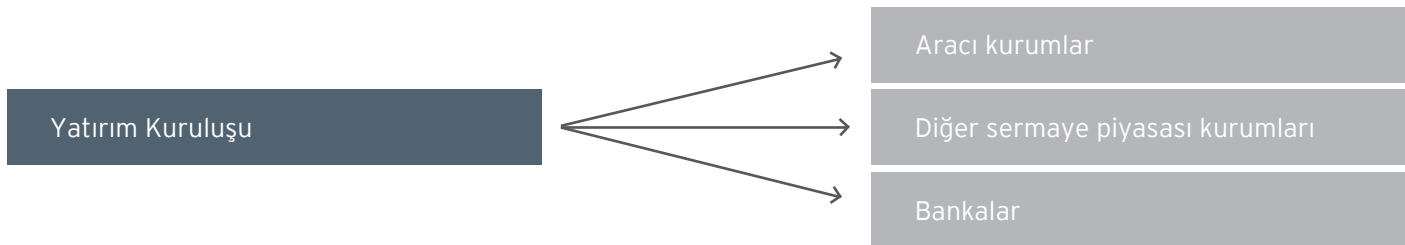
Anılan Tebliğler ile daha önce 5 ayrı tebliğ ile düzenlenen hususlar tek çatı altında toplanmış, yatırım kuruluşlarının kuruluşu, genel faaliyet esasları, yükümlükleri, tedbirler gibi hususlar “Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ”de, yatırım hizmet ve faaliyetle-ri ile yan hizmetlerin tanımı, kapsamı, bu hizmetlerin su-numu sırasında uyulacak esaslar ise “Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ”de düzenlenmiştir.

Yatırım kuruluşu tanımı

Yatırım hizmetleri sektörüne yönelik yeni vizyonla uyum-lu olarak mülga SPKn’nda aracı kurumlar ve bankaları

karşılama üzere kullanılan aracı kuruluş ifadesi, 6362 sayılı SPKn’nda yerini, “yatırım kuruluşları” ifadesine bır-akmıştır.

“Yatırım kuruluşu” ifadesinin yatırımcılarının beklentile-rine uygun bir şekilde ve Kurulumuzun yeni yatırım hiz-metleri vizyonu çerçevesinde sermaye piyasalarında bu alanda faaliyet gösteren kuruluşların kurumsal kimliğinin güçlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yeni Faaliyet Yapısı

Yeni düzenlemeler uyarınca yatırım kuruluşları tarafın-dan, sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak sadece emirlerin müşteriden alınması ve gerçekleştirilmek üzere başka bir yatırım kuruluşuna iletilmesine aracılık ediliyor-

sa “emir iletimine aracılık”; emirlerin müşteriden alınması ve borsa ya da borsa dışı bir platformda sonlandırılma-sına aracılık ediliyorsa “işlem aracılığı”; müşteriden alı-nan emirlerin şirketin kendi portföyünden karşılanması suretiyle işlem yapıyorsa “portföy aracılığı” faaliyet izni alınması gerekecektir. Ayrıca, mülga SPKn’nda olduğu gibi, menkul kıymet, türev araç ya da kaldıraçlı alım satım işlemine aracılık edilmesine göre ayrı ayrı belgeler düze-lenmeyecek, sunulacak hizmete göre tek bir yetki belgesi düzenlenecektir.

2499 sayılı Eski Kanun

Menkul kıymetlerin alım satımına aracılık

Türev araçların alım satımına aracılık

Kaldıraçlı alım satım işlemleri (foreks)

6362 sayılı Yeni Kanun

Emir iletimine aracılık

İşlem aracılığı

Portföy aracılığı

Mevcut durumda yürütülen alım satım aracılık faaliyeti yurtdışı uygulamalara paralel olarak söz konusu faaliyetin araç bazında değil, faaliyet bazında gruplandırılması ve esaslarının daha net belirlenebilmesi amacıyla yeniden düzenlenerek üçe ayrılmıştır.

Tezgâh Üstü Türev Araç İşlemleri

Daha önce Kurulumuzca alınan ilke kararları ile tezgâh üstü piyasalarda işlem gören türev araçların Kurulumuz düzenlemeleri altında olmadığı hükme bağlanmıştır. Ayrıca, aracı kurumlara karşı taraf olarak tezgâh üstü türev araç işlemi yapmaları için izin verilmemekte sadece yurtdışı piyasalarda gerçekleştirilen işlemler için aracılık etmeleri için yetki belgesi düzenlenmekteydi. Yeni SPKn ile türev araç tanımı genişletilmiş ve aynı zamanda "portföy aracılığı" faaliyeti tanımlanmıştır. Buna göre, tezgâh üstü piyasalarda müşterileri ile birebir türev araç yazmak isteyen banka ve aracı kurumların Kurulumuzdan portföy aracılığı yapmak üzere izin almaları gerekmektedir. Bu çerçevede, yatırım kuruluşunun müşteri ile ilişkilerine yönelik iş yapma kuralları "Yatırım Hizmet ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ" ile düzenlenmekte olup, aracı kurumların risk yönetimi Kurulumuzun sermaye yeterliliği düzenlemeleri ile izlenecektir.

Mülga SPKn uyarınca Kurulumuz düzenleme ve denetleme alanında olmayan ancak taşıdığı riskler sebebiyle yatırımcı mağduriyetlerine yol açabildiği gibi, finansal sistemin bütünü bakımından da sistemik risk unsuru barındıran tezgâh üstü türev araç işlemlerinin, Kurulumuz tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde yürütülmesi amacıyla, söz konusu işlemlerle ilgili hususlar Tebliğler ile açıkça düzenlenmiştir.

Acenteliğin Kaldırılması

Mevcut durumda bankalar ve aracı kurumlar arasındaki iş ilişkisini düzenleyen acentelik müessesesi ikincil düzenlemelerden çıkarılarak yerine emir iletimine aracılık tesis edilmiştir. Buna göre müşterilere ait hesap ve işlemlerin müşteri bazında lehine faaliyet gösterilen aracı kurum nezdinde izlenmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Düzenleme ile bankaların acente sıfatıyla ve dolaylı olarak sermaye piyasası mevzuatına tâbi olarak yürüttükleri faaliyetlerin, Kurulumuzca doğrudan yetkilendirilerek sunulması hedeflenmiş ve iş süreçleri daha net bir biçimde tanımlanmıştır.

Halka Arza Aracılık Faaliyetinin Bölünmesi

Halka arza aracılık faaliyeti mülga SPKn'da bir bütün olarak tek bir sermaye piyasası faaliyeti olarak düzenlenmekte iken halka arzın yüklenimde bulunarak veya en iyi gayret aracılığı şeklinde yapılmasına ilişkin hususlar alt düzenlemelerde tanımlanmaktadır. 6362 sayılı SPKn'da Avrupa Birliği Mevzuatı ile uyumlu olarak, farklı risk seviyelerine ve dolayısıyla farklı sermaye gereksinimlerine sahip iki faaliyet Kanun düzeyinde ayrıma tâbi tutulmuştur.

Mülga SPKn'da aynı faaliyet altında düzenlenen hususlar farklı risk ve sermaye şartına sahip oldukları dikkate alınarak yatırım kuruluşlarına bağımsız olarak söz konusu faaliyetleri gerçekleştirebilme seçeneği sunulması hedeflenmiştir.

Saklama Hizmetinin İzne Tâbi Kılınması

Türk sermaye piyasasında sermaye piyasası araçlarının büyük bir kısmının merkezi saklama kuruluşları tarafından saklanması söz konusudur. Bununla birlikte, merkezi saklama kuruluşlarındaki müşteri hesaplarına erişim yetkisi, müşterilere hizmet veren aracı kurum ve bankalardadır. Mülga SPKn'da bu yetki alım satım aracılık faaliyetinin bir parçası olarak düzenlenmiş ve ayrıca bir yetkilendirmeye tâbi tutulmamıştır.

6362 sayılı SPKn'da bu saiklerle, ayrı bir yatırım hizmet ve faaliyeti olarak düzenlenen saklama hizmetine yönelik olarak, alt düzenlemelerde de kapsamlı hükümler öngörülmüştür.

Buna göre saklama hizmeti iki farklı şekilde yetkilendirilecektir. İlki yatırım kuruluşlarının yetkili oldukları yatırım hizmet ve faaliyetlerine bağlı olarak alacakları sınırlı saklama hizmeti yetkisi; ikincisi ise yatırım kuruluşlarının saklama hizmeti sunmak üzere alacakları genel saklama hizmeti yetkisidir.

Yeni düzenlemeler uyarınca aracı kurum ve bankalar Kuruldan aldıkları yatırım hizmet ve faaliyetine bağlı olarak sınırlı saklama yapabileceklerdir. Örneğin aracı kurum bir müşterisi için payın Borsada alım satımına aracılık ediyorsa müşterinin paylarını sınırlı saklama yetkisi kapsamında saklayabilecektir. Eğer müşteri emirleri bir aracı kurumdan gerçekleştirmek, saklama hizmetini başka bir kuruluştan almak istiyorsa bu defa saklama hizmeti verecek aracı kurum veya bankanın genel saklama hizmeti

için yetkilendirilmiş olması gerekmektedir.

Özellikle yabancı yatırımcıların, güven ilişkisi, kredi sağlama imkânı, yatırım stratejisinin gizlenmesi ve edinilen sermaye piyasası araçlarından doğan hakların kullanımına yönelik hizmetler gibi sebeplerle, işlemlerin gerçekleştirilmesi ile sahip olunan sermaye piyasası araçlarının saklanması hizmetlerini farklı kurumlardan almayı tercih etmeleri nedeni ile ortaya çıkan işlemci kurum-saklamacı kurum uygulamasının yasal bir çerçeveye kavuşturulması ve mülga SPKn uyarınca Kurulumuzun herhangi bir yetki ya da iznine tâbi olmaksızın sürdürülen saklama hizmetinin sermaye piyasası mevzuatına uygun bir biçimde sunulmasının sağlanması hedeflerine yönelik olarak, saklama hizmeti müstakil bir yatırım hizmet ve faaliyeti olarak düzenlenmiş ve esasları belirlenmiştir.

Bireysel Portföy Yöneticiliği ve Yatırım Danışmanlığı

SPKn'na dayanarak çıkarılan ikincil düzenlemelerde bireysel portföy yöneticiliği; "Yatırım Hizmet ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Tebliği" ile düzenlenmekte ve aracı kurumlar, yatırım ve kalkınma bankaları ile portföy yönetim şirketleri tarafından yapılabilmektedir.

Yatırım danışmanlığı Mülga SPKn'nda yer alan ve ikincil düzenlemeleri bulunan bir faaliyettir. Yeni düzenlemelerle bu faaliyete yönelik işlerliğin artırılmasını teminen yatırım danışmanlığının tanımı değiştirilmiş ve yatırım kuruluşlarına tanınan bazı istisnalar kaldırılmıştır. Bir önceki düzenlemelerimize paralel olarak, bu faaliyeti aracı kurumlar, yatırım ve kalkınma bankaları ile portföy yönetim şirketleri yapabilecektir. Öncelikle bu faaliyeti yürütmek isteyen yatırım kuruluşlarının araştırma birimi kurmaları ve araştırma uzmanı istihdam etmeleri zorunlu kılınmıştır.

Söz konusu faaliyette yapılan değişikliklerle bu faaliyetin yatırım kuruluşları tarafından daha profesyonel bir anlayışla yapılması hedeflenmiş olup; söz konusu faaliyetin tanımından dolayı ve doğrudan maddi menfaat elde etme şartı kaldırılarak müşterinin ihtiyaçlarına yönelik yapılan her türlü yönlendirici yorum ve tavsiyenin, yatırım danışmanlığı kapsamına alınması amaçlanmıştır.

Yerindelik Testi

Bireysel portföy yöneticiliği ve yatırım danışmanlığı faaliyetleri sırasında, yatırım kuruluşlarının müşterilerin ihtiyaçlarını, bilgi düzeylerini ve risk algılarını bilerek hareket etmelerini teminen "yerindelik testi" uygulaması zorunlu kılınmıştır.

Emir iletimine aracılık / yatırım danışmanlığı

İşlem aracılığı / en iyi gayret aracılığı faaliyeti / sınırlı saklama hizmeti / portföy yöneticiliği

Portföy aracılığı faaliyeti / genel saklama hizmeti / aracılık yüklenimi

Yatırım kuruluşlarının müşterilerine verdikleri yönlendirici yorum ve tavsiyelerde ve bireysel portföylerin yönetiminde müşterinin mali durumu ve risk algısına uygun hizmet sunmaları hedeflenmiştir. Ayrıca bu düzenleme ile yatırımcıların da yatırım kararları için gerekli tercihlerini sorumluluk alarak beyan etmelerinin sağlanacağı, yatırım kuruluşları aracılığıyla finansal okuryazarlık düzeyinin artırılması için yeni bir kanal olması amaçlanmıştır.

Yan Hizmetler

SPKn, yan hizmetlerin, yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketlerince ayrıca bir yetki belgesine tâbi olmaksızın Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde yapılmasını hükme bağlamıştır. Bu çerçevede, SPKn'nun 38'inci maddesinde yer alan yan hizmetlerin tanımı yapılarak bir çerçeve çizilmiştir.

Yan hizmetlerde yer alan iki hizmet ise sermaye piyasaları için taşıdığı önem dikkate alınarak ve SPKn'nun farklı yerlerinde yer alan yetki hükümlerine dayanarak daha ayrıntılı düzenlenmiştir.

"Sermaye piyasası araçlarına ilişkin işlemlerle ilgili yatırım araştırması ve finansal analiz yapılması veya genel tavsiyede bulunulması" hizmetine ilişkin esaslara da ayrıntılı bir şekilde yer verilmektedir. Buna göre, genel yatırım tavsiyesi, belirli bir kişiye veya gruba yönelik olmayan ancak açıkça veya zımnen bir yatırım stratejisini öneren veya tavsiye eden yönlendirici nitelikteki her türlü bilgiyi kapsamaktadır. Yapılan düzenleme ile bu hizmeti yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketlerinin yanı sıra medya hizmet sağlayıcıları ile sürekli yayın yapanlar da sunabilecek olup, bu durumda uyulması gereken esaslar belirlenmiştir.

Ayrıca, yan hizmetler kapsamında aracı kurumlar, kişilerin finansal ve finansal olmayan varlıklarından oluşan servetlerine yönelik planlama yapılması ve servetlerinin yatırım hedeflerine ve tercihlerine uygun olarak yönetilmesi faaliyetini yapabileceklerdir.

Yatırım kuruluşlarının gerçekleştirdikleri yatırım hizmet ve faaliyetlerine ilişkin olarak müşterilerine sunabilecekleri yan hizmetlere de yer verilerek daha geniş bir perspektifte hizmet sunabilmeleri amaçlanmıştır.

Yatırım Kuruluşlarının Gruplandırılması

Aracı kurumlar özsermayeleri dikkate alınarak yapabilecekleri yatırım hizmet ve faaliyetlerine göre 3 farklı sınıfa ayrılmıştır.

DAR YETKİLİ
2.000.000 TL özsermaye

KİSMİ YETKİLİ
10.000.000 TL özsermaye

GENİŞ YETKİLİ
25.000.000 TL özsermaye

Aracı kurumlar yürütebilecekleri yatırım hizmet ve faaliyetlerine göre gruplandırılmış, bu gruplandırmada, yatırım hizmet ve faaliyetlerinin geniş bir perspektifte güçlü sermaye ve organizasyon yapısına sahip kurumlar tarafından sunulmasını sağlamak amacıyla gerçekleştirecekleri faaliyetlere göre belirli asgari özsermayeye sahip olmaları zorunlu tutulmuştur.

Müşteri Sınıflandırılması

Yeni düzenlemeler ile yatırım kuruluşları için “müşteri” tanımı yapılmış ve yatırım kuruluşlarına tüm müşterilerini profesyonel ya da genel müşteri olarak sınıflandırma zorunluluğu getirilmiştir.

Bu kapsamda, profesyonel müşterinin, kendi yatırım kararlarını verebilecek ve üstlendiği riskleri değerlendirebilecek tecrübe, bilgi ve uzmanlığa sahip müşteri olduğu kabul edilerek, kimlerin profesyonel müşteri sınıfında yer alacağı tek tek belirlenmiştir. Bunun yanı sıra; genel müşterilerin de belirli şartları sağlamaları durumunda talebe dayalı olarak profesyonel müşteri kabul edilebileceğine yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Bu düzenleme ile yatırım kuruluşları tarafından müşterilerin belirli standartlara göre sınıflandırılarak, ait oldukları müşteri kategorisine göre farklı risk ve bilgilendirme esaslarına tabi olmaları amaçlanmıştır.

Uygunluk Testi

Yapılan müşteri sınıflandırmasına paralel olarak, yatırım kuruluşu tarafından pazarlanan ya da müşteri tarafından talep edilen ürün ya da hizmetin müşteriye uygunluğunun ve müşterilerin söz konusu ürün veya hizmetin taşıdığı riskleri anlayabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olup olmadıklarının tespit edilmesini teminen genel müşterilere uygunluk testi yapma zorunluluğu getirilmiştir.

Bu uygulama ile yatırım kuruluşlarının alım satım aracılığı sırasında müşteriye pazarladıkları ürün ya da hizmetin müşterinin ihtiyaçlarına ve bilgi düzeyine uygunluğunu göz önüne alarak faaliyet göstermeleri hedeflenmiştir.

Tek Yetki Belgesi Düzenlenmesi

Yeni düzenlemeler ile Kurulca izin verilen her faaliyet için ayrı ayrı yetki belgesi verilmesi uygulaması değiştirilerek, yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinde bulunmak üzere Kurulca izin verilenlere, icra edebilecekleri yatırım hizmetleri ve faaliyetlerini gösteren tek bir yetki belgesi verilmesi öngörülmektedir.

Aracı kurumların gerçekleştirecekleri faaliyetleri gösteren ayrı ayrı yetki belgeleri yerine tek bir yetki belgesinde toplulaştırılması amaçlanmıştır.

Teminatlar

Kurul, mali durumları açısından gerekli görülmesi hâlinde aracı kurumların tamamından, bir kısmından veya herhangi birisinden belirli bir tutar veya orandaki teminatın belirli bir süre için Kurul adına bloke edilmesini isteyebilecektir. Ancak, esas olarak, faaliyette olan aracı kurum-

lardan sürekli olarak blokaj talep etme uygulamasına son verilmiştir.

Bu çerçevede, Tebliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyette olan aracı kurumların, Seri: V, No: 101 sayılı “Aracı Kurumlar Tarafından Yatırılan Teminatların Kullanım Esasları Tebliği”nin 4’üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında Sermaye Piyasası Kurulu lehine yatırdıkları teminatların, herhangi bir koşul öngörülmezsizin Tebliğin yayımı tarihinden itibaren 1 ay içinde Takasbank tarafından serbest bırakılması öngörülmektedir.

Kurulumuzun belirli durumlarda aracı kurumlardan teminat talep etme hakkı saklı tutularak, söz konusu uygulamanın mutlak hâle getirilmesine son verilmesi amaçlanmıştır.

Merkez Dışı Örgütler ve Yurtdışındaki Faaliyetler

Aracı kurumların merkez dışı örgütleri şube ve irtibat bürosu olarak belirlenmiştir. Ayrıca, yurtdışında yerleşik müşterilerin yurtiçi piyasalarda yapacakları iş ve işlemler için aracı kurumların yurtdışında şube ve irtibat bürosu olarak örgütlenmesinin yanı sıra ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış kuruluşlar ile emir iletimine aracılık veya işlem aracılığı faaliyetleri kapsamında sözleşme imzalanması suretiyle faaliyet göstermelerine imkân tanınmaktadır.

Söz konusu düzenleme ile aracı kurumların sıklıkla talep ettikleri yurtdışındaki müşterileri de kapsayacak biçimde daha geniş faaliyet sunabilmelerine imkân tanınması amacıyla, anılan iş modeli yasal zemine kavuşturulmuştur.

Tek Ortaklı Aracı Kurum

Yeni düzenlemeler ile aracı kurumların anonim ortaklık şeklinde tek ortaklı olarak kurulmalarına izin verilmekle birlikte yönetim kurulunun en az üç üyeden oluşması öngörülmektedir. Ayrıca, sermaye veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak temsiline yönelik “önemli etkiye sahip ortak” tanımı yapılmıştır.

6102 sayılı TTK’ya uyum kapsamında aracı kurumların yönetim ve ortaklık yapılarının daha esnek olabilmesi amaçlanmıştır.

Yöneticilere ve Personele İlişkin Yenilikler

Genel müdür pozisyonunda çalışacak kişiler için belirli eğitim ve deneyim şartları belirlenmiş olup, aracı kurumda genel müdür pozisyonunda çalışacak kişilerin, mevzuat uyarınca gereken şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte Kurula bildirilmesinin ardından Sermaye Piyasası Kurulu’nun 15 iş günü içinde olumsuz görüş bildirmemesi durumunda atanabileceği hükme bağlanmıştır.

Yeni düzenlemeler ile yatırım kuruluşu personelinin mevzuat kapsamında görev tanımları yapılmış ve ihtisas personeli olarak istihdam edilenlerin Tebliğ ile belirlenen unvanları kullanmaları zorunlu hâle getirilmiş, böylece yatırım kuruluşu personeline ilişkin Kurulun gözetim ve denetim gücünün artırılması amaçlanmıştır.

Çıkar Çatışması Politikası

Yatırım kuruluşlarına faaliyet izni verilebilmesi için belirli şartları sağlayan bir organizasyon yapısı oluşturmaları istenmektedir. Hazırlanacak çıkar çatışması politikasının; yatırım kuruluşunun yetkili olduğu her bir yatırım hizmet ve faaliyeti ile yan hizmet için müşterinin çıkarlarına aykırı olabilecek olası durumları, olası çıkar çatışmalarının önlenmesi için alınabilecek tedbirleri ve çıkar çatışmalarının önlenememesi durumunda izlenecek prosedürleri içermesi gerekmektedir.

Düzenleme ile yatırım hizmet ve faaliyetlerinin genişleyen kapsamı göz önünde bulundurularak, birden fazla yatırım hizmet ve faaliyetini yürüten yatırım kuruluşları için çıkar çatışması politikası oluşturmaları zorunlu tutulmuş, böylece piyasada güven ortamının oluşturulması ve yatırımcıların karşı karşıya oldukları durumu bilmelerinin sağlanması hedeflenmiştir.

Dışardan Hizmet Alımı

Aracı kurumların yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetlerin yürütülmesi sırasında; belirli koşullar çerçevesinde başka bir hizmet sağlayıcı kuruluştan hizmet almalarına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

Aracı kurumlar tarafından halihazırda da bazı durumlarda kullanılan bir yöntem olan dışarıdan hizmet alımının, hem aracı kurumların işleyişlerinin kolaylaştırılması hem de esaslarının Kurulun gözetim ve denetim fonksiyonunu engellemeyecek şekilde belirlenmesi amacıyla yasal bir çerçeveye kavuşturulması amaçlanmıştır.

Diğer Hususlar

Sermaye piyasalarında son zamanlarda artan hizmet ve ürün çeşitliliği göz önüne alınarak, müşterilere yapılması gereken risk bildirimlerinin, sermaye piyasası aracının ve ilgili piyasanın nitelikleri göz önüne alınarak asgari şartları Tebliğ ile belirlenen şekilde yatırım kuruluşunun kendisi tarafından hazırlanması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Sermaye piyasası mevzuatı dışında kalan diğer düzenlemelerden kaynaklanan durumlar hariç yatırım kuruluşlarının her türlü faaliyet iznine ilişkin tescil zorunluluğu kaldırılmıştır.

Aracı kurumların yapamayacakları iş ve işlemler gözden geçirilerek aracı kurumların faaliyetlerinin genişlemesine yönelik mevzuattan kaynaklanan engeller kaldırılmıştır. Bu kapsamda, aracı kurumların tezgahüstü araçlar da dahil her türlü sermaye piyasası aracını ihraç etmelerinin veya taraf olmalarının önü açılmıştır.

3.6. Takas ve Saklama Mevzuatı ve İşleyişi ile Merkezi Karşı Taraf Uygulamasına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Yapısal Değişiklikler

3.6.1. Takas ve Saklama İşlemlerine İlişkin Kurulumuz Vizyonu

Yatırımcıların kolaylıkla, en az maliyet ve güvenle piyasalarda işlem yapmalarını sağlamak için takas ve saklama işlemleri ile ilgili gerekli altyapı ve mevzuatı uluslararası uygulamalarla eşgüdümlü şekilde oluşturmak ve merkezi karşı taraf uygulamasının hayata geçirilmesi ve etkin-

liğinin sağlanması ile taraflardan birinin yükümlülüğünü yerine getirmemesi riskinin takas kuruluşu tarafından üstlenilmesi sonucu piyasalara olan güvenin artırılması suretiyle piyasalarının daha derin ve likit hâle gelmesi.

3.6.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler

Merkezi takas kuruluşları (MTK), yeni SPKn'nda Avrupa Birliği mevzuatına özellikle AB'nin Finansal Araç Piyasaları Hakkında Direktifine (MiFID) uygun olacak ve sektörün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yeniden dizayn edilerek Kanun düzeyinde borsalara paralel şekilde ilk kez düzenlenmiştir.

SPKn'nda merkezi takas kuruluşları ve takas işlemlerine ilişkin olarak Kurulumuza verilen görev ve yetki çerçevesinde uygulamada karşılaşılan problemlerin giderilmesi ve piyasalarımızın şeffaf, etkin, güvenilir ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin sağlanması amaçları doğrultusunda hazırlanan "Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik" ile bu yönet-

melik hükümleri gözetilerek hazırlanan "İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Takas Yönetmeliği" yayımlanmıştır. Anılan Yönetmelikler ile, MTK'lar ve bu kuruluşlarca yerine getirilen takas hizmetlerine ilişkin üyelik, teminat, takas, temerrüt, disiplin, gelir ve diğer konulara ilişkin usûl ve esaslar düzenlenmiştir.

Kanun'da takas işlemleri ve kuruluşları ile ilgili olarak öngörülen yeni yapının en önemli unsurlarından biri de MTK'lar tarafından merkezi karşı taraf fonksiyonunun üstlenilmesidir. Bu kapsamda, Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmeliğin Merkezi Karşı Taraf başlıklı 29'uncu maddesinde merkezi karşı taraf hizmetine ilişkin genel ilkeler belirlen-

miş olup, merkezi takas kuruluşlarının merkezi karşı taraf faaliyetlerine ilişkin ayrıntılı düzenlemelerin Kanunun 77'nci ve 78'inci maddesinde belirlenen esaslar uyarınca İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank)

tarafından hazırlanacak ve Kurulca onaylanacak bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür. Bu çerçevede, "İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3.6.3. Amaç ve Gerekçe

Mülga 2499 sayılı SPKn'un 22'nci maddesinin (n) bendinde "sermaye piyasası araçlarının takası, saklaması ile sermaye piyasası kurumlarının ve sermaye piyasası araçlarının derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek" Kurulun görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Bunun dışında ülkemizde hisse senetlerinin takasına ilişkin olarak temel düzenlemeler İMKB Yönetmeliği ve İMKB Takas ve Saklama Merkezleri Yönetmeliği ile getirilmiş olup, söz konusu düzenlemeler genel hükümleri içermiştir. Uygulamada kullanılan yöntemler ve prosedürler daha çok İMKB ve Takasbank tarafından hazırlanan genelge, uygulama esasları gibi düzenlemelerle belirlenmiştir. Takas sisteminin bilgi işlem teknolojisindeki gelişmelerden yoğun olarak etkilenmesi sonucu dinamik ve sürekli gelişen bir süreç olması sebebiyle bu yönde bir anlayış tercih edilmiştir. Sistemin belirli bir olgunluğa erişmesi dolayısıyla, uygulamada şekillenen birçok husus 6362 sayılı SPKn ile genel esaslar şeklinde düzenlenmiş ve SPKn çerçevesinde ilgili alt düzenlemelerin yapılması gereği ortaya çıkmıştır.

Geçiş sürecinin aksamaksızın yürütülmesi bakımından SPKn'nun geçici 8'inci maddesinin birinci fıkrasında Kanunun yayım tarihi itibarıyla Takasbank'ın yürütmekte olduğu sermaye piyasası faaliyetleri ile ilgili iş ve işlemleri, herhangi bir izne ve yetkiye gerek olmaksızın merkezi takas kuruluşu sıfatı ile yürütmeye devam edeceği ifade edilmiştir.

Kanunun getirdiği düzenleme ile Kurulumuz, belirleyeceği sermaye piyasası araçlarıyla ilgili gerçekleştirilen

işlemlerde piyasa veya sermaye piyasası aracı bazında takasın tamamlanmasının taahhüt edildiği merkezi karşı taraf uygulamasını zorunlu tutabilecek, talep üzerine yine piyasa veya sermaye piyasası aracı bazında merkezi karşı taraf uygulamasına geçilmesine izin verebilecek ve bu çerçevede merkezi takas kuruluşları bir yandan da merkezi karşı taraf rolünü üstlenebileceklerdir.

Merkezi karşı taraf uygulamasının hayata geçirilmesi ve etkinliğinin sağlanması ile taraflardan birinin yükümlülüğünü yerine getirmemesi riskinin takas kuruluşu tarafından üstlenilmesi sonucu yatırımcılar açısından piyasalara olan güvenin artması ve buna bağlı olarak piyasadaki katılımcı sayısı ile piyasanın işlem hacminin artarak sermaye piyasalarının daha likit hâle gelmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca, ülkemizin de üyesi olduğu G-20'nin 2009 Yılı Pittsburgh Zirvesinde alınan kararla standartlaştırılabilen tezgâh üstü türev ürünlerin takasının merkezi karşı taraflarca yerine getirilmesi yönünde karar alınmıştır. Söz konusu karara katılmakla ülkemiz de sermaye piyasalarında merkezi karşı taraf hizmetlerinin verilmesine ilişkin taahhütte bulunmuştur. Diğer yandan ülkemiz sermaye piyasalarında merkezi karşı taraf uygulamasına geçilmesi 2009 tarihli "İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı"nın da önemli hedeflerinden biridir. Söz konusu uygulama ile karşı taraf riski, likidite riski ve operasyonel riskin azaltılması, finansal güvenilirliğin ve verimliliğin artırılması ve en önemlisi bir bütün olarak sistemik riskin azaltılması amaçlanmaktadır.

3.6.4. Merkezi Takas Kuruluşları ve Takas İşlemlerine İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler

MTK'ların Kuruluş ve Faaliyet Şartlarının Belirlenmesi

Düzenleme ile MTK'ların kuruluşuna Kurulun teklifi üzerine ilgili Bakan tarafından izin verilmesi öngörülmüş, bu kuruluşların faaliyete geçmesi ise Kurulun iznine tâbi kılınmıştır. MTK'ların kurulması teklif edilirken, esas sözleşme, ortaklık ve sermaye yapısı gibi şartların yanı sıra yurtiçi ve yurtdışı finansal piyasaların genel durumu ile sistemik risk unsurları ve MTK'ların hizmet verecekleri borsalar ve diğer hususların göz önünde bulundurulması öngörülmüştür.

Faaliyet izninin verilebilmesi; düzenli iş akışı ve haberleşmeyi sağlayacak yeterli bir organizasyonun kurulmuş, teknik donanımın sağlanmış, iç kontrol, iç denetim ve gözetim ile risk yönetimi birim ve sistemlerinin oluşturul-

muş ve işler hâle getirilmiş olması gibi detaylı kurallara bağlanmış, ayrıca MTK'ların faaliyetleri sırasında uyması zorunlu olan ilkeler belirlenmiştir.

MTK Üyeliği Kavramının Getirilmesi ve Üyelik Esaslarının Belirlenmesi

6362 sayılı Kanun öncesi dönemde fiili uygulamada olsa da mevzuatta açıkça düzenlenmemiş olan "Takas üyeliği" kavramı düzenlenmiş ve üyelik esasları ile ilgili belirlemeler yapılmıştır. Böylece Takasbank tarafından üyeliğe bağlı düzenlemeler yapılması ve teminat mekanizmasının daha etkin bir şekilde işletilebilmesinin önü açılmıştır. Üyeler üzerindeki düzenleme yapma ve yaptırım uygulama yetkisinin dolaylı olarak borsa üzerinden uygulanması yerine MTK'lara bu konuda doğrudan imkân tanınmıştır.

Verilecek Takas Hizmetlerinin Kapsamının Belirlenmesi ve İlgili Borsalarla İlişkinin Düzenlenmesi

MTK'lar, borsalarda ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde ve borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri dışında işlem gören sermaye piyasası araçlarının teslimi, bedellerinin ödenmesi ve bu işlemlere ilişkin teminat yükümlülüklerinin ifası ile ilgili işlemleri yürüteceklerdir. Bunun yanı sıra MTK'ların sermaye piyasaları için oluşturmuş oldukları gelişmiş altyapı ve yazılımların diğer piyasalara da hizmet vermek amacıyla kullanılması amaçlanarak, sermaye piyasaları dışında kurulmuş ve kurulacak diğer piyasalar ile yurtdışında faaliyet gösteren borsa ve teşkilatlanmış pazar yerlerinin ve tezgâh üstü piyasaların da takas, ödeme ve teminat işlemlerini Kurulun izni ile yerine getirebilmeleri öngörülmüştür.

Takas Esasları ve Takas Sisteminin Genel Prensiplerinin Ortaya Konması

Takas sisteminin operasyonel uygulaması ile ilgili detayları içeren ve daha önce yönetmelik düzeyinde düzenlenmesi bulunmayan; takas yükümlülüklerinin belirlenmesi, takas yükümlülüklerinin yerine getirilmesi, takas borçlarının kapatılması, teslim karşılığı ödeme, takas alacaklarının dağıtılması, takas süresi ve mahsup gibi detaylı esaslar belirlenmiş olup, sistemin genel işleyişi netleştirilmiştir.

Teminatların MTK'lar Tarafından Alınmasına İmkân Tanınması ve Garanti Fonuna İlişkin Esasların Belirlenmesi

MTK'ların yapılan işlemler sonucunda nezdinde oluşacak yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, üyelerinden teminat talep etmeleri öngörülmüş olup, MTK üyelerine işlem, hesap ve işlem görececek araçlar bazında değişik oranlarda teminat ve teminatlandırma yöntemleri uygulanabilmesine imkân tanınmıştır.

MTK'ların Gelirleri ile İlgili Esasların Belirlenmesi

MTK'ların verdikleri temel hizmetler kapsamında olan ve bu hizmetlerin tek sunucusu olmaktan kaynaklanan statüsüne dayalı olarak bütün üyelerine uyguladıkları ücret ve komisyonların yönetim kurullarının önerisi ve Kurulun onayı ile yürürlüğe girmesi, MTK'ların temel hizmetlerinden faydalanmak için zorunlu olmayan, bu hizmetlerle ilgili olarak talep eden katılımcılara sunulan diğer hizmetlerden alınan ücretlerin ise MTK'larca belirlenip Kurulun bilgisine sunulması öngörülmüştür.

MTK'lara Bilgi ve Belge İsteme ve İnceleme Yapma Yetkisi Verilmesi

MTK'ların iş ve işlemleri ile ilgili olarak gerekli gördükleri hususlarda üyelerinden bilgi, belge isteme ve inceleme yapma, kendi nezdinde gerçekleştirilen işlemlerin güvenliğini teminen üyelerinin mali durumunu ölçme, izleme ve bu faaliyetleri esnasında tespit edilen aykırılıklarla ilgili olarak kendi yetkisinde olanlar hakkında yaptırım uygulama görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

MTK'lar; kendi bünyelerinde takas ve buna bağlı işlemleri

gerçekleştiren üyelerin iş ve işlemleri ile MTK kurallarına uyumunu düzenli ve etkin olarak izleyecekler, takas işlemlerinin kesintisiz sürmesi için gerekli önlemleri alacaklardır.

MTK'ların Gözetim Sistemine Yapacakları Katkıların Esaslarının Belirlenmesi

Sermaye piyasalarında yatırımcıların hak ve yararlarının korunmasını teminen gözetim sistemi büyük önem taşımakta, oluşturulan gözetim sisteminin piyasadaki her türlü veri setini kullanabilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bakımdan, piyasa bozucu eylemlerle Kanunda düzenlenen diğer suçların önlenmesi, gözetimi veya denetimi amacıyla, Kurulca belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde, MTK'lar, borsalar ve diğer ilişkili kurumlarla gerekli her türlü teknik destek alıp verme, yardım ve bilgi paylaşımında bulunma ve gerekli işbirliğini yapma konusunda yükümlü kılınmıştır.

Merkezi Karşı Taraf Uygulamasına Takasbank Ödünç Pay Piyasasında Geçilmesi

Merkezi karşı taraf uygulamasına öncelikle Takasbank tarafından işletilen Ödünç Pay Piyasası ile geçilmiştir. Ancak ilerleyen dönemlerde Borsa İstanbul nezdindeki diğer organize piyasalarda ve tezgâh üstü türev araçlarda da merkezi karşı taraf uygulamasına geçilmesi öngörülmektedir.

Takasbank Ödünç Pay Piyasası Yönergesi 15.08.2013 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönerge, ilgili piyasadaki üyeliğe ilişkin esasları, piyasanın çalışma esaslarını, piyasadaki teminatlara, garanti fonuna ve temerrüt yönetimine ilişkin esasları düzenlemektedir. Yönerge ile Ödünç Pay Piyasasında bir temerrüt olması hâlinde Takasbank'ın merkezi karşı taraf olarak ödünce konu kıymetin vadesinde ödünç verene teslim etmekle yükümlü olduğu, ancak ödünç verenin talebi hâlinde yine vade tarihinde Takasbank'ın ilgili prosedüründe belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde ödünce konu kıymetin vade tarihinde hesaplanan nakit karşılığını işlem komisyonları ile birlikte ödünç verene ödemekle yükümlü olduğu düzenlenmiş, böylece bu piyasadaki karşı taraf riski Takasbank tarafından üstlenilmiştir.

Borsa İstanbul Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasasında 03.03.2014 Tarihinden İtibaren Merkezi Karşı Taraf Uygulamasına Geçilmesi

Kurulumuz Karar Organı'nın 13.12.2013 tarihli toplantısında Takasbank'ın Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda merkezi karşı taraf olarak faaliyet göstermesi uygun görülmüş ve Takasbank Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasası Merkezi Karşı Taraf Yönergesi onaylanmış olup, bu çerçevede Takasbank'ın 03.03.2014 tarihinden itibaren piyasada merkezi karşı taraf olarak faaliyet göstermeye başlaması öngörülmüştür.

Yönerge kapsamında düzenlenen en önemli unsurlardan biri emir öncesi risk yönetimi olup, bu kapsamda Borsaya, sisteme gönderilen emirlerin gerçekleşmesi durumunda

portföyün yeni emirle birlikte maruz kalacağı olası riskin (eşleşmeden önce) ölçülmesi ve buna göre emrin kabul edilip edilmemesi imkânı tanınmıştır.

Yapılan düzenleme kapsamında üyelere mali yeterlilikleri nispetinde taşıdıkları pozisyonlar ile bağlantılı bulunma-

sı gereken teminat tutarları üzerinden belirlenen risk limitleri tanımlanacak ve üyenin kendisi ve müşterileri için almış olduğu tüm pozisyonlardan kaynaklı toplam bulunması gereken teminatının risk limitini aşıp aşmadığı kontrol edilecektir.

3.7. Borsa Mevzuatına ve İşleyişine İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Yapısal Değişiklikler

3.7.1. Borsalara İlişkin Kurulumuz Vizyonu

Ülkemizde menkul kıymetler borsalarının hukuki dayanağı olan 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile 91 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yi yürürlükten kaldıran 6362 sayılı SPKn ile "borsa" tanımının değiştirilerek kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurulan borsaların anonim şirket şeklinde faaliyet göstermesinin düzenlenmesi, İMKB ve İAB'nin Borsa İstanbul Anonim Şirketi adı altında

birleştirilerek özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir şekilde yeniden yapılandırılmasının sağlanması, işlem görebilecek kıymetler genişletilerek ve ilk defa "piyasa işleticisi" kavramı düzenlenerek borsaların daha profesyonel ve rekabetçi esaslarla faaliyet göstermesi için gerekli hukuki altyapı oluşturulması.

3.7.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler

SPKn'nun 65, 67 ila 73'üncü maddelerinde, sermaye piyasası araçlarının, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların ve Kurulca uygun görülen diğer sözleşmelerin, belgelerin ve kıymetlerin işlem göreceği borsaların kuruluşuna, sermaye yapılarına, Kanun kapsamında yürütecekleri borsacılık faaliyetleri ile bu faaliyetlerin denetimine, borsada kotasyona, faaliyetlerinin geçici ve sürekli olarak durdurulmasına ve piyasa işleticisine ilişkin ilke ve esasların Kurul tarafından belirleneceği düzenlenmiştir.

Bu çerçevede hazırlanan "Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik"te söz konusu hususların düzenlenmesi amaçlanmış olup, borsaların ve piyasa işleticilerinin kuruluş ve faaliyeti, organları, personeli, üyeleri, işlem ve takas esasları, kotasyon, üyelik ve işlem teminatları, garanti fonu, gelirleri, denetim ve düzenleme yetkisi ile borsa işlemlerinin gözetimi, denetim, uyumsuzluk, faaliyetlerin durdurulması ve iptali gibi hususlara yer verilmiştir.

Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik 19.07.2013 tarihli ve 28712 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 6362 sayılı SPKn hükümleri uyarınca İMKB ile İAB'nin tüzel kişilikleri sona ermiş, Borsa İstanbul A.Ş. borsacılık faaliyetleri yapmak üzere Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte kurulmuş, Borsa İstanbul esas sözleşmesinin Kurulumuzca hazırlanıp Başbakan Yardımcısı Sayın Ali BABACAN'ın onayı sonrasında 3.4.2013 tarihinde ticaret siciline tescil ve 04.04.2014 tarihinde Türkiye

Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilmesiyle, Borsa İstanbul faaliyet izni almıştır.

20.12.2013 tarihli Kurulumuz kararı ile stratejik ortaklık kapsamında gerçekleştirilecek Borsa paylarının bir kısmının, Nasdaq OMX Grubu'na ve/veya sermayesi konsolide olmuş iştirakleri arasında yer alan OMX Technology AB şirketine teknoloji, teknik bilgi ve yetkinlik aktarılması karşılığında devrine sermaye piyasası mevzuatı kapsamında onay verilmiştir.

6362 sayılı SPKn'na göre, İMKB ve İAB eski üyelerine pay devri yapılmış, 03.05.2013 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul A.Ş. VOB A.Ş. paylarının tamamını iktisap etmiş ve VOB A.Ş., tek ortağı Borsa İstanbul olan bir anonim şirket konumuna gelmiştir. Ayrıca, 05.08.2013 tarihi itibarıyla Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (VİOP) ile VOB alım-satım platformları VİOP çatısı altında birleşmiş, VOB A.Ş.'de işlem gören tüm vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'na aktarılmış ve VOB A.Ş.'nin borsacılık faaliyetleri sona ermiştir.

VİOP'ta endeks opsiyonlarının ve döviz opsiyonlarının işleme açılması onaylanmıştır.

Enerji piyasalarının oluşturulmasına yönelik olarak EPDK, Enerji Bakanlığı ve Borsa İstanbul tarafından yürütülen çalışmalara iştirak edilmiştir.

Kıymetli maden ve kıymetli taş işlemleri İAB yerine Borsa İstanbul bünyesinde kurulan Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası tarafından yürütmeye başlanmıştır.

3.7.3. Amaç ve Gerekçe

6362 sayılı SPKn'nun yürürlüğe girmesinden önce menkul kıymetler borsaları 91 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve söz konusu Kararnameye dayanılarak çıkarılmış Yönetmelikler ile düzenlenmiş bulunmaktaydı. Öte yandan, vadeli işlem ve opsiyon borsaları mülga 2499 sayılı SPKn'nun 40'inci maddesinde, kıymetli madenler borsaları ise aynı Kanunun 40/A maddesi ile düzenlenmekteydi.

Mevcut durumda ise 6362 sayılı SPKn'nun 65, 67 ile 73'üncü maddeleri borsalara ilişkin temel düzenleyici çerçeveyi oluşturmaktadır. Ayrıca, SPKn'nun 138'inci maddesinde Borsa İstanbul'a ilişkin özel hükümler yer almaktadır. Söz konusu maddenin birinci fıkrasında Kanun hükümlerine tâbi olarak ve borsacılık faaliyetlerinde bulunmak üzere Borsa İstanbul Anonim Şirketi unvanıyla bir anonim şirket kurulması düzenlenmiştir.

3.7.4. Borsa ve Piyasa İşleticilerine İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Getirilen Yenilikler

Borsa ve Piyasa İşleticilerine İlişkin Kuruluş ve Faaliyet İlkelerinin Belirlenmesi

Borsa ve piyasa işleticilerine ait kuruluş şartları ve kuruluş işlemleri düzenlenmiştir.

Borsa İstanbul Anonim Şirketi'ne İlişkin Geçiş Hükümleri

Borsa İstanbul Anonim Şirketinin SPKn'nun 65'inci maddesinde yer alan borsaların ve piyasa işleticilerinin kuruluşuna ve faaliyetine ilişkin izni almış sayılacağı, mevcut yöneticileri için, Kurulca, yönetici olarak seçilme veya atanma şartlarını taşıdıklarına dair tevsik edici bilgi ve belgelerin istenmeyeceği, hesap ve işlemlerinin denetiminde SPKn'nun 138'inci maddesinin on birinci fıkra hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiş ve Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmeliğin bazı hükümlerinden istisnalar getirilmiştir.

Borsa ve Piyasa İşleticisinin Organları, Komiteleri ve Personelinin Düzenlenmesi

Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Komiteler, Genel Müdür ve Borsaların teşkilatlanması, personel yapısı, görevli personelin sır saklama yükümlülüğü ve uygulanacak yasaklar düzenlenmiştir.

Borsa Üyelerine İlişkin Esasların Ortaya Konması

Borsa üyelerinin borsa işlemleri dolayısıyla müşterilerine, diğer borsa üyelerine ve borsaya verebilecekleri zararlara karşılık olmak üzere alınacak üyelik teminatı ile bu teminatın zararların karşılanmasında kullanım esasları düzenlenmiştir.

İşlem ve Takas Esaslarının Belirlenmesi

Borsalarda işlem görecekt araçlar, kotasyon, emir ve işlem esasları, işlem gören araçların işlemlerinin durdurulması ve/veya kottan çıkarılması, takas işlemleri, takas merkezi, işlem teminatları, temerrüt ve garanti fonuna ait esaslar düzenlenmiştir.

Borsa ve Piyasa İşleticilerinin Denetimi ve Gözetimi

Sermaye Piyasası Kurulunun, borsaların ve piyasa işleticilerinin borsacılık faaliyetlerinin düzenleme, gözetim ve

denetim mercii olduğu, gerekli görülen durumlarda borsalar nezdinde SPKn'nda belirlenen faaliyetler ile ilgili olarak inceleme ve denetim yapmaya yetkili olduğu, borsacılık faaliyetlerine ilişkin olarak gerekli görülen hususların yerine getirilmesini, her türlü bilgi ve belgenin talebi üzerine veya düzenli olarak gönderilmesini ve her türlü teknik desteğin verilmesini borsalar ve piyasa işleticileri ile ilgili diğer kurumlardan isteyebileceği hüküm altına alınmıştır.

Borsaların Faaliyetlerinin Durdurulması ve Faaliyet İzninin İptali

Sermaye Piyasası Kurulunun, borsa ve piyasa işleticilerinin kuruluş ve faaliyet şartlarını kaybetmesi ve Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmeliğe aykırı hareket edilmesi durumunda, fiilin önem ve mahiyetini dikkate alarak borsanın faaliyetlerini kısmen veya tamamen geçici veya sürekli olarak durdurabileceği düzenlenmiştir.

Borsa Üyelerinin Kendi Aralarında veya Müşterileriyle Olan Uyuşmazlıkların Çözümü

Borsa üyelerinin kendi aralarında veya müşterileriyle yapacakları borsa işlemlerinden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesine ilişkin usûl ve esasların borsa yönetim kurullarınca belirleneceği, uyuşmazlık başvurusunun incelenenebilmesi için Sermaye Piyasası Kurulunun onayı alınmak suretiyle hizmet bedeli alınmasına borsa yönetim kurulunca karar verilebileceği düzenlenmiştir.

Borsa Üyelerinin Borsacılık Faaliyetleri ile İlgili Olarak Gerekli Gördükleri İşbirliği Çalışmaları

Borsaların, borsacılık faaliyetleri ile ilgili olarak gerekli gördükleri hususlarda bünyelerindeki piyasalarda faaliyette bulunmakla yetkilendirilmiş sermaye piyasası kurumları, sermaye piyasası araçları borsalarda kote olan veya işlem gören ihraççılar, kurucular ile emir veren veya işlem yapan gerçek ve tüzel kişilerden bilgi ve belge istemeye ve inceleme yapmaya yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

3.8. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İkincil Düzenlemeler ve Yapısal Değişiklikler

3.8.1. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin Kurulumuz Vizyonu

Kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin olarak daha rekabetçi ve AB düzenlemeleri ile uyumlu bir yapının oluşturulması.

3.8.2. İkincil Düzenlemeler

6362 sayılı SPKn’nda kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin SPKn ile Kurulumuz’a verilen görev ve yetki çerçevesinde uygulamada karşılaşılan problemlerin giderilmesi ve piya-

salarımızın şeffaf, etkin, güvenilir ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin sağlanması amaçları doğrultusunda tebliğler yayımlanmıştır.

3.8.3. Amaç ve Gerekçe

6362 sayılı SPKn ile kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin olarak daha rekabetçi ve AB düzenlemeleri ile uyumlu bir yapının oluşturulması amaçlanmıştır. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin Direktif’te (UCITs Direktifi) düzenlenen yapıya benzer biçimde yatırım fonlarının sadece fon yönetim şirketleri tarafından kurulması öngörülmüştür. Bu yapı ile, tedavül limitinin bulunmadığı tam açık uçlu fon yapısına geçilmiştir.

Kolektif yatırım kuruluşlarının portföylerindeki varlıklara ilişkin olarak ise, saklama hizmeti ilk defa AB Düzenlemelerine uygun olarak tanımlanmış ve portföy saklama hizmetini yürütecek kuruluşların sorumlulukları ayrıntılı bir şekilde belirlenmiştir. Portföy saklama hizmetinin bu konuda uzmanlaşmış kuruluşlardan alınması ile portföy varlıklarının saklanmasına, portföyün mevzuata ve esas sözleşmeye uygun yönetilmesine ve fiyat açıklanmasına ilişkin mali sorumluluk, portföy saklama kuruluşlarına devredilmiştir.

UCITs Direktifi kapsamında fon ile yatırım ortaklığı modelinin bir bileşimi olan “Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklığı (DSYO)” adı altında Türk Hukuku için yeni olan bir şirket türü ihdas edilmiştir.

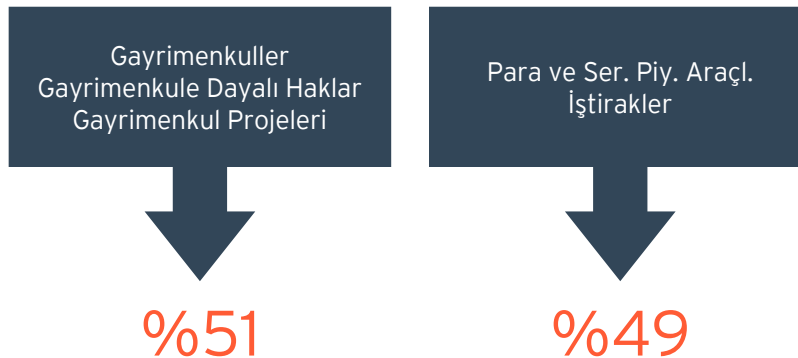
Konut finansmanı sistemine ilişkin olarak ise, gelişmiş/gelişmekte olan ülkelerin konut finansmanı sistemlerinin vazgeçilmez unsurlarından olan ve mevcut Kanun’da sermaye piyasası aracı ihraçlarından elde ettiği kaynaklarla kredi kuruluşlarına uzun vadeli ve ucuz finansman olanağı sağlaması amacıyla tasarlanan ipotek finansmanı kuruluşlarının faaliyet kapsamlarının genişletilmesine yönelik yeni düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre, ipotek finansmanı kuruluşlarının konut finansmanı kuruluşları tarafından ihraç edilebilecek tüm sermaye piyasası araçlarını ihraç ederek sermaye piyasasında kredi kuruluşları ile aynı hareket alanına sahip olması amaçlanmıştır.

3.8.4. Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Getirilen Yenilikler ve Yapısal Değişiklikler

3.8.4.1. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına (GYO) İlişkin Getirilen Yenilikler

Yeni düzenleme ile, gayrimenkul yatırım ortaklıklarının aktif toplamının asgari %51’inin gayrimenkul yatırımların-

dan oluşturulması öngörülerek temel faaliyet konusunun gayrimenkul yatırımları olması öngörülmüştür.

Lider sermayedar zorunluluğu kaldırılmış, kuruluş ve dönüşüm süreçlerinde bürokratik süreçler kolaylaştırılmıştır. Halka açılma sonrası dönemdeki pay devirlerinden, sadece yönetim kontrol değişikliği doğuran devirler için Kuruldan izin alınması öngörülmüş, bu düzenleme ile ortaklıkta yönetim kontrolüne sahip ortakların tespitinde bir etkinlik kaybına yol açmaksızın gayrimenkul yatırım ortaklıklarının prosedürel yükümlülükleri azaltılmıştır. Ayrıca, yurtdışı gayrimenkullerin değerlendirilmesinde, değerlemenin varsa Kurulun muadili olan yetkili otorite tarafından değerlendirme yapmakla yetkili kılınmış değerlendirme şirketlerine yaptırılması imkânı tanınmıştır.

Özellik arz eden kararlar, tüm ilişkili tarafları ve işlemleri kapsayacak şekilde genişletilmiş, ilişkili taraflardan danışmanlık, işletmecilik veya inşaat hizmeti alınması durumunda belirli bilgilerin kamuya açıklanması yükümlülüğü getirilmiş, bu suretle yatırımcıların daha etkin bir şekilde aydınlatılması ve ilişkili taraf işlemlerinde şeffaflığın artırılması hedeflenmiştir. Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının gayrimenkul sertifikası ihraç edebilmelerine imkân tanınarak finansman imkânlarının genişletilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca yönetim kurulunun veya yetkilendirilmiş olması hâlinde ilgili muhassas üyenin sorumluluğuna ilişkin düzenleme yapılmış, bu suretle tüzel kişiliğin ve yöneticilerin sorumlulukları açıklığa kavuşturulmuştur.

Öte yandan, son yıllarda ülkemizde yaşanan ekonomik gelişmelere paralel olarak ulaştırma, sosyal altyapı, enerji, telekomünikasyon ve belediye hizmetleri de hızla artmış ve söz konusu altyapı yatırımlarının finansmanında

kamu kaynaklarının yanı sıra alternatif finansman yöntemlerinin kullanılması da ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda, yurtdışında yaygın bir finansman aracı olan altyapı fonlarına benzer bir şekilde, altyapı yatırım ve hizmetlerine yatırım yapacak gayrimenkul yatırım ortaklıklarına ilişkin esasların belirlenmesi amacıyla Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği'nde gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Yapılan değişiklik ile, yüksek miktarda sermaye gerektiren projelerin finansmanında "gayrimenkul yatırım ortaklığı" modeli alternatif bir finansman aracı olarak düzenlenmiş; ayrıca yabancı yatırımcıların bu modele ilgisinin artırılması maksadıyla söz konusu yapıda nitelikli yatırımcıya satış imkânı da getirilmiştir. Bu sayede, büyük projelerin kamu bütçesine yük getirmeden sermaye piyasaları kanalıyla finanse edilmesi ve bu projelerin gelirinin de yatırımcılara aktarılması mümkün olacaktır.

Tebliğ değişikliği ile; altyapı yatırım ve hizmetleri; tarım, sulama, madencilik, imalat, enerji, ulaştırma, haberleşme, bilgi teknolojileri, turizm, konut, kültür, kentsel ve kırsal altyapı, belediye hizmetleri, kentsel dönüşüm, çevre, araştırma-geliştirme hizmetleri ile eğitim, sağlık, adalet, güvenlik, genel idare altyapısı ve benzeri yatırım ve hizmetler ile bu yatırım ve hizmetlere ilişkin projeler ve bunlara dayalı haklar olarak tanımlanmıştır. Altyapı yatırım ve hizmetlerinden oluşan portföyü işletecek ortaklıkların ise, münhasıran bu faaliyette bulunmaları ve aktif toplamalarının en az %75'inin altyapı yatırım ve hizmetleri ile projelerinden ve bunlara dayalı haklardan oluşması öngörülmüştür.

3.8.4.2. Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına (GSYO) İlişkin Yenilikler

Tebliğ ile nitelikli yatırımcılara satış yapmak üzere kurulan GSYO'lara ilişkin detaylı düzenlemeler yapılmış olup yatırım sınırlamalarında önemli esneklikler sağlanmıştır. Söz konusu düzenleme ile ülkemiz sermaye piyasalarında, uluslararası "private equity" modeline paralel bir model oluşturulmuştur.

GSYO'ların girişim şirketlerine borç ve yapılandırılmış finansman (mezzanine finance) sağlayabilmelerine imkân

verilerek, GSYO'lar tarafından girişim sermayesi yatırımlarına yönlendirilecek potansiyel kaynağın artırılması amaçlanmıştır.

Küçük ve orta büyüklükteki işletmelere (KOBİ) yapılacak yatırımları kolaylaştırmaya yönelik olarak, GSYO'lar tarafından mevzuatta belirlenmiş olan oran ve koşullar çerçevesinde KOBİ'ler lehine rehin ve teminat tesis edilebilmesine imkân tanınmıştır.

3.8.4.3. Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıklarına (MKYO) İlişkin Yenilikler

Yeni düzenleme ile, MKYO'ların ticaret unvanlarında "Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı" ibaresini taşımaları düzenlenmiş olup, daha önce uygulanmakta olan A tipi ve B tipi ayrımı ortadan kaldırılmıştır.

Tebliğ ile MKYO'ların bütün faaliyetlerini ve birimlerini kapsayan gözetim ve teftiş fonksiyonunu yerine getirmek üzere bir teftiş biriminin oluşturulması zorunlu hâle getirilmiştir. Kurulumuzun yatırım fonlarına ilişkin düzenlemelerine paralel biçimde, MKYO'ların portföy sınırla-

maları ve portföye alınabilecek varlıklara ilişkin oranlar uyumlaştırılmıştır. MKYO'ların portföylerindeki varlıkların bir portföy saklama kuruluşu nezdinde saklanması zorunluluğu getirilmiştir.

Daha önceki Tebliğ'de hüküm bulunmayan ancak uygulamada karşılaşılan durumlar da dikkate alınarak, yeni Tebliğ'de MKYO statüsünden çıkışlarda uygulanacak temel esaslar düzenlenmiştir.

3.8.5. Yatırım Fonlarına İlişkin Getirilen Yenilikler ve Yapısal Değişiklikler

3.8.5.1. Yatırım Fonlarına İlişkin Yenilikler

Yeni Tebliğ ile borsa yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları ve girişim sermayesi yatırım fonları hariç olmak üzere yatırım fonlarının kuruluşlarına, faaliyet ilke ve kurallarına, katılma payları ile bunların ihracına ve kamunun aydınlatılmasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Yeni düzenlemede, münhasıran portföy yönetim şirketlerinin yatırım fonlarının kurucusu ve yöneticisi olması, fon portföylerinde yer alan varlık ve işlemlerin ise portföy saklama hizmetini yürüten kuruluşlar tarafından saklanması öngörülmüştür. Getirilen yeni yapıda, tek bir içtüzük ile “şemsiye fon” yapısı ile yatırım fonu kurulmasına, belirli sınıflara ayrılan şemsiye fon türleri altında farklı stratejilere sahip fonların ise sadece izahname ve yatırımcı bilgilendirme dokümanı düzenleyerek pay ihraç edilebilmesine imkân sağlanmaktadır. Azami fon tutarı belirlenmesi uygulaması kaldırılarak, açık uçlu fon yapısına geçilmiştir.

Fonların yatırım yapabileceği varlıklar çeşitlendirilmiş, fon kuruluş işlemlerini hızlandıracak mekanizmalar kurulmuş, yatırımcıların tam ve doğru olarak bilgilendirilmesi amacıyla yönelik olarak fon türleri ana gruplar şeklinde belirlenmiş ve Avrupa Birliği müktesebatı ile uyumlu olarak yatırımcıların etkin bir şekilde bilgilendirilmelerini teminen “Yatırımcı Bilgilendirme Dokümanı” ilk kez mevzuatımızda düzenlenmiştir.

Faizsiz yatırım araçlarını tercih eden yatırımcıların yatırım fonlarının sunduğu avantajlardan yararlanabilmeleri için, ilk defa yeni bir fon türü olarak “Katılım Fonu” tanımlanmıştır. Bu fonların, fon toplam değerlerinin tamamının kira sertifikaları, katılma hesapları, ortaklık payları, altın ve diğer kıymetli madenler ile Kurulca uygun görülen diğer faize dayalı olmayan para ve sermaye piyasası araçlarından oluşması öngörülmüştür.

3.8.5.2. Borsa Yatırım Fonlarına (BYF) İlişkin Yenilikler

BYF Tebliği ile, yatırım fonlarına mevzuat hükümlerine paralel olarak, sadece portföy yönetim şirketlerinin fon kurucusu olması ve fon varlıklarının Kurulumuzca yetkilendirilmiş portföy saklama hizmetini yürüten kuruluşlar nezdinde saklanması öngörülmüştür.

Uluslararası uygulamalara benzer şekilde sentetik borsa yatırım fonlu modeline ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Karşı taraf riskine ilişkin sınırlamalar getirilerek swap

sözleşmelerinin fon portföyüne dahil edilebilmesine imkân tanınmıştır.

Yine uluslararası uygulamalara paralel olarak takip farkı (tracking difference) ve takip hatası (tracking error) kavramları tanımlanmış olup performans kriterlerinin ve yatırım stratejisinden sapmalara ilişkin gerekçelerin kamuya açıklanmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

3.8.5.3. Yabancı Yatırım Fonlarına İlişkin Yenilikler

Piyasa yapıcının yer aldığı sermaye piyasası araçlarında piyasa yapıcının, çıkar çatışması oluşmamasının temini ve temsilci niteliklerini taşıması koşuluyla temsilci olabilmesi düzenlenmiştir.

Satışı yapılacak yabancı yatırım fonu paylarının MKK nez-

dinde temsilci adına açılacak hesaplarda hak sahipleri bazında izlenmesi zorunlu tutulmuştur.

Temsilci ile yabancı yatırım fonu ihraççısı arasında ortaya çıkabilecek olası uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözülmesi imkânı tanınmıştır.

3.8.5.4. Emeklilik Yatırım Fonlarına (EYF) İlişkin Yenilikler

2013 yılında bireysel emeklilik sisteminde çeşitli mevzuat değişikliklerine gidilmiştir. Bu değişiklikler içerisinde en dikkat çekici yeniliklerden biri, 01.01.2013 tarihinden itibaren ödenen katkı payları için devlet katkısı uygulamasına geçilmesidir. Katılımcı adına ödenen katkı payının ilgili yıla ilişkin brüt asgari ücret tutarının toplamı ile sınırlı olmak kaydıyla, %25’i devlet katkısı olarak hesaplanmaktadır.

EYF’lerin portföylerine alınabilecek varlıklar çeşitlendiril-

miş olup altın fonları, kira sertifikası fonları ve fon sepeti fonları gibi yeni portföy yapıları ile kurulabilmesine imkân tanınmıştır. Bu çerçevede, faizsiz enstrümanlardan oluşan yatırım fonlarının kurulması da mümkün hâle getirilmiştir.

Bireysel emeklilik sisteminin gelişimine katkı ve destek sağlamak amacıyla, EYF’lerden alınan Kurul ücreti, emeklilik yatırım fonları için %40 oranında azaltılmış ve katkı

fonları için ise söz konusu ücretin alınmamasına karar verilmiştir.

Gerek maliyetlerin azaltılması gerekse de kamunun daha etkin aydınlatılması hedeflenerek emeklilik şirketlerinin yatırımcıları bilgilendirme konusunda Kamuyu Aydınlatma Platformu'nu kullanmalarına imkân tanınmıştır.

EYF'lerin kuruluş ve kayda başvurularının beraber değerlendirilmesi suretiyle başvuru süreçlerinin ve sonuç olarak anılan fonların katılımcılara sunulması sürecinin kısaltılması hedeflenmiştir.

Ayrıca, Kurulumuzun 23.08.2013 tarih ve 29/955 sayılı Kararı ile Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik'te fon türleri ve unvanlarına ilişkin temel esaslar belirlenmiştir. Fon unvanında belirli bir varlık grubuna, sektöre veya sektörlerle yatırım yaptığı izlenimini uyandıracak bir ibare kullanılacak olması durumunda, fon varlıklarının en az %80'inin fon unvanında yer verilen varlık grubu, sektör ya da sektörlerle ait olan varlıklardan oluşması zorunluluğu getirilmiştir.

3.8.5.5. Girişim Sermayesi Yatırım Fonlarına (GSYF) İlişkin Yenilikler

6362 sayılı SPKn ile getirilen yenilikler kapsamında ülkemizde ilk defa girişim sermayesi yatırım fonlarının kurulmasına, faaliyetlerine, nitelikli yatırımcılara satışına ve faaliyetlerine ilişkin esaslar, Girişim Sermayesi Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği ile düzenlenmiştir. Böylelikle, başarılı uluslararası uygulamalar ile uyumlu bir yapının ülkemizde uygulanabilmesine imkân tanınmıştır.

Öncelikle, bu fonların niteliği gereği, fon toplam değerinin asgari %80'inin girişim sermayesi yatırımlarından oluşması öngörülmektedir.

Yapılan düzenleme ile GSYF'ler, portföy yönetim şirketleri ile girişim sermayesi portföy yönetim şirketleri tarafından kurulabilecek ve bu fonların katılma payları nitelikli yatırımcılara satılacaktır.

Tebliğ, GSYF'lerde farklı türde katılma paylarının tanımlanmasına imkân tanımakta olup, nitelikli katılma payı

(General Partners-GP Shares) ve diğer türde katılma payı (Limited Partners-LP Shares) ihraç edilebilecektir.

Girişim sermayesi yatırımı, doğrudan veya dolaylı ortaklık, girişim şirketlerine borç ve sermaye finansmanının karması olarak yapılandırılmış finansman (mezzanine finance) sağlama, girişim şirketlerinin ihraç ettiği borçlanma araçlarını satın alma gibi farklı yöntemlerle yapılabilecektir.

Tebliğ ile, fon portföyündeki varlıkların, uluslararası uygulamalara paralel şekilde bağımsız bir portföy saklayıcısı tarafından saklanması öngörülmektedir.

GSYF'ları, kurucusu olan portföy yönetim şirketi yönetim kurulu tarafından veya yönetim kurulu tarafından belirlenecek bir veya daha fazla Murahhas üye tarafından temsil edilebilecektir.

3.8.5.6. Gayrimenkul Yatırım Fonlarına (GYF) İlişkin Yenilikler

6362 sayılı SPKn ile ülkemizde gayrimenkul yatırım fonları ilk defa hukuki altyapıya kavuşturulmuş ve gayrimenkul yatırım fonlarının kurulmasına, faaliyetlerine, nitelikli yatırımcılara satışına ve faaliyetlerine ilişkin esaslar, Gayrimenkul Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği ile ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Yurtdışında sıklıkla görülen ve daha çok kurumsal yerli ve küresel yatırımcılara yönelik kurulan bu tür fonlar, gayrimenkullerin menkul kıymetleştirilmesine imkân sağlayan, büyük ölçekli gayrimenkullere likidite kazandıran, yatırımcıları ve gayrimenkul sahiplerini buluşturan sermaye piyasası kurumlarıdır.

GYF, portföy yönetim şirketleri ile gayrimenkul portföy yönetim şirketleri tarafından kurulabilecek ve GYF katılma payları nitelikli yatırımcılara satılabilecektir. Tebliğ ile, GYF toplam değerinin en az %80'inin gayrimenkul yatırımlarından oluşması zorunlu tutulmakta ve GYF portföyündeki varlıkların, uluslararası uygulamalara paralel şekilde bağımsız bir portföy saklayıcısı tarafından saklanması öngörülmektedir. GYF portföyünde yer alan gayrimenkul yatırımlarının değerlemesinin asgari olarak her takvim yılı sonu itibarı ile Kurulca uygun görülen değerlendirme kuruluşlarınca yapılması zorunlu tutulmaktadır.

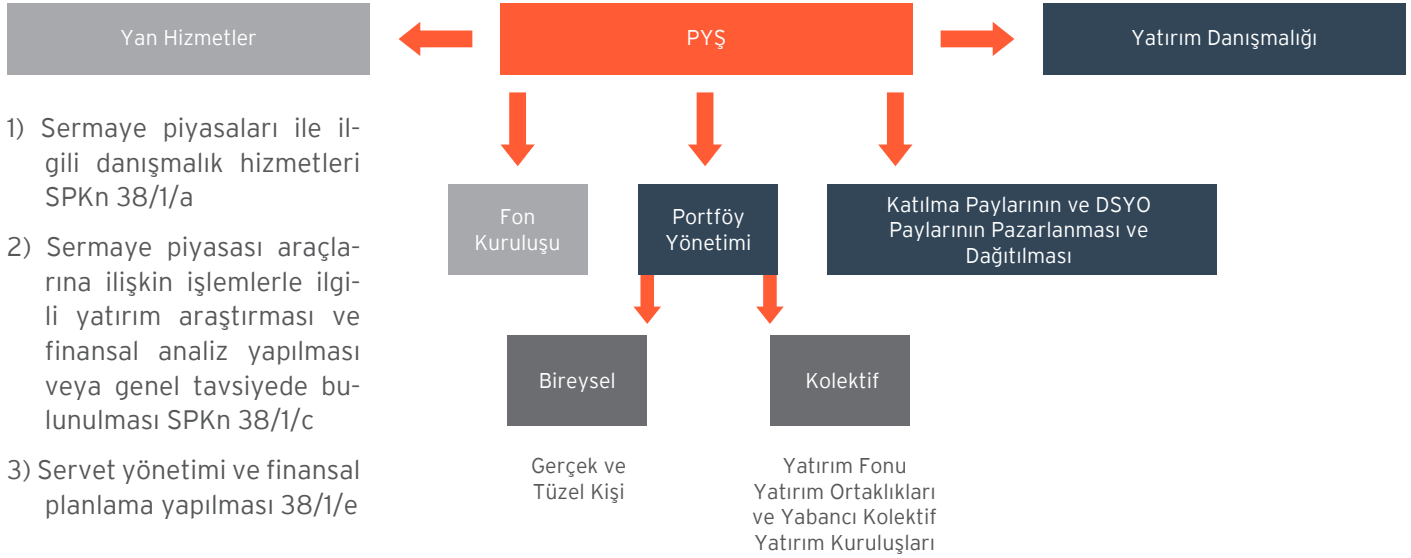
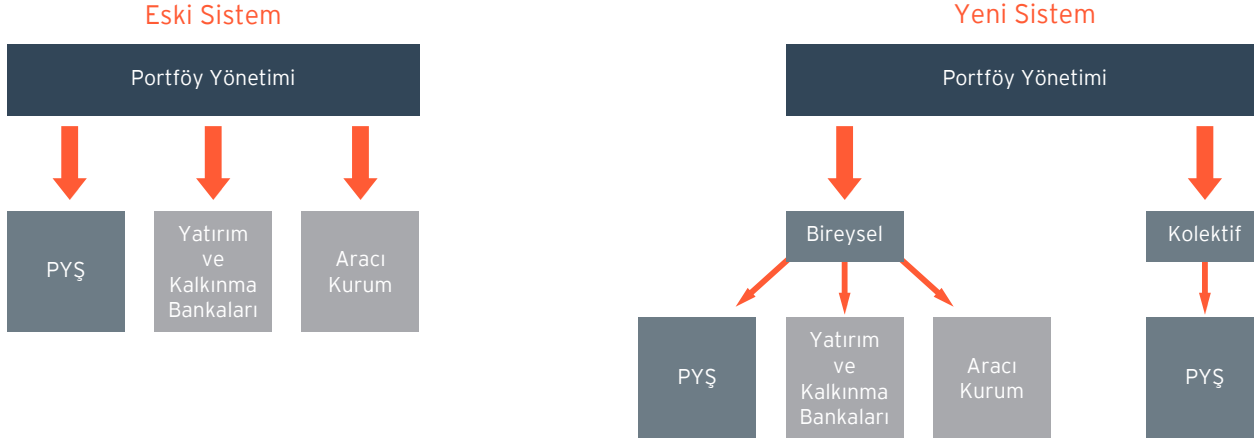
3.8.6. Portföy Yönetimi ve Saklamaya İlişkin Getirilen Yenilikler ve Yapısal Değişiklikler

3.8.6.1. Portföy Yönetim Şirketlerine ve Portföy Yönetim Faaliyetine İlişkin Yenilikler

SPKn'nun 55'inci maddesinde portföy yönetim şirketleri (PYŞ), "Ana faaliyet konusu yatırım fonlarının kurulması ve yönetimi olan ortaklık" olarak tanımlanmıştır.

Yeni Tebliğ ile, PYŞ'lerin anılan ana faaliyet konusuna ila-

veten yapabileceği faaliyetler; bireysel portföy yöneticiliği, yatırım danışmanlığı, katılma paylarının ve değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının paylarının pazarlanması ve dağıtılması olarak belirlenmiştir.

Portföy yönetim şirketlerinin ortaklarına, pay devirlerine, asgari sermayelerine ve sermaye yeterliliklerine, yatırım fonu kurmalarına ve yönetmelerine, ana faaliyet konusu olan kolektif portföylerin yönetimi yanı sıra bireysel portföy yöneticiliği ve yatırım danışmanlığı faaliyetleri ile bunların dışında yapabilecekleri sermaye piyasası faaliyetlerine ilişkin usûl ve esaslar belirlenmiştir.

Yeni düzenleme ile, yönetilen portföy büyüklüklerine göre özsermaye yükümlülükleri belirlenerek portföy yönetim şirketlerinin organizasyon yapılarında farklılaştırmaya gidilmiş ve özsermaye tutarları esas alınarak sunabilecekleri yan hizmetler belirlenmiştir. Portföy yönetim hizmetini dışarıdan alan yatırım ortaklıklarının portföyleri ile yatırım fonu portföylerinin münhasıran portföy yönetim şirketleri tarafından yönetileceği düzenlenmiş ve kolektif portföy yöneticiliği faaliyetinin kapsadığı faaliyet ve

hizmetler Avrupa Birliği'nin kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin düzenlemelerinde yer alan esaslara paralel olarak belirlenmiştir. Kolektif portföy yöneticiliği faaliyeti yapmak üzere yetkilendirilen portföy yönetim şirketlerinin bireysel portföy yöneticiliği yapmalarına da imkân sağlanmıştır. Ayrıca yine AB düzenlemelerine paralel olarak, portföy yönetim şirketlerinin Kuruldan izin almak kaydıyla yatırım danışmanlığı ve yatırım fonlarının katılma paylarına ilişkin olarak pazarlama ve dağıtım faaliyetinde bulunabilmelerine imkân sağlanmıştır.

Söz konusu düzenleme ile, İstanbul'un uluslararası finans merkezi olması projesi kapsamında, uluslararası fonların Türkiye'de kurulacak portföy yönetim şirketleri kanalıyla yönetilmesini teminen gerekli hükümler ihdas edilerek portföy yönetim şirketlerinin faaliyet alanı genişletilmiş ve farklı alanlarda uzmanlaşmalarına imkân sağlanmıştır.

3.8.6.2. Saklama Faaliyetine İlişkin Yenilikler

Saklama faaliyetine ilişkin olarak yayımlanan yeni düzenleme ile, kolektif yatırım kuruluşlarına sunulacak portföy saklama hizmetinin kapsamının belirlenmesi, bu hizmetin ne şekilde yerine getirileceğinin ana hatlarıyla ortaya konması, bu hizmetten doğan sorumluluğun sınırlarının çizilmesi ve portföy saklayıcılarının uyması gereken diğer esasların belirlenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu düzenleme ile, portföy saklama hizmetinin tanımı yapılmış ve portföy saklama hizmetinin kapsamı sadece kolektif yatırım kuruluşu portföylerinde yer alan varlıkların saklanması ile sınırlanmamış, portföye yapılan tüm işlemlerin, varlık ve nakit hareketlerinin, varlık değerlemesi ve birim pay fiyatı hesaplamasının mevzuat ile fon içtüzü-

ğü/yatırım ortaklığı esas sözleşmesi ile izahnamede yer alan esaslara uygunluğu da dahil olmak üzere çeşitli gözetim görevleri portföy saklayıcılarının görev ve sorumluluk alanına dahil edilmiştir. İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. ile Kurulca yetkilendirilecek banka ve aracı kurumların belirlenen şartlar çerçevesinde portföy saklama hizmetini verebilecekleri hükme bağlanmıştır. Ayrıca portföy saklayıcısının, Tebliğ ile belirlenmiş olan yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle yatırım fonlarında portföy yönetim şirketine ve katılma payı sahiplerine, yatırım ortaklıklarında ise ortaklığa verdiği zararlardan sorumlu olacağı açık bir şekilde hükme bağlanmıştır.

3.8.6.3. Bireysel Portföylerin ve Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirilmesine ve Kolektif Yatırım Kuruluşlarını Notlandırma ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Yenilikler

Yeni düzenleme ile bireysel portföylerin ve yatırım fonları gibi kolektif yatırım kuruluşlarının performanslarının ölçümüne, karşılaştırma ölçütüne, elde edilen sonuçların kamuoyuna sunumuna, performansa dayalı yönetim ücreti alınmasında uyulacak usûl ve esaslar belirlenmiştir. Söz konusu düzenleme ile portföyler için getiri oranı, nispi getiri oranı, karşılaştırma ölçütü ve eşik değer kavramlarının tanımı yapılarak, karşılaştırma ölçütü ve eşik

değerin belirlenmesine ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Fon portföyünden karşılanan ve simetri esasına göre hesaplanan performansa dayalı ücretlendirme modelinden, yatırımcı bazında tahsilat yapılan ve yüksek iz değer modelini esas alan bir sisteme geçilmiş ve kolektif yatırım kuruluşlarının performanslarının değerlendirilmesi ve sıralanması faaliyetine ilişkin esaslar belirlenmiştir.

3.9. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Statüsü ile Getirilen Yenilikler

3.9.1. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği'ne İlişkin Kurulumuz Vizyonu

6362 sayılı SPKn'nun 74'üncü maddesi uyarınca "Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği" (TSPB, Birlik) olarak değiştirilen "Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği"nin (TSPAKB); yeni Kanun dahilinde çatısının genişle-

tilmesi ve yeni tanınan görev ve yetkiler dahilinde daha etkin bir öz düzenleyici kuruluş olarak sermaye piyasalarına katkı sağlayacak şekilde fonksiyonunun artırılması.

3.9.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler

6362 sayılı SPKn'nun 75'nci maddesi uyarınca hazırlanan Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Statüsü 02.04.2014 tarih ve 28960 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 08.01.2001 tarihli ve 2001/1914 sayı-

lı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Statüsü yürürlükten kaldırılmıştır.

3.9.3. Amaç ve Gerekçe

6362 sayılı SPKn'nun 74'üncü maddesi ile, mülga 2499 sayılı Kanun'un 40/B maddesinde düzenlenmiş "Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği"nin unvanı

"Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği" olarak değişmiştir. Kanunun "Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğinin Organları ve Statüsü" başlıklı 75'nci maddesi, Birliğin organlarına

ve statüsüne ilişkin düzenlemelere yer vererek, Birliğin organları, gelirleri, giderleri ve çalışma esasları, üyeliğe kabul, üyelikten geçici ve sürekli çıkarma esaslarının, Kurulun önerisi ve ilgili Bakanlığın uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan Statüsüyle

düzenleneceği, Kurulun Birliğin talebi üzerine ya da resen gerekli görülen hâllerde Statüde değişiklik yapılmasını ilgili Bakanlığa teklif edebileceği hususlarını içermekte olup, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Statüsü bu amaç çerçevesinde ve kapsamında hazırlanmıştır.

3.9.4. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Statüsü ile Getirilen Yenilikler ve Yapısal Değişiklikler

3.9.4.1. Üyelik Yapısı

2499 sayılı mülga SPKn'nda Türkiye'de sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya bu Kanunla yetkili kılınmış kuruluşlar üyelik için başvurmak zorunda tutulmuşken, mevcut Kanun'un 74'üncü maddesi uyarınca; yine Kanun'un 37'nci maddesi uyarınca yatırım hizmet ve faaliyetlerinde bulunmaya yetkili kılınmış kuruluşlar ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlardan

Kurulca uygun görülenler tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine üye olmak için başvurmak zorundadırlar.

Bu kapsamda, Birlik üyesi olacak kurumlar; aracı kurumlar, bankalar, portföy yönetim şirketleri ve payları Borsada işlem gören yatırım ortaklıkları olarak belirlenmiştir.

3.9.4.2. Yönetim Kurulu Yapısı ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçim Usûlü

Yeni üye yapısına uygun olarak yönetim kurulunun yeni den teşekkülü, bu kapsamda portföy yönetim şirketlerinin ve yatırım ortaklıklarının da yönetim kurulunda temsil edilmeleri düzenlenmiştir. Buna ek olarak 6362 sayılı SPKn'nun 76'ncı maddesi uyarınca Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği temsilcisinin Birliğin yönetim kurulunda yer alması düzenlenmiştir.

Yönetim kurulunun; aracı kurumları temsilen 3 üye, bankaları temsilen 2 üye, portföy yönetim şirketlerini temsilen 2 üye, payları borsada işlem gören yatırım ortaklıklarını temsilen 1 üye, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği tarafından bildirilen 1 üye ve bağımsız 2 üye olmak üzere 11 kişiden oluşması öngörülmüştür.

Yönetim Kurulu üyelerinin seçimine ilişkin eski Statüde belirlenen kriterler değiştirilmiş olup,

- a) Aracı kurumları temsil edecek üç üyenin belirlenmesinde,
- 1) Genel kurulun yapıldığı takvim yılından önceki takvim yılında gerçekleştirdikleri pay piyasası işlem hacimleri toplamı en yüksek olan ilk on aracı kurumdaki bir üye,
 - 2) Genel kurulun yapıldığı takvim yılından önceki bağımsız denetimden geçmiş ara dönem finansal tablolarına göre halka arz yüklenim ve yönetim komisyonları, işletme satın alma veya birleşmesi aracılık komisyonları, yatırım danışmanlığı gelirleri ve Kurulca belirlenecek diğer kurumsal finansman ve danışmanlık gelirleri toplamı en yüksek olan ilk on

aracı kurumdaki bir üye,

- 3) Üye aracı kurumların tamamının içerisinde bir üye,
- b) Bankaları temsil edecek iki üyenin belirlenmesinde,
- 1) Genel kurulun yapıldığı takvim yılından önceki takvim yılında gerçekleştirdikleri sabit getirili menkul kıymetler ile menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile alım satım işlem hacimleri (borsa dışında yapılan ve borsanın belirlediği şartlarla tescil edilen işlemler dahil olmak üzere) toplamı en yüksek olan ilk on bankadan bir üye,
 - 2) (1) numaralı alt bentte yer almayan bankalardan bir üye,
- c) Portföy yönetim şirketlerini temsil edecek iki üyenin belirlenmesinde,
- 1) Yönetilen portföylerin değerine göre ilk on portföy yönetim şirketinden bir üye,
 - 2) (1) numaralı alt bentte yer almayan portföy yönetim şirketlerinden bir üye,
- ç) Payları borsada işlem gören yatırım ortaklıklarını temsilen bir üyenin belirlenmesinde; genel kurulun yapıldığı takvim yılından önceki bağımsız denetimden geçmiş ara dönem finansal tablolarına göre aktif büyüklüğü en yüksek on yatırım ortaklığından bir üye seçilmesi öngörülmüştür.

3.9.4.3. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği

Yurtdışındaki Birlik muadili kurumların incelenmesi neticesinde Birlik yönetim kurulunda 2 adet "bağımsız yönetim kurulu üyesi" bulundurulması kuralı getirilerek

kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasına imkân sağlanmıştır.

Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin belirlenmesinde, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin, Birlik üyeleri ve bunların yönetim kontrolünü elinde tuttuğu şirketler nezdinde son beş yılda fiili bir görev almamış olması ve üyelerle

danışmanlık dahil iş ve/veya ortaklık ilişkisi içerisinde olmaması ve sermaye piyasaları alanında en az on yıllık mesleki tecrübeye sahip olmaları şartı getirilmiştir.

3.9.4.4. Birliğin Görev ve Yetkileri

Eski statüde yer alan görev ve yetkiler ile karşılaştırıldığında yeni Statü ile Birliğin;

- Üyelerinin kendi aralarında ve müşterileriyle olan ve Kanun kapsamındaki faaliyetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözümüne ilişkin gerekli altyapıyı kurmak ve yönetmek,
- Üyelerinin, sermaye piyasası faaliyetleri kapsamında müşterilerine verdikleri hizmetler karşılığında tahsil edecekleri komisyon, ücret ve masrafların oran ve sı-

nırlarına ilişkin esaslarla ilgili düzenleme yapmak,

- Üyelerin ilan ve reklamlarında uyacakları esasları tespit etmek, ihbar ve şikâyetlere bağlı olarak bu esaslara aykırılık tespit edilmesi hâlinde ilgili üyeye bu Statüde belirlenen disiplin cezalarını uygulamak,
- Üyelerine ilişkin genel ve istatistiki bilgileri tutmak ve düzenli olarak kamuya açıklamak

görev ve yetkileri tanınmış ayrıca, Birliğe yurtdışında temsilcilik açma imkânı getirilmiştir.

3.10. Sermaye Piyasası Suçları ile Mücadele Kapsamındaki İkincil Düzenlemeler ve Yapısal Değişiklikler

3.10.1. Sermaye Piyasası Suçları ile Mücadeleyle İlgili Kurulumuz Vizyonu

Sermaye piyasalarının, güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunmasını temin edilmesi amacıyla borsa ve teşkilatlanmış

diğer piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylem ve işlemlere yönelik tedbirler de dahil olmak üzere gereken mevzuat altyapısının oluşturulması.

3.10.2. Yapılan İkincil Düzenlemeler

Sermaye Piyasası suçları ile mücadele amacıyla 6362 sayılı SPKn'nda birçok yenilik tesis edilmiştir.

2499 sayılı Mülga Sermaye Piyasası Kanununun 46/i maddesi uyarınca bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı suçlarına ilişkin işlem yasağı tedbiri Kurulumuz ilke kararları kapsamında uygulanmaktaydı. 2010 yılından itibaren belirtilen suçlara ilişkin olarak Kurulumuz kararları ile brüt takas ve kredili işlem sınırlamaları da birer tedbir olarak uygulamada yer bulmuştur. Kurulumuz ilke

kararları uyarınca uygulanan tedbirler Kanun'un 101'inci maddesinde daha kapsamlı olarak tanımlanmış ve alt düzenlemeye konu olmuştur.

Devam eden çalışmalar dahil, bilgi suistimali veya piyasa dolandırıcılığı incelemelerinde uygulanacak tedbirler dışındaki düzenlemeler ilk defa yapılmakta, dolayısıyla bu tebliğler ile sermaye piyasası suçları ile mücadelede daha proaktif yapılar oluşturulmaktadır.

3.10.3. Amaç ve Gerekçe

Sermaye piyasası suçları ile mücadele amacıyla yürürlüğe giren;

- SPKn'nun 103'üncü maddesinin dördüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanan "Yöneticilerin Net Alım Satım Kazançlarını İhraççılara Ödemeleri Hakkında Tebliğ" ile, ihraççıların yöneticilerinin ilgili sermaye piyasası araçlarında altı ay veya daha kısa vadeli alım satım gerçekleştirmek suretiyle elde ettikleri net kazançların ihraççılara ödenmesini sağlayarak, ihraççıların içsel bilgilerine konumları gereği daha erken ve daha

kolay erişimi olanlarla bu bilgilere kamuya duyurulduktan sonra ulaşabilen yatırımcılar arasındaki fırsat eşitsizliğinin ortadan kaldırılması,

- SPKn'nun 101'inci maddesine dayanılarak hazırlanan "Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği" ile getirilen tedbirler ile Kanun'un 106'ncı ve 107'nci maddelerinde hüküm altına alınan suçlara ilişkin caydırıcılığın artırılması,
- SPKn'nun 102'nci maddesine dayanılarak hazırlanan

“Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı Suçları Hakkında Bildirim Yükümlülüğü Tebliği” ile düzenlenen bildirim yükümlülüğü ile yatırım kuruluşlarına yüklenen sorumluluğun, piyasa suçlarının daha hızlı tespit edilmesine, tedbir alınmasına ve suçla etkin ve caydırıcı mücadeleye yardımcı olarak piyasanın güven içinde işleyişine katkıda bulunması,

- SPKn’nun 104’üncü maddesine dayanılarak hazırla-

nan “Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği” ile piyasa bozucu eylemlerin neler olduğu tanımlanarak piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışması

amaçlanmıştır.

Söz konusu tebliğler ile 6362 sayılı SPKn kapsamında yürütülmekte olan alt düzenleme çalışmalarında, Avrupa Birliği mevzuatı başta olmak üzere dünya uygulamaları göz önünde bulundurulmuştur.

3.10.4. Yöneticilerin İşlemleri Sonrasında Elde Ettikleri Kazançlara İlişkin Düzenleme ile Getirilen Yenilikler

Tebliğ ile ihraççıların yöneticileri, herhangi bir altı aylık dönem içerisinde ihraççı ile ilgili sermaye piyasası araçlarında gerçekleştirdikleri işlemlerden kazanç elde etmeleri durumunda, kazancın elde edilmesini takip eden 30 günlük süre içerisinde elde ettikleri net kazancı ihraççılara ödemekle yükümlü kılınmıştır.

Kazanç ödemelerinde ihraççı tarafından ihraç edilen pay, varant, bono, tahvil ve yatırım fonu katılma payı gibi sermaye piyasası araçları ile bu sermaye piyasası araçlarına dayalı türev araçlardan elde edilen kazançlar dikkate alınacak olup, ilgili sermaye piyasası araçlarında alım ve satım, satım ve alım, sadece alım veya sadece satım yapı-

larak herhangi bir altı ay veya daha kısa süreli dönem içerisinde net kazanç elde edilmesi durumunda söz konusu kazancın ihraççıya iade edilmesi gerekmektedir.

Tebliğ ile ihraççıların yöneticilerinin ilgili sermaye piyasası araçlarının herhangi bir altı ay veya daha kısa vadeli alım, satım, alım ve satım veya satım ve alım işlemleri ile elde ettiği net kazançların ihraççıya ödenmesini sağlayarak, bilgi asimetrisinden kaynaklanan haksız rekabet koşullarının ortadan kaldırılmasını ve ihraççıların yöneticilerinin suça yönelik işlemler ile haksız kazanç elde etmesinin önüne geçilmesini hedeflemektedir.

3.10.5. Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirlere İlişkin Getirilen Yenilikler

V-101.1 sayılı Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği 21.01.2014 tarihli ve 28889 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğ ile Kurul İlke Kararı ile uygulanan işlem yapma yasağı hususlarında kısmi değişikliklere gidilmiştir.

Bu çerçevede, Kanun’un 106’ncı ve 107’nci maddelerinde sayılan suçların işlendiğine dair şüphe oluşması durumunda 6 ay işlem yapma yasağı verilmektedir. İnceleme sonucunda Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmesi durumunda ise ilgili kişiler hakkında geçici işlem yapma yasağı süresi 2 yıl olarak uygulanmaktadır. Tebliğ uyarınca hakkında işlem yapma yasağı uygulanan kişinin işlem yapma yasağı süresinde başka kişilerin hesaplarını kullanarak Kanun’un 106’ncı ve 107’nci maddelerinde sayılan fiilleri işlemesi nedeniyle Kanun’un 115’inci maddesi uyarınca Kurul tarafından

Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmesi durumunda söz konusu kişi hakkında 5 yıllık sürekli işlem yasağı uygulanmaktadır.

İşlem yasağı tedbirine ilişkin olarak getirilen yenilikler ile Kanun’un 106’ncı ve 107’nci maddelerinde hüküm altına alınan suçlara ilişkin caydırıcılığın artırılması amaçlanmıştır.

Öte yandan, 2499 sayılı mülga SPKn’nun yürürlükte olduğu süre boyunca işlem yapma yasağı, takas yöntemlerinin ve teminat yükümlülüğü değiştirilmesi şeklindeki tedbirler Kurulumuz Karar Organı’nın ilke kararları çerçevesinde uygulanmıştır. Ancak bu Tebliğ ile bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı fiillerinde uygulanacak tedbirler tek bir düzenleme altında toplanarak ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Tedbirler hakkında düzenlemelerin tek tip hâline gelmesi ve sadeleştirilmesi ile düzenlemenin etkinliğinin ve anlaşılabilirliğinin artması amaçlanmıştır.

3.10.6. Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı Suçları Hakkında Bildirim Yükümlülüğüne İlişkin Getirilen Yenilikler

V-102.1 sayılı Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı Suçları Hakkında Bildirim Yükümlülüğü Tebliği 21.01.2014 tarihli ve 28889 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup, 01.07.2014 tarihinde yürürlüğe girecektir. Söz konusu tebliğ ile bildirimlerin yatırım kuruluşları tarafından

doğrudan Kurula yapılması uygulaması benimsenmiştir. Yatırım kuruluşlarına faaliyetleri sırasında karşılaştıkları şüpheli işlemleri bildirmeleri için beş iş günlük süre verilmiştir.

Yatırım kuruluşlarına şüpheli işlemlerin tespitinde yardımcı olması için Tebliğ ekinde örnek niteliğinde bazı şüpheli işlem kalıplarına yer verilmiştir. Bununla asgari olarak hangi durumlarda şüpheli işlem bildiriminde bulunulması gerektiği açıklanmıştır. Ancak, yatırım kuruluşlarının sadece bu örneklerle sınırlı kalmamaları, kendi tecrübeleri doğrultusunda şahit oldukları bilgi suistimali veya piyasa dolandırıcılığı niteliğindeki işlemleri de bildirmeleri beklenmektedir. Düzenlemede ayrıca bildirimlerin

usûlü ve şekil şartlarının yanı sıra bildirimlerin gizliliği ve bildirimde bulunanların korunmasına yönelik esaslara da yer verilmiştir.

Tebliğ ile düzenlenen bildirim yükümlülüğü ile yatırım kuruluşlarına yüklenen sorumluluğun, piyasa suçlarının daha hızlı tespit edilmesine, tedbir alınmasına ve suçla etkin ve caydırıcı mücadeleye yardımcı olarak piyasanın güven içinde işleyişine katkıda bulunması amaçlanmıştır.

3.10.7. Piyasa Bozucu Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Getirilen Yenilikler

V-104.1 sayılı Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği 21.01.2014 tarihli ve 28889 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu tebliğ ile aşağıda ana başlıklar hâlinde verilen hususlar düzenlenmiştir.

Birlikte Hareket Eden Kişiler

Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği ile birlikte hareket eden kişiler tanımlanmıştır. Buna göre birlikte hareket eden kişiler;

- Bir ya da birden fazla kişinin emir veya işlemleri, emir veya işlem planları ya da sahip oldukları sermaye piyasası araçları hakkında bilgi sahibi olarak,
- Zımni, sözlü ya da yazılı bir anlaşmaya dayanarak,
- Aynı kişi ya da kişilerin yönlendirmesiyle hareket ederek,
- Bir ya da birden fazla kişiyi yönlendirerek,
- Vekâlet alarak ya da almaksızın başkalarının hesaplarını kullanarak,
- Aynı mekânı veya sanal ortam, bilgisayar, telefon, internet bağlantısı ya da iletişim kanallarından herhangi birini kullanarak

emir ileten, işlem gerçekleştiren, nakit, nakit benzeri ya da sermaye piyasası aracı virmanı veya transferi yapan, hesap hareketi gerçekleştiren, bu fiilleri gerçekleştirenlere hesaplar, emirler, işlemler ya da şirketler hakkındaki bilgileri hukuka aykırı olarak veren kişiler veya her ne nam altında olursa olsun, doğrudan ya da dolaylı olarak, aralarında, hesapları arasında veya yönettikleri ya da kullandıkları hesaplar arasında, nakit, nakit benzeri veya sermaye piyasası aracı virmanı ya da transferi gerçekleşen kişiler olarak tanımlanmıştır.

Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği ile getirilen bu tanım ile Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği ile SPKn’un 106’ncı ve 107’nci maddelerinde tanımlanan suçlarda kullanılan bir terimin de tanımı yapılmış olup, bu konuda ortaya çıkabilecek yanlış anlamaları ortadan kaldırarak düzenlemenin daha şeffaf hâle getirilmesi amaçlanmıştır.

İçsel Bilgi veya Sürekli Bilgilere İlişkin Piyasa Bozucu Eylemler

Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği ile içsel bilgi veya sürekli

bilgilere sahip olan kişilerin söz konusu bilgilerin gizliliğini korumaları gerekliliğine vurgu yapılmıştır. Bu kapsamda, içsel bilgi veya sürekli bilgileri, bu bilgiler mevzuata uygun şekilde kamuya açıklanmadan önce diğer kişilere verilerek ilgili sermaye piyasası araçlarında işlem gerçekleştirilmesi piyasa bozucu eylem olarak tanımlanmıştır. Bu sayede henüz kamuya açıklanmamış bilgiler kullanılarak fırsat eşitliğinin bozulduğu durumlarda bu eşitsizliğin yaşanmasına dolaylı yoldan sebep olan bilgi kaynağı konumundaki kişiler hakkında da idari para cezası uygulanabilmesi mümkün hâle gelmiştir. Dolayısıyla, şirket hakkında henüz kamuya açıklanmamış önemli bilgilere sahip olan kişilerin bu bilgileri başkalarına aktarması ve buna bağlı olarak işlem gerçekleştirilmesinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, içsel bilgi veya sürekli bilgilerin mevzuata uygun şekilde kamuya açıklanmasından önce gerek söz konusu bilgilere sahip olan kişiler gerek söz konusu kişiler ile ilişkili kişiler tarafından ilgili sermaye piyasası araçlarında işlem gerçekleştirilmesi de piyasa bozucu eylem olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla, henüz kamuya açıklanmamış bilgileri kullanarak fırsat eşitliğini bozucu nitelikteki işlemleri yapan kişiler hakkında da idari para cezası uygulanabilmesi mümkün hâle gelmiş olup, şirket hakkında henüz kamuya açıklanmamış önemli bilgilere sahip olan ve/veya söz konusu kişiler ile ilişkili kişiler tarafından ilgili sermaye piyasası araçlarında işlem gerçekleştirilmesinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Bunlara ek olarak ihraççılar tarafından düzenlenen finansal tablo ve raporlar ile bağımsız denetim raporlarının hazırlandığı hesap döneminin bitimini izleyen günden söz konusu tablo ve raporların mevzuata uygun şekilde kamuya duyurulmasına kadar geçen süre içerisinde, içsel bilgi veya sürekli bilgilere sahip olan kişilerin veya söz konusu kişilerin eşleri, çocukları ya da aynı evde yaşadıkları kişilerin ilgili sermaye piyasası araçlarında işlem gerçekleştirmeleri de piyasa bozucu eylem olarak tanımlanmıştır. Söz konusu madde ile bazı yurtdışı piyasalarda “yasak dönem” adıyla yerini bulan uygulama sermaye piyasası mevzuatımıza kazandırılmıştır. Böylece mali tabloların açıklanmasına kadar geçen süre boyunca şirketle ilgili belirli kişilerin işlem yapmaması prensibi kural olarak benimsenmiştir.

Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği’nde içsel bilgi veya sürekli

li bilgilere ilişkin olarak tanımlanan piyasa bozucu eylemler ile içsel bilgiye veya sürekli bilgiye sahip olan halka açık şirketlerin yöneticileri ile bağımsız denetim şirketleri çalışanları gibi içsel bilgiye erişebilen kişilerin tanımlanan eylemleri de piyasa bozucu eylem kapsamında sayılarak piyasaların daha adil ve şeffaf bir şekilde işlemesi amaçlanmıştır.

Emir veya İşlemlere İlişkin Piyasa Bozucu Eylemler

Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği ile sermaye piyasası araçlarının fiyatları, fiyat değişimleri, işlem hacimleri, işlem miktarları, işlem oranları, emir miktarları, emir oranları, emir iptal miktarları, emir iptal oranları veya emir gerçekleştirme oranları gibi sermaye piyasalarının işleyişi veya sermaye piyasası araçlarının fiyatlarının belirlenmesiyle ilgili veriler dikkate alındığında önemli veya etkili kabul edilebilecek nitelikte;

- Alım veya satım yapılması, hesap hareketi gerçekleştirilmesi, emir verilmesi, emir iptali veya emir değiştirilmesi,
- Farklı fiyat kademelerine emir iletilmesi,
- Bir dakikadan daha az zaman dilimlerinde piyasadaki en iyi alım fiyatına eşit veya piyasadaki en iyi alım fiyatından daha düşük fiyatlı satım emri ya da piyasadaki en iyi satım fiyatına eşit veya piyasadaki en iyi satım fiyatından daha yüksek fiyatlı alım emri iletmek şeklinde yön değiştiren emirler verilmesi,
- Kendinden kendine veya karşılıklı işlemler gerçekleştirilmesi,
- Açılış veya kapanış fiyatlarını etkilemeye yönelik işlemler yapılması,
- Gün sonu veya vade sonu uzlaşma fiyatlarını etkilemeye yönelik işlemler gerçekleştirilmesi,
- Fiyat yükseltici, fiyat düşürücü veya fiyatı sabit tutmaya yönelik işlemler yapılması,
- Vadeli işlem ve opsiyon piyasasında bir sicile bağlı tüm hesaplar için ya da piyasa bazında belirlenen pozisyon limitlerinin geçilmesi,
- Vadeli işlem ve opsiyon piyasasında, ilgili dayanak varlık piyasasında gerçekleştirilen işlemlerle aynı yönlü işlemler gerçekleştirilmesi

ve benzeri işlemler yapılması piyasa bozucu eylem olarak kabul edilmiş ve söz konusu işlemlerin tek başına ya da birlikte hareket eden kişiler tarafından gerçekleştirildiğinin tespiti hâlinde sorumlular hakkında cezai yaptırım uygulanması öngörülmüştür.

Böylece, piyasa dolandırıcılığı suçu işlemeyen ancak, bazı eylemleriyle bir sermaye aracının piyasasını bozan kişiler hakkında idari para cezası uygulanması mümkün hâle gelmiştir. Yukarıda yer alan ayrıntılı tanımlama, incelemeye konu her olayın kendine özgü şartlarının dikkate alınarak gerçekleştirilen eylemlerin piyasa bozucu nitelik taşıyıp

taşımadığını ortaya koyabilmek amacıyla yapılmıştır. Burada belirli işlem kalıplarına belirli rakam veya oranlar üzerinden sınırlama getirmek likiditeyi azaltacağından her bir aracın kendine özgü piyasa şartlarının dikkate alınarak inceleme yapılabilmesine imkân sağlanmıştır. Aksi hâlde, her bir ihlal nedeniyle uygulanacak yaptırımlar soruna neden olan eylemlerin engellenmesi yerine yatırımcıların mağdur olmasına yol açabilecektir. Dolayısıyla, sermaye piyasası araçlarının piyasa bozucu nitelikteki eylemlerden korunurken bu araçların likiditesini de azaltmayacak kurallar tanımlanmaya çalışılmıştır.

Tebliğ’de emir veya işlemlere ilişkin olarak tanımlanan piyasa bozucu eylemler ile borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda gerçekleştirilen işlemler, iletilen emirlere yönelik olarak piyasa bozucu eylemlerin düzenlemesiyle piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışması amaçlanmıştır.

İletişim veya Haberleşme Yoluyla İşlenen Piyasa Bozucu Eylemler

Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği ile sermaye piyasası araçlarının fiyatları, değerleri veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikte veya bunlara etki edebilecek piyasa göstergelerine ilişkin olarak yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi vermek, söylenti çıkarmak, haber vermek, özel durum açıklaması yapmak, yorum yapmak veya rapor hazırlamak, piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca söz konusu hususların yalan, yanlış veya yanıltıcı olduğunu bilen yahut bilmesi gerekenler tarafından yayılması da piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilmiştir. Bu sayede SPKn’nun 107’nci maddesinin ikinci fıkrası hükümünden farklı olarak amacı sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek olmayan, ancak eylemin neticesinde bu sonucun doğmasına neden olan hususlar hakkında idari para cezası uygulanabilmesine imkân sağlanmıştır.

Bunlara ek olarak Kurulun özel durumların açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri kapsamında açıklamakla yükümlü olunan, sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikteki bilgilerin açıklanmaması da piyasa bozucu eylem olarak kabul edilmiştir. Böylece, gerçek olmadığı hâlde olumlu bir gelişme varmış gibi açıklama yapılmasının yanı sıra gerçek olduğu hâlde olumsuz gelişmelerin açıklanmaması da idari para cezası yaptırımına bağlanmıştır.

Son olarak, sermaye piyasası araçları hakkında gazete, televizyon, internet veya benzer nitelikte kitle iletişim araçları kullanılarak yorum veya tavsiyede bulunduktan sonra, yorum veya tavsiyesini değiştirinceye kadar veya her halükârda beş iş günü içerisinde, alım veya tut tavsiyesi verdiği hâlde satmak ya da satım tavsiyesi verdiği hâlde almak piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilmiştir. Böylece, etki gücü yüksek kanallarla yapılan tavsiyeler sonucunda başkalarının davranışını etkileyerek bunun aksine davranışlarla kendi menfaatine işlemlerde bulunmak idari para cezası yaptırımına bağlanmıştır.

Tebliğ’de iletişim veya haberleşme yoluyla işlenen piyasa bozucu eylemler ile sermaye piyasalarında iletişim ve haberleşme yoluyla piyasanın güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını engelleyebilecek fiillerin caydırıcılığının artırılması amaçlanmıştır.

Diğer Piyasa Bozucu Eylemler

Tebliğ ile sermaye piyasası araçlarının fiyatını veya değerini etkileyebilecek büyüklükteki emirlerin yatırım kuruluşlarına, ilgili borsaya ve teşkilatlanmış diğer piyasalara iletilmesinden önce, yatırımcıların emir bilgilerine vakıf olarak emre konu olan sermaye piyasası aracında veya bu araçla ilgili diğer sermaye piyasası araçlarında emir verilmesi, verilen emrin değiştirilmesi ya da iptal edilmesi veya söz konusu emirlere ilişkin bilgilerin üçüncü şahıslara aktarılması piyasa bozucu eylem olarak tanımlanmıştır. Böylece, yurtdışı piyasalarda “front running” olarak tanımlanan kısa süreli fırsatları değerlendirerek işlem yapan yatırım kuruluşları veya bunların çalışanları hakkında idari para cezası uygulanması mümkün hâle gelmiştir.

Ayrıca, noter marifetiyle düzenlenmiş bir vekâletname ile yetkilendirme olmaksızın borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda;

- Bir başkasının hesabını kullanmak suretiyle bu hesap üzerinden emir iletmek, işlem yapmak veya hesap hareketi gerçekleştirmek,
 - Bir başkasına hesabını kullandırmak suretiyle bu hesap üzerinden emir iletilmesi, işlem yapılması veya hesap hareketi gerçekleştirilmesine imkân sağlamak
- piyasa bozucu eylem olarak tanımlanmıştır. Böylelikle,

genellikle yapılan işlemleri gizlemek, denetimlerde fark edilmemek veya uygulanacak cezai yaptırımlardan kurtulmak amacıyla başvuru ve ülkemizde sıklıkla görülen bir husus olarak “başkalarının hesabını kullanma” durumunda idari para cezası uygulanması mümkün hâle gelmiştir. Bunun yanı sıra, başkalarının hesabını kullanmak isteyen kişilere imkân verilmemesi ve kayıt dışı yollarla hesabını kullandıran kişilerin bu yoldan sakınmaları için “başkalarına hesabını kullandıran” kişiler hakkında da idari para cezası uygulanması mümkün hâle gelmiştir. Genellikle internet şifrelerinin paylaşılması yoluyla bu ihlaller gerçekleştirildiğinden kişisel verilerin korunması adına yatırımcıların hesaplarını koruması önem arz etmektedir.

VII-128.1 sayılı Pay Tebliği’nin 27’nci maddesine veya bu maddenin uygulanmasına ilişkin Kurul İlke Kararlarına aykırı hareket edilmesi piyasa bozucu eylem olarak tanımlanmıştır. Böylece yönetim kontrolüne sahip ortaklar tarafından ortaklıkların belirli bir oranın üzerindeki pay satışlarının Kurul onayı alınmadan yapılması durumunda piyasa bozucu eylem olarak idari para cezası uygulanması mümkün hâle gelmiştir.

Kurulca haklarında işlem yapma yasağı kararı alınmış şahıslarca işlem yasaklısı oldukları dönemde kendi hesaplarından ya da başkalarının hesaplarını kullanarak borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem yapılması piyasa bozucu eylem olarak tanımlanmıştır. Söz konusu kural daha önce de idari yaptırıma konu bir husus olmakla birlikte düzenlemenin bu Tebliğ kapsamında ele alınmasıyla konu hakkındaki yaptırım kuvvetlendirilmiştir.

3.11. Kurulun Performans Hedefleri ve Ulaşma Derecesine İlişkin Değerlendirmeler

6362 sayılı SPKn’nun 130(5) maddesinde yer alan “Kurul, faaliyetlerine ilişkin olarak her yılın haziran ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait kararları, yaptığı ikincil düzenlemeler ile bunların ekonomik ve sosyal etkilerini analiz eden bir faaliyet raporu hazırlar. Faaliyet raporu, ayrıca

Kurulun performans hedefleri ile uygulama sonuçlarının karşılaştırılmasını ve değerlendirilmesini de içerir.” hükmü uyarınca Kurulumuzun performans hedefleri, bunlara ulaşma derecesi ve uygulama sonuçlarına ilişkin değerlendirmeler aşağıda bölümler hâlinde verilmektedir.

3.11.1. İkincil Düzenlemelere İlişkin Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme

6362 sayılı SPKn’nun Geçici 1’inci maddesinin birinci fıkrasına göre, Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin Kanunun yayımı tarihinden (30.12.2012) itibaren bir yıl içinde (30.12.2013) yürürlüğe konulacağı hükme bağlanmıştır. 2013 yılında SPKn’nun uygulanmasına yönelik

10 yönetmelik ve 27 tebliğin Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmesi sağlanmış ve SPKn’nun ilgili hükmü ile Kurulumuza getirilmiş olan yükümlülük süresi içinde yerine getirilmiştir.

3.11.2. Yatırım Hizmetleri Konusunda Usûl ve Esasların Belirlenmesine Dair Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme

6362 sayılı SPKn'nun Geçici 2'nci maddesinin birinci fıkrasına göre, yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetlerin sunulmasına ilişkin usûl ve esasların Kanun'un yayımı tarihinden (30.12.2012) itibaren altı ay içinde (30.06.2013) belirleneceği hükme bağlanmıştır.

İlgili Kanun hükmü ile Kurulumuza verilen görev kap-

samında, Kurulumuzca hazırlanan "III-37.1 Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Tebliği" 27.06.2013 tarihinde yayınlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilmiş, söz konusu tebliğin 11.07.2013 tarih ve 28704 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanması suretiyle SPKn'nun ilgili maddesi ile Kurulumuza verilen görev süresi içinde yerine getirilmiştir.

3.11.3. Özel Fon ve Yatırımcı Tazmin Merkezi Konusundaki Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme

6362 sayılı SPKn'nun Geçici 3'üncü maddesi kapsamında Özel Fon'un idare ve temsili YTM tarafından yürütülmektedir. Daha önce mülga 2499 sayılı SPKn ile kurulmuş olan Özel Fon malvarlığı 6362 sayılı SPKn'nun Geçici 3'üncü maddesinin beşinci maddesinin son cümlesi uyarınca 24.09.2013 tarihinde YTM'ye aktarılmış olup, yatırımcılara yapılacak ödemeler mülga SPKn'nunda olduğu gibi ilgili iflas dairelerince gerçekleştirilecektir.

6362 sayılı SPKn'nun Geçici 4'üncü maddesi kapsamında, YKF'ye ait tüm hak ve alacaklar ile borçlar MKK ile imzalanan protokol çerçevesinde 24.06.2013 tarihinde YTM'ye geçmiştir. Bununla birlikte, 30.12.2012 tarihinden önce tedrici tasfiyesine başlanmış olan aracı kurumların tasfiyesine ilişkin işlemler MKK tarafından sürdürülmekte ve MKK ile imzalanan protokol çerçevesinde aylık dö-

nemler itibarıyla yapılan tasfiye giderleri YTM tarafından MKK'ya ödenmektedir.

Bu çerçevede, Özel Fon mal varlığının etkin ve verimli kullanılmasını teminen uygulanacak usûl ve esasları düzenlemek amacıyla Özel Fon Yönetmeliği'nin 09.11.2013 tarih ve 28816 sayılı Resmi Gazete'de, SPKn'nun Geçici 3'üncü maddesi hükmü ile verilen yetkiler çerçevesinde, Özel Fon mal varlığının yönetimi ile nemalandırılmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemek amacıyla Özel Fon Mal Varlığı'nın Yönetimine ve Nemalandırılmasına İlişkin Yönetmelik ise 06.12.2013 tarih ve 28843 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve bu suretle Kanunun ilgili maddeleri uyarınca herhangi bir süre öngörülme-yen yükümlülükler Kurulumuzca yerine getirilmiştir.

3.11.4. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği ve Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği Statülerinin Yayınlanarak Yürürlüğe Girmesine Dair Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme

6362 sayılı SPKn'nun Geçici 5'inci maddesinin birinci fıkrasına göre, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği'nin (TSPAKB) ilgili statü değişikliğinin Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği'ne (TSPB) dönüşeceği hükme bağlanmıştır. TSPB'nin statüsünün 02.04.2014 tarih ve 28960 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle TSPAKB, TSPB'ye dönüşmüş ve Kanunun ilgili maddesinin Kurulumuza vermiş olduğu yükümlülük yer-

ne getirilmiştir.

6362 sayılı SPKn'nun Geçici 5'inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü ile, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği (TDUB) yeni statüsünün yayınlanması konusunda Kurulumuz görevlendirilmiştir. TDUB'nin yeni statüsünün 02.04.2014 tarih ve 28960 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle Kanunun ilgili maddesinin yükümlülükleri Kurulumuzca yerine getirilmiştir.

3.11.5. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına Dair Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme

6362 sayılı SPKn'nun Geçici 6'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre, kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin usûl ve esasların Kanun yayımı tarihinden (30.12.2012) itibaren altı ay içinde (30.06.2013) Kurulumuz tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda;

- III-48.1 sayılı Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İliş-

kin Esaslar Tebliği 13.05.2013 tarihinde yayımlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilmiş ve 28.05.2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış,

- III-56.1 sayılı Portföy Saklama Hizmetine ve Bu Hizmette Bulunacak Kuruluşlara İlişkin Esaslar Tebliği 25.06.2013 tarihinde yayımlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilmiş ve 02.07.2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış,

- III-52.1 sayılı Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği 25.06.2013 tarihinde yayımlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilmiş ve 09.07.2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış,
- III-48.2 sayılı Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları-

na İlişkin Esaslar Tebliği 16.08.2013 tarihinde yayımlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilmiş ve 29.08.2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış

ve bu suretle Kanunla Kurulumuza verilmiş olan görevler yerine getirilmiştir.

3.11.6. Borsa İstanbul'un Kuruluşuna İlişkin Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme

6362 sayılı SPKn'nun 138'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Borsa İstanbul Anonim Şirketinin kuruluşuna ilişkin esas sözleşmesinin Kurulumuzca hazırlanarak ilgili Bakanın onayını müteakip Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten (30.12.2012) itibaren altı ay içinde tescil ve ilan edilmesi konusunda Kurulumuzu görevlendirmiş olup,

6362 sayılı SPKn hükümleri uyarınca İMKB ile İAB'nin tüzel kişilikleri sona ermiş, Borsa İstanbul A.Ş. borsacı-

lık faaliyetleri yapmak üzere Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte kurulmuş, Borsa İstanbul esas sözleşmesinin Kurulumuzca hazırlanıp Başbakan Yardımcısı Sayın Ali BABACAN'ın onayı sonrasında 03.04.2013 tarihinde ticaret siciline tescil ve 04.04.2014 tarihinde Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilmesiyle Borsa İstanbul faaliyet izni almış bu suretle Kanunla Kurulumuza verilmiş olan görev süresi içinde yerine getirilmiştir.

3.11.7. 2013 Yılı Denetim Planı Çerçevesinde Performans Hedefleri ve Bunların Uygulama Sonuçları

Kurulumuzun 2013 yılı yıllık denetim planı çerçevesinde performans hedefleri ve bunların uygulama sonuçları

aşağıda yer alan tabloda verilmektedir:

Tablo 3.5. 2013 Yılı Performans Hedefleri ve Uygulama Sonuçları(*)

Performans Hedefleri	Uygulama Sonuçları
75 halka açık şirketin denetlenmesi.	Halka açık şirketler nezdinde 69 denetim çalışması tamamlanmıştır.
20 adet kolektif yatırım kuruluşunun denetime tâbi tutulması.	2 GYO, 3 MKYO, 1 GSYO ve 2 PYŞ nezdinde denetim tamamlanmıştır. 14 portföy yönetim şirketi, bireysel emeklilik fonlarının yönetimi ile sınırlı olmak üzere denetlenmiştir.
24 adet bireysel emeklilik şirketinin, yatırım fonlarının, saklamacı ve portföy yöneticilerinin 2011 ve 2012 yılı hesap ve işlemlerinin denetlenmesi.	28 adet bireysel emeklilik şirketi, bu şirketlerin kurucusu olduğu fonlar ile bu fonların portföy yöneticilerinin 2011 ve 2012 yılı hesap ve işlemlerinin denetimi tamamlanarak kurul kararına bağlanmıştır.
9 adet aracı kuruluş ve güveni kötüye kullanma incelemesi.	12 aracı kurum nezdinde denetim tamamlanmıştır.
İzinsiz sermaye piyasası faaliyetleri ile Kuruldan izin alınmaksızın gerçekleştirilen halka arzların denetimi (30 adet).	33 adet izinsiz sermaye piyasası faaliyeti ile ilgili denetim tamamlanmıştır. 2 adet izinsiz halka arz denetimi tamamlanmıştır.
Borsalar, merkezi saklama kuruluşları ve merkezi takas kuruluşlarının denetimi (13 adet).	9 denetim tamamlanmıştır.

Tablo 3.5.'in devamı diğer sayfada yer almaktadır. ►

Performans Hedefleri	Uygulama Sonuçları
Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği ve Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği'nin mevzuat uyarınca yapılması zorunlu olan yıllık denetimlerinin gerçekleştirilmesi (2 adet)	2 adet denetim tamamlanmıştır.
MASAK ve Savcılık Denetimleri	10 aracı kurum nezdinde MASAK kapsamında yükümlülük denetimi tamamlanmıştır. Ayrıca AFD tarafından 8 adet yükümlülük denetimi tamamlanmıştır. 7 adet aklama suçu denetimi tamamlanmıştır. Ayrıca Cumhuriyet Savcılıklarınca Kurulumuza intikal ettirilen 4 ayrı talep için 2 denetim tamamlanmıştır.
6362 sayılı SPKn'nun 88. maddesi uyarınca denetim faaliyetlerine ilişkin önemlilik ve öncelik ilkeleri ile risk değerlendirmelerinde dikkate alınacak ölçütleri ve uygulama esaslarını belirlenmesi.	08.05.2013 tarihli Kurul toplantısında Risk Bazlı Denetim Usûlleri kabul edilmiştir.
6362 sayılı SPKn'nun 21. maddesinin 3. fıkrası uyarınca "Örtülü Kazanç Aktarımı Yasağı"na ilişkin ikincil düzenleme.	Taslak hazırlanmıştır, görüşler çerçevesinde revize edilmektedir.
6362 sayılı SPKn'nun 62. ve 72. maddeleri ile 128. maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (h) bentleri uyarınca sermaye piyasası kurumlarının, halka açık şirketlerin, borsaların ve öz düzenleyici kuruluşların bilgi sistemlerinin işletimine ve SPKn çerçevesindeki denetimine ilişkin usûl ve esaslarının belirlenmesi.	Taslak hazırlanarak 15.11.2013 tarihinde kamuya duyurulmuştur.
6362 sayılı SPKn'nun 75. ve 76. maddeleri uyarınca "Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği ve Türkiye Değerleme Uzmanları Birliğinin Denetimine İlişkin Usûl ve Esaslar"ın belirlenmesi	Kurul Karar Organının 19.04.2013 tarihli toplantısında kabul edilmiştir.

(*) Denetim programı dönemi 1 Mayıs-30 Nisan olarak belirlenmektedir.

3.12. 2013 Yılı Kurul İlke Kararları

2013 yılında Kurulumuzca alınan İlke Kararları ve özet içeriğine aşağıda yer alan tabloda yer verilmiştir:

Tablo 3.6. 2013 Yılı Kurul İlke Kararları

İlgili Kurul Kararı ve Yayınlandığı Haftalık Bülten	İlke Kararının Sayısı	İçeriği
Kurulumuzun 04.01.2013 tarih ve 1/1 sayılı kararı (2013/1 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.130-1.	İhraççılar veya halka arz edenler tarafından satışı yapılacak sermaye piyasası araçlarının varsa nominal değerinden aşağı olmamak üzere ihraç değerleri üzerinden Kurula yatırılacak ücretin hesaplanmasına esas teşkil eden oranların 6362 sayılı SPKn'na uyum amacıyla yapılacak alt düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar uygulanmak üzere belirlenmesine ilişkin karardır.

İlgili Kurul Kararı ve Yayınlandığı Haftalık Bülten	İlke Kararının Sayısı	İçeriği
Kurulumuzun 04.01.2013 tarih ve 1/2 sayılı kararı (2013/1 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.31-1	İhraççıların sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde ihraç edebilecekleri borçlanma aracı niteliğindeki sermaye piyasası araçlarının ihraç limitinin ihraççıların niteliğine göre; 6362 sayılı SPKn'na uyum amacıyla yapılacak alt düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar uygulanmak üzere belirlenmesine ilişkin karardır.
Kurulumuzun 04.01.2013 tarih ve 1/3 sayılı kararı (2013/1 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.5-1	6362 sayılı SPKn'nun 11'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde hazırlanan "İhraç Belgelerinin" Kurulumuzun internet sitesinde (www.spk.gov.tr) ilan edilmesine ve Kanun'a uyum kapsamında hazırlanma çalışmalarına devam edilen yeni izahname formatlarının hazırlanıp kamuya duyurulmasına kadar geçecek olan sürede yapılacak halka arzlar da kayda alma ifadeleri çıkarılarak yeni sisteme uyarlanmış mevcut izahname ve sirküler formatlarının kullanılmasına ilişkin karardır.
Kurulumuzun 22.01.2013 tarih ve 3/58 sayılı kararı (2013/3 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.48-1	6362 sayılı SPKn'nun "Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin Geçiş Hükümleri" başlıklı Geçici 6'ncı maddesinin 2. fıkrası çerçevesinde, mülga 2499 sayılı SPK'na dayanılarak çıkarılan Seri: VI, No: 15 sayılı Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (Tebliğ)'nin 25'inci maddesi çerçevesinde; 01.01.2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, Tebliğde yer alan yeniden belirlemeye tâbi tutarların belirlenmesine ilişkin karardır.
Kurulumuzun 22.01.2013 tarih ve 3/67 sayılı kararı (2013/3 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.128-1	Sermaye piyasasında değerlendirme yapmaya yetkili kuruluşların, Seri: VIII, No: 35 sayılı "Sermaye Piyasası Mevzuatı Çerçevesinde Gayrimenkul Değerleme Hizmeti Verecek Şirketler ile Bunların Listeye Alınmalarına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ" çerçevesinde yapmakla yükümlü bulundukları bildirimleri ıslak imza ile yazılı olarak yapmaları ve 11.02.2013 tarihinden itibaren, elektronik imza ile elektronik ortamda da gerçekleştirmeleri hususuna ilişkin karar ve duyurudur.
Kurulumuzun 01.02.2013 tarih ve 4/88 sayılı kararı (2013/4 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.17-1	Seri: IV, No: 56 sayılı "Kurumsal Yönetim ilkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" kapsamında, faaliyet raporlarında yer verilecek Kurumsal Yönetim ilkelerine Uyum Raporu hazırlamakla yükümlü şirketlerin esas alacakları formatın yeniden belirlenmesine ilişkin karardır.
Kurulumuzun 01.02.2013 tarih ve 4/89 sayılı kararı. (2013/4 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.128-2	6362 sayılı SPKn'nun yürürlüğe girmesi sonrasında Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. tarafından payları kayden izlenen ortaklıkların elektronik genel kurul yapmalarına ilişkin hususların açıklığa kavuşturulmasına dair karardır.
Kurulumuzun 01.02.2013 tarih ve 4/91 sayılı kararı (2013/4 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.128-3	2013 yılı için tespit edilen, 6362 sayılı SPKn'da ve Kurulumuzun çeşitli tebliğleri ile ilke kararlarında yer alan yeniden değerlendirmeye tâbi tutarlara ilişkin karardır.

Tablo 3.6.'nın devamı diğer sayfada yer almaktadır. ►

İlgili Kurul Kararı ve Yayınlandığı Haftalık Bülten	İlke Kararının Sayısı	İçeriği
Kurulumuzun 01.02.2013 tarih ve 4/130 sayılı kararı (2013/4 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.33-1	Halka açık ortaklıkların yapmayı planladıkları sermaye artırımlarında ortaya çıkan nakit sermaye koyma borcunun, ortaklığa nakit dışındaki varlık devrinden kaynaklanan borçlara mahsubu suretiyle yerine getirilmesi işlemlere ilişkin karardır.
Kurulumuzun 01.02.2013 tarih ve 4/131 sayılı kararı (2013/4 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK. 17-2	Borsa Şirketlerinin Seri: IV, No: 56 sayılı Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ hükümleri uyarınca 2013 yılı için dahil oldukları gruplar hakkında karardır.
Kurulumuzun 12.02.2013 tarih ve 5/143 sayılı kararı (2013/5 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.16-1	Payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıkların paylarının Borsa İstanbul Serbest İşlem Platformunda işlem görmesine yönelik Kurulumuzun 03.06.2011 tarih ve 17/519 sayılı ve 25.11.2011 tarih ve 39/1066 sayılı Kararlarının 6362 sayılı SPKn çerçevesinde yeniden değerlendirildiği karardır.
Kurulumuzun 12.02.2013 tarih ve 5/145 sayılı kararı (2013/5 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.33-2	Payların ilk halka arzı ile payları Borsada işlem gören şirketlerin bedelli ve bedelsiz sermaye artırımlarında uygulanacak kurallara ilişkin karardır.
Kurulumuzun 22.02.2013 tarih ve 6/203 sayılı kararı (9.3.2013 tarihli ve 28582 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)	İ-SPK.76-1	6362 sayılı SPKn’nun 76’ncı maddesi uyarınca, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği üyelerinin vereceği değerleme hizmetlerine ilişkin olarak, 2013 yılı Gayrimenkul Değerleme Asgari Ücret Tarifesi ve Uygulama Esaslarının belirlenmesine ilişkin karardır.
Kurulumuzun 14.03.2013 tarih ve 9/304 sayılı kararı (2013/9 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.39-1	İMKB Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası’nda (VİOP) işlem yapabilecek kuruluşlara ilişkin olarak Kurulumuzun 21.11.2012 tarih ve 40 sayılı toplantısında alınan karara ilaveten; 6362 sayılı SPKn uyarınca, bankalar tarafından yatırım hizmetleri ve faaliyetleri hususunda verilmiş karardır.
Kurulumuzun 14.03.2013 tarih ve 9/319 sayılı kararı (2013/9 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.19-1	Halka açık anonim ortaklıkların konsolide finansal tablolarının özkaynakları arasında yer alan “Satın Almaya İlişkin Özsermaye Etkisi” hesap kaleminin, Kurulumuzun düzenlemeleri çerçevesinde net dağıtılabılır kara ulaşılırken, bir indirim veya ekleme kalemi olarak dikkate alınmamasına ilişkin karardır.
Kurulumuzun 26.03.2013 tarih ve 10/327 sayılı kararı (2013/10 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.61-1	Varlık Kiralama şirketlerinin sermayesini temsil eden payların devri hususuna ilişkin karardır.
Kurulumuzun İ-SPK.48.1 (30.04.2013 tarih ve 15/497 s.k.) sayılı İlke Kararı (2013/18 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.48-2	Kurulumuzun 14.01.2010 tarih ve 01/21 sayılı kararı ile değiştirilen 10.06.2004 tarih ve 24/705 sayılı kararı ve 14.10.2011 tarih ve 34/972 sayılı kararının yürürlükten kaldırılması ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının, paylarının halka arzı hususuna ilişkin karardır.

İlgili Kurul Kararı ve Yayınlandığı Haftalık Bülten	İlke Kararının Sayısı	İçeriği
Kurulumuzun 08.05.2013 tarih ve 16/535 sayılı kararı (2013/15 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.39-2-	Kaldıraçlı alım satım işlemleri için kullanılmakta olan aktif/pasif mimari yapıları işlem platformlarında ortaya çıkabilecek risklerin bertaraf edilmesi hususuna ilişkin karardır.
Kurulumuzun İ-SPK. 24.1 (24.05.2013 tarih ve 18/602 s.k.) sayılı İlke Kararı (2013/17 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.24-1	Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Ayrılma Hakkı" başlıklı 24'üncü maddesinin birleşme işlemlerinde uygulanmasına ilişkin karardır.
Kurulumuzun İ-SPK. 48.3 (30.04.2013 tarih ve 15/497 s.k.) sayılı İlke Kararı (2013/18 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.48-3	Kurulumuzun 14.01.2010 tarih ve 01/21 sayılı kararı ile değiştirilen 10.06.2004 tarih ve 24/705 sayılı kararının yürürlükten kaldırılarak, söz konusu karar yerine geçmek üzere; girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının, paylarının halka arzı hususuna ilişkin karardır.
Kurulumuzun 24.05.2013 tarih ve 18/576 sayılı Kararı (2013/19 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.61-1.a	14.10.2011 tarihli ve 34/948 sayılı Kurul Kararının Tebliğ değişikliği çalışmaları sonuçlandırılana kadar leasing ve murabaha alacaklarının maddi olmayan varlık tanımı kapsamında değerlendirilmesine ilişkin kısmı ile 26.03.2013 tarihli ve 10/327 sayılı Kurul Kararının, Kurulumuza bundan sonra yapılacak varlık kiralama şirketi pay devirlerine izin verilmesine yönelik başvuruların değerlendirilmesinde uygulamanın yönlendirilmesinin teminine ilişkin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair karardır.
Kurulumuzun 24.05.2013 tarih ve 18/573 sayılı Kararı (2013/24 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.31-1.a	II-31.1 sayılı Borçlanma Araçları Tebliği'nin 07.07.2013 tarihinde yürürlüğe girmesi nedeniyle; Kurulumuzun konuya ilişkin 2006/35 sayılı Bülteni ile kamuya duyurulmuş olan 11.08.2006 tarih ve 35/1009 sayılı kararının üçüncü maddesi (ilan edilen 2'nci madde) ile 2006/29 sayılı Bülteni ile kamuya duyurulmuş olan Kurulumuzun 29.06.2006 tarih ve 29/819 sayılı kararının birinci maddesi (ilan edilen 1A maddesi) ve Kurulumuzun 2013/1 sayılı Bülteni ile kamuya duyurulan Kurul ücretlerine ilişkin i-SPK. 130.1 sayılı kararının (04.01.2013 tarih ve 1/1 s.k.) borçlanma araçlarına ilişkin hükümleri ile Kurulumuzun 2013/1 sayılı Bülteni ile kamuya duyurulan ihraç limitlerine ilişkin i-SPK. 31.1 (04.01.2013 tarih ve 1/2 s.k.) kararlarının yürürlükten kaldırılmasına dair karardır.
Kurulumuzun 07.06.2013 tarih ve 20/632 sayılı Kararı (2013/25 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurulumuzun II-5.1 sayılı İzahname ve İhraç Belgesi Tebliği ve VII-128.1 sayılı Pay Tebliği 22.06.2013 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, söz konusu Tebliğlerin yürürlüğe girmesi ile birlikte karar metninde listesi verilen Kurul İlke Karar ve Duyurularının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin karardır.

Tablo 3.6.'nın devamı diğer sayfada yer almaktadır. ►

İlgili Kurul Kararı ve Yayınlandığı Haftalık Bülten	İlke Kararının Sayısı	İçeriği
Kurulumuzun 07.06.2013 tarih ve 20/670 sayılı Kararı (2013/19 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Duyuru	Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği uyarınca, yatırım fonları, konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları hariç sermaye piyasası kurumları ile sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören anonim ortaklıklar için geçerli olacak finansal tablo ve dipnot formatlarının belirlenmesine dair karardır.
Kurulumuzun 14.06.2013 tarih ve 21/695 sayılı Kararı (2013/26 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurulumuzun II-5.2 sayılı Sermaye Piyasası Araçlarının Satışı Tebliği 28.07.2013 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, anılan Tebliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte karar metninde listesi verilen Kurul Kararlarının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin karardır.
Kurulumuzun 23.08.2013 tarih ve 29/954 sayılı Kararı (2013/28 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurulumuzun 2011/32 sayılı Bülteni ile kamuya duyurulan, payları borsada işlem gören şirketlerin kendi paylarını satın almalarına ilişkin 10.08.2011 tarih ve 26/767 sayılı kararın (c) bendinin değiştirilmesine ve (g) bendinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin karardır.
Kurulumuzun 23.08.2013 tarih ve 29/955 sayılı Kararı (2013/28 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	i-SPK 4632 s.k.n.17-1	Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik'te belirlenen fon türleri ve unvanlarına ilişkin temel esaslar, i-SPK 4632 s.kn.17-1 (23.08.2013 tarih ve 29/955 s.k.k.) sayılı İlke Kararı olarak kabul edilmiş ve emeklilik şirketlerinin İlke Kararı'nda yer alan fon türlerine uyum sağlamaları için 31.12.2013 tarihine kadar süre verilmiş olup; bireysel emeklilik fon türlerine ilişkin olarak Kurulumuzun 2008/3 sayılı Bülteni ile kamuya duyurulan 13.12.2007 tarih ve 45/1228 sayılı Kurul Kararının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin karardır.
Kurulumuzun 23.08.2013 tarih ve 29/959 sayılı Kararı (2013/28 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.138-1	Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş.'de (VOB) işlem gören tüm sözleşmelerin 05.08.2013 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul A.Ş. (BİAŞ) işlem platformuna aktarıldığı göz önünde bulundurularak, yatırım kuruluşlarının duyuru tarihinden itibaren müşterilerine imzalatacakları Türev Araçlar Risk Bildirim Formlarının sadece BİAŞ Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nı (VİOP) içerecek şekilde değiştirilmesine ve ayrıca işlemlerin esasında herhangi bir değişiklik olmadığı dikkate alınarak, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği'nin (TSPAKB) 686 sayılı Genel Mektubu ile duyurulan değişiklik öncesinde VOB müşterilerine imzalatılmış olan risk bildirim formlarının VİOP çatısı altında gerçekleştirilecek işlemlerde geçerli sayılmasına ilişkin karardır.
Kurulumuzun 02.08.2013 tarih ve 27/884 sayılı Kararı (2013/29 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurulumuzun 2001/4 sayılı Bülteni ile kamuya duyurulan, yatırım ortaklıklarının halka arzlarında ek süre tanınmasına ilişkin 25.01.2001 tarih ve 4/99 sayılı kararın, menkul kıymet yatırım ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım ortaklıkları için uygulanmasına ilişkin karardır.

İlgili Kurul Kararı ve Yayınlandığı Haftalık Bülten	İlke Kararının Sayısı	İçeriği
Kurulumuzun 13.09.2013 tarih ve 31/1033 sayılı Kararı (2013/30 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	İ-SPK.128-5	“Gelir Vergisi Kanunu’na göre Türkiye’de yerleşmiş sayılması” şartını sağlayan halka açık ortaklıklar için, yönetim kuruluna bağımsız üye atamalarından sonra boş kalan yönetim kurulu üyeliklerine, yine aynı Sermaye Piyasası Kanununun 128 maddesi uyarınca ortakların gösterdiği adaylar arasından yapılacak atamalarda Bağımsız Tebliğ ekinde yer alan Kurumsal Yönetim İlkelerinden 4.3.7. nolu maddenin (g) bendinde yer verilen “Gelir Vergisi Kanunu’na göre Türkiye’de yerleşmiş sayılması” yönündeki bağımsızlık kriterinin aranmamasına ilişkin karardır.
(2013/34 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurulumuzun III-48.3 sayılı Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği 09.10.2013 tarih ve 28790 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, anılan Tebliğ’in yürürlüğe girmesi ile birlikte karar metninde listesi verilen Kurul Kararları yürürlükten kaldırılmıştır.
Kurulumuzun 25.10.2013 tarih ve 1149 sayılı Kararı (2013/34 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	i-SPK.24-2	Sermaye Piyasası Kanunu’nun 24’üncü maddesi uyarınca önemli nitelikteki işleme ilişkin ayrılma hakkı kullanım fiyatının belirlenmesi hususuna ilişkin karardır.
Kurulumuzun 25.10.2013 tarih ve 1157 sayılı Kararı (2013/34 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Aracı kurumların bireysel emeklilik aracılığı faaliyeti yetki belgesine sahip personel ve bireysel emeklilik şirketleriyle tesis edilecek iş ilişkisi çerçevesinde bireysel emeklilik faaliyetinde bulunulabilmeleri hususuna ilişkin düzenlemedir.
Kurulumuzun 06.12.2013 tarih ve 40/1331 sayılı Kararı (2013/41 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	i-SPK.128-6	VII-128.1 sayılı Pay Tebliği’nin 27. maddesi kapsamında hazırlanan bilgi formunun (pay satış bilgi formu) onaylanması amacıyla Kurula yapılan başvuruların sonuçlandırılmasında uyulması gereken esaslara ilişkin karardır.
Kurulumuzun 13.12.2013 tarih ve 41/1351 sayılı Kararı (19.12.2013 tarihli ve 28856 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurul Karar Organı’nın, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 76’ncı maddesi hükmü uyarınca, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği üyelerinin vereceği değerleme hizmetlerine ilişkin olarak, 2014 yılı Gayrimenkul Değerleme Asgari Ücret Tarifesi ve Uygulama Esaslarına dair karardır.
Kurulumuzun 21.11.2013 tarih ve 38/1236 sayılı Kararı (2013/43 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurulumuzun II-18.1 sayılı Kayıtlı Sermaye Sistemi Tebliğinin yürürlüğe girmesiyle birlikte yürürlükten kaldırılan önceki Kurul Kararlarına ilişkin karardır.

Tablo 3.6.’nın devamı diğer sayfada yer almaktadır. ►

İlgili Kurul Kararı ve Yayınlandığı Haftalık Bülten	İlke Kararının Sayısı	İçeriği
Kurulumuzun 21.11.2013 tarih ve 38/1237 sayılı Kararı (2013/43 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurulumuzun II-23.1 sayılı Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliğinin yürürlüğe girmesiyle birlikte yürürlükten kaldırılan önceki Kurul Kararlarına ilişkin karardır.
Kurulumuzun 29.11.2013 tarih ve 39/1276 sayılı Kararı (2013/43 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurulumuzun II-23.2 sayılı Birleşme ve Bölünme Tebliğinin yürürlüğe girmesiyle birlikte yürürlükten kaldırılan önceki Kurul Kararlarına ilişkin karardır.
Kurulumuzun 13.12..2013 tarih ve 41/1334 sayılı Kararı (2013/43 sayılı SPK Haftalık Bülteninde yayımlanmıştır.)	Yeni numara verilmemiştir.	Kurulumuzun II-16.1 sayılı Ortaklıkların Kanun Kapsamından Çıkarılması Ve Paylarının Borsada İşlem Görmesi Zorunluluğuna İlişkin Esaslar Tebliğinin yürürlüğe girmesiyle birlikte yürürlükten kaldırılan önceki Kurul Kararlarına ilişkin karardır.

3.13. Devam Eden İkincil Düzenleme Çalışmaları

3.13.1. Kamuyu Aydınlatma ile İlgili Devam Eden Çalışmalar

Özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin rehberin AB düzenlemeleri, TTK ve SPKn hükümlerine göre revize edilen ve 23.01.2014 tarihinde yürürlüğe giren II-15.1 sayılı Özel Durumlar Tebliği'nin 27'nci maddesi kapsamında revize edilmesine yönelik çalışma ile izahname format-

larının Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi (European Securities and Markets Authority-ESMA) tarafından yayımlanan izahname standartları ile uyumluluğuna ilişkin ESMA ile yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

3.13.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin Devam Eden Çalışmalar

Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklığı

6362 sayılı SPKn ile, Avrupa Birliği müktesebatına uyumlu olarak sermaye piyasası mevzuatımıza ilk kez yeni bir yatırım ortaklığı türü olarak "değişken sermayeli yatırım ortaklığı" modeli kazandırılmıştır. Değişken sermayeli yatırım ortaklığına (DSYO) ilişkin tebliğ taslağının oluşturulmasına yönelik mevzuat çalışmaları hâlen devam etmektedir.

Bu çalışmalarda temel amaç, 6362 sayılı SPKn hükümleri çerçevesinde, sermaye piyasalarımıza DSYO modelini kazandırmaktır. Söz konusu yatırım ortaklığı türü, Avrupa Birliği'nin UCITs Direktifi kapsamında fon ile yatırım ortaklığı modelinin bir bileşimi şeklinde düzenlenmiştir. DSYO'ların, yatırım fonlarının tüzel kişiliği bulunmaması nedeniyle yatırım yapmakta zorlandığı alanlarda da faaliyet göstermeleri öngörülmektedir.

Kurumsal Yatırımcıların Tanıtımına Yönelik Faaliyetler

Yatırımcıların kurumsal yatırımcılara ilişkin farkındalıklarının artırılması ve bunlar tarafından sunulan yatırım olanaklarının tanıtılmasına ilişkin olarak kurumsal yatırımcılar ve kurumsal yatırımcılara ilişkin temel mevzuat hükümlerini içeren tanıtım broşürleri hazırlanmaktadır.

Bu faaliyetlerin odak noktası, yatırımcıları bilgilendirmek suretiyle kurumsal yatırımcılar hakkında bilgi düzeyinin artırılması ve genel olarak sermaye piyasasında yatırımcıların bilinçlenmesinin sağlanmasıdır. Böylece, kurumsal yatırımcılara yönelik ilginin daha da artması söz konusu olabilecektir.

Yatırım Fonları

09.07.2013 tarih ve 28702 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 01.07.2014 tarihinde yürürlüğe girecek olan III-52.1 Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinin uygulama esaslarını belirleyen Rehber çalışması devam etmektedir.

3.13.3. Denetim Konusunda Devam Eden Çalışmalar

Sermaye piyasası kurumlarının, halka açık şirketlerin, borsaların ve öz düzenleyici kuruluşların bilgi sistemlerinin işletimine ve SPKn çerçevesindeki denetimine ilişkin usûl ve esasların belirlenmesi çalışmaları sürmektedir.

6362 sayılı SPKn'nun 72'nci maddesinin üçüncü fıkrasında borsaların ve piyasa işleticilerinin bilgi sistemleri denetimine ve bu denetimi yapacak kuruluşlara ilişkin usûl ve esasların Kurulca belirleneceği ifade edilmektedir. SPKn'nın "Kurulun görev, yetki ve sorumlulukları" başlıklı 128'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (h) bentleri ile SPKn kapsamına giren kurum ve ortaklıkların bağımsız denetim, derecelendirme, değerlendirme ve bilgi sistemleri denetimi faaliyetine ilişkin şartları ve çalışma esaslarını belirlemek ve bu şartları taşıyanları listeler hâlinde ilan etmek ve sermaye piyasası kurumlarının, halka açık şirketlerin, borsaların ve öz düzenleyici kuruluşların bilgi sistemlerinin işletimine ve bu Kanun çerçevesindeki denetimine ilişkin usûl ve esasları belirlemek yetkisi Kurula tanınmıştır.

Bu çerçevede hazırlanan Bilgi Sistemleri Yönetim İlkeleri Hakkında Tebliğ Taslağı ve Bilgi Sistemleri Denetim İlkeleri Hakkında Tebliğ Taslağı 15.11.2013 tarihinde Kurulumuzun internet sitesi aracılığıyla duyurularak ilgili tarafların görüşüne açılmıştır.

Bilgi Sistemleri Yönetim İlkeleri Hakkında Tebliğ Taslağı ile,

- Bilgi sistemlerinin yönetilmesi ve bilgi sistemleri kontrollerine ilişkin esaslar belirlenmiştir.
- Bilgi sistemleri yönetim ilkelerinin, en iyi uygulama örnekleriyle uyum içerisinde olması hedeflenmiştir.
- Tebliğin kapsamına giren tüm kurum, kuruluş ve ortaklıkların sahip olduğu riskler dikkate alınarak yükümlülüklerde farklılaştırmaya gidilmesi planlanmıştır.

Bilgi Sistemleri Denetim İlkeleri Hakkında Tebliğ Taslağı ile,

- Borsa İstanbul A.Ş., Borsalar ve Piyasa İşleticileri, Teşkilatlanmış Diğer Pazar Yerleri ve Veri Depolama Kuruluşlarının yılda bir kez bilgi sistemleri bağımsız denetimi yaptırması öngörülmüştür.
- Kısmî ve Geniş Yetkili Aracı Kurumlar, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş., Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş., Merkezi Takas Kuruluşları, Merkezi Saklama Kuruluşları, Portföy Saklama Kuruluşları ve Kuruluş ve Faaliyet Esasları Kurulca Belirlenen Diğer Sermaye Piyasası Kurumlarının iki yılda bir kez bilgi sistemleri bağımsız denetimi yaptırması öngörülmüştür.
- Dar Yetkili Aracı Kurumlar, Portföy Yönetim Şirketleri, Varlık Kiralama Şirketleri, İpotek Finansmanı Kuruluşları ve Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.'nin üç yılda bir kez bilgi sistemleri bağımsız denetimi yaptırması öngörülmüştür.
- Halka Açık Şirketler, Kolektif Yatırım Kuruluşları, Emeklilik Yatırım Fonları, Konut Finansmanı Fonları,

Varlık Finansmanı Fonları, Bağımsız Denetim, Derecelendirme ve Değerleme Kuruluşları, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği ve Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği için bilgi sistemleri yönetim ilkelerine uyum öngörülmekle beraber periyodik bağımsız denetim zorunluluğu getirilmemiştir.

- Bilgi sistemleri denetimi faaliyetini yürütecek kişilerin "Sermaye Piyasasında Bilgi Sistemleri Denetimi Lisans Belgesi" veya Kurulumuzca bu lisansa denk kabul edilecek belgeleri alması zorunluluğu getirilmiştir.
- Kurulumuzun Seri: X No: 22 sayılı Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğinde belirtilen hususlara ek olarak, bilgi sistemleri denetimi faaliyetini yürütecek kuruluşların yetkilendirilmesi, yönetici ve çalışanlarının lisanslanması ve kamuya açıklanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Örtülü Kazanç Tebliğ Taslağı

6362 sayılı SPKn'nun "Örtülü kazanç aktarımı yasağı" başlıklı 21 (1) maddesinde halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları ile bunların iştirak ve bağlı ortaklıklarının; yönetim, denetim veya sermaye bakımından doğrudan veya dolaylı olarak ilişkide bulundukları gerçek veya tüzel kişiler ile emsallerine uygunluk, piyasa teamülleri, ticari hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine aykırı olarak farklı fiyat, ücret, bedel veya şartlar içeren anlaşmalar veya ticari uygulamalar yapmak veya işlem hacmi üretmek gibi işlemlerde bulunmak suretiyle kârlarını veya malvarlıklarını azaltarak veya kârlarının veya malvarlıklarının artmasını engelleyerek kazanç aktarımında bulunmaları yasaklanmış olup söz konusu ilkelere aykırılığın tespitinde izlenmesi gereken usûl ve esasların Kurul tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu çerçevede, "Örtülü Kazanç Tebliğ Taslağı" hazırlanarak Kurumsal Yönetim Tebliği Taslağı'nın beşinci kısmında 19.04.2013 tarihinde Kurulumuzun internet sitesi aracılığıyla duyurulmuştur.

Örtülü Kazanç Tebliğ Taslağı ile örtülü kazanç aktarımı yasağı tanımlanarak aykırılığın tespitinde izlenecek usûl ve esaslar belirlenmiştir. İlişkide bulunan kişiler tanımlanmış, emsallerine, piyasa teamüllerine ve ticari hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine uygunluk ve kazanç aktarımının ortaklıklara veya kolektif yatırım kuruluşlarına iadesi ve konunun kamuya ve ortaklara açıklanması durumunda uygulanacak esaslar belirlenmiştir.

6362 sayılı SPKn'nun 106'ncı ve 107'nci maddelerinde sayılan fiillerin işlendiğine dair makul şüphe bulunan hallerde veya bu fiillerin işlendiğinin tespit edilmesi hâlinde gerekli tedbirlerin alınarak piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişinin temin edilmenin amaçlandığı taslak ile SPKn'nun 101'inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar oluşturulmaktadır.

3.13.4. Aracılık Faaliyetleri, İkincil Piyasalar ve Sermaye Piyasası Kurumlarına İlişkin Devam Eden Çalışmalar

- Aracı kurumların belge ve kayıt düzenine ilişkin Tebliğin 6362 sayılı SPKn kapsamında belirlenen yatırım hizmetleri ve faaliyetlerine uygun olarak güncellenmesi,
- SPKn’nda düzenlemesi yapılan Merkezi Karşı Taraf Sistemine ilişkin alt düzenlemelerin oluşturulması,
- Sermaye piyasası araçlarının kredili alım, açığa satış ve ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin Tebliğin güncellenmesi,
- Aracı kurumların sermayelerine ve sermaye yeterliliğine ilişkin Tebliğin 6362 sayılı SPKn kapsamında aracı kurumların gerçekleştirebilecekleri yatırım hizmetleri ve faaliyetlerine uygun olarak revize edilmesi,
- Yatırım kuruluşlarında uygulanacak iç denetim esasları ve yatırım kuruluşlarının kamuyu aydınlatma

- esasları hakkında ikincil düzenleme çalışmaları,
- Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik ile Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usûl ve Esasları Hakkında Tebliğin güncellenmesi,
- Borsa İstanbul A.Ş. Yönetmeliği ve Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası Yönetmeliği çalışması ile
- Veri depolama kuruluşlarının kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esasları hakkında Yönetmelik ile veri depolama kuruluşlarına yapılacak raporlamalara ilişkin esaslar Tebliği

çalışmaları devam etmektedir.

3.13.5. Lisanslama Faaliyetlerine İlişkin Devam Eden Çalışmalar

Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunanlar için Lisanslama ve Sicil Tutmaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: VIII, No: 34)’in SPKn ve sermaye piyasalarında yaşanan gelişmeler çerçevesinde revize edilmesine yönelik Tebliğ çalışması sürdürülmektedir.

Ayrıca Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.’nin organizasyonu henüz tamamlanmadığından, lisanslama sınavlarına yönelik işlemler Kurulumuzun katkılarını ile gerçekleştirilmeye devam etmektedir.

3.14. 2014-2016 Dönemi Stratejik Planı

Sermaye piyasalarının güvenli, adil, şeffaf ve etkin işlemlerini sağlamak ve bunu yaparken yatırımcıların en üst düzeyde hak ve menfaatlerini korumak amacıyla düzenleme, denetim ve uygulama fonksiyonunu yürütmekte olan Kurulumuz için Stratejik Plan, bu görevlerin etkin ve sistematik bir şekilde yerine getirebilmenin önemli araçlarından birini oluşturmaktadır.

Sermaye piyasaları düzenlemelerimizin revizyonuna paralel olarak, 2014-2016 yılı stratejik planı, uluslararası finans merkezi olma yolunda olan ülkemiz için bu sürecin etkin bir şekilde yönetilmesi ve bir fırsata dönüştürülmesi anlayışıyla hazırlanmıştır.

Stratejik Plan kapsamında sermaye piyasalarının arz ve talep yönlerinin güçlendirilmesi, sermaye piyasalarında güven ve etkinliğin artırılması ve kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi temel stratejik amaçlar olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda, finansal ürün çeşitliliğinin artırılması, fi-

nansal farkındalığın artırılması ve finansal eğitimin yaygınlaştırılması yoluyla Türkiye’de sermaye piyasası okuryazarlığının artırılması ve kolektif yatırım kuruluşlarının geliştirilmesi yönünde düzenleyici çerçevenin güçlendirilmesi yollarıyla hem tasarrufların sermaye piyasalarına yönlendirilerek reel ekonomiye etkin fon aktarımının sağlanması, hem de daha güçlü bir sermaye piyasasına ulaşılması için çalışmalar yapılması hedeflenmektedir. Diğer taraftan, düzenlemelerin uluslararası uygulamalar ve piyasa koşulları dikkate alınarak sistematik biçimde revize edilmesi, gözetim ve denetimlerin etkinliğinin artırılması, uluslararası kuruluşlarla işbirliği çalışmalarının güçlendirilmesi ve kurumsal yönetim uygulamalarının geliştirilmesiyle çok daha güncel ve dinamik bir yaklaşımla piyasadaki tüm paydaşlara hizmet edilmesi planlanmaktadır.

Tüm bu amaçlara ulaşabilmek için hem artan insan kaynakları hem de çalışma koşullarının iyileştirilmesi, güncel teknolojik imkânların geliştirilmesi yoluyla kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi öngörülmektedir.

IV. Sermaye Piyasası Kurulu 2013 Yılı Faaliyetleri

“

Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasalarının ve finansal aracılık sektörünün etkin işleyen bir yapıya kavuşturulması, yeni piyasa ve finansal ürünlerin geliştirilmesi için çalışmalarını sürdürmektedir.

”

4. Sermaye Piyasası Kurulu 2013 Yılı Faaliyetleri

2013 yılı içinde SPK Karar Organı 43 kez toplanarak faaliyet alanları ile ilgili çeşitli konularda 1.434 adet karar almıştır.

4.1. İhraç Başvuruları

6362 sayılı SPKn uyarınca, sermaye piyasası araçlarının halka arz edilebilmesi veya borsada işlem görebilmesi için izahnamenin, halka arz edilmeksizin ihraç edilmesi için ise, ihraç edilecek araçların niteliği ve satış şartları hakkında bilgileri içeren ihraç belgesinin hazırlanması ve

hazırlanan izahnamenin veya ihraç belgesinin Kurulca onaylanması zorunludur. Sermaye piyasası aracı ihraç başvuruları ve 2013 yıl sonu itibarıyla sonuçları hakkında bilgi aşağıda verilmektedir:

Tablo 4.1. İhraç Başvuruları ve Sonuçları

Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru Sayısı	Sonuçlandırılan Başvuru Sayısı (*)
Pay		
Halka Açık Ortaklıklar (**)	137	140
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	6	4
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları	4	4
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları	5	4
Katılma Payları	48	30
Emeklilik Yatırım Fonu Payları	11	11
Tahvil-Bono	135	146
Kira Sertifikası	14	9
Varant	3	4
VTMK-VDMK	3	6
Toplam	366	358

(*) Sonuçlanan başvuruların, yapılan başvuruların fazla olması bir önceki yıldan gelen başvurulardan kaynaklanmaktadır.

(**) Halka açılma başvurularını da içermektedir.

4.2. İzinler ve Onaylar

4.2.1. Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunmasını teminen sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacak yatırım kuruluşlarının faaliyette bulunabilmeleri için gerekli koşullar Kurulumuzca belirlenmektedir. Bu kapsamda, aracı kurum ve bankaların sermaye piyasası faaliyetle-

rinde bulunmaları, merkez dışı örgüt açmaları, ortaklık yapılarının değişmesi, esas sözleşmelerinde değişiklik yapılması Kurulumuz iznine tâbi bulunmaktadır.

Mevcut durumda Kurulumuz iznine tâbi olarak gerçekleştirilebilen faaliyetler ile bu faaliyetleri gerçekleştirebilecek kurumlara ilişkin bilgiler sonraki sayfadaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4.2. SPK İznine Tâbi Faaliyetler ve Bu Faaliyetleri Yürütebilecek Kuruluşlar

Faaliyet Konusu	Aracı Kurumlar	Mevduat Kabul Etmeyen Bankalar (Yatırım Bankaları)	Ticari Bankalar
Alım Satım Aracılığı	✓	✓ Borsa Dışında	✓ Borsa Dışında
Halka Arza Aracılık	✓	✓	-
Menkul Kıymetlerin Geri Alma veya Satma Taahhüdü ile Alım Satımı (Repo-Ters Repo)	✓	✓	✓
Portföy Yöneticiliği	✓	✓	-
Yatırım Danışmanlığı	✓	✓	-
Kredili Menkul Kıymet, Açığa Satış ve Menkul Kıymetlerin Ödünç Alma ve Verme İşlemleri	✓	-	-
Türev Araçların Alım Satımına Aracılık	✓	✓	✓
Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri	✓	-	-
Kaynak: SPK			

6362 sayılı SPKn sonrasında hazırlanan ve 11.07.2013 tarihli ve 28704 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan III.37.1 sayılı “Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği” 01.07.2014 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olup, Tebliğ ile söz konusu faa-

liyetler yeniden düzenlenmiştir.

Eski düzenlemelerin geçerli olduğu 2013 yılı içerisinde yatırım kuruluşları tarafından Kurulumuza iletilen izin başvurularına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4.3. Yatırım Kuruluşlarının 2013 Yılında Kurulumuza Yaptıkları Başvurular

Yapılan Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru Sayısı	Sonuçlandırılan Başvuru Sayısı
Faaliyet İzni Başvuruları	33	25
Merkez Dışı Örgüt Başvuruları		
• Merkez Dışı Örgüt Açma/Adres Değişikliği	29	27
• Merkez Dışı Örgüt Kapanma	34	33
Ortaklık Yapısı Değişikliği	54	47
Aracı Kurumların Esas Sözleşme Tadili	62	57
Yetki Belgesi İptali	28	28
Faaliyet Durdurma	3	3
Yetki Belgesi Devri Yoluyla Yeni Aracı Kurum Kuruluşu	2	2
Sermaye Arttırımı/Azaltımı	26	23
Toplam	271	245
Kaynak: SPK		

Diğer taraftan, aracı kurumlara ilişkin olarak 2013 yılı içerisinde yapılan faaliyetlere bakıldığında; 28 adet yetki belgesi iptali, 18 adet yeni yetki belgesi verilmesi, 8 adet şube açma ve 19 adet şube kapatma izni, 14 adet irtibat bürosu açma ve 12 adet irtibat bürosu kapatma izni, 5

adet acenta açma ve 1 adet acenta kapatma izni, 1 adet mevsimlik hizmet noktası kapanma izni işlemleri gerçekleştirilmiş olup, 2013 yıl sonu itibarıyla 9 adet aracı kurum geçici kapalılık durumu devam etmektedir.

4.2.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Kolektif yatırım kuruluşlarının işleyişleri ile kamuyu aydınlatma esaslarının daha sağlıklı ve şeffaf bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla kolektif yatırım kuruluşlarından;

- Yatırım fonlarının/emeklilik yatırım fonlarının kuruluş, içtüzük, izahname kurucu ve tür değişiklikleri, birleşme ile tasfiyeleri,
- Menkul kıymet/gayrimenkul/girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının kuruluş/dönüşüm, esas sözleşme değişikliği, kayıtlı sermaye sistemi tavan artırımı ile

portföy işletmeciliği yetki belgesi alması,

- Portföy yönetim şirketlerinin ise kuruluş ve faaliyet izni, portföy işletmeciliği ve yatırım danışmanlığı yetki belgesi alması ile çeşitli kuruluşlarla acentelik tesis etmesi

Kurul iznine tâbi bulunmaktadır.

Buna göre söz konusu kuruluşlar tarafından 2013 yılında Kurula yapılan başvurulara ilişkin dağılım aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.4. Kolektif Yatırım Kuruluşları Başvuruları

	Yatırım Fonu*		Yatırım Ortaklığı**		Gayrimenkul Yat. Ort.		Portföy Yönetim Şir.		Toplam	
Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru
Kuruluş / Kayda Alma / Dönüşüm	68	59	8	8	1	1	5	5	82	73
Halka Arz / Tutar Artırımı	41	39	2	1	4	3	-	-	47	43
Çağrı / Muafiyet / Pay Devri	-	-	3	3	2	-	1	1	6	4
Birleşme	3	3	1	-	2	-	-	-	6	6
Tasfiye	60	52	1	1	-	-	-	-	61	53
Esas Sözleşme / İchtüzük / İzahname Değişikliği	93	77	24	22	32	31	21	20	170	150
Sermaye Artırımı	-	-	9	9	6	6	14	14	29	29
Kayıtlı Sermaye Sisteminde (KSS) Tavan Artırımı	-	-	3	3	6	6	-	-	9	9
Diğer(***)	30	23	18	18	17	17	25	21	90	79
TOPLAM	295	253	69	65	70	64	66	61	500	446

Kaynak: SPK

(*) Emeklilik yatırım fonu başvuruları dahildir.

(**) Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı başvuruları dahildir.

(***) Ek süre, görüş vb. başvuruları içermektedir.

4.2.3. Halka Açık Ortaklıklara İlişkin Onaylar

Gerek payları borsada işlem gören gerekse payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıkların sermaye artırım prosedürünün kolaylaştırılması ve halka açık ortaklıkların çeşitli işlemlerinde hissedarlarının korunmasını teminen;

- KSS'ye geçiş ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesi,

- Birleşme, devir ve bölünmeler,
- Esas sözleşme değişiklikleri,
- Çağrı yoluyla vekalet toplanması veya pay alım teklifinde bulunulması, pay alım teklifinden muafiyet talepleri,
- Ortaklıkların SPKn kapsamından çıkarılmaları

Kurul onayına tâbi bulunmaktadır. Diğer taraftan SPKn'nun 16'ncı maddesi uyarınca halka açık ortaklık hükümlerine tâbi hale gelen ortaklıklarının, bu durumun teyidi ve halka açık ortaklık olarak Kurul gözetim ve denetimi kapsamına girmelerinin sağlanmasını teminen Kurula

başvuruda bulunmaları gerekmektedir.

Bu çerçevede, halka açık anonim ortaklıklar tarafından 2013 yılında Kurula yapılan başvurulara ilişkin nicel bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.5. Halka Açık Ortaklıkların Başvuruları

Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru Sayısı	Sonuçlandırılan Başvuru Sayısı
KSS'ye Geçiş ve Tavan Yükseltme	120	131
Birleşme, Devir, Bölünme	18	17
Pay Alım Teklifinde Bulunma ve Pay Alım Teklifinden Muafiyet	30	24
Esas Sözleşme Değişiklikleri	370	364
Ortaklıkların Kanun Kapsamına Alınması	4	6
Ortaklıkların Kanun Kapsamından Çıkarılması	19	18
Sermaye Azaltımı	4	5
Toplam	565	565
Kaynak: SPK		

4.2.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin İzinler

6102 sayılı TTK hükümleri kapsamında gerçekleştirilecek bağımsız denetim faaliyeti ve bu faaliyette bulunacaklara ilişkin olarak 02.11.2011 tarih ve 28103 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) yetkilendirilmiştir. Diğer taraftan, 6362 sayılı SPKn ile daha önce KGK tarafından yetkilendirilmiş bağımsız de-

netim kuruluşlarının, belirlenecek ilave şartlar kapsamında, sermaye piyasasında faaliyette bulunmaları için Kurulumuz tarafından tekrar yetkilendirilmeleri yapılacaktır. Bu kapsamda, sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunacak bağımsız denetim kuruluşları yetkilendirilmek üzere Kurulumuza başvuruda bulunmaktadır.

Bu çerçevede 2013 yılı içinde 2 adet bağımsız denetim kuruluşu yetkilendirilmiştir.

4.2.5. Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Sermaye piyasası mevzuatı uyarınca, sermaye piyasasında derecelendirme faaliyeti ile bu faaliyette bulunacaklara ilişkin ilke ve esaslar Kurul tarafından belirlenmektedir. Bu çerçevede, sermaye piyasasında derecelendirme

faaliyetinde bulunacak derecelendirme kuruluşları yetkilendirilmek üzere Kurula başvuruda bulunmaktadır.

Bu kapsamda 2013 yılı içerisinde Kurulumuza herhangi bir başvuru yapılmamıştır.

4.2.6. Değerleme Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Sermaye piyasası mevzuatı uyarınca, sermaye piyasasında gayrimenkul değerlendirme faaliyeti ile bu faaliyette bulunacaklara ilişkin ilke ve esaslar Kurul tarafından belirlenmektedir. Bu çerçevede, sermaye piyasasında değerlendirme

faaliyetinde bulunacak değerlendirme kuruluşları yetkilendirilmek üzere Kurula başvuruda bulunmaktadır.

Bu kapsamda 2013 yılı içerisinde 8 adet gayrimenkul değerlendirme kuruluşu yetkilendirilmiştir.

4.2.7. Varlık Kiralama Şirketlerinin / Varlık Finansmanı Fonunun Kuruluşu

Varlık kiralama şirketleri (VKŞ) münhasıran kira sertifikası ihraç etmek üzere kurulan anonim ortaklıklardır. Varlık kiralama şirketlerinin kurulabilmesi ve esas sözleşmesi için Kuruldan uygun görüş alınmış olması zorunludur.

2013 yılı içerisinde 8 adet varlık kiralama şirketinin kuruluşu amacıyla esas sözleşmesine uygun görüş verilmiştir.

Varlık finansmanı fonu (VFF), varlığa dayalı menkul kıymetler (VDMK) karşılığında toplanan paralarla, VDMK

sahipleri hesabına inançlı mülkiyet esaslarına göre fon iç tüzüğü ile kurulan ve tüzel kişiliği olmayan mal varlığıdır. VDMK'lar, ilgili fonların portföyündeki varlıklar karşılık gösterilerek ihraç edilen sermaye piyasası araçlarıdır. VDMK ihracı için VFF'nin kurulması zorunludur. VFF'nin kurulabilmesi için içtüzüğünün onaylanması amacıyla Kurula başvuruda bulunulması gerekmektedir.

2013 yılı içerisinde 5 adet varlık finansmanı fonunun kuruluşu için içtüzüklerine onay verilmiştir.

4.3. Gözetim

Sermaye piyasasında gözetim faaliyetleri, yatırımcıların korunması, piyasaların adil, etkin ve şeffaf bir biçimde işleminin güvence altına alınması ve sistemik riskin azaltılması amaçlarıyla:

- Halka açık anonim ortaklıklar ile sermaye piyasası işlemlerinin ve kurumlarının izlenmesi suretiyle mevzuata aykırı fiillerin ve muhtemel risklerin tespit edilerek mevzuat çerçevesinde işleme tâbi tutulması,

- Gözetim faaliyetleri sırasında yapılan tespitler ve uygulamada karşılaşılan sorunlar çerçevesinde mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması

suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda, Kurulca yürütülen gözetim ve izleme faaliyetlerine ilişkin bilgiler izleyen bölümlerde yer almaktadır.

4.3.1. Halka Açık Ortaklıkların Gözetimi

Finansal Tabloların Revizyonu

Halka açık anonim ortaklıklardan payları borsalarda işlem görenler üçer aylık dönemler itibarıyla finansal tablolarını hazırlama ve KAP aracılığı ile kamuya duyurma, payları Borsa İstanbul Gelişen İşletmeler Piyasası (GİP) Listesi'nde yer alan ve Serbest İşlem Platformu'nda işlem gören ortaklıkların ise sadece yıllık ve 6 aylık (üç ve dokuz aylık finansal tablo düzenleme yükümlülükleri bulunmamakta) dönemler itibarıyla finansal tablolarını hazırlama ve KAP aracılığı ile kamuya duyurma yükümlülükleri bulunmaktadır. Payları borsada işlem görmeyen diğer halka açık ortaklıklar ise yılda bir defa olmak üzere finansal tablolarının bir örneğini Kurula iletmek ve gerekli ilan yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadırlar.

Bunun yanında, payları borsada işlem gören ortaklıkların yıllık finansal tabloları bağımsız denetime ve altı aylık ara dönem finansal tabloları incelemeye (sınırlı bağımsız denetim) tâbidir. Ancak, payları GİP Listesinde yer alan ve payları Serbest İşlem Platformu'nda işlem gören ortaklıklar için ise altı aylık ara dönem finansal tabloları için inceleme (sınırlı bağımsız denetim) zorunluluğu bulunmamaktadır. Payları borsada işlem görmeyen diğer halka açık ortaklıkların ise sadece yıllık finansal tabloları bağımsız denetime tâbidir.

Payları borsada işlem gören ortaklıkların finansal raporlarının gözetimi için oluşturulan risk bazlı, diğer ilgili kriterleri de dikkate alan ve Avrupa Birliği ile uyumlu

gözetim sistemi prensipleri çerçevesinde 2013 yılında finansal tablolarının gözetim faaliyetleri yürütülmeye devam edilmiştir. Finansal tablo gözetiminin finansal tablolarda düzeltme ya da idari para cezası ile sonuçlanması durumunda, ilgili yaptırımlar Kurul Bülteni ile kamuya duyurulmuştur.

Özel Durumların İzlenmesi

Kurulun kamuyu aydınlatmaya ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde, sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek önemli olay ve gelişmelerin kamuya açıklanmasını, asimetrik bilgi dağılımının önlenmesini ve tasarruf sahipleri, ortaklar ve diğer ilgililerin zamanında, tam ve doğru bilgilendirilerek sermaye piyasasının açıklık ve dürüstlük içinde işleyişinin sağlanmasını teminen payları Borsa İstanbul'da işlem gören ortaklıkların KAP'ta yayınlanan özel durum açıklamaları izlenmekte, ortaklıklar ile ilgili basında yer alan haberler takip edilerek gerekli durumlarda idari işlemler tesis edilmektedir. Öte yandan, payları borsada işlem görmeyen anonim ortaklıkların özel durum bildirimleri, doğrudan Kurulumuz internet sitesi aracılığıyla kamuya duyurulmaktadır.

Genel Kurul Toplantılarına Katılım

Gözetim faaliyetleri kapsamında, 6362 sayılı SPKn'nun 95'inci maddesi hükmü çerçevesinde 2013 yılı içinde halka açık ortaklık statüsünde olan ve dolayısıyla Kurulumuz gözetim ve denetimine tâbi olan 8 ortaklığın olağan/ola-

ğanüstü genel kurul toplantılarına gözlemci sıfatıyla katılmış, muhtemel sorunların yerinde tespitine yönelik

çalışmalar yapılarak, katılan her genel kurul toplantısı için bilgi formları düzenlenmiştir.

4.3.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Gözetimi

Kolektif yatırım kuruluşları ile portföy yönetim şirketlerinin periyodik tablo ve raporları izlenmekte, mevzuata aykırılık hallerinde gerekli önlemler alınmakta ve gerekli yaptırımlar uygulanmaktadır.

Tüm yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarının portföy yapılarının elektronik ortamda Kurulumuz tarafından izlenebilmesine olanak tanıyan bir

sistem geliştirilmiş olup, 2001 yılında yatırım fon ve ortaklıklarının portföylerinin günlük olarak izlenebilmesi amacıyla T+2 (Takas) gününde Kurulumuza iletilmekte olan bilgilerin T gününde (aynı gün) iletilmesi için gerekli teknik değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler paralelinde Kurulumuza iletilen söz konusu veriler 2013 yılında da incelenmiş ve mevzuata aykırı bulunan hususlar hakkında gerekli işlemler yapılmıştır.

4.3.3. Yatırım Kuruluşlarının Gözetimi, İzlenmesi ve Denetimi

Yatırım kuruluşlarının gözetimi; sermaye yeterliliği tablolarının izlenmesi, çeşitli izleme faaliyetleri ile denetim ve yerinde inceleme faaliyetlerinden oluşmaktadır.

Sermaye Yeterliliği Tablosu İzleme

Aracı Kurumların Sermayelerine ve Sermaye Yeterliliğine İlişkin Esaslar Tebliği uyarınca, aracı kurumlar, sermaye yeterliliğine ilişkin olarak hazırladıkları tablolar ile faaliyetleriyle ilgili verileri içeren tabloları haftalık olarak her ayın 7, 15, 23 ve 30'uncu günlerinde Kurulumuza göndermektedirler.

Bu çerçevede, aracı kurumların sağlıklı mali yapılarının korunmasını teminen, 2013 yılı boyunca söz konusu tablolar incelenmiş ve bütün aracı kurumların sermaye yeterliliği yükümlülüklerini yerine getirmeleri amacıyla gerekli uyarılar yapılmış ve tedbirler alınmıştır. Bu faaliyetler ile aracı kurumların aktif yapıları düzenlenerek, güçlü bir sermayeye sahip olmaları sağlanmıştır.

İzleme Faaliyetleri

Aracı kurum ortakları ile aracı kurumlarda görev alacak personelin ilgili Tebliğler uyarınca gerekli şartları sağlayıp sağlamadıkları izlenmektedir. Aracı kurumlarda görev alan personelde meydana gelen değişikliklerin TSPAKB'ye (statü değişikliği ile TSPB unvanını almıştır)

bildirildiği dikkate alınarak, bu konuda TSPAKB ile koordineli olarak çalışılmaktadır.

Aracı kurumların merkez ve merkez dışı örgütlerindeki organizasyon, mekan, belge-kayıt düzeninde meydana gelen değişiklikler Kurula yapılan bildirimler üzerinden izlenmektedir.

Aracı kurum ve bankaların, faaliyet yetki belgelerine ilişkin olarak mevcut mevzuat gereğince gerçekleştirmek zorunda oldukları tescil yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği takip edilmektedir.

Denetim ve Yerinde İnceleme Faaliyetleri

Gözetim ve izleme faaliyetleri kapsamında, 2013 yılı içerisinde 32 adet aracı kurumda yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) adına ise 2013 yılında 8 adet aracı kurum için inceleme talebi Kurulumuza ulaşılmış olup, söz konusu incelemeler yıl içinde tamamlanmıştır.

2013 yılı içinde 3 aracı kurumun kendi başvurusu üzerine, 1 aracı kurumun ise Kurul incelemesi sonucu olmak üzere toplam 4 aracı kurumun faaliyetleri geçici olarak durdurulmuştur.

Tablo 4.6. Yıllar İtibarıyla Aracı Kurumlar Nezdinde Yapılan Denetim Türleri

Denetim Türü	2011	2012	2013
Mali Denetim	6	2	7
Mevzuat Denetimi	13	7	8
Şikayet Denetimi	5	-	5
Yetki Belgesi Denetimi	-	21	12
MASAK Denetimi	20	12	8
Toplam	44	42	40

Kaynak: SPK

4.3.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Gözetimi

Sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetine ilişkin olarak, bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş şartları, faaliyet esasları, bu kuruluşlarda çalışabilecek kişilerin nitelikleri ve müşteri işletmelerle yapılan sözleşmeler açısından izleme faaliyetinde bulunmaktadır. Bağımsız denetim sektörünün işleyişinde etkinliği artırmak üzere Kurulun diğer birimlerinden gelen bildirimler de izleme faaliyetinde dikkate alınmakta, bunun sonucunda bağımsız denetim kuruluşları nezdinde kalite kontrol çalışmaları

yürütülmektedir. Bağımsız denetim kuruluşları nezdinde gerçekleştirilen gözetim faaliyetinin etkinliğini artırmak amacıyla başlatılan Uzaktan Veri Alım Projesi tamamlanmış olup, gözetim kapsamında elektronik ortamda çeşitli raporlar alınması mümkün hâle gelmiştir.

Gözetim ve izleme faaliyetleri kapsamında, 2013 yılı içerisinde 21 adet bağımsız denetim kuruluşu nezdinde kalite kontrol denetimi gerçekleştirilmiştir.

4.3.5. Derecelendirme Kuruluşlarının Gözetimi

Sermaye piyasasında derecelendirme faaliyeti ve derecelendirme kuruluşlarına ilişkin olarak yürütülen yeni düzenleme çalışmaları çerçevesinde, derecelendirme kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları, organizasyon, mekân, teknik donanım, belge ve kayıt sistemindeki değişiklikler ve müşteri işletmelerle yapılan sözleşmeler

itibarıyla izlenmekte ve gözetimine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Gözetim ve izleme faaliyetleri kapsamında, 2013 yılı içerisinde bir adet derecelendirme kuruluşu nezdinde kalite kontrol denetimi gerçekleştirilmiştir.

4.3.6. Değerleme Kuruluşlarının Gözetimi

Sermaye piyasasında gayrimenkul değerlendirme faaliyetine ilişkin olarak, değerlendirme kuruluşlarının kuruluş şartları, faaliyet esasları, bu kuruluşlarda çalışabilecek kişilerin nitelikleri ve müşteri işletmelerle yapılan sözleşmeler açısından izleme faaliyetinde bulunmaktadır. Değerleme sektörünün işleyişinde etkinliği artırmak üzere Kurulun diğer birimlerinden gelen bildirimler de izleme faaliyetinde dikkate alınmakta, bunun sonucunda değerlendirme kurulu-

şları nezdinde kalite kontrol çalışmaları yürütülmektedir.

Değerleme kuruluşları nezdinde gerçekleştirilen gözetim faaliyetinin etkinliğini artırmak amacıyla başlatılan Uzaktan Veri Alım Projesi tamamlanmış olup, gözetim kapsamında elektronik ortamda çeşitli raporlar alınması mümkün hâle gelmiştir. Gözetim ve izleme faaliyetleri kapsamında, 2013 yılı içerisinde 15 adet değerlendirme kuruluşu nezdinde kalite kontrol denetimi gerçekleştirilmiştir.

4.3.7. Piyasa Gözetimi

Gözetim faaliyetleri 04.04.2008 tarihinde alınan Kurul Kararı çerçevesinde yürütülmeye devam edilmiştir. Alınan Kurul Kararı çerçevesinde,

- Kurulumuz düzenleme alanındaki borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda, işlemlerin açık, düzenli ve dürüst bir şekilde gerçekleşmesinin sağlanması ve kendi mevzuatlarında bu konularda yer alan hükümlere aykırılıklar ile mülga 2499 sayılı SPKn'nin 47/A-1, 47/A-2 ve 47/A-3 maddesi hükümlerine (ve bunların karşılığı olan 6362 sayılı SPKn'nin 106, 107/1 ve 107/2 maddesi hükümlerine) aykırılık oluşturacak şekilde gerçekleştirilen işlemlerin tespiti amacıyla fiyat ve miktar hareketleri ile işlem ve emirlerin izlenmesi kapsamındaki piyasa gözetim faaliyetlerinin söz konusu borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar nezdinde yapılmasının esas olduğuna;
- Bu çerçevede mülga 2499 sayılı SPKn'nin 47/A-1, 47/A-2 ve 47/A-3 maddesi hükümlerine (ve bunların karşılığı olan 6362 sayılı SPKn'nin 106, 107/1 ve 107/2 maddesi hükümlerine) konu suçlara ilişkin ön

tespitlerin borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar tarafından yapılmasına; bu tespitlerle ilgili incelemeler sonucunda suç unsurları olduğuna dair sonuçlara ulaşılması hâlinde konunun Kurulumuza intikal ettirilmesine,

- Kurulumuzca borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların piyasa gözetim sistemlerinin yeterliliği ile piyasa gözetim faaliyetlerinin etkinliğinin denetiminin yapılmasına, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların piyasa gözetim sistemleri ve piyasa gözetim faaliyetlerine ilişkin altı aylık olarak hazırlayacakları raporları ilgili dönemi izleyen bir ay içerisinde Kurulumuza iletmelerine,
- Kurulumuza iletilen piyasa gözetim faaliyetleri kapsamındaki ihbar, şikayet ve başvurular ile Kurulumuzun diğer daireleri tarafından yapılan bu kapsamdaki bildirimlerin ilgili borsalar ve teşkilatlandırılmış diğer piyasalara aktarılmasına ve yapılan işlemlerin sonuçları hakkında Kurulumuza bilgi verilmesine

karar verilmiştir.

Bilindiği üzere piyasa gözetimi faaliyetlerinin iyileştirilmesi, verimlilik ve etkinliğinin artırılması amacıyla 30.12.2009 tarihinde Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi kurulmuştur. Piyasa gözetim ve denetimi çerçevesinde, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören

sermaye piyasası araçlarında meydana gelen olağandışı fiyat ve miktar hareketleri ile piyasa bozucu faaliyetler mülga 2499 sayılı SPKn, 6362 sayılı SPKn ve bu Kanunlar uyarınca çıkarılmış yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca izlenmekte, incelenmekte ve denetlenmektedir.

4.4. Denetim

Kurul denetiminin amacı; sermaye piyasalarının güven ve açıklık içinde çalışmasını ve tarafların hak ve yararlarının korunmasını engelleyen ihmal, ihlal, suistimal ve benzeri her tür yasal olmayan fiil ve eylemlerin önlenmesidir. Bu amaçla halka açık şirketler, yatırım kuruluşları, kolektif yatırım kuruluşları, bağımsız denetim şirketleri, derecelendirme kuruluşları, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar ile sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurumların (MKK, Takasbank, TSPAKB gibi) faaliyetleri SPKn ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca denetlenmektedir. Kurulumuzda temel olarak sermaye piyasası suçlarına ilişkin denetim faaliyetleri Denetleme Dairesi ile Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi tarafından yürütülmekte olup, diğer Daireler de kendi alanlarına giren konularda incelemeler yapmaktadır.

Denetimin konusu, yapılan yıllık denetim programlarıyla yatırımcı şikâyetleri, Kuruldaki diğer birimlerin ve kamu

kurumlarının yaptıkları bildirimler dikkate alınarak belirlenmektedir.

2013 yılında Kurulumuzun temel ilkeleri doğrultusunda sermaye piyasalarının düzgün ve disiplin içinde çalışması amacıyla piyasanın etkin, dürüst ve güvenilir işleyişini bozucu usulsüz fiil ve işlemlere ilişkin denetimler yapılmıştır. Denetimlerde bir yandan yol gösterici, yapıcı ve iyileştirici bir yaklaşım izlenirken, diğer yandan cezai yaptırım gerektiren işlemler de derhal ilgili makamlara iletilmiştir.

Geçmiş yıllarda veya 2013 yılında başlatılan denetim faaliyetleri sonucunda, 2013 yılında Kurul denetim daireleri tarafından 202 denetim çalışması tamamlanmıştır. 2013 denetim faaliyetlerinin en önemli kısmını 57 denetim çalışmasıyla piyasa dolandırıcılığı ve 51 denetim çalışmasıyla halka açık şirketler oluşturmuştur. Denetim çalışmalarının konularına göre dağılımına ilişkin bilgiler aşağıda tabloda özetlenmiştir.

Tablo 4.7. Denetim Çalışmalarının Konularına Göre Dağılımı

	2012		2013	
	DENETİM SAYISI	(%)	DENETİM SAYISI	(%)
Aracı Kurum Denetimi	14	7,69	9	4,46
İzinsiz Sermaye Piyasası Faaliyeti	8	4,40	28	13,86
Halka Açık Şirket Denetimi	26	14,29	51	25,25
Kurul Kaydına Alınmaksızın Halka Arz Denetimi	1	0,55	2	0,99
Bilgi Suistimali (İçerden Öğrenenlerin Ticareti)	11	6,04	13	6,44
Piyasa Dolandırıcılığı(*)	66	36,26	57	28,21
Kurumsal Yatırımcı	49	26,92	32	15,84
Bağlı Kuruluşlar	7	3,85	10	4,95
Toplam	182	100,00	202	100,00

Kaynak: SPK

(*) Piyasa dolandırıcılığı ya da diğer suçlarda fiilin gerçekleştirildiği dönem ile suç duyurusunun yapıldığı dönem farklı olabilmektedir.

Kurul denetimleri sonucunda uyarı, idari para cezası, suç duyurusu biçiminde yaptırımlar uygulanabilmektedir. Piyasa dolandırıcılığı incelemeleri sonucunda suç duyurusunun yanı sıra uygulanan yaptırımlardan biri de, suç tespit edilenlere Kurul Karar Organı kararına istinaden SPKn'nin verdiği yetki çerçevesinde borsada işlem yapma yasağı getirilmesi ve ilgili gerçek ve tüzel kişinin sahip olduğu tüm hisse senetlerinin Kurul kaydından çıkarılmasıdır. Borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem yasağı getirilen kişilerin yasakları, işlem yasağı süresinin dolması halinde Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kaldırılmaktadır. Kurul ayrıca, SPKn'nun verdiği yetki çerçevesinde, bilgi suistimali veya piyasa dolandırıcılığı suçları işlendiğine dair makul şüphe bulunan gerçek veya tüzel kişiler, tüzel kişilerin yetkilileri ile ilgili sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak SPKn'nun 101'inci maddesinde sayılan;

- a) Borsalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapılmasının yasaklanması,
- b) Takas yöntemlerinin değiştirilmesi,
- c) Kredili alım, açığa satış, ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin sınırlamalar getirilmesi,
- ç) Teminat yükümlülüğü getirilmesi veya yükümlülüğün değiştirilmesi,

- d) Farklı pazar veya piyasalarda işlem görmesi veya farklı işlem esaslarının belirlenmesi,
- e) Piyasa verilerinin dağıtım kapsamının sınırlandırılması,
- f) İşlem veya pozisyon limiti getirilmesi,

şeklinde piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu tedbirlerin uygulanmasına yetkilidir.

Bu kapsamda 2013 yılı içerisinde piyasa dolandırıcılığı suçu hakkında makul şüphe bulunan 4 farklı pay için; brüt takas uygulaması veya kredili işlem ve açığa satışa kapatma, 1 pay için; internet yoluyla emir iletimine kapatma şeklinde tedbirler uygulanmıştır.

2013 yılı içerisinde işleme dayalı piyasa dolandırıcılığı suçu kapsamında 18 farklı pay piyasasında gerçekleştirilen işlemlerle ilgili olarak, 26 farklı kişi hakkında toplam 46 defa suç duyurusunda bulunulmuş, 22 farklı kişiye de toplam 37 defa işlem yasağı getirilmiştir.

2013 yılı sonu itibarıyla Kurulumuzca hakkında borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem yasağı bulunan 11 kişi bulunmaktadır. 2013 yılı içinde yapılan Kurul denetim faaliyetleri sonucunda uygulanan yaptırımlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4.8. Denetim Sonucunda Uygulanan Yaptırımlar

	2012	2013
Uyarı	345	121
Şahıs	176	41
Aracı Kurum	24	7
Şirket	40	32
Bağımsız Denetim Kuruluşu	5	6
Kurumsal Yatırımcı	72	22
Derecelendirme Kuruluşu	1	1
Değerleme Şirketi	16	12
Diğer	11	-
Suç Duyurusu ve İşlem Yasağı	387	97
Suç Duyurusu	28	61
Suç Duyurusu ve İşlem Yasağı Getirilmesi	359	36*
İdari Para Cezası	59	91
Şahıs	15	23
Aracı Kurum	8	17
Şirket	29	24
Bağımsız Denetim Kuruluşu	1	9
Kurumsal Yatırımcı	6	14
Değerleme Şirketi	-	4
Toplam	791	309

Kaynak: SPK

* Bir kişiye birden çok eylemi nedeniyle birden fazla suç duyurusu yapılmış ve işlem yasağı getirilmiştir.

Kurulun tüm hizmet birimleri tarafından yapılan incelemelerde 121 gerçek ve tüzel kişinin SPKn ve ilgili mevzuat hükümlerine uyum konusunda uyarılmasına, 61 gerçek kişi hakkında suç duyurusu yapılmasına, 36 kez gerçek kişiler hakkında suç duyurusu ile birlikte işlem yasağı ge-

tirilmesine, ayrıca 91 gerçek ve tüzel kişi hakkında da idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

Kurulun tüm hizmet birimleri tarafından 2013 yılında 95 gerçek ve tüzel kişi hakkında toplam 6.135.572 TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır.

Tablo 4.9. İdari Para Cezası Uygulama Nedenleri ve Tutarları

İlgililer ve Ceza Uygulama Nedeni	2012		2013	
	Sayı	Ceza Tutarı (TL)	Sayı	Ceza Tutarı (TL)
Şahıs	15	247.211	20	1.340.668
Seri: I, No: 31 Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliği	-	-	7	801.248
Seri: V, No: 68 Aracı Kurumlarda İç Denetim Tebliği	-	-	1	17.170
Seri: IV, No: 44 Çağrı Yoluyla Ortaklık Paylarının Toplanmasına İlişkin Esaslar Tebliği	1	18.492	-	-
Seri: VIII, No: 54 Özel Durumlar Tebliği	12	194.389	2	75.476
Seri: X, No: 22 Bağımsız Denetim Tebliği	2	34.340	4	80.052
Seri: IV, No: 44 Çağrı Yoluyla Ortaklık Paylarının Toplanmasına İlişkin Esaslar Tebliği	1	18.492	-	-
Seri: VIII, No: 35 Değerleme Kuruluşları Tebliği	-	-	5	97.222
Kurul Kararını Yerine Getirmeme	-	-	1	269.500
Aracı Kurum/Kurumsal Yatırımcı	14	549.354	38	1.683.858
Seri: V, No: 6 Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğ	3	170.266	2	73.968
Seri: V, No: 46 Aracılık Faaliyetleri Tebliği	-	-	8	643.174
Seri: VIII, No: 54 Özel Durumlar Tebliği	-	-	8	520.454
Seri: V, No: 60 Portföylerin Performans Sunumuna İlişkin Tebliğ	1	33.970	-	-
Seri: V, No: 65 Açığa Satış Tebliği	1	135.926	6	151.730
Seri: V, No: 68 Aracı Kurumlarda İç Denetim Tebliği	1	114.464	3	154.516
Seri: V, No: 125 Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri Tebliği	2	40.778	-	-
Seri: VI No: 15 Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği	-	-	2	40.000
Kurul Kararını Yerine Getirmeme	1	20.389	2	81.560
Bireysel Emeklilik Sistemi Kanunu ve Emeklilik Fonları Yönetmeliğine Aykırılık	5	33.561	7	18.456
Şirket	29	1.576.326	24	2.784.360
Seri: I, No: 40 sayılı Payların Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği	1	75.000	-	-

Tablo 4.9.'un devamı diğer sayfada yer almaktadır. ►

	2012		2013	
İlgililer Ve Ceza Uygulama Nedeni	Sayı	Ceza Tutarı (TL)	Sayı	Ceza Tutarı (TL)
Seri: IV, No: 27 sayılı Temettü ve Temettü Avansı Hakkında Tebliğ	1	34.340	1	20.000
Seri: IV, No: 41 sayılı Anonim Ortaklıklara İlişkin Tebliğ	1	17.170	-	-
Seri: IV, No: 56 Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ	1	18.492	-	-
Seri: V, No: 34 Sermaye Yeterliliği Tebliği	1	18.492	-	-
Seri: V, No: 59 Portföy Yöneticiliği Tebliği	1	17.170	-	-
Seri: VI No: 15 Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği	1	18.492	-	-
Seri: VI No: 30 Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği	2	38.881	-	-
Seri: VIII, No: 39 Özel Durumlar Tebliği	-	-	1	343.392
Seri: VIII, No: 54 Özel Durumlar Tebliği	7	375.384	11	826.828
Seri: XI No: 29 Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği	9	770.746	4	812.130
Seri: IV, No: 44 Çağrı Yoluyla Ortaklık Paylarının Toplanmasına İlişkin Esaslar Tebliği	-	-	1	135.926
Seri: II, No: 22 Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ	-	-	1	64.680
Kurul Kararını Yerine Getirmeme	4	192.159	5	581.404
Bağımsız Denetim Kuruluşu	1	17.170	9	192.480
Seri: X, No: 22 Bağımsız Denetim Tebliği	1	17.170	9	192.480
Değerleme Kuruluşu	-	-	4	134.206
Seri: VIII, No: 35 Değerleme Kuruluşları Tebliği	-	-	4	134.206
Toplam		2.390.071		6.135.572
Kaynak: SPK				

4.5. Davalar, Suç Duyuruları ve İdari Tedbirler

Mülga 2499 sayılı SPKn'nun 49'uncu maddesinde, 47'nci maddede sayılı suçlar nedeniyle kovuşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet Savcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlanmıştır. Kanuna aykırı fiillerin işlenmesine dair bilgi edinen Cumhuriyet Savcılarının ise Kurulu haberdar ederek durumun incelenmesini isteyebileceği de Kanunun 49'uncu maddesinde düzenlenmiştir. Kanun koyucu öngördüğü bu kovuşturma sistemiyle, salt 2499 sayılı SPKn'na aykırılığın doğmasını kovuşturma için yeterli görmemiş, bu konuda düzenleme ve denetlemeye yetkili otorite olan SPK'nın başvurusunu kovuşturmayla

geçmenin ön koşulu olarak düzenlemiştir.

2499 sayılı SPKn'nu yürürlükten kaldıran 6362 sayılı SPKn'nun 115'inci maddesinde de bu kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı soruşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet savcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlı olduğu hususu düzenlenmiştir.

Kurul, yaptığı inceleme ve denetimler sonucunda ulaştığı tespitleri, olayın bütünlüğü, menfaatler dengesi, Kanunun geneli ve kamu yararı açısından değerlendirerek,

kovuşturmayla geçilmesinde kamu yararı varsa Savcılığa başvuruda bulunmaktadır. Bankacılık Kanununda da yer alan ve teknik yönü ağırlıklı mevzuata özgü bu sistem, bir taraftan kamu yararına yönelik olarak Kurula değerlendirme yetkisini verirken, diğer taraftan da Cumhuriyet Savcılarına, uzmanlarca incelenmiş ve rapora bağlanmış olayların ulaştırılmasını, gereksiz olaylarla yargının meşgul edilmemesini ve böylece yargılama sürecinin hızlı ve etkin yürütülmesini sağlamaktadır. Bu çerçevede, 6362 sayılı SPKn'nda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı kovuşturma yapılabilmesi için mutlaka Kurulun yazılı başvurusu şarttır. Cumhuriyet Savcıları, Kanuna aykırılık oluşturan fiilleri Kurul dışı bir kanalla öğrenmeleri halinde dahi, durumu Kurula intikal ettirerek inceleme istemektedirler.

Mali piyasalarda işlenen suçlarda, genellikle birbiriyle bağlantılı birden fazla suç teşkil eden fiil söz konusu olmaktadır. 6362 sayılı SPKn'nda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı kovuşturma, yukarıda açıklandığı gibi yürütülmekte, bu fiillerle birlikte işlenen Türk Ceza Kanununa veya başka kanunlara muhalefet suçları ise tamamen genel hükümlere veya ilgili özel kanun hü-

kümlerine göre kovuşturmayla tâbi tutulmaktadır.

Diğer yandan Kurulun idari işlemlerine karşı iptal davaları ve bu işlemler nedeniyle zarara uğranıldığı iddiasıyla tam yargı davaları açılmaktadır. Ayrıca münferiden ve az sayıda olmak üzere adli mahkemelerde Kurul aleyhine tazminat davaları da açılmaktadır. Kurulca yatırımcıların haklarının korunmasını teminen adli mahkemelerde tedbir istemiyle davalar açılmakta ve alınan tedbir kararları uygulanmaktadır.

6362 sayılı Kanun'un 101'inci maddesi uyarınca Kurul, 6362 sayılı SPKn'nun 106'ncı ve 107'nci maddesinde sayılan fiillerin işlenmesine doğrudan ya da dolaylı olarak iştirak ettikleri Kurulca tespit edilen gerçek veya tüzel kişilerin, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapmalarının önlenmesini teminen gerekli tedbirleri almaktadır.

Bunların yanı sıra, piyasalarda güven ve istikrarı daha hızlı sağlamaya yönelik olarak; düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket ettiği tespit edilen gerçek ve tüzel kişiler hakkında Kurul tarafından idari para cezası verilmektedir.

4.5.1. Kurul İşlemleri Aleyhine Açılan Davalar

İdari Davalar

Kurulun çeşitli karar ve idari işlemlerinin yürütülmesinin durdurulması ve/veya iptali ya da bu kararlara ilişkin taz-

minat (tam yargı) talebi ile açılmış olan davalara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 2013 yılı sonu itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir:

Tablo 4.10. Kurul İşlemlerine Karşı Açılan İdari Davalar

Yılı	Dava Sayısı	İdari Para Cezası	İptal Davası	Tam Yargı Davası	Diğer	Karara Bağlanan	Yargılaması Devam Eden
2011	38	1	14	7	16	27	11
2012	27	0	12	1	14	14	13
2013	66	16	29	15	6	10	56

Kaynak: SPK

Tablo 4.11. Karara Bağlanan İdari Davalar

Dava Yılı	Karara Bağlanan	Kurul Aleyhine (Kesin)	Kurul Aleyhine (Kesinleşmeyen)	Kurul Lehine (Kesin)	Kurul Lehine (Kesinleşmeyen)	Görevsizlik
2011	27	2	2	12	10	1
2012	14	0	0	3	11	0
2013	10	0	3	4	3	0

Kaynak: SPK

Hukuk Davaları

Kurulun idari nitelikte olmayan eylem ve işlemleri aleyhi-

ne hukuk ve ticaret mahkemelerinde açılmış olan davalara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 2013 yılı sonu itibarıyla sonraki sayfada tablo halinde verilmiştir:

Tablo 4.12. Kurul Aleyhine Açılan Hukuk Davaları

Yılı	Dava Sayısı	Yargılaması Devam Eden	Karara Bağlanan
2011	8	2	6
2012	2	0	2
2013	8	5	3

Kaynak: SPK

4.5.2. Kurul Tarafından Açılan Davalar**Ceza Davaları / Suç Duyuruları**

Kurulun ilgili birimleri tarafından yapılan inceleme ve denetimler sonucunda, mevzuata aykırı işlem ve eylemleri tespit edilmiş olan kişi ve kuruluşlar hakkında, Kurul Karar Organı kararları uyarınca, 2013 yılı içerisinde Cumhuriyet Savcılıklarına yapılan suç duyurusu sayısı 50'dir.

Suç duyuruları ve bu suç duyuruları üzerine, ilgililer hakkında açılmış ve Kurulumuzun "müdahil" sıfatıyla katıldığı ceza davalarına ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 2013 yılı sonu itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 4.13. Kurul Tarafından Yapılan Suç Duyuruları ve Açılan Kamu Davaları

Yıllar	Suç Duyurusu Sayısı	Konularına Göre Dağılımı				Yargılama Aşamasına Göre Dağılımı		
		İçerden Öğrenenlerin Ticareti	Manipülasyon	İzinsiz Sermaye Piyasası Faaliyeti	Diğer	Savcılık İncelemesinde	Yargılaması Devam Eden	Karara Bağlanan
2011	21	1	11	1	8	2	11	8
2012	29	1	18	4	6	3	18	8
2013	50	2	35	8	5	43	6	1

Kaynak: SPK

(*) İlk derece mahkemeleri tarafından verilen beraat kararları, Kurulumuzca temyiz edilmiştir.

Kurulumuzca yapılan suç duyuruları neticesinde açılan kamu davalarından karara bağlanana ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 2013 yılı sonu itibarıyla aşağıda

tablo halinde verilmiştir. Ancak verilen kararlar ilk derece mahkemelerinin verdiği kararlar olup kesinleşmemiştir.

Tablo 4.14. Kurulun Başvurusu Üzerine Açılan ve Karara Bağlanan Davalara İlişkin Bilgiler

Suç Duyurusu Yılı	Karara Bağlanan	Mahkumiyet	Ön Ödeme	Takipsizlik	Beraat(*)	Zamanaşımı
2011	8	4	0	0	4	0
2012	8	1	0	6	1	0
2013	1	1	0	0	0	0

Kaynak: SPK

(*) İlk derece mahkemeleri tarafından verilen beraat kararları, Kurulumuzca temyiz edilmiştir.

Hukuk Davaları

Kurul tarafından, diğer kişi ve kuruluşlar aleyhinde hukuk ve ticaret mahkemeleri ile icra tetkik mercilerinde açılmış

olan alacak, tespit, vb. davalara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 2013 yılı sonu itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 4.15. Kurul Tarafından Açılan Hukuk Davaları

Yıllar	Dava Sayısı	Yargılaması Devam Eden	Karara Bağlanan
2011	8	2	6
2012	2	0	2
2013	5	5	0

Kaynak: SPK

İflas Davaları

2013 yılı sonu itibarıyla, esasen hukuk davası niteliğinde olmakla beraber, takip prosedürü bakımından farklılıklar gösterdiğinden ayrı bir başlık altında izlenmesinde fayda

görülen ve Kurul tarafından şirket ya da aracı kurumların iflası veya şirket ya da aracı kurum yöneticilerinin şahsi iflası talebi ile son 3 yıllık dönemde açılmış olan 4 dava bulunmaktadır.

4.6. Diğer Kurumlarla Ortak Yürütülen Çalışmalar

4.6.1. Finansal İstikrar Komitesi

Finansal İstikrar Komitesi 08.06.2011 tarih ve 27958 Sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 637 sayılı KHK ile 4059 sayılı “Hazine Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”a ek 4’üncü maddesi ile düzenlenmiştir. Söz konusu komiteye Hazine Müsteşarlığı’nın bağlı olduğu Bakan başkanlık etmekte olup, komite Hazine Müsteşarı, TCMB Başkanı, BDDK Başkanı, TMSF Başkanı ile birlikte Kurulumuz Başkanı’ndan oluşur.

6362 sayılı SPKn’nun 141’inci maddesi ile 09.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 4’üncü maddesi ile; Finansal sistemin bütününe sirayet edebilecek ölçüde olumsuz bir gelişmenin ortaya çıkması ve bu durumun Finansal İstikrar Komitesi tarafından tespiti hâlinde, alınacak tedbirleri belirleme yetkisi Bakanlar Kurulu’na verilmiş olup, ilgili bütün kurum ve kuruluşların belirlenen bu tedbirleri derhâl uygulamakla yetkili ve sorumlu olduğu hükme bağlanmıştır.

2013 yılı Kasım ayı itibarıyla 16’ncı toplantısını gerçekleştiren Finansal İstikrar Komitesi’nin görevleri aşağıda sıralanmıştır:

- Finansal sistemin bütününe sirayet edebilecek siste-

mik risklerin belirlenmesi, izlenmesi ve bu tür risklerin azaltılması için gerekli tedbir ve politika önerilerini tespit etmek.

- İlgili birimlere sistemik risklerle ilgili uyarılar yapmak, uyarı ve politika önerileri ile ilgili uygulamaları takip etmek.
- İlgili kurumlar tarafından hazırlanacak sistemik risk yönetim planlarını değerlendirmek.
- Sistemik risk yönetimine ilişkin koordinasyonu sağlamak.
- Görev alanı ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşlarından her türlü veri ve bilgiyi sağlamak, kurumlar arasında politikaların ve uygulamaların koordinasyonunu sağlamak.
- Mevzuatla yetki verilen diğer konularda karar almak.

Başlıca görevleri sistemik riskin izlenmesi ve önlenmesi ile sistemik risk yönetimine ilişkin koordinasyonu sağlamak olan Finansal İstikrar Komitesi’ne Kurulumuz tarafından katılım sağlanmakta, yukarıda belirtilen görevler doğrultusunda komite çalışmalarına katkı sağlanmaktadır.

4.6.2. İstanbul Finans Merkezi Çalışmaları

İstanbul Uluslararası Finans Merkezi (İFM) Projesi, 2007-2013 yıllarını kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planında yer almış olup; söz konusu proje, 2010-2012 dönemini kapsa-

yan Orta Vadeli Program uyarınca, 29.09.2009 tarihli ve 2009/31 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararıyla onaylanmış ve 02.11.2009 tarihli ve 27364 sayılı Resmi Gaze-

te'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu doğrultuda hazırlanmış olan; İFM Stratejisi ve Eylem Planı ile 71 ayrı eylem ve 8 komite belirlenmiştir. "İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Çalışma Komiteleri Çalışma Usul ve Esasları" uyarınca kurulan 8 komiteden biri olan "Piyasalar ve Enstrümanlar Komitesi"nin başkanlığı Kurulumuz tarafından yürütülmektedir.

Komitenin çalışma alanları;

- Ülkemizde finansal ürün çeşitliliğinin artırılması,
- Finansal piyasaların geliştirilmesi,
- Finansal derinliğin ve likiditenin artırılması,
- Küresel finans merkezlerinin organize ve tezgâhüs-

tü piyasalarında işlem gören finansal ürün, hizmet ve uygulamalarının izlenmesi,

- Bankacılık, sermaye piyasaları ve sigortacılık alanlarında ülkemize rekabet avantajı sağlayacak ürün ve hizmetlerin belirlenmesi ve bu ürün ve hizmetlerin sadece yerli piyasa katılımcılarının değil hedef piyasalar olmak belirlenen yurtdışındaki piyasa aktörlerinin de erişimine imkân sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi

olarak belirlenmiştir. İFM Piyasalar ve Enstrümanlar Komitesi tarafından gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda toplam 22 eylem ve buna bağlı 43 alt eyleme ilişkin olarak; 11 eylem ve 23 alt eylem tamamlanmıştır.

4.6.3. Onuncu Kalkınma Planı ve Öncelikli Dönüşüm Programları

Onuncu Kalkınma Planı Öncelikli Dönüşüm Programları çerçevesinde Kalkınma Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde yürütülen çalışmalarda Kurulumuz "Yurtiçi Tasarrufların Artırılması ve İsrafın Önlenmesi Programı"nda Mali Piyasa Araçlarıyla Tasarrufların Özendirilmesi Bileşen Sorumlusu olarak Kalkınma Bakanlığı ve diğer işbirliği yapacak kurum ve kuruluşlarla eylem planının hazırlanması çalışmalarını sürdürmektedir. Bu program çerçevesinde, yüksek ve istikrarlı bir büyüme dinamiği sağlamak üzere, en güvenilir ve kalıcı finansman kaynağı olan yurtiçi tasarrufların artırılması, artan yurtiçi tasarrufların üretken yatırımlara yönlendirilmesi ve israfın azaltılması amaçlanmaktadır.

Onuncu Kalkınma Planında yer alan öncelikli dönüşüm programlarından İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Programı'nın 2. alt bileşeni olan "Finansal Ürün ve Hiz-

met Çeşitliliğinin Artırılması" alt bileşeninin yürütülmesinin sorumluluğu da Kurulumuza verilmiştir.

Bu bileşen altında yapılması gereken ve ilgili çalışmaların sürdürüldüğü işlemler aşağıda yer almaktadır:

- Finansal farkındalığın artırılması ve finansal eğitimin yaygınlaştırılması,
- Finansal aracılık sektörünün etkin işleyen bir yapıya kavuşturulması,
- Yeni piyasa ve finansal ürünlerin geliştirilmesi,
- Kurumsal yatırımcı tabanının genişletilmesi,
- İnternet bankacılığı, mobil ve şubesiz bankacılık gibi alternatif dağıtım kanallarının yaygınlaştırılması,
- Faizsiz finansman araçlarının geliştirilmesi,
- Ödeme sistemlerinin güçlendirilmesi.

4.6.4. Sistemik Risk Değerlendirme Grubu

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 6362 sayılı SPKn'nun 145'inci maddesi ile mülga 72'nci maddesi çerçevesinde oluşturulan Sistemik Risk Koordinasyon Komitesi (SRKK), Hazine Müsteşarlığı, BDDK, TMSF ve TCMB tarafından 14.04.2009 tarihinde imzalanan "Finansal Sisteme İlişkin Sistemik Risk İşbirliği Protokolü" ile kurulmuştur. SRKK'nın sekreteryası BDDK tarafından yürütülmekte olup, söz konusu kurumlar arasında yapılan işbirliği çalışmaları sonucunda yılda en az iki kere toplanan SRKK'nın 2010 yılı son toplantısına Kurulumuz katılımı sağlanmıştır.

Diğer taraftan Finansal İstikrar Komitesi Sistemik Risk

Değerlendirme Grubu Protokolü 30.10.2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, SRKK söz konusu Protokol ile Sistemik Risk Değerlendirme Grubu (SRDG) olarak çalışmalarına devam etmiştir. Sistemik Risk Koordinasyon Komitesi'nin amacına paralel şekilde SRDG, sistemik riske neden olabilecek ve finansal sistemin istikrarına yönelik tehlike oluşturabilecek muhtemel gelişmelerin önceden tespit edilebilmesi ve söz konusu hususlara ilişkin önlem alınabilmesi amacıyla oluşturulmuş olup, BDDK sorumluluğunda Kurulumuz, Hazine Müsteşarlığı, TCMB ve TMSF arasında koordinasyon ve işbirliği çerçevesinde çalışmalarına devam etmektedir.

4.6.5. Finansal Sektör Komisyonu

Finansal Sektör Komisyonu'nun (FSK) çalışma usûl ve esasları BDDK tarafından 19.10.2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 99'uncu maddesine dayanılarak hazırlanan ve 28.04.2006 tarih ve 26152 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Finansal Sektör

Komisyonunun Çalışma Usûl ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik uyarınca FSK, finansal piyasalardaki güven ve istikrar ile gelişmeyi temin etmek üzere, bilgi iletişimini, kurumlararası işbirliği ve koordinasyonunu sağlamak, ortak politika önerilerin-

de bulunmak ve finans sektörünün geleceğini ilgilendiren konulara ilişkin görüş bildirmekle görevlendirilmiştir.

FSK, Kurulumuz ile birlikte BDDK, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, TCMB, TMSF, Rekabet Kurulu, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Borsa İstanbul A.Ş., Tür-

kiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği temsilcilerinden oluşmaktadır. İlk toplantısını 2006 yılının Mayıs ayında yapan ve yılda en az iki kere toplanan FSK'nın, 2013 yılında Mayıs ve Kasım aylarında yaptığı toplantılara Kurulumuz tarafından etkin bir şekilde katılım sağlanmıştır.

4.6.6. TOBB Türkiye Sermaye Piyasası Meclisi

Sermaye piyasalarının gelişimine katkıda bulunmak amacıyla TOBB bünyesinde 2006 yılının ikinci yarısından itibaren faaliyetlerini sürdürmekte olan Türkiye Sermaye Piyasası Meclisi'ne Kurulumuzun katılımı ile sektörün var olan problemlerinin çözümü ile birlikte daha verimli ve şeffaf bir piyasa adına çaba sarf edilmektedir. Kurulumuzun bu

buluşmalara katılımı sayesinde ileriye dönük oluşturulacak projeksiyonlara katkı sağlanmakta, sermaye piyasalarının uluslararası alanda gelişimini sağlayacak adımlara destek verilmekte ve bu doğrultuda sektörün ihtiyaçlarının ve taleplerinin Kurulumuz tarafından yapılacak düzenleme çalışmalarında dikkate alınması sağlanmaktadır.

4.6.7. Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu

Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Reform Programı kapsamında oluşturulan "Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu", 2001 yılından bu yana, yatırım ortamıyla ilgili görev ve sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşları idari ve bürokratik engellerin çözümüne yönelik çalışmalar yürütmek amacıyla bir araya getirmekte ve yatırımcılar açısından daha elverişli bir yatırım ortamı oluşturulmasına yönelik bünyesinde bulunan teknik komitelerin eylem planları vasıtasıyla çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Bu kapsamda, Kurulumuzun eş başkanlığını yürüttüğü Şirket İşlemleri ve Kurumsal Yönetim Teknik Komitesi'nin (Komite) de bu eylem planları çerçevesinde yürütmekte olduğu eylemlerden biri "Dünya Bankası İş Ortamı Raporu'nda "Yatırımcının Korunması" alt başlığı ölçütlerine yönelik iyileştirme çalışması yapılması" olarak belirlenmiştir. Bu çalışma ile Dünya Bankası İş Ortamı Raporu (Rapor) "Yatırımcının Korunması" alt başlığında yer alan göstergelerdeki ülkemiz konumunu iyileştirmek amacıyla bir Çalışma Raporu hazırlanması ve ihtiyaç duyulan mevzuat değişikliklerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Konuya ilişkin olarak hazırlanan Çalışma Raporu, Komite üyelerinin görüşleri de dikkate alınarak 2013 yılında nihai hale getirilerek Adalet Bakanlığı'na gönderilmiş, böylece söz konusu eylem tamamlanmıştır.

Ayrıca "Borsa Dışı Şirketlerde Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin yeni Türk Ticaret Kanunu dikkate alınarak güncellenmesi" eylemi 25.06.2013 tarihine yapılan Teknik Komite toplantısında sonuçlandırılarak eylem tamamlanmıştır. Söz konusu eylemin ikinci kısmı olan borsa dışı şirketlerde, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulandığına dair sertifika verilmesini sağlayacak bir mekanizma ile söz konusu

sertifikaya sahip KOBİ'lerde kurumsal yönetim ilkeleri uygulamasının teşvik edilmesine yönelik olarak kullanılacak araçların araştırılmasına yönelik eylem planının 19.06.2013 tarihinde gerçekleştirilen Teknik Komite çalıştayında sonlandırılmasına karar verilmiştir.

Bu eylemlerin ardından yeni eylem planı "Dünya Bankası İş Ortamı Raporu"nda, "Yatırımcının Korunması" alt başlığı ölçütlerine yönelik iyileştirme çalışması yapılması ve Rapor'a katkı sağlayan katılımcılar ile bir seminer gerçekleştirilmesi olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda, Kurulumuz tarafından 20.03.2014 tarihinde Borsa İstanbul A.Ş. konferans salonunda Dünya Bankası İş Ortamı Raporu'nun konuya ilişkin anketine katılan yaklaşık iki yüz gerçek ve tüzel kişi davet edilerek bir seminer gerçekleştirilmiştir.

Anılan seminere ilişkin olarak, 21.04.2014 tarihinde Kurulumuz Ankara Merkez Binası'nda Teknik Komite toplantısı yapılmış olup; söz konusu toplantı ile Teknik Komitenin "Yatırımcının Korunması" alt başlığı ölçütlerine yönelik iyileştirme çalışması yapılması ve Rapor'a katkı sağlayan katılımcılar ile bir seminer gerçekleştirilmesi yönündeki eylem sonuçlandırılarak tamamlanmıştır.

"Yatırımcının Korunması" alanında yapılan düzenlemelerle birlikte ülkemizin uluslararası arenadaki görünümünde de önemli ilerlemeler olmuştur. Dünya Bankası'nın öncülüğünde hazırlanan 2013 yılında yayımlanan Rapor'a göre yatırımcıların korunması alanında ülkemiz bu yıl 189 ülke arasında önceki yıla göre 33 sıra yükselerek 34'üncü olmuştur. Yaşanan önemli yükselişte yeni TTK ve yeni SPKn'nun etkisinin büyük olduğu değerlendirilmektedir.

4.6.8. Finansal İstikrar Kurulu (The Financial Stability Board)

Finansal İstikrar Kurulu (The Financial Stability Board - FSB), ulusal düzenleyici otoriteler tarafından finansal piyasalarda daha etkin düzenleme ve denetim yapılmasını ve bu düzenleme ve denetim faaliyetlerinin uluslararası düzeyde koordine edilmesini sağlamak için gerekli po-

litika ve ilkelerin belirlenmesi amacıyla Nisan 2009'da Finansal İstikrar Forumu'nun (Financial Stability Forum) yerine geçmek üzere kurulmuş olup, FSB'ye G20 ülkelerini temsil eden kurumlar üyedir.

FSB finansal istikrarın korunması temel amaç çerçeve-

sinde uluslararası finansal düzenleme reformlarını başta G20 ülkeleri kapsamlı yürütmekte ve ülke uyumlarını takip etmektedir. Kurulumuz görev alanı ile ilişkili olmak üzere aşağıdaki konular temel politika başlıklarını oluşturmaktadır:

- Tezgâhüstü piyasa (OTC) türevlerin riskinin azaltılması ve takibini teminen merkezi karşı taraf (Central Counterparty-CCP) oluşturulması,
- İşlem raporlamalarının yapılması ve toplulaştırılması için Veri Depolama Kuruluşlarının kurulması,
- Finansal kurumların kodlanması (Legal Entity Identifier-LEI),
- Kredi derecelendirme kuruluşlarına olan bağımlılığın azaltılması,

- Ücretlendirme ilke ve standartları,
- Finansal kurumların çözümleme ve tasfiye rejimlerinin oluşturulması,
- Gölge bankacılık risklerinin belirlenmesi ve düzenleme altına alınması ve
- Sistemik öneme sahip finansal kuruluşlar.

FSB nezdinde ülkemiz TCMB tarafından temsil edilmekte olup, FSB'nin yürüttüğü çalışmalara 2009 yılından bu yana TCMB koordinasyonunda Kurulumuzun da aralarında bulunduğu ülkemiz finansal sektör düzenleyici otorileri tarafından destek verilmektedir. Bu kapsamda olmak üzere Kurulumuz görev alanı içerisindeki konular hakkında FSB standartlarına ilişkin çalışmalar yürütülmektedir.

4.7. Avrupa Birliği (AB) Uyum Çalışmaları

Avrupa Birliği'nin Türkiye ile müzakerelere başlamasının kabul edildiği 03.10.2005 tarihinden sonra gerçekleştirilen ve müzakere süreci öncesi hazırlık niteliği taşıyan tarama toplantıları ile ilgili AB mevzuatı ve Türk mevzuatında yapılması gerekenler konusunda temel çerçeve çizilmiştir. Bu kapsamda, Kurulumuzun mevzuat uyumu konusunda sorumlu olduğu ana konular, Sermayenin Serbest Dolaşımı, Mali Hizmetler, Şirketler Hukuku ve Ekonomik ve Parasal Politika müzakere başlıkları altında yer alan konulardan oluşmaktadır.

Söz konusu konu başlıklarında yer alan hususlarla ilgili

çalışmalar 2013 yılında da aktif biçimde sürdürülmüştür. Finansal piyasalarda görülen hızlı değişim ve AB'nin sermaye piyasasına ilişkin düzenlemelerinin de kendi içinde sürekli yenilenmesi, bu gelişmelerin düzenli takibi ve yapılacak işlerin uygun zaman ve yöntemle sonuçlandırılmasını gerekli kılmaktadır. Bu kapsamda, AB konusundaki Kurulumuz Strateji Geliştirme Dairesi tarafından Avrupa Birliği ile ilişkilerin yürütülmesi ve AB Direktifleri ile ülkemiz düzenlemelerinin uyumlaştırılması çalışmalarına yönelik olarak AB Kurumları ve üye ülkeleri ile işbirliği ve AB fonlarından destek alınması yoluyla kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi yönünde çalışmalar yürütülmektedir.

4.7.1. Mevzuat Uyum Çalışmaları ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon

Sermaye Piyasası Kurulu AB mevzuat uyum çalışmalarını ilgili diğer kurumlarla koordineli biçimde yürütmektedir. Bu çerçevede Kurulumuzca 2013 yılı içerisinde diğer kurumlarla koordinasyon içinde yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmektedir.

AB Müktesebatının iç hukuka aktarılmasına yönelik olarak özellikle "Şirketler Hukuku", "Sermayenin Serbest Dolaşımı" ve "Mali Hizmetler" başlıklarında 2008 tarihli Ulusal Programda Kurulumuz görev alanına giren konularda yer verilen taahhütlerin yerine getirilmesi amacıyla, AB düzenlemeleri ile uyum hedefini de içeren 6362 sayılı SPKn'nun 30.12.2012 tarihinde yürürlüğe girmesini takiben, 2013 yılı boyunca yürütülen ikincil mevzuat çalışmaları kapsamında hazırlanan tebliğ ve yönetmeliklerin AB mevzuatına uyumuna özen gösterilmiş, bu amaçla AB Bakanlığı ile iş birliği ve görüş alışverişi yapılmıştır.

Bu çerçevede, AB'nin sermaye piyasası mevzuatına yönelik yeni düzenlemeleri, üye ülkelerdeki gelişmeler ve ESMA çalışmaları da düzenli olarak izlenmekte olup, bugüne kadar halka açık anonim ortaklıklar, kurumsal yatırımcılar, aracı kuruluşlar ve borsalar, kredi derecelen-

dirme kuruluşları ve piyasa altyapı kuruluşlarına yönelik bir dizi düzenleme yapılmıştır. AB müktesebatı ile uyum sağlanmasında, Ulusal Program taahhütlerimize paralel olarak piyasanın durumu dikkate alınarak düzenlemeler ile piyasa katılımcılarına aşırı yük getirilmemesi ve AB üyeliği öncesinde uygulanabilecek hükümlerin benimsenmesi esasları gözetilmiş ve bu çerçevede, Ulusal Program taahhütlerimiz büyük ölçüde yerine getirilmiştir.

Mevzuat uyumunda ilgili kurumlar arasında eşgüdümün sağlanmasına yönelik olarak, mevzuat uyumu konusundaki gelişmelerin Ulusal Program Veri Tabanı kapsamında güncel olarak izlenmesi ve uyum takviminin koordinasyonu amacıyla düzenli katkılar yapılmıştır.

2013 Yılı İlerleme Raporu'nun "Türkiye Katkısının" hazırlanması çalışmalarına katkı sağlanmış, İlerleme Raporunda Kurulumuz faaliyet alanına giren konular değerlendirilmiş, 2014-2016 Katılım Öncesi Ekonomik Programının Kurulumuz görev alanına giren bölümüne ilişkin katkılarımız ilgili koordinatör kuruma iletilmiştir. Ayrıca, Şirketler Hukuku faslındaki AB müzakerelerinin hızlandırılması amacıyla AB Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan Po-

zitif Gündem kapsamındaki çalışmalara Kurul görev alanı kapsamında katkı sağlanmıştır.

Buna ek olarak ESMA'nın Avrupa'da menkul kıymetler ve piyasalara ilişkin düzenlemelerin uygulanması konusundaki belirleyici rolü dikkate alınarak ESMA ile işbirliği ça-

lışmaları başlatılmıştır. Bu kapsamda, 2013 yılında ESMA ile Kurulumuz tarafından Türk sermaye piyasası mevzuatınca uygulanan hisse senedi izahname rejiminin, Avrupa Birliği mevzuatına eşdeğer sayılabilmesine yönelik olarak 2011 yılında başlatılan çalışma 2013 yılında da sürdürülmüştür.

4.7.2. AB Fonlarından Yararlanmaya Yönelik Faaliyetler

AB mevzuatına ve uygulamalarına uyum çalışmalarında AB fonlarından ve diğer AB üyesi ülke fonlarından yararlanma amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Bu çerçevede 2006-2007 döneminde Almanya Federal Maliye Bakanlığı ile gerçekleştirilen "Sermaye Piyasası Kuruluna Avrupa Birliği Sermaye Piyasası Standartlarına Uyumda Yardım" isimli Eşleştirme Projesi'nin (Twinning Project) tamamlanmasının ardından AB Katılım Öncesi Mali Yardımlarından yararlanmak üzere hazırlanan "Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kapasitesinin Artırılması" konulu proje önerisi AB Komisyonu tarafından onaylanmıştır. Proje önerisinin AB Komisyonu tarafından kabul edilen son hâli çerçevesinde ilgili kurumlara iletilen ihale dokümanları kapsamında ihale sürecinin gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

Kısa süreli teknik yardımlar kapsamında ise aday ülkelere AB mevzuatına uyum sağlanması ve gerekli idari alt

yapının kurulması için teknik yardım sağlayan Avrupa Komisyonunun Genişlemeden Sorumlu Genel Müdürlüğü altında faaliyet gösteren Teknik Yardım Bilgi Paylaşımı Ofisi (Technical Assistance Information Exchange Office -TAIEX) ve Kurulumuzun işbirliği 2013 yılında da devam etmiştir. İhtiyaç duyulan alanlarda seminer/çalışma toplantısı, çalışma ziyareti ve uzman taleplerinde bulunulması ve kabul edilen taleplerin gerçekleştirilmesi zemininde yürütülen faaliyetler çerçevesinde, 2013 yılında yabancı uzmanların katılımıyla "Finansal Araç Piyasaları Direktifi Kapsamında Yetkilendirme ve Faaliyet Esasları" ve "Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklıkları" konulu uzman ziyaretleri ile "Alternatif Yatırım Fonu Yöneticileri Direktifi" konulu çalışma toplantısı düzenlenmiştir.

TAIEX işbirliği ile düzenlenen toplantılar sonucunda Kurulumuz sorumluluk alanına giren AB mevzuatı ve farklı üye ülke uygulamaları hakkında bilgi edinilmesi imkânı sağlanmaktadır.

4.8. Uluslararası İlişkiler

Küreselleşen dünyada sermayenin giderek hareketlenmesi uluslararası ilişkilerin önemini artırmıştır. Global finans krizi sonrasında, düzenleyici otoriteler arasındaki işbirliklerin önemi daha da artmış olup, uluslararası kuruluşlarca da bu işbirlikleri teşvik edilmekte ve güçlendirilmektedir. Bu çerçevede Kurulun faaliyetlerinin bir kısmını, yurtdışı uygulamalardan ve tecrübelerden yararlanılması ile yabancı düzenleyici otoriteler ile iş birliği olanaklarının geliştirilmesi oluşturmaktadır.

Kurulumuzca, ülkelerarası çoklu ve ikili ilişkilere büyük önem verilmektedir. Bu amaçla, Kurulun üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlar, diğer ülkelerin sermaye piyasası otoriteleri ve Kurulun faaliyet alanıyla ilgili Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Dünya Bankası (WB), Uluslararası Para Fonu (IMF), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) gibi diğer yabancı kuruluşlar ile ilişkilerimizi geliştirmek için çalışmalar yapılmakta, üyesi bulunduğumuz Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (International Organization of Securities Commissions, IOSCO) faaliyetlerine aktif katılım sağlanmaktadır.

Günümüzde bilgi ve bilginin transferi sermaye piyasalarının güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Dünyada yaşanan küreselleşme eğilimine paralel olarak Kurulumuzda, yabancı ülkelerin sermaye piyasası otoriteleri ile işbirliği ve bilgi transferine ilişkin mutabakat (Memorandum of Understanding) tesis etme çalışmaları sürdürülmektedir.

4.8.1. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO)

IOSCO sermaye piyasalarındaki düzenleyici/denetleyici otoritelerin, ilgili alanlarda koordinasyon ve iş birliği sağlamak, sermaye piyasalarının yasal ve kurumsal yapısına ilişkin olarak ortak uluslararası standartlar oluşturmak ve üyeler arasında bilgi alışverişini olanaklı kılmak amacıyla oluşturdukları bir kuruluştur. IOSCO, mali piyasalarla ilgili diğer uluslararası kuruluşlarla da iş birliği halinde faaliyet

göstermekte ve alanındaki en etkin uluslararası kuruluş niteliğini taşımaktadır.

Kurulumuz 1988 yılında üyesi olduğu IOSCO'nun faaliyetlerine katılmaktadır. Bu kapsamda Kurulumuz aşağıdaki komite ve çalışma grubu çalışmalarına aktif olarak iştirak ederek IOSCO amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesi yönünde politika oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

- Başkanlar Komitesi (Presidents' Committee)
- IOSCO Yönetim Kurulu (IOSCO Board)
- Yönetim Ekibi (Management Team)
- Gelişen Piyasalar Komitesi (EMC-Emerging Markets Committee, yeni adıyla Büyüyen ve Gelişen Piyasalar Komitesi: GEM-Growth&Emerging Markets Committee)
- Avrupa Bölge Komitesi (ERC-European Regional Committee)
- Politika Oluşturucu Komiteler (Policy Committees)
- Değerlendirme Komitesi/Uygulama Komitesi (Assesment Committee/Implementation Task Force)
- İzleme Grubu (Screening Group)
- Gözetim Grubu (Monitoring Group)
- GEM Yönlendirme Komitesi (Steering Committee)
- Gelişen Riskler Komitesi (Committee on Emerging Risks)

Kurulumuzun 2013 yılı içerisinde IOSCO faaliyetlerine ilişkin olarak yürüttüğü çalışmalar aşağıda özetlenmektedir.

IOSCO Yönetim Kurulu ve Yönetim Ekibi

IOSCO Yönetim Kurulu, IOSCO'nun en üst düzeyde karar alma ve yürütme organıdır. 2012-2014 yılları arasında geçici olarak üye sayısı 32 olarak belirlenmiş olup; 1 Başkan ve 2 Başkan Yardımcısı bulunmaktadır.

Kurulumuz Gelişen Piyasalar Komitesi Başkanı olarak Mayıs 2013'e kadar IOSCO Yönetim Kurulu'nda temsil edilmiş, Yönetim Kurulu Başkan yardımcılığı görevi üstlenmiş, ayrıca Yönetim Kurulunda görüşülecek konuların ve yöntemin belirlenmesi için görev yapmak üzere yönetim kurulu başkan ve yardımcıları ile IOSCO genel sekreterinden oluşan Yönetim Ekibinde de görev yapmıştır.

Bu kapsamda, Kurulumuz IOSCO Yönetim Kurulu üyeliği çerçevesinde yapılan çalışmalara katılım sağlamış, hazırlanan raporlara görüş iletmış ve onay vermiştir.

Büyüyen ve Gelişen Piyasalar Komitesi (GEM Committee)

Gelişen Piyasalar Komitesi 2013 yılı içerisinde Büyüyen ve Gelişen Piyasalar Komitesi (GEM Committee) olarak yeniden adlandırılmış olup, Komite gelişen piyasaların etkinliğini artırıcı ilkelerin oluşturulması ve bilgi akışının sağlanmasını amaçlamaktadır. Mevcut durumda 87 üyesi bulunmaktadır.

Kurulumuz 2002-2006 ve 2010-Mayıs 2013 dönemlerinde IOSCO'nun Gelişen Piyasalar Komitesi Başkanlığı görevini yürütmüş, başkanlığın gerektirdiği idari faaliyetlerin yanı sıra Kurulumuzca, küçük ve orta ölçekli şirketlerin sermaye piyasaları yoluyla finansmanı konulu çalışma grubu başkanlığı yürütülmüş, EMC bünyesinde faaliyet

gösteren çalışma gruplarının projelerine aktif olarak katılım sağlanmıştır.

Komitenin 2013 yılı toplantıları Mayıs 2013'te Panama'da ve Eylül 2013'te Lüksemburg'da gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda, gelişmekte olan menkul kıymet piyasalarında yükselen riskler, gelişmeyi engelleyici unsurlar ve düzenlemelerde temel öncelikler, IOSCO Vakfı, EMC'nin başkanlık seçimi, geleceği ve GEM olarak yeni ismi gibi teknik konular ele alınmış; ayrıca global düzenleyici reformların gelişmekte olan menkul kıymet piyasalarına etkisi, yüksek sıklıkta ve algoritmik alım-satım işlemlerinin gelişmekte olan piyasalara etkisi, global finansal sistemde güvenin artırılması, emtiaya dayalı türev araçlar için global standartların yeterliliği gibi güncel konularla ilgili paneller düzenlenmiştir.

Ayrıca Lüksemburg'da düzenlenen toplantıda geniş kapsamlı olan GEM Komite'nin daha etkin çalışabilmesi ve yönetilebilmesi için daha küçük bir yönetim takımı olan Yönlendirme Komitesi (Steering Committee)'nin kurulmasına karar verilmiş, Kurulumuz GEM Komite üyeleri arasında yapılan seçimlerle söz konusu Yönlendirme Komitesi üyeliğine seçilmiştir.

Politika Oluşturucu Komiteler

2012 IOSCO yıllık konferansını takiben IOSCO'daki çalışma grupları tek bir çatı altında "IOSCO Policy Committees" adı altında örgütlenmiştir. Hâlihazırda politika üretme görevini yürüten 8 adet IOSCO Politika Oluşturucu Komite bulunmaktadır. Bunlardan;

1. Muhasebe, Denetim ve Kamuyu Aydınlatma Komitesi (Committee on Issuer Accounting, Audit and Disclosure)
2. İkincil Piyasalar Komitesi (Committee on Secondary Markets)
3. Piyasa Aracıları Komitesi (Committee on Market Intermediaries)
4. Denetim ve Bilgi Paylaşımı Komitesi (Committee on Enforcement and Information Sharing)
5. Yatırım Yönetimi Komitesi (Committee on Investment Management)
6. Kredi Derecelendirme Kuruluşları Komitesi (Committee on Credit Rating Agencies)
7. Bireysel Yatırımcılar Komitesi (Committee on Retail Investors)

bünyesinde Kurulumuz temsilcileri komite üyesi olarak görev yapmaktadır. Bu kapsamda, 2013 yılı içerisinde söz konusu Komitelerin çalışma ve toplantılarına aktif katılım sağlanmış, Temmuz 2013'te 6, Kasım 2013'te ise 4 no'lu Komitelerin çalışma toplantılarına İstanbul'da ev sahipliği yapılmıştır.

Diğer IOSCO Çalışmaları

IOSCO Genel Kurulu niteliğindeki Başkanlar Komitesi

IOSCO yıllık konferansı sırasında toplanmakta olup, 2013 yılı Eylül ayında Lüksemburg'da gerçekleştirilen toplantıya Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır.

Halen IOSCO bünyesinde faaliyet göstermekte olan 4 bölgesel Komite'den biri olan Avrupa Bölge Komitesi'nin üyesi olan Kurulumuz, söz konusu Komite'nin Mart ayında Lizbon'da, Haziran ayında Madrid'de ve Eylül ayında Lüksemburg'da yapılan toplantılarına katılım sağlamıştır. Anılan toplantılarda, Kurulumuzca yapılan son mevzuat değişiklikleri ve sermaye piyasalarımızdaki gelişmeler hakkında bilgi verilmiş, ayrıca, Avrupa finansal piyasalarında olası riskler ve politikalar, G-20 ve Finansal İstikrar Kurulu (Financial Stability Board, FSB) ile birlikte yürütülen tezgahüstü türev araçlar, finansal ölçütler (benchmarks) gibi projeler, IOSCO Vakfı, IOSCO'nun yeniden yapılanmasına ilişkin konularla IOSCO Yönetim Kurulu toplantısı gündeminde yer alan diğer teknik çalışmalar tartışılmıştır.

Kurulumuzun Menkul Kıymet Düzenlemelerine İlişkin IOSCO İlke ve Amaçlarının uygulanması ve değerlendirilmesinden sorumlu Değerlendirme Komitesi (Assesment Committee) üyesi olması sebebiyle, söz konusu Komite çalışmalarına 2013 yılında da katılım sağlanmış, bu kapsamda sistemik riskle ilgili IOSCO ilkelerinin uygulanmasına (tematik inceleme) ilişkin raporlama çalışmasında yer alınmış ve Komite'nin ileriki dönemlerde yapacağı tematik ve ülke incelemeleri için programlar hazırlanmasında görev alınmıştır.

Üye ülkeler arasında bilgi paylaşımı ve işbirliğine yönelik IOSCO Çok Taraflı Mutabakatını imzalamak talebiyle başvuruda bulunan düzenleyici kuruluşların başvurularını

inceleyerek görüş oluşturmakla görevli olan IOSCO Çok Taraflı Mutabakatı ile ilgili İzleme Komitesi (Screening Group) üyeliği kapsamında, Komite çalışmalarına katılım sağlanmış, henüz Mutabakata tam katılım sağlamayan ülkelerle bu konuda gerekli çalışmaları yürütebilmeleri için çeşitli temaslarda bulunulmuştur.

Gelişen Riskler Komitesi, piyasalarda ortaya çıkan risklerin belirlenmesi, izlenmesi ve azaltılması için gerekli veri ve araçların geliştirilmesi için görev yapmakta olup, Kurulumuz da söz konusu Komite üyeliği nedeniyle 2013 yılında Komite çalışmalarına aktif katılım sağlamıştır.

IOSCO çalışmalarıyla bağlantılı olarak Kurulumuz ayrıca IOSCO EMC Başkanlığı sıfatıyla Mayıs 2013'e kadar Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Vakfı'nın (IFRS Foundation) gözetim ve denetiminden sorumlu İzleme Komitesi (Monitoring Board) çalışmalarına katkı sağlamış, IOSCO Yönetim Kurulu Başkan yardımcılığı sıfatıyla Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (International Integrated Reporting Council) çalışmalarında IOSCO'yu temsilen yer almıştır.

Finansal İstikrar Kurulu'na (FSB) İlişkin Çalışmalar

Haziran 2010 ve Mayıs 2012'de gerçekleştirilen Yıllık Konferanslarda IOSCO EMC Başkanı olarak görevlendirilmemiz nedeniyle, Kurulumuz FSB toplantılarına da iştirak etmiştir. Bu çerçevede, EMC Başkanlığı yürütülen Mayıs 2013'e kadar yapılan toplantılarda EMC bünyesinde yapılan çalışmalarla ilgili FSB'ye geribildirimde bulunulmuştur. Ayrıca, Kurulumuz IOSCO çalışmaları dışındaki hususlarda TCMB ile koordineli olarak FSB çalışmalarına katkı sağlamaktadır.

4.8.2. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD)

OECD Kurumsal Yönetim Komitesi

Kurulumuz, OECD bünyesinde oluşturulan OECD Kurumsal Yönetim Komitesi (OECD Corporate Governance Committee) çalışmalarına aktif katılım sağlamakta olup, Ulusal Eşgüdüm Birimi olma görevini sürdürmektedir. Komite, kurumsal yönetim uygulamalarını geliştirme amaçlı çalışmalar yapmaktadır. Kurumsal Yönetim Komitesi'nin 2013 yılı Nisan ve Kasım aylarında Paris'te yapılan toplantılarına Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır. Ayrıca, Kurulumuz İkinci Başkanının, söz konusu Komite'nin çalışmalarında ve iş programının belirlenmesinde stratejik olarak destek vermekte olan OECD Kurumsal Yönetim Komitesi Başkan Yardımcısı seçilmesi nedeniyle, anılan komitenin yönetimi (Büro) çalışmalarına da katılım sağlanmaktadır.

Kurumsal Yönetim Bakımından Denetim ve Gözetim

Emsal Tarama Çalışması

OECD Kurumsal Yönetim Komitesi, kurumsal yönetim ilkelerinin gözden geçirilerek güncellenmesi amaçlı çalışmalar yürütmekte olup, bu güncelleme çalışmalarına

hazırlık amacıyla kurumsal yönetim bakımından önem taşıyan konularda üye ülke menkul kıymet düzenleyicilerine yönelik anketler hazırlamakta ya da ayrıntılı tarama çalışmaları yürütmektedir. Bu kapsamda, Türkiye denetim ve gözetim konusundaki 5. emsal tarama için ayrıntılı incelenecek ülke olarak seçilmiştir.

İncelemenin Türkiye bölümünün hazırlanması çalışmalarında Kurulumuz OECD Kurumsal Yönetim Komitesi ile işbirliği yapmış olup, anket içeriğinin hazırlanmasının yanı sıra inceleme ekibinin Türkiye'de çeşitli kurum ve kuruluşlar ile kurumsal yönetim alanında çalışan akademisyenler ve hukuk firmalarıyla konuyu değerlendirmelerini teminen gerekli koordinasyonu yapmış ve OECD uzmanlar heyetinin raporun ülkemiz ile ilgili kısmının yazılması amacıyla yapılan bilgilendirme toplantılarına katkıda bulunulmuştur.

OECD Kurumsal Yönetim İlkelerinden özellikle ilişkili taraf işlemleri, çağrı yoluyla hisse senedi toplanması ve genel kurul toplantıları konularında denetim ve yaptırım mekanizmalarının etkinliğini, kamu ve özel denetim usullerinin uygulama alanlarını tespit etmeyi amaçlayan bu

çalışmada, anket üzerinden derlenen bilgiler ve üç ülke (Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye ve Brezilya) hakkında gerçekleştirilen ayrıntılı incelemeler bir rapor halinde Komite üyelerine sunulmuştur. Raporda, ülkemiz ve Brezilya kamu denetimi, ABD ise özel denetim usûllerinin öne çıktığı örnekler olarak sunulmuştur.

Kurumsal Yönetim, Değer Artırma ve İnovasyon

Kurulumuzun kuruluşunun 30'uncu yıldönümü nedeniyle

01.02.2012 tarihinde İstanbul'da OECD ile birlikte "Kurumsal Yönetişim, Değer Artırma ve İnovasyon" başlıklı konferans düzenlenmiş, takiben "Kurumsal Yönetim, Değer Artırma ve Büyüme" projesinin devamı olarak Kurumsal Yönetim Komitesi, gelişmekte olan piyasalarda hisse senedi piyasaları ve kurumsal yönetim üzerine özel bir rapor hazırlamaya karar vermiştir. Kurulumuz, söz konusu rapor çalışmasının koordine edilmesi ve geliştirilmesinde liderlik etmiş, çalışmanın ilk sonuçları Kasım 2013'te Komite üyelerine sunulmuştur.

4.8.3. Kurulumuz Personelinin Uluslararası Örgüt ve Yabancı Kuruluşlar Nezdinde Geçici Personel (Secondee) Olarak Görevlendirilmesi

IOSCO'nun Madrid'de bulunan merkezinde gelişmekte olan piyasalar konusunda, OECD'nin Paris'te bulunan merkezinde ise kurumsal yönetim konusunda geçici personel olarak görev yapmak üzere Kurulumuzdan birer

personel görevlendirilmiştir. 2012 yılından itibaren Dünya Bankası ile İslami Finansal Hizmetler Kurulu'nda da Kurulumuzdan birer uzman secondee olarak görevlendirilmeye başlamıştır.

4.8.4. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) ve Diğer Ticaret Anlaşmaları

WTO Mali Hizmetler Komitesi çalışmalarına Kurulumuzca da iştirak edilmekte olup, 2013 yılı içinde de bu çalışmalar devam etmiştir.

Ayrıca, Türkiye ile Ukrayna ve Güney Kore arasında imzalanması planlanan ve Ekonomi Bakanlığı'nın koordinasyo-

nunda yürütülen ikili Serbest Ticaret Anlaşması ile Dünya Ticaret Örgütü Doha müzakere turunda yaşanan tıkanmanın ardından 22 WTO üyesi arasında sürdürülmekte olan çoklu Hizmet Ticareti Anlaşması (TISA) müzakere çalışmalarına Kurulumuz faaliyet alanı kapsamında katkı sağlamıştır.

4.8.5. İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK)

İSEDAK üyelerine yönelik olarak 2011 yılında İSEDAK Sermaye Piyasaları Düzenleyici Kuruluşlar Forumu kurulmuş, Forumun Başkanlığını ve Sekreteryasını ise Kurulumuzun üstlenmesine karar verilmiştir. Forum kapsamında, finansal piyasaların altyapısının güçlendirilmesi, finansal eğitim, İslami finans ve üye ülke sermaye piyasaları düzenleyici kuruluşlarının idari kapasitesinin güçlendirilmesi konularında işbirliği yapılmaktadır.

Bu kapsamda, "2'nci İSEDAK Sermaye Piyasaları Düzenleyicileri Forumu" 19.09.2013 tarihinde Kurulumuz

ev sahipliğinde, İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. "Piyasa Gelişimi", "İslami Finans", "Kapasite Geliştirme" ve "Finansal Okuryazarlık" alanlarındaki çalışma grupları ile ilgili olarak sunuşların yapıldığı Forum toplantısında, her bir çalışma grubunun yapılandırılması ve ilgili sermaye piyasası düzenleyicileri arasındaki işbirliği olanakları ele alınmıştır.

Forum kapsamında ayrıca, İslami Finans alanında üye ülkelerdeki gelişmeler hakkında bilgi vermek amacıyla çeşitli sunumlar gerçekleştirilmiştir.

4.8.6. İslami Finansal Hizmetler Kurulu (IFSB)

Kurulumuz, İslami finansal hizmetler sektörünün sağlamlığını ve istikrarını güçlendirmek üzere kurulmuş olan, bankacılık, sermaye piyasaları ve sigortacılık konusunda uluslararası standartlar ve yönlendirici prensipler belirleyen, araştırmalar yapan, sektörle ilgili konularda koordinasyon görevini yerine getiren, toplantı, seminer ve konferanslar düzenleyen bir kurum olan ve merkezi Kuala Lumpur'da bulunan İslami Finansal Hizmetler Kuruluna Ağustos 2010'da yardımcı üye sıfatıyla üye olmuştur.

2013 yılı Mart ayında, IFSB işbirliği ile İstanbul'da İslami Sermaye Piyasaları konusunda gerçekleştirilen eğitim

programında konuyla ilgili kamu ve özel sektör uzmanlarına Sukuk düzenlemeleri, İslami Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Yönetimi ve Faaliyet Kuralları gibi konulara ilişkin IFSB standartları hakkında bilgi verilmiştir.

Ayrıca, IFSB tarafından 2013 yılında gerçekleştirilen pek çok toplantı ve seminere Kurulumuzca katılımcı ve konuşmacı olarak katkı sağlanmıştır. Diğer taraftan 2013 Nisan ayı itibarıyla Kurulumuz IFSB nezdinde yardımcı üyeden tam üye konumuna geçmiş olup, önümüzdeki dönemde bu kurumla yürütülecek işbirliğinin artırılması planlanmaktadır.

4.8.7. İslam Kalkınma Bankası (IDB)

2012 yılı Ekim ayında Kurulumuz ve İslam Kalkınma Bankası arasında faizsiz finansman araçlarına dair ulusal düzeyde hukuki altyapının geliştirilmesi ve farkındalığın artırılması amacıyla bir Teknik Destek anlaşması imzalanmıştır. Anlaşma kapsamında 2013 yılı Mayıs ayında konuyla ilgili kamu ve ilgili finansal kuruluş uzmanlarına yönelik olarak 3 günlük bir eğitim programı düzenlenmiştir. Program kapsamında Malezya'da bulunan ve İslami Finans lisans üstü eğitim programları sunan INCEIF (The Global University of Islamic Finance) eğiticileri tarafından katılımcılara İslami Finans ve İslami Sermaye Piyasalarının temel kavramları, Sukuk yapıları ve düzenlemeleri konularında ayrıntılı bilgi sunulmuştur.

Teknik Destek Anlaşması kapsamında ayrıca, 2013 yılı Ha-

ziran ayında Başbakan Yardımcısı Sayın Ali BABACAN'ın da katılımlarıyla finansal kuruluşlar, yatırımcılar, potansiyel ihraççılar, kamu otoriteleri, akademisyenler ve gazeteciler gibi konuyla ilgili tüm tarafların katıldığı geniş kapsamlı bir uluslararası konferans gerçekleştirilmiştir. Yabancı düzenleyici otoriteler, konuyla ilgili uluslararası kuruluşlar ve ülkemizden hem ilgili kamu kuruluşları hem de katılım bankalarının uzman ve yöneticilerinin konuşmacı olarak katıldıkları Konferans sırasında gerçekleştirilen dört panel oturumunda, İslami Finansmana Giriş ve Mevcut Piyasa Koşulları, Yatırım Ortamının İslami Finansmana Elverişli Hale Getirilmesi, Türkiye'nin İslami Finans Piyasalarındaki Konumu ve İslami Finansmana İlişkin Düzenleyici Yaklaşımlar konuları tartışılmıştır.

4.8.8. Uluslararası Bağımsız Denetim Düzenleyicileri Forumu (IFIAR)

Uluslararası Bağımsız Denetim Düzenleyicileri Forumu (International Forum of Independent Audit Regulators -IFIAR), temelde bağımsız denetçi ve bağımsız denetim kuruluşlarının kalite kontrol gözetimi de dahil olmak üzere küresel düzeyde bağımsız denetimin kalitesinin artırılarak yatırımcının korunması ve kamu yararı sağlanması ortak amacının gerçekleştirilmesi için faaliyet göstermek üzere 2006 yılında kurulmuş, geniş katılımlı ve toplantı-

larına AB Komisyonu, Dünya Bankası, Basel Komitesi ve IOSCO'nun da gözlemci olarak katıldığı uluslararası bir organizasyondur.

Kurulumuz, 2009 yılında gelen davet üzerine üyelik başvurusu yapmış ve aynı yıl üyeliğe kabul edilmiş olup, bu kapsamda IFIAR'ın 2013 yılı içinde yapılan toplantıları ve çeşitli çalışmalarına katkı sağlanmıştır.

4.8.9. İkili İlişkiler ve İmzalanan Mutabakat Zabıtları (Memorandum of Understanding-MoU)

Diğer ülkelerdeki sermaye piyasalarında düzenleme ve denetim yetkisine sahip kuruluşlarla iş birliği çerçevesinde MoU imzalanması için başlatılan girişimler 2013 yılında da sürdürülmüştür. Bu kapsamda, 2013 yılı içerisinde Türkmenistan sermaye piyasası düzenleyici otoritesi ile

MoU imzalanmıştır. Kurul tarafından şimdiye kadar 12'si AB üyesi olmak üzere toplam 32 ülke ile imzalanan ikili mutabakatlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4.16. Kurulca İmzalanan İkili Mutabakatlar

Ülke	Kuruluş	Tarih
İngiltere	HM Treasury Financial Services Authority London Stock Exchange	Ağustos 1999
Fransa	Commission des Operations de Bourse (Autorité des Marchés Financières)	Mayıs 2000
Almanya	BAWe (BaFin)	Mayıs 2000
İsveç	Finansinspektionen	Haziran 2001
İtalya	Commissione Nazionale per le Società e la Borsa	Haziran 2001
ABD	Commodity Futures Trading Commission	Haziran 2001

Tablo 4.16.'nın devamı diğer sayfada yer almaktadır. ►

Ülke	Kuruluş	Tarih
Avustralya	Australian Securities and Investment Commission	Haziran 2001
Yunanistan	Capital Markets Commission	Ekim 2001
Portekiz	Comissão do Mercado de Valores Mobiliários	Ekim 2001
Malta	Malta Stock Exchange Malta Financial Services Center (Malta Financial Services Authority)	Haziran 2001 Nisan 2002
Arnavutluk	Albanian Securities Commission	Eylül 2003
Romanya	Romanian National Securities Commission	Ekim 2003
Bulgaristan	Financial Supervision Commission	Aralık 2004
Hirvatistan	Croatian Securities Commission	Nisan 2005
Makedonya	Securities and Exchange Commission	Nisan 2005
Hollanda	Netherlands Authority for Financial Markets	Haziran 2005
Bosna Hersek	Securities Commission of the Federation of Bosnia and Herzegovina Republic of Srpska Securities Commission	Ekim 2005
Dubai Uluslararası Finans Merkezi	Dubai Financial Services Authority	Kasım 2005
Karadağ	Securities Commission of the Republic of Montenegro	Şubat 2006
İsrail	Israel Securities Authority	Şubat 2006
Tayvan	Financial Supervision Commission	Haziran 2006
Çin	China Securities Regulatory Commission	Kasım 2006
Suriye	Syrian Commission on Financial Markets and Securities	Ocak 2008
Rusya	Federal Markets Financial Service of Russia	Ağustos 2009
Malezya	Securities Commission of Malaysia	Nisan 2010
Azerbaycan	State Committee for Securities of the Republic Of Azerbaijan	Temmuz 2010
Birleşik Arap Emirlikleri	Emirates Securities and Commodities Authority	Ekim 2010
Kırgız Cumhuriyeti	State Service for Financial Market Regulation and Supervision under the Government of the Kyrgyz Republic	Şubat 2011
Pakistan	Securities and Exchange Commission of Pakistan	Eylül 2011
Kore	The Financial Services Commission of the Republic of Korea	Kasım 2011
Tunus	Conseil du Marché Financier	Eylül 2012
Türkmenistan	Ministry of Finance	Mayıs 2013

Kaynak: SPK

08.06.2011 tarih ve 2011/61/EU sayılı Alternatif Yatırım Fonu Yöneticilerine ilişkin AB Direktifi uyarınca, gayrimenkul yatırım fonları, koruma amaçlı fonlar, girişim sermayesi yatırım fonları dahil olmak üzere AB alternatif yatırım fonlarının yönetimi ve profesyonel yatırımcılara pazarlanmasının üçüncü ülke alternatif fon yöneticilerince yapılabilmesi için, ilgili AB üyelerinin otoriteleri ile AB üyesi olmayan ülkelerin otoriteleri arasında mutabakat

zaptı imzalanması gerekmektedir. Kurulumuz, konuya ilişkin müzakereleri diğer AB ülkeleri adına yürüten ESMA ile müzakereleri yürütmüş olup; ilgili mutabakat zabıtlarının imzalanmasına yönelik çalışmalar 2012 yılından itibaren yoğun bir şekilde sürdürülmüştür. Bu kapsamda, 2013 yılı içerisinde aşağıdaki tabloda belirtilen ülkelerle mutabakat zaptı imzalanmıştır.

Tablo 4.17. 2013 Yılında Mutabakat Zaptı İmzalanan Ülkeler

Ülke	Kuruluş	Tarih
Çek Cumhuriyeti	Czech National Bank	Ağustos 2013
Danimarka	Finanstilsynet	Ağustos 2013
Yunanistan	Hellenic Capital Markets Commission	Ağustos 2013
Macaristan	Penzügyi Szervezetek Allami Felügyelete	Ağustos 2013
İtalya	Commissione Nazionale per le Società e la Borsa	Ağustos 2013
Letonya	Finansu un Kapitāla Tirgus Komisija	Ağustos 2013
Litvanya	Bank of Lithuania	Ağustos 2013
Lüksemburg	Commission de Surveillance du Secteur Financier	Ağustos 2013
Malta	Malta Financial Services Authority	Ağustos 2013
Romanya	Romanian Financial Supervisory Authority	Ağustos 2013
İsveç	Finansinspektionen	Ağustos 2013
Hollanda	The Netherlands Authority for the Financial Markets	Ağustos 2013
İngiltere	Financial Conduct Authority	Ağustos 2013
İzlanda	Fjármálaeftirlitið	Ağustos 2013
Lihtenştayn	Finanzmarktaufsicht	Ağustos 2013
Norveç	Finanstilsynet	Ağustos 2013
Bulgaristan	Financial Supervision Commission	Kasım 2013

Kaynak: SPK

4.8.10. Kurulumuzca Düzenlenen Uluslararası Programlar

Özel Hukukun Yeknesaklaştırılmasına Yönelik Uluslararası Enstitü'nün (UNIDROIT) daveti üzerine, ülkemizi temsilen UNIDROIT nezdinde oluşturulmuş olan "Gelişmekte Olan Piyasalara İlişkin Hususlar Komitesi"ne Ağustos 2013'te üye olunmuştur.

UNIDROIT nezdinde oluşturulmuş olan "Gelişmekte Olan

Piyasalara İlişkin Hususlar Komitesi"nin üçüncü toplantısı 11-13.11.2013 tarihleri arasında "Cenevre Konvansiyonu ve Finansal Yükümlülüklerin Tasfiyesi Amacıyla Yapılan Netleştirmeye İlişkin UNIDROIT Prensipleri" konulu bir seminer eşliğinde Kurulumuzun ev sahipliğinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Finans ve hukuk alanında yer-

li ve yabancı çok sayıda katılımcının izlediği programda, gelişmekte olan ülkeler açısından aracılığa konu menkul kıymetlerin hukuki niteliği, aracı kuruluşların iflası ile ilgili düzenlemeler, gelişmekte olan piyasalarda kurumsal

yönetim ve aracılığa konu menkul kıymetler, özel yatırım araçları ve finansal yükümlülüklerin tasfiyesi amacıyla yapılan netleştirme konularında özel oturumlar düzenlenmiştir.

4.8.11. Diğer Uluslararası Faaliyetler

Kurulumuzca sermaye piyasalarına yönelik gündemde olan konular ile mevcut piyasa koşullarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesine ilişkin yürütülen çalışmalar kapsamında ihtiyaç duyulan ya da AB mevzuatı uyum çalışmalarına katkı sağlayan alanlarda düzenlenen konferanslara katılım gerçekleştirilmektedir.

Kurulumuz, yabancı sermaye piyasası düzenleyici otoritelerinin zaman zaman organize ettikleri eğitim veya staj programlarına katılımı desteklemektedir. Bu çerçevede, Kurulumuzca meslek personeline eğitim ve staj olanakları sağlamak üzere, gelişmiş piyasaların sermaye piyasası otoriteleri ile işbirliği ve diyalog çalışmaları yürütülmektedir.

IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların periyodik olarak yaptıkları çalışmalara katılım sağlanmıştır.

2013 yılı Ocak ayında Pakistan, Mart ayında Özbekistan, Haziran ayında Kosova, Ağustos ayında Türkmenistan, Ekim ayında ise Sırbistan'dan gelen heyetlere Kurulumuzca sermaye piyasalarımızı tanıtıcı ya da eğitim amaçlı çeşitli programlar organize edilmiştir. Ayrıca, ABD Menkul Kıymetler ve Borsalar Komisyonu (SEC) ile Kurulumuz arasında geliştirilen işbirliği (Düzenleyici Diyalog) kapsamında, Şubat 2013'te SEC yetkililerinden oluşan bir heyet Kurulumuzu ziyaret etmiş, kendileriyle mevcut işbirliğimizin geliştirilmesi yönünde görüşmelerde bulunulmuştur.

4.9. Lisanslama Faaliyetleri

Kurulumuzun Seri: VIII, No: 34 "Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunanlar İçin Lisanslama ve Sicil Tutma-ya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ"i 11.08.2001 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Lisanslama sistemi ile amaçlanan, sermaye piyasası alanında çalışan ihtisas personeli, yöneticiler, türev araçlar personeli, gayrimenkul değerlendirme uzmanları, konut değerlendirme uzmanları, kredi derecelendirme uzmanları, kurumsal yönetim derecelendirme uzmanları ve bağımsız denetçilerin mesleki yeterliliklerinin, bilgi ve tecrübelerinin saptanması ve bu personelin belirli niteliklere ulaşmasının sağlanmasıdır.

Kurulumuzca düzenlenen ilk lisanslama sınavı 2002 yılı Eylül ayında; Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavı, Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Sınavı, Türev Araçlar Sınavı ve Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Sınavı ile yapılmaya başlanmıştır. Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı ve Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı 2005 yılı Eylül döneminde, Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Sınavı 2007 yılı Eylül döneminde, Konut Değerleme Uzmanlığı Sınavı ise 2008 yılı Ocak döneminde başlayarak devam etmiştir.

2013 yılı içinde, Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavı, Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Sınavı, Türev Araçlar Sınavı, Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Sınavı, Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı, Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı ve Konut Değerleme Uzmanlığı Sınavı olmak üzere 7 çeşit sınav yapılmıştır. Takas ve operasyon sorumlularının lisans alabilmeleri için, Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavının sadece "Takas ve Operasyon İşlemleri" başlıklı bölümünden başarılı olmaları, türev araçlar muhasebe ve operasyon sorumlularının lisans alabilmeleri

için ise Türev Araçlar Sınavının sadece "Muhasebe, Takas ve Operasyon İşlemleri" başlıklı bölümünden başarılı olmaları gereklidir.

Lisanslama sınavlarında başarılı olanlara katıldıkları sınav türüne göre; Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Lisansı, Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Lisansı, Türev Araçlar Lisansı, Takas ve Operasyon Sorumlusu Lisansı, Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Lisansı, Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı, Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı, Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Lisansı, Konut Değerleme Uzmanlığı Lisansı, Temel Düzey Müşteri Temsilciliği Lisansı, Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği Lisansı ve Türev Araçlar Muhasebe ve Operasyon Sorumlusu Lisansı verilmektedir. Lisanslama sınavlarında başarılı sayılmak için sınav konularının her birinden 100 üzerinden en az 60 alınması ve alınan notların aritmetik ortalamasının en az 70 olması gerekmektedir.

16.06.2011 tarihinde, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş., Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş., İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş., Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği ve Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneğinin ortaklığı ile sermaye piyasalarında lisanslama, sicil tutma ve eğitim faaliyetlerini yürütmek üzere Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş. kurulmuştur. Ancak, Şirketin organizasyonu henüz tamamlanmadığından, lisanslama sınavlarına yönelik işlemler Kurulumuzun katkıları ile gerçekleştirilmeye devam edilmektedir.

2013 yılında Eylül ve Aralık aylarında olmak üzere 2 kez

lisanslama sınavı yapılmıştır. Sınavlar Ankara, Adana, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Konya ve Samsun illerinde gerçekleştirilmiştir. Her sınav döneminde lisanslama sınavlarına yönelik ayrıntılı bilgileri içeren Sınav Kılavuzu, sınavların konu ve alt konu başlıkları ile oturum tablosu internet üzerinden adaylara duyurulmaktadır. Sınavlara başvurular ve ilgili

diğer işlemler de yine internet üzerinden yapılmaktadır. Sınavların fiilen gerçekleştirilmesinde Anadolu Üniversitesi ile işbirliği yapılmaktadır.

2002-2013 yılları arasında gerçekleştirilen lisanslama sınavlarında hak kazanılan lisans sayılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4.18. Hak Kazanılan Lisans Sayıları (2002-2013)

Lisans Türleri	Hak Kazanılan Lisans Sayısı	
	2002-2012	2013
Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey	18.662	53
Takas ve Operasyon Sorumlusu	7.025	9
Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey	7.556	254
Türev Araçlar	3.378	115
Türev Araçlar Muhasebe ve Operasyon Sorumlusu	971	5
Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı	2.872	95
Kredi Derecelendirme Uzmanlığı	976	39
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı	1.090	20
Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim	3.992	0
Konut Değerleme Uzmanlığı	193	5
Temel Düzey Müşteri Temsilciliği	2.689	176
Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği	1.836	810
Toplam	51.240	1.581
Kaynak: SPK		

4.10. Bilgilendirme

Yatırımcı başvurularına ilişkin faaliyetler Kurumsal İletişim Dairesi altında faaliyet gösteren Bilgi Edinme Birimi (BEB) tarafından yerine getirilmektedir.

BEB'e gelen başvurular "şikayet, görüş ve öneriler" ile "bilgi edinme" olmak üzere iki bölümde ele alınmakta olup, bilgi edinme başvuruları "4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu" çerçevesinde 15 iş günü içinde cevaplan-

maktadır.

Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER)'nden yönlendirilen başvurular da bilgi edinme birimi tarafından koordine edilmektedir.

Son 3 yıl içinde Kurulumuza gelen başvurular hakkındaki özet bilgi aşağıda verilmektedir:

Tablo 4.19. Kurulumuza Gelen Başvurular

Gelen Başvurular	2011	2012	2013
Şikayet, Görüş ve Öneriler	5.801	5.909	2.209
Bilgi Edinme Başvuruları	2.025	1.988	5.124
Toplam	7.826	7.897	7.333
Kaynak: SPK			

Kurulumuzun bu faaliyetleri ile yatırımcıların bilgilendirilmesinin, bireysel yatırımcılara yönelik bir eğitim çalışma-

sı olarak değerlendirilmesi mümkündür.

4.11. Bilgi Kaynakları

Sermaye piyasalarını ilgilendiren sosyal, ekonomik ve mali konulara ilişkin yerli ve yabancı, basılı ve elektronik yayınları derlemek, takip etmek ve hizmete sunmak amacıyla kurulmuş olan bir ihtisas kütüphanesi olan Kurulumuz kütüphanesi, Kurul içi ve Kurul dışı uzman ve araştırmacılara aktif olarak hizmet sunmaya devam etmektedir. Kurul dışı araştırmacıları; üniversite öğrenci ve öğretim üyeleri ile ekonomi alanında hizmet veren kamu kurumu çalışanları ve yatırımcılar oluşturmaktadır.

Modern bir bilgi merkezi olması amaçlanan Kurul kütüphanesinde, bilgiye hızlı ve kolay erişim olanakları tanıyan teknolojik gelişmeler ile birlikte kullanıcılara sunulan hizmetler de gelişmiştir. Kütüphane işlevlerinin bilgisayar ortamında gerçekleştirilmesi ve Kurul içi ağ sistemi ile kullanıcılara, kendi bilgisayarlarından koleksiyonu tarayabilme ve elektronik yayınlara ulaşabilme olanakları sağlamaktadır.

Kurul kütüphanesinin kurulduğu 1982 yılında 274 olan kitap sayısı, 2013 yılında; 52 adet satın alma, 179 adet bağış yoluyla olmak üzere toplam 10.238 adete ulaşmıştır.

2013 yıl sonu itibarıyla 341 farklı dergi ile 21'i Türkiye'de yayımlanan 63 adet süreli yayına abonelik mevcuttur. Bağış yoluyla da 73 adet süreli yayın Kütüphanemize gelmektedir.

Elektronik kaynak olarak ise; ekonomi alanındaki "EBSCO Business Source Corporate, ProQuest ABI Complete", "EBSCO EconLit with Full Text", PwC INFORM (2 kişi erişim) ve "Lebib Yalkın Mevbank" veri tabanları aboneliği mevcuttur.

2013 yılında toplam 6.633 ödünç verme, 6.499 kitap iade ve 1055 uzatma olmak üzere toplam 14.187 kitap ödünç işlemi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca "EBSCO Business Source" ve "EBSCO EconLit with Full Text" veritabanlarından 6.393, "ProQuest ABI Complete" veritabanından 2.877, PwC INFORM veri tabanından 682, Lebib Yalkın Mevbank veritabanından 217 olmak üzere toplam 10.169 veritabanı araması yapılmıştır.

Kitap ve basılı/elektronik dergi koleksiyonunun olanaklar ölçüsünde daha da zenginleştirilmesi, kullanıcı hizmetlerinin daha etkin ve çağdaş hâle getirilmesi ve tüm koleksiyonun elektronik veri tabanlarıyla desteklenmesi hedeflenmektedir.

Diğer yandan, Kurulumuzun yayın faaliyetleri kapsamında 2013 yıl sonu itibarıyla toplam yayın sayısı 213 olarak gerçekleştirilmiştir. Kurul yayınları ücretsiz olarak kamu kurumları kütüphaneleri ile devlet ve vakıf üniversiteleri kütüphanelerine gönderilmektedir.

4.12. Finansal Eğitim ve Tanıtım Faaliyetleri

Finansal ürün çeşitliliğindeki artış, bu ürünlerin giderek daha karmaşık hâle gelmesi, parasal konularda daha bilinçli karar alma ihtiyacı ve demografik değişimler bireylerin doğru finansal kararlar alabilmeleri için gerekli bilgiye, eğitime ve araçlara sahip olmalarının ne denli önemli olduğunu ortaya koymuştur. Yaşanan finansal krizler sonrasında, bireylerin yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadan aldıkları kararlar sonucunda finansal durumlarının zarar görmesinin ulusal finansal istikrarın bozulmasının önde gelen nedenlerinden biri olduğu anlaşılmıştır.

Özellikle tasarruf düzeyinin düşük olduğu, finansal riskler ve yatırım konusundaki bilincin yeterince gelişmediği toplumlar açısından; bireylerin finansal ürünleri ve kavramları anlamaları, finansal risklerin ve fırsatların farkına varabilecek donanımda olmaları ve bilinçli yatırım kararları alabilmelerinin finansal piyasaların istikrarı ve gelişimi için önemi son dönemde yapılan uluslararası nitelikteki düzenlemelerde de sıkça vurgulanmaktadır.

Bu çerçevede, Kurulumuz Kurumsal İletişim Dairesi'nce bireylerle kurumların birikimlerini sermaye piyasalarına daha fazla yönlendirmesi, sermaye piyasasında fon arzının sağlanabilmesi amacıyla toplumda bir sermaye piyasası kültürünün oluşması, sermaye piyasalarında güvenin

ve farkındalığın artırılması diğer bir ifade ile "Finansal Okuryazarlığın Artırılması"na yönelik faaliyetler yürütülmektedir.

Söz konusu faaliyetler kapsamında belirlenmiş farklı hedef kitlelere ihtiyaçları ve donanımları gözetilerek, uygun iletişim kanalları aracılığıyla bilgilendirme ve tanıtımlar yapılmaktadır.

Sermaye piyasalarına yönelik tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri, 05.03.2012 tarihinde imzalanan ve SPK, Borsa İstanbul, TSPAKB, Takasbank, MKK, TKYD ve Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.'nin taraf olduğu 'Yatırımcı Eğitimi Seferberliği İşbirliği Protokolü' çerçevesinde Kurulumuz koordinasyonunda sürdürülmektedir.

Finansal eğitimin uluslararası alanda giderek önem kazanması ile birlikte dünyada pek çok ülkede finansal eğitimin yaygınlaştırılmasına yönelik ulusal stratejiler belirlenmektedir. Bu konuda yapılan girişimler başta OECD olmak üzere uluslararası kuruluşlar tarafından da desteklenmektedir. Bu doğrultuda, Kurulumuz Finansal İstikrar Komitesi tarafından "Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı"nın hazırlanması konusunda görevlendiril-

miştir. Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun katkılarıyla tamamlanan taslakla ilgili olarak ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmış ve taslak Finansal İstikrar Komitesi'ne sunulmuştur.

Finansal eğitim OECD tarafından tüketiciler ya da yatırımcıların bilgilendirme, talimat ve/veya tarafsız tavsiyeler yoluyla finansal ürünleri, kavramları ve riskleri kavrama gücünün artırılması; finansal riskler ve fırsatların farkında olmak, bilinçli tercihler yapmak, yardım için nereye başvurulması gerektiğini bilmek ve finansal durumlarını iyileştirmek amacıyla diğer eylemlerde bulunmak konularında gerekli bilgi, beceri ve güvenin geliştirilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır.

Finansal eğitimin yaygınlaştırılması sonucunda kısa vadede bireylerin ekonomik refahının artması, yatırımcı tabanının genişlemesi, finansal sektöre nitelikli işgücü sağlanması, finansal piyasaların büyümesi ve daha etkin çalışması, uzun vadede ülke ekonomisinin daha istikrarlı bir hâle gelmesi ve toplumsal refahın artması beklenmektedir.

Uluslararası en iyi uygulamalar ve tavsiyeler dikkate alınarak hazırlanan Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı taslağında eylemlerin ve hedef kitlelerin belirlenmesinde, Kurulumuzun katkılarıyla Dünya Bankası

tarafından 2012 yılında gerçekleştirilen "Finansal Yetkinlik Araştırması"nın sonuçları esas alınmıştır.

Üniversitelerde Finansal Eğitim

Kurulumuzun Kurumsal İletişim Dairesi'nin koordinasyonunda ilgili meslek dairelerinin katılımıyla, üniversitelerin İİBF bölümlerinde okuyan öğrencilerin sermaye piyasaları ile Kurulumuz ve ilgili kuruluşlar hakkında bilgilendirilmesi amacıyla düzenlediği "7 Bölge 7 Üniversite Eğitim Seminerleri" 2013 yılında Borsa İstanbul, TSPAKB ve Takasbank'ın da katılımıyla Harran Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde tamamlanmıştır. Söz konusu seminerler sonucunda yaklaşık 500 öğrenciye katılım sertifikası verilmiştir.

Ayrıca, 04-15.02.2013 ile 10-21.06.2013 tarihleri arasında 5'er günlük devreler halinde, Kurulun Ankara Merkez ve İstanbul Temsilciliği'nde üniversite öğrencilerine yönelik eğitim seminerleri düzenlenmiştir. Yurt genelinde seminere 104 farklı üniversiteden katılım olmuş ve 1.242 öğrenciye sertifika verilmiştir. 2009-2013 yılları arasında toplam 4.129 öğrenci SPK Eğitim Seminerinden faydalanmıştır.

Tablo 4.20. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Eğitim Semineri

Gelen Başvurular	2009	2010	2011	2012	2013
Başvuru Sayısı	893	1.240	3.889	5.803	7.871
Verilen Sertifika Sayısı	129	481	1.125	1.152	1.242
Kaynak: SPK					

Diğer taraftan, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Kurulumuz işbirliği ile söz konusu Bakanlığın İl Müdürlüklerinde görevli personele yönelik olarak Afyonkarahisar'da 24-26.06.2013 tarihleri arasında "Finansal Okuryazarlık Eğitimi" verilmiştir.

Sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortam içinde çalışması ve yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması görevi çerçevesinde, gelişmekte olan internet kullanımından da faydalanarak, mevcut ve potansiyel tüm yatırımcıların bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla Kurulumuz tarafından 2011 yılında faaliyete geçen internet sitesi www.yatirimyapiyorum.gov.tr'de Sanal Portföy Uygulaması 2013 yılında da sürdürülmüştür. Ayrıca Kurulun eğitim-tanıtım faaliyetlerinin yazılı ve görsel duyuruları 'Yatırım Yapıyorum' isimli Facebook sayfasından yapılmaya devam etmiştir. Ayrıca, Kurulumuz, Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu ve Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği ile birlikte Yeni Bireysel

Emeklilik Sistemi kitapçığı hazırlanmış ve yatırım yapıyorum internet sitesine konulmuştur.

Sanal portföy uygulamasına kayıtlı kişi sayısı 2013 yıl sonu itibarıyla 3.652'dir.

Sermaye piyasalarını tanıtmak ve eğitim çağındaki gençlerden başlayarak, tasarruf ve yatırım bilinci oluşturmak amacı ile Türkiye genelindeki ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik, Milli Eğitim Bakanlığı onaylı bir kompozisyon yarışması düzenlenmiş ve 20.05.2013 tarihinde ödül töreni yapılmıştır. Borsa İstanbul A.Ş. ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği'nin katkılarıyla gerçekleştirilen yarışmaya 5.000'in üzerinde eser katılmıştır.

Kurulumuz OECD bünyesindeki kurulmuş olan Finansal Eğitim Uluslararası Ağı'na (International Network on Financial Education-INFE) ulusal koordinatör sıfatıyla üyedir. Söz konusu oluşum çatısı altında yer alan alt gruplarının çalışmalarına Kurumsal İletişim Dairesi personeli tarafından aktif olarak katılım sağlanmaktadır. Bu

kapsamda, INFE'nin Mayıs 2013'te Çek Cumhuriyeti'nde ve Ekim 2013'de Fransa'da yapılan toplantılara katılım gerçekleştirilmiştir.

Hollanda'da yerleşik uluslararası "Child and Youth Finance International" örgütü çocuk ve gençlerin finansal eğitim almaları ve finansal sisteme dâhil olmaları ile ilgili ça-

lışmalar yapmaktadır. Söz konusu kuruluşun 2013 Zirvesi ve Ödül Töreni, Kurulumuz önderliğinde, Merkez Bankası ve Borsa İstanbul işbirliği ile 07-09.05.2013 tarihleri arasında, İstanbul'da gerçekleştirilmiş olup, üç gün boyunca süren zirveye, 101 farklı ülkeden gelen 400'ü aşkın üst düzey yetkili, 108 çocuk ve genç katılmıştır.

4.13. Bilgi Sistemleri ve Teknolojik Altyapı Çalışmaları

4.13.1. Uygulama Geliştirme Çalışmaları

2013 yılı içerisinde, mevcut uygulamaların bakım ve iyileştirme çalışmaları devam etmiş olup Kurul gereksinimleri doğrultusunda gerekli görülen yeni uygulama yazılımları da geliştirilmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin ayrıntılı bilgi aşağıda verilmektedir.

Evrak ve İş Takip Sistemi

Evrak ve İş Takip Sistemi (EİTS), elektronik ortamda evrak ve iş takip sistemlerini birleştirmek, tamamen bütünlük bir yapıya kavuşturmak ve Kurulun tüm daire ve birimlerinde yaygınlaştırmak amacıyla geliştirilmiştir. 2013 yılı içerisinde sistemde iyileştirmeler yapılarak kullanıma açılmış ve TSE 13298 standart uyum çalışmaları da başlatılmıştır.

SPK Gözetim Projesi

SPK Gözetim Projesi'nin amacı Borsa İstanbul, MKK, Takasbank ve diğer bazı kamu kurum ve kuruluşlarından alınabilecek verilerle pay, borçlanma araçları, vadeli işlemler ve opsiyon piyasalarında gerçekleşen işlemlerin gerçek zamanlı olarak elektronik ortamda takip edilerek normal dışı hareketlerin tespit edilmesi ve incelemelerin yapılabilmesi için gerekli teknik altyapının oluşturulması ve yazılımının gerçekleştirilmesidir. Gözetim sistemi sayesinde, pay ve türev piyasalarında daha etkin ve hızlı gözetim/denetim yapılması hedeflenmektedir. Bu proje ile piyasa güveninin artması, sistemin en büyük kazanımlarından biri olacaktır.

2013 yılında sisteme tahvil piyasaları, bilgi suiistimali de dahil olmak üzere yeni analizler eklenmiş ve görselleştirmeler zenginleştirilmiştir. Ayrıca gün içerisinde belirli periyotlarda piyasa hakkında bilgilendirici özet rapor otomatik olarak hazırlanarak yönetime e-posta ile gönderilmesi sağlanmıştır.

Değerleme Kuruluşları Uzaktan Veri Alım Projesi

Değerleme Kuruluşları Uzaktan Veri Alım Projesi; değerlendirme kuruluşları ile ilgili çalışan, değerlendirme kadro, finansal tablo, esas sözleşme, mesleki sorumluluk sigortası, ortaklık yapısı, değerlendirme sözleşmeleri bilgilerinin değerlendirme kuruluşları tarafından elektronik ortamda Nitelikli Elektronik Sertifika ile imzalı bir şekilde gönderildiği, gönderilen bu bilgiler için Kurul uzmanları tarafından gerekli kontrollerin yapıldığı ve görülen eksikliklerin bildirilerek

değerleme kuruluşları tarafından düzeltildiği elektronik bir sistemdir. 2012 yılında analiz çalışmaları tamamlanan projenin ilk sürüm çalışmaları başlatılarak 2013 yılının ilk aylarında kullanıma açılmıştır. 2013 yılının ikinci yarısında projeye sözleşme işlemleri ile ortaklık yapısı ve kişi işlemlerinde yapılan iyileştirmeler eklenmiştir.

Personel Sistemi Projesi

Kurulumuz personel işlemleri için kullanılan sistemde genel olarak iyileştirme çalışmaları 2013 yılı içerisinde başlamış olup bu çalışmalar aynı yıl içerisinde tamamlanarak kullanıma açılmıştır.

SPK E-Bülten ve Başvuru Projesi

SPK E-Bülten ve Başvuru Projesi; SPK bülteninin interaktif olarak elektronik ortamda SPK resmi sitesinde kamuoyu ile paylaşılması, ilgili şirketlerin Kurula yapmış oldukları tüm sermaye piyasası faaliyetlerine ilişkin başvuruların eş zamanlı olarak web üzerinden duyurulması, Kurul kararlarının eş zamanlı olarak web üzerinden duyurulması ve SPK bülteninin elektronik ortamda hazırlanması ile istatistik ve raporlama yapılabilmesini amaçlamakta ve kapsamaktadır. 2012 yılında analiz çalışmaları tamamlanan proje, başvuru bilgilerinin ilgili daireler tarafından kayıt edildiği ve girilen bu bilgiler ile bülten için gerekli diğer bilgilerin girilerek otomatik olarak SPK bülteninin oluşturulduğu iki ana bölüm olarak geliştirilmeye başlanmıştır. 2013 yılında tamamlanan başvuru kayıt tarafında gelen yeni talepler için analiz çalışmaları yapılmış sonrasında da projenin yeni analize göre revize edilmesi işlemleri başlamıştır. Projenin iki bölümünün 2014 yılının ikinci yarısının başlarında bitirilmesi planlanmaktadır.

Yatırımcı Tazmin Merkezi (YTM) İnternet Sitesi

Yatırım kuruluşlarının, yatırım hizmet ve faaliyetinden kaynaklanan nakit ödeme veya sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini yerine getirememeleri hâlinde, Kurulumuzca 6362 sayılı SPKn çerçevesinde alınan tazmin kararını yerine getirmek amacıyla kurulan Yatırımcı Tazmin Merkezi için 2013 yılında internet sitesi çalışması başlamış olup 2013 yılının ikinci yarısında hizmete başlamıştır.

YTM Evrak ve İş Takip Projesi

Yatırımcı Tazmin Merkezi için Evrak ve İş Takip Sistemi

(EİTS) için çalışmalar 2013 yılı içerisinde başlamış olup kurum dışı gelen giden evrak ile kurum içi kullanılan evrak işlemleri 2013 yılı içerisinde tamamlanmıştır. Ayrıca 2013 yılı sonlarında başlamış iş akışı işlemleri çalışmalarının 2014 yılında bitirilmesi planlanmaktadır.

YTM Zaman Aşımı Projesi

Yatırımcı Tazmin Merkezi'ne yatırım kuruluşlarının za-

man aşımına uğramış emanet ve alacaklara ait bilgileri nitelikli elektronik sertifika ile imzalayarak elektronik ortamda göndermelerine ve gönderilen bu bilgilerin YTM tarafından elektronik ortamda kurumsal internet sitesinde yayımlanmasına olanak veren sistem 2013 yılı içerisinde geliştirilmiş olup 2014 yılında kullanıma açılması planlanmaktadır.

4.13.2. Kurumsal İnternet Sitesi

Kurulumuz internet sitesinde, Kurulumuzun sermaye piyasalarına ilişkin yürütmekte olduğu faaliyetler ile kamuyu bilgilendirme amaçlı konular yayımlanmaktadır. Bu sitenin Türkçesine www.spk.gov.tr adresinden, İngilizcesine ise www.cmb.gov.tr adresinden ulaşılabilmektedir. Türkçe olan site ayrıca sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurum veya kuruluşların veri aktarımı için de kullanılmaktadır. Kurulumuz kurumsal internet sitesi aşağıdaki konuları içermektedir:

- Sermaye Piyasası Mevzuatı,
- Duyurular (SPK bültenleri; lisanslama sınavları; basın duyuruları; tebliğ taslakları; seminer, konferans, çalıştay duyuruları; insan kaynakları duyuruları; eğitim semineri duyuruları; genel duyurular),
- Sermaye Piyasası İlgili Kurum ve Kuruluşları (Borsa İstanbul, Takasbank, MKK, TSPAKB),
- Kurumlar ve Şirketler (halka açık şirketler, aracı kurumlar, bankalar, vadeli işlemler aracılık şirketleri, fonlar, yatırım ortaklıkları, portföy yönetim şirketleri, bağımsız denetim kuruluşları, derecelendirme kuruluşları, gayrimenkul değerlendirme şirketleri),
- İstatistikler (istatistiksel veriler, aylık istatistik bülteni, uluslararası ekonomik ve finansal göstergeler),

- Yasaklılar ve Tedbirler (işlem yasaklılar listesi, imza yetkisi kaldırılan kişiler, idari para cezaları, hisse senetlerine getirilen tedbirler),
- Yatırımcılar köşesi (yatırımcıları bilgilendirme amaçlı konular),
- Bilgi Edinme Başvurusu / Görüş, Öneri ve Şikâyet Bildirimi,
- Yayınlar (sermaye piyasası beklenti anketleri, faaliyet raporları, yeterlik etütleri, araştırma raporları, akademik çalışmalar),
- İlgili diğer sitelerin (yurtiçi ve yurtdışı) internet adresleri,
- Yatırım fonlarına ilişkin en geniş ve dinamik bilgiler.

Bunların yanı sıra, kurumsal internet sitesinde yer alan üyelik sistemi vasıtasıyla yeni yayımlanan haftalık bülten, aylık istatistik bülteni, duyurular ve gelişmeler hakkındaki bilgiler üyelere elektronik posta aracılığıyla iletilmektedir.

Kurumsal internet sitesi için 2013 yılında içerik güncellemeleri devam etmiştir. Yeni kurumsal internet sitesi çalışmaları 2013 yılı sonlarında başlamış olup, 2014 yılında kullanıma açılması planlanmaktadır.

4.13.3. Sistem ve Ağ Alanındaki Çalışmalar

Kurulumuz gereksinimleri çerçevesinde, mevcut teknik altyapının sürekli işler, güncel, verimli, güvenilir ve güvenli hâlde tutulması Kurulumuzun operasyonel sürekliliği için bir zorunluluktur. Bu kapsamda düzenli olarak yürütülen çalışmalar ile Kurul teknik altyapısı izlenmekte, gerekli görülen iyileştirmeler gerek donanım gerekse yazılım anlamında gerçekleştirilmekte ve oluşan sorunlara müdahale edilmektedir. Ayrıca yeni oluşan ihtiyaçların karşılanması ve hızla gelişen teknolojinin takibine devam edilmesi amacıyla yeni sistemlerin kurulum ve geliştirme çalışmaları da bu kapsamda önemli yer tutmaktadır. 2013 yılı içerisinde çalışmalara devam edilmiştir.

Ağ Altyapısı Çalışmaları

Kurulumuz internet trafiğinde kullanılan güvenlik duvarı altyapıları, güncel teknolojilerin gereklilikleri ve performans istekleri doğrultusunda yenilenmiştir. Ayrıca Kurulumuzun kablosuz ağ ile ilgili altyapısı işletime alınmıştır.

Son Kullanıcı Bilgisayarları

Kurulumuz son kullanıcı bilgisayarları donanımsal olarak yenilenmekle birlikte sanallaştırma teknolojilerinin kullanımı ile kurumsal ve kişisel olarak iki kullanım alanına ayrılmış, bu sayede sistem güvenliğine ilişkin önemli bir adım atılmıştır.

4.13.4. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi

Bilgi güvenliğinin sahip olduğu yaşamsal önemin bilincinde olarak bilgi teknolojileri hizmetleri kapsamında ISO/

IEC 27001 standardına uygun olarak 2006 yılında Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) kurulmuş ve sistem

Türk Standartları Enstitüsü tarafından belgelendirmiştir. Ayrıca sistemin işlerliğini sağlamak ve gözetim ile denetim işlevlerini yürütmek için Bilgi Güvenliği Forumu oluşturulmuştur. Yıl içerisinde sistemin işlerliği ile ilgili olarak

yönetim gözden geçirme toplantıları, risk değerlendirme ve analizleri, iç denetimler gibi BGYS süreçleri yerine getirilmiştir.

4.13.5. Bilgi Sistemleri İncelemesi

Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri faaliyet yetki belgesi için başvuruda bulunan Aracı Kurumların bilgi işlem altyapısı, bilgi sistemleri ve bilgi sistemleri yönetim süreçleri, "Seri: V, No: 125 sayılı Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri ve Bu İşlemleri Gerçekleştirebilecek Kurumlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ"e ve bu tebliğ çerçevesinde 2011/44 sayılı Haftalık Bülten'de yayınlanan "Bilgi İşlem Altyapısına İlişkin İlkeler"e uygunlukları ve kaldıraçlı alım satım işlemlerini elektronik ortamda gerçekleştirmek konusunda yeterlilikleri açısından incelenmiş olup, bu kapsamda 2013 yılı içerisinde toplam 11 aracı kurum nezdinde yerinde inceleme çalışması yapılmıştır.

Kaldıraçlı alım satım işlemlerini gerçekleştiren aracı kurumlara, Kurulumuzun 03.11.2011 tarih ve 37/989 sayılı ilke kararının ilk maddesinde yer alan "kesintisizlik" şartını sağlaması için 08.05.2013 tarih ve 16/535 sayılı kurul kararı ile, aktif/aktif mimari yapıyı işlem platformları kullanılması şartı getirilmiştir. Bu karara göre, kaldıraçlı alım satım işlem platformları aktif/aktif mimaride olmayan aracı kurumların faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için işlem platformlarını aktif/aktif mimari yapıya geçirmeleri için 2014 yılı başına kadar süre verilmiştir. Bu süre sonrasında tüm aracı kurumların kaldıraçlı alım satım işlem platformları tekrar incelenecektir.

V. 2013 Yılında Türk Sermaye Piyasası

“

Sermaye piyasalarına ilişkin göstergelerin net ve sağlıklı biçimde derlenmesi ve ilgili paydaşların bilgisine sunulması amacıyla güncel veriler üretilmektedir.

”

5. 2013 Yılında Türk Sermaye Piyasası

5.1. Sermaye Piyasalarına İlişkin 2013 Yılı Göstergeleri

2013 yılı sonu itibarıyla sermaye piyasalarına ilişkin bazı göstergeler aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 5.1. Sermaye Piyasalarına İlişkin 2013 Yılı Göstergeleri

SERMAYE PİYASASI KANUNUNA TÂBİ HALKA AÇIK ORTAKLIK SAYISI	605
BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ŞİRKETLER (*)	421
Pay Piyasası	388
Ulusal Pazar	228
İkinci Ulusal Pazar	89
Kurumsal Ürünler Pazarı	48
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları	12
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	30
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları	6
Gözaltı Pazarı	23
Serbest İşlem Platformu	13
Gelişen İşletmeler Piyasası	20
BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖRMEYEN ŞİRKETLER	184
BORSA İSTANBUL ŞİRKETLERİNİN PİYASA DEĞERİ	
(Milyar TL)	503,7
(Milyar USD)	236,6
MKK'da Bakiyeli Yatırımcı Hesap Bilgisi	4.083.969
Pay Senedi	1.116.537
Devlet İç Borçlanma Senetleri	24.476
Özel Sektör Borçlanma Araçları	166.571
Yatırım Fonu	2.766.512
Borsa Yatırım Fonu	3.956
Yapılandırılmış Ürünler	3.306
Diğer Sermaye Piyasası Araçları	2611
YETKİLİ KURULUŞLAR (Adet)	141
Bankalar	41
Aracı Kurumlar	100
KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARI	

YATIRIM FONLARI (Adet)		524
Yerli Yatırım Fonları		483
Portföy Değerleri	(Milyar TL)	30,1
	(Milyar USD)	14,13
Yabancı Yatırım Fonları (Adet)		41
Portföy Değerleri	(Milyon TL)	44
	(Milyon USD)	22
EMEKLİLİK YATIRIM FONLARI (Adet)		219
Portföy Değerleri	(Milyon TL)	26.400
	(Milyon USD)	12.401
YATIRIM ORTAKLIKLARI (Adet)		12
Net Aktif Değerleri	(Milyon TL)	511,2
	(Milyon USD)	239,5
Piyasa Değeri	(Milyon TL)	328,1
	(Milyon USD)	153,7
GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI (Adet) (**)		30
Net Aktif Değerleri	(Milyar TL)	17,00
	(Milyar USD)	8,01
GİRİŞİM SERMAYESİ YATIRIM ORTAKLIKLARI (Adet) (**)		6
Portföy Değerleri	(Milyon TL)	893
	(Milyon USD)	419
PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ (Adet)		40
Yönetilen Portföy Değerleri	(Milyar TL)	65
	(Milyar USD)	31,0
BAĞIMSIZ DENETİM ŞİRKETLERİ (Adet)		92
GAYRİMENKUL DEĞERLEME ŞİRKETLERİ (Adet)		130
DERECELENDİRME KURULUŞLARI (Adet)		10

Kaynak: SPK

(*) Ulusal, İkinci Ulusal, Gelişen İşletmeler Piyasası, Gözaltı ve Kurumsal Ürünler Pazarı ile Serbest İşlem Platformu'nda işlem gören şirket sayısı toplamıdır.

(**) Halka açık olan yatırım ortaklıklarının bilgilerine yer verilmiştir.

5.2. Menkul Kıymet Stokları

2013 yılı sonu itibarıyla merkezi kaydı sistemde izlenen menkul kıymetlerin türü ve büyüklüklerine ilişkin bilgiler sonraki sayfadaki tabloda gösterilmektedir:

Tablo 5.2. Merkezi Kaydi Sistemde İzlenen Menkul Kıymet Bilgileri

Merkezi Kaydi Sistemde Bulunan Menkul Kıymet Bilgileri	Piyasa Değeri			
	2013		2012	
	(Milyon TL)	(Milyon \$) (***)	(Milyon TL)	(Milyon \$) (***)
Pay Senedi	511.098,00	239.468,68	557.430,93	312.076,43
Borsada İşlem Gören Paylar	195.319,00	91.514,31	213.297,99	119.414,39
Borsada İşlem Görmeyen Paylar	315.779,00	147.954,36	344.132,94	192.662,04
Özel Sektör Borçlanma Aracı	36.108,95	16.918,40	28.055,55	15.706,83
Yatırım Fonu Katılma Belgesi	30.872,46	14.464,91	30.250,00	16.935,40
Borsa Yatırım Fonu	182,68	85,59	378,02	211,63
Yapılandırılmış Ürünler	12,16	5,70	9,50	5,32
Diğer Menkul Kıymetler	2.852,30	1.336,41	1.582,86	886,16
Devlet İç Borçlanma Senetleri	(*) 183.493,00	85.973,39	(**) 173.599,14	97.189,08
Toplam	764.619,55	358.253,08	791.306,00	443.010,85

Kaynak: MKK, HM

(*) 31.12.2013 itibarıyla MKS'de kayden izlenmeyen 201.261 Milyon TL nominal, 223.924 Milyon TL piyasa değerli DİBS bulunmaktadır. MKS'de izlenen ve izlenmeyenlerin toplamında DİBS stoku 378.380 Milyon TL nominal, 407.417 Milyon TL piyasa değerli olmaktadır. MKS'de izlenmeyen DİBS verileri, Merkez Bankası'ndan bilgi amaçlı olarak MKK'ya gönderilmekte olup Hazine Müsteşarlığı verileri ile uyumlu olmayabilmektedir.

(**) MKS'de kayden izlenmeyen DİBS verisi, Merkez Bankası tarafından 2013 yılından itibaren MKK'ya verilmeye başlamıştır.

Bu nedenle, Hazine Müsteşarlığı'nın Mekezi Yönetim Borç Stoğu Enstrüman Dağılımı Verisi kullanılmış olup, 31.12.2012 itibarıyla DİBS'lerin piyasa değeri 386.541 Milyon TL'dir. Bu veriden hareketle MKS'de kayden izlenmeyen DİBS'leri piyasa değeri 212.941 Milyon TL olarak hesaplanmaktadır.

(***) 31.12.2012 ve 31.12.2013 tarihli TCMB döviz satış kurları kullanılmıştır.

Tablo 5.3. Menkul Kıymet Stok Bilgileri (2012 ve 2013)

	2013 Yılı Piyasa Değeri		2012 Yılı Piyasa Değeri	
	(Milyon TL)	(Milyon \$) (*)	(Milyon TL)	(Milyon \$) (*)
1. Menkul Kıymetler	764.619	358.253	791.306	443.011
2. MKS'de Bulunmayan DİBS'ler	223.924	104.917	212.941	119.215
3. Toplam Menkul Kıymet Stoğu (1+2)	988.543	463.170	1.004.247	562.225
4. MKS'de Bulunan DİBS'ler	183.493	85.973	173.599	97.189
5. Özel Sektör Menkul Kıymetleri [3-(2+4)]	581.126	272.279	617.707	345.822
6. MKS'de Bulunan Borsada İşlem Görmeyen Paylar	315.779	147.954	344.133	192.662
7. Özel Sektör Menkul Kıymetleri Net Toplamı (5-6)	265.347	124.325	273.574	153.160
8. Toplam Menkul Kıymet Stoğu Net Değeri (3-6)	672.764	315.215	660.114	369.563

Kaynak: MKK, HM

(*) TCMB 31.12.2012 ve 31.12.2013 tarihli döviz satış kurları kullanılmıştır.

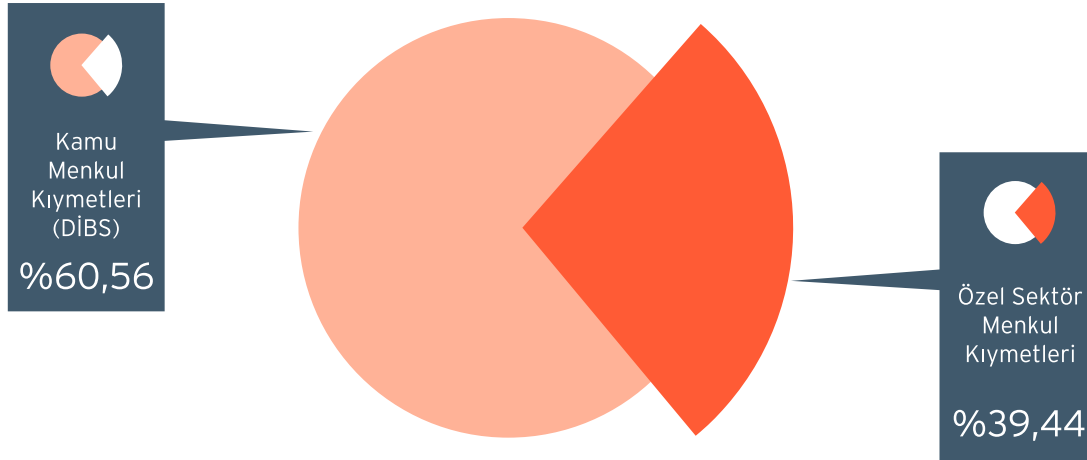
Yukarıdaki verilere göre, 31.12.2013 itibarıyla,

- Ülkemizdeki tüm menkul kıymet stoğunun piyasa değeri 988.543 Milyon TL,
- Özel sektör menkul kıymetlerinin net piyasa değeri 265.347 Milyon TL,

- Toplam menkul kıymet stoğu net değeri 672.764 Milyon TL

olarak hesaplanmakta olup, özel sektör menkul kıymetlerinin toplam menkul kıymet stoğunun net değeri içindeki payı %39,44 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 5.1 Özel Sektör Menkul Kıymetlerinin Toplam Menkul Kıymet Stoğu Net Değeri İçindeki Payı (2013)

Kaynak: SPK, HM

2004-2013 yılları arasındaki menkul kıymetler stoğu verileri türleri ve büyüklükleri itibarıyla aşağıda verilmektedir.

Tablo 5.4. Menkul Kıymet Stokları (Nominal Değer Üzerinden, 2004-2013)

Yıllar	KAMU SEKTÖRÜ				ÖZEL SEKTÖR(*)				TOPLAM			
	Milyon TL	Milyon \$	Toplam İçindeki Pay (%)	MilliGelire Oran (**) (%)	Milyon TL	Milyon \$	Toplam İçindeki Pay (%)	MilliGelire Oran (**) (%)	Milyon TL	Milyon \$	\$ Değ. %Değişim	MilliGelire Oran (**) (%)
2004	227.415	169.447	90,0	43,1	25.186	18.766	10,0	4,8	252.601	188.214	22,8	47,9
2005	248.773	180.531	88,8	37,3	31.916	22.673	11,2	4,7	280.017	203.205	8,0	42,0
2006	255.240	177.497	86,1	33,5	41.058	28.552	13,9	5,4	296.299	206.049	1,4	38,9
2007	255.310	220.227	83,0	33,4	52.225	45.049	17,0	6,8	307.535	265.276	28,7	40,2
2008	274.827	181.700	81,1	24,5	63.990	42.048	18,9	5,7	338.817	223.748	-15,6	45,7
2009	330.005	213.648	82,4	34,6	70.686	45.763	17,6	7,4	400.691	259.411	15,9	42,0
2010	352.841	235.171	80,3	32,0	86.634	57.742	19,7	7,8	439.475	292.913	12,9	39,8
2011	368.778	220.825	78,0	28,8	103.898	62.214	22,0	8,1	472.676	283.039	-3,4	36,9
2012	386.542	215.644	75,4	27,4	126.406	70.519	24,6	8,9	512.948	286.163	1,1	36,4
2013	403.007	211.964	76,5	25,8	123.965	65.200	23,5	7,9	526.972	277.164	-3,1	33,7

Kaynak: SPK, HM, TÜİK

(*) Özel sektör menkul kıymet stoğu verileri nominal değer üzerinden takip edilmekte olup, yatırım fonları söz konusu tutara dahil değildir.
(**) Milli Gelir olarak TÜİK'in yeni seri cari fiyatlarla GSYH rakamları kullanılmış, oranlar hem stokların hem de Milli Gelirin \$ değerleri ile hesaplanmıştır.

5.3. İzahnamesi/İhraç Belgesi Onaylanan Sermaye Piyasası Araçları

6362 sayılı SPKn öncesinde kayda alma sistemi uygulanmakta iken, 2013 yılında izahname onay sistemine geçilmiştir.

2013 yılında paylarının ilk halka arzına ilişkin izahnamesi onaylanan 18 ortaklıktan 3 tanesinin payları Ulusal Pazarda, 3 tanesinin payları II. Ulusal Pazarda ve 3 tanesinin payları da Kurumsal Ürünler Pazarı'nda işlem görmeye başlamıştır. 9 ortaklığın payları ise Borsa İstanbul A.Ş. Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem görmeye başlamıştır.

Söz konusu halka açılmalar çerçevesinde 331.333.000 TL nominal değerli paylara ilişkin izahnameler onaylanmış olup, bu payların 280.261.000 TL kadarı sermaye artırımlı suretiyle, 51.072.000 TL kadarı ortak satışı suretiyle halka arz edilmiştir. Halka açılmalar çerçevesinde gerçekleştirilen pay satışlarıyla toplam 1.379.246.070 TL tutarında (722.979.501 ABD Doları) kaynak yaratılmıştır.

2013 yılı içerisinde halka açık ortaklıkların nakit karşılığı gerçekleştirdikleri sermaye artırımları kapsamında

2.739.103.222,50 TL nominal değerli paylara ilişkin izahnameler/ihraç belgeleri onaylanmış olup, söz konusu payların satışı neticesinde 4.629.757.735 TL tutarında (2.426.847.546 ABD Doları) kaynak yaratılmıştır.

2013 yılında bono ve tahvillere ilişkin onaylanan izahname/ihraç belgeleri kapsamında verilen tavan tutarı 2013 yılı için bir önceki yıla göre yaklaşık %134 oranında artışla 158.851.365.000 TL olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında satışı gerçekleştirilen bono ve tahvillerin toplam tutarı ise bir önceki yıla göre yaklaşık %25'lik azalışla 50.723.530.596 TL olmuştur.

31.12.2012 tarihi itibarıyla kayda alınan TL cinsinden borçlanma araçlarından yurtiçinde dolaşımda olanların portföy değeri yaklaşık 28,05 milyar TL iken, 31.12.2013 tarihi itibarıyla 36,11 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2013 yılında satışı tamamlanan borçlanma aracı toplam tutarı 77,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.5. İzahnamesi/İhraç Belgesi Onaylanan Sermaye Piyasası Araçları İhraçları (Bin TL)

Yıllar	Pay(*)	MKYF Kat.Belg.	VDMK	VTMK	Emeklilik Yatırım Fonu Payı (**)	Bank. Bon. ve Banka Gar. Bon.	Tahvil	Finansman Bonosu	Kira Sertifikası	Varant	Diğer (***)	Toplam
2003	1.749.597	6.078.693	0	0	40.000	0	0	0	0	0	13.437	7.881.727
2004	3.826.540	6.572.431	0	0	297.920	0	0	0	0	0	0	10.696.891
2005	3.991.870	2.390.989	0	0	929.187	0	0	13.000	0	0	59.666	7.384.712
2006	10.880.574	3.356.209	0	0	5.900.000	0	150.000	0	0	0	17.329	20.304.112
2007	7.863.767	1.848.305	0	0	450.000	0	150.210	270.000	0	0	0	10.582.282
2008	11.696.190	2.370.162	0	0	12.639.377	0	220.000	50.000	0	0	393.957	27.369.686
2009	4.453.087	23.205.100	0	0	14.400.000	100.000	140.400	50.000	0	0	0	42.348.587
2010	11.409.613	10.753.000	0	0	15.150.000	2.300.000	3.190.037	105.000	0	20.008	0	42.927.658
2011	4.348.514	34.765.850	191.807	391.818	39.850.000	17.145.933	8.330.964	100.000	584.090	75.002	283.213	106.067.191
2012	6.647.249	16.016.242	697.650	690.867	38.400.000	37.415.912	29.525.660	933.800	0	113.600	0	130.440.980
2013	3.659.560	12.349.061	406.750	710.895	367.900.000	23.178.935	26.693.109	851.486	733.600	21.130	0	436.504.526

Kaynak: SPK

(*) İhraç edilen paylardan nakit karşılığı satılanlardan sağlanan fon tutarı (Halka açık ortaklıkların ortak satışları dahil değildir.)

(**)Yatırım fonu katılma belgelerinin fiili olarak ihraç edilen tutarlarını değil, verilen ihraç tavan tutarını göstermektedir.

(***) Yabancı yatırım fonlarına ilişkin bilgidir.

Tablo 5.6. İzahnamesi/İhraç Belgesi Onaylanan Sermaye Piyasası Araçları İhraçları (Bin USD)(*)

Yıllar	Pay (*)	MKYF Kat. Belg.	VDMK	VTMK	Emeklilik Yatırım Fonu Payı (**)	Bank. Bon. ve Banka Gar. Bon.	Tahvil	Finansman Bonosu	Kira Sertifikası	Varant	Diğer (****)	Toplam
2003	1.172.636	4.074.136	0	0	26.809	0	0	0	0	0	9.006	5.282.587
2004	2.692.187	4.624.076	0	0	209.604	0	0	0	0	0	0	7.525.867
2005	2.979.296	1.784.493	0	0	693.490	0	0	9.702	0	0	44.531	5.511.512
2006	7.608.155	2.346.802	0	0	4.125.528	0	104.886	0	0	0	12.117	14.197.488
2007	6.046.261	1.421.117	0	0	345.994	0	115.493	207.596	0	0	0	8.136.461
2008	9.052.779	1.834.491	0	0	9.782.800	0	170.279	38.700	0	0	304.920	21.183.969
2009	2.880.411	15.009.864	0	0	9.314.420	64.683	90.816	32.342	0	0	0	27.392.536
2010	7.609.909	7.171.966	0	0	10.104.648	1.534.039	2.127.670	70.032	0	13.345	0	28.631.609
2011	2.605.726	20.832.469	114.935	234.786	23.879.005	10.274.224	4.992.099	59.922	350.000	44.943	169.708	63.557.817
2012	3.710.976	8.941.427	389.479	385.692	21.437.663	20.888.274	16.483.363	521.315	0	63.420	0	72.821.609
2013	1.714.642	5.786.000	190.578	333.081	172.375.017	10.860.205	12.506.728	398.953	343.719	9.900	0	204.518.823

Kaynak: SPK

(*) 31.12.2013 TCMB döviz satış kuru kullanılmıştır.

(**) İhraç edilen paylardan nakit karşılığı satılanlardan sağlanan fon tutarı (Halka açık ortaklıkların ortak satışları dahil değildir.)

(***Yatırım fonu katılma belgelerinin fiili olarak ihraç edilen tutarlarını değil, verilen ihraç tavan tutarını göstermektedir.

(****) Yabancı yatırım fonlarına ilişkin bilgidir.

5.4. Yatırım Kuruluşları

2013 yılı sonu itibarıyla sermaye piyasalarımızda faaliyet gösteren, 9 adedi faaliyetleri geçici olarak durdurulmuş 100 aracı kurum ve 41 adedi banka olmak üzere toplam 141 aracı kuruluş bulunmaktadır.

2013 yıl sonu itibarıyla, aracı kurumların, yatırım bankalarının ve ticari bankaların, Kurul iznine tâbi olarak gerçekleştirebildikleri faaliyetlere ilişkin yetki ve izin belgeleriyle ilgili bilgiler aşağıda verilmektedir.

Tablo 5.7. Yatırım Kuruluşlarının Faaliyet Belgeleri

Belgenin Türü	Aracı Kurumlar	Yatırım Bankaları	Ticari Bankalar
Alım Satım Aracılığı Yetki Belgesi	100	11 (Borsa Dışında)	30 (Borsa Dışında)
Halka Arza Aracılık Yetki Belgesi	58	5	-
Portföy Yöneticiliği Yetki Belgesi	53	5	-
Yatırım Danışmanlığı Yetki Belgesi	55	5	-
Repo-Ters Repo İşlemleri Yetki Belgesi	47	11	28
Kredili Menkul Kıymet, Açığa Satış ve Menkul Kıymetlerin Ödünç Alma ve Verme İşlemleri İzin Belg.	93	-	-
Türev Araçların Alım Satımına Aracılık Yetki Belgesi	81	3	17
Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri Yetki Belgesi	34	-	-

Kaynak: SPK

Aracı kurumlar, ülke çapında merkez dışı örgütleri vasıtasıyla faaliyet göstermekte olup, 2013 yıl sonu itibarıyla

153 adet şube, 78 adet irtibat bürosu ve bankalarla tesis ettikleri 40 adet acentede hizmet vermektedirler.

5.5. Kolektif Yatırım Kuruluşları

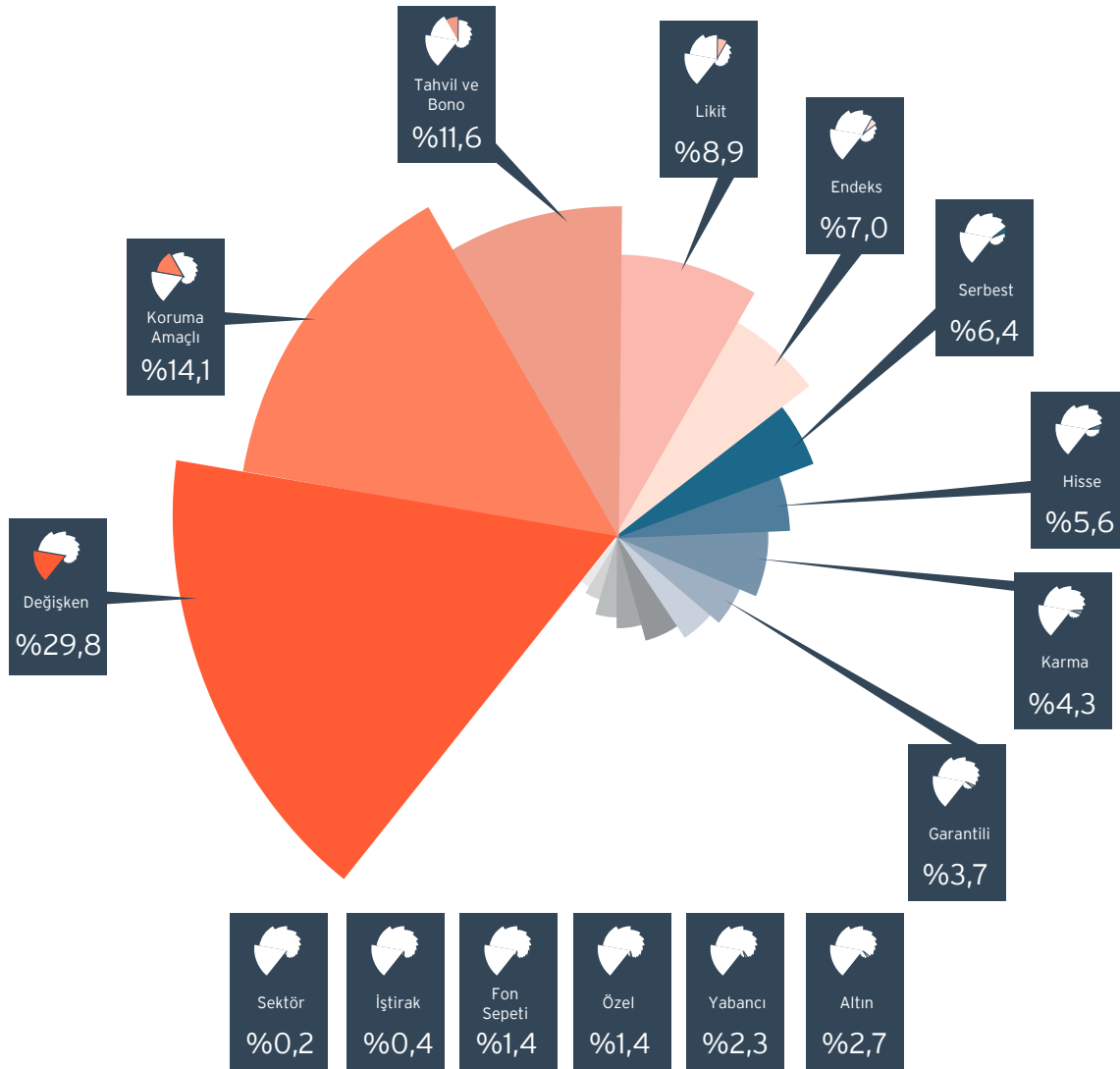
5.5.1. Yatırım Fonları

Yatırım fonları, içtüzüklerinde belirtilmek koşuluyla ilgili mevzuatta izin verilen türlerde kurulabilmektedir. Bunlar; Tahvil ve Bono Fonu, Kısa Vadeli Tahvil ve Bono Fonu, Hisse Senedi Fonu, Hisse Senedi Yoğun Fon, Sektör Fonu, İştirak Fonu, Grup Fonu, Yabancı Menkul Kıymetler Fonu, Kıymetli Madenler Fonu, Altın Fonu, Karma Fon, Likit Fon, Değişken Fon, Endeks Fon, Fon Sepeti Fonu, Garantili

Fon, Koruma Amaçlı Fon, Özel Fon ve Serbest Yatırım Fonu'dur.

Türkiye'de 2013 yılı sonu itibarıyla toplam 483 adet fon bulunmaktadır. Bunlar arasında 68 adet ile Koruma Amaçlı, 144 adet ile Değişken, 56 adet ile Tahvil ve Bono ve 43 adet ile Likit Fon en yaygın fonlardır. Bu dört fon grubu toplam fonların %64,4'ünü oluşturmaktadır.

Grafik 5.2. Yatırım Fonu Türlerinin Sayısal Dağılımı

Kaynak: SPK

İlki 1987 yılında kurulan yatırım fonlarının toplam değerleri, 2013 yılında bir önceki yıla göre %1,35 oranında artarak 29,7 milyar TL'den 30,1 milyar TL'ye yükselmiştir. Ayrıca 41 adet de yabancı yatırım fonu bulunmakta olup, bunların Türkiye'de dolaşımda bulunan paylarının portföy değeri 2013 yıl sonu itibarıyla 22 milyon ABD Dolarıdır.

Yatırım fonlarının 2013 yıl sonu itibarıyla portföylerinin %29,19'unu ters repo, %16,97'sini hazine bonusu ve devlet tahvili ve %5,38'ini hisse senedinin oluşturduğu görülmektedir. Söz konusu fonlara ilişkin ayrıntılı bilgiler yandaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.8. Yatırım Fonlarının Toplam Portföy Dağılımı (%)

Yıllar	Kamu Borçlanma Araçları	Yabancı Menkul Kıymet	Ters Repo	Özel Sektör Tahvili	Hisse Senedi	Borsa Para Piyasası	Diğer(*)	Toplam Değeri	
								(Milyon TL)	(Milyon \$)
2003	66,98	0,09	30,50	0,00	2,43	0,00	0,00	19.858	13.995
2004	67,17	0,02	27,77	0,00	2,22	2,83	0,00	24.444	18.309
2005	70,27	0,03	26,03	0,00	2,52	1,14	0,00	29.374	22.892
2006	38,27	0,09	57,53	0,00	2,70	1,39	0,02	22.011	15.659
2007	37,90	0,05	56,29	0,00	2,53	2,97	0,25	26.381	22.756
2008	43,46	0,04	50,24	0,00	1,51	4,30	0,45	23.746	15.603
2009	32,11	0,12	58,59	0,00	2,72	5,08	1,38	29.605	19.736
2010	28,74	0,37	53,59	0,00	3,80	7,99	5,49	30.897	20.109
2011	23,38	0,37	46,69	0,00	3,59	9,14	16,83	30.219	16.009
2012	20,03	0,45	38,38	0,00	4,94	7,75	28,45	29.746	16.745
2013	16,97	0,69	29,19	0,00	5,38	11,27	36,50	30.082	14.130

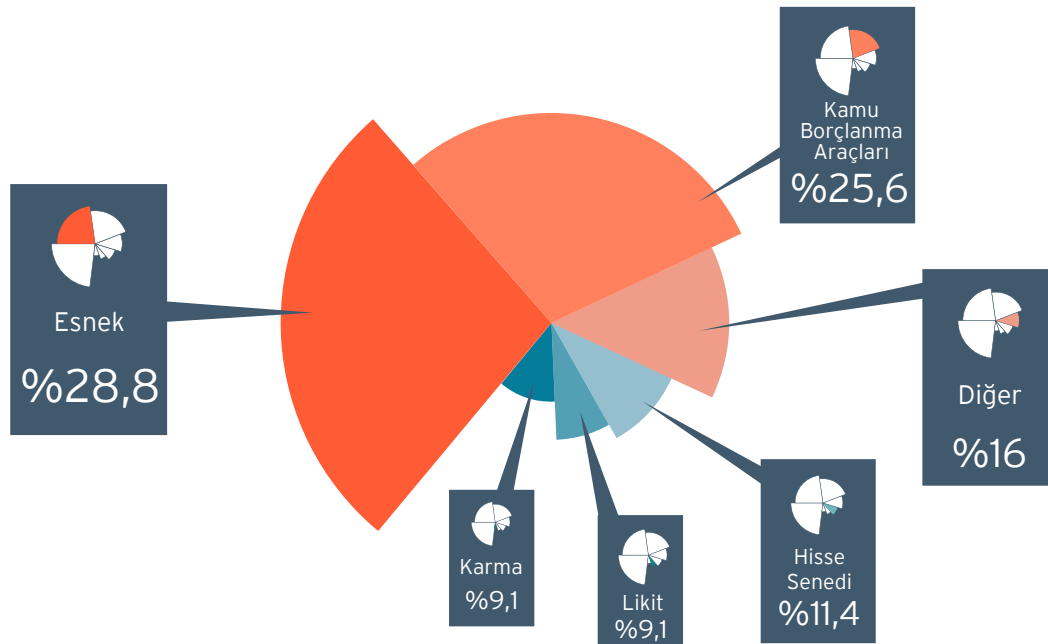
Kaynak: SPK

(*) Diğer olarak belirtilen tutar ağırlıklı olarak özel sektör borçlanma araçlarından oluşmaktadır.

Emeklilik Yatırım Fonları

Türkiye’de bireysel emeklilik sistemi 2003 yılında faaliyete geçmiştir. 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yapılan sistem değişikliği ve bireysel emeklilik sistemi katılımcılarına katılma paylarının %25’i oranında kamu katkısının verilmesi uygulaması sonucunda sistemdeki katılımcı sayısı 1,1 milyon artışla 4,1 milyon katılımcıyı aşmıştır.

2013 yılı sonu itibarıyla halka arz edilmiş olan emeklilik fonu sayısı 219’dur. Söz konusu fonların toplam değeri 26,4 milyar TL’dir. Sayısal dağılım incelendiğinde, emeklilik yatırım fonları içinde en yaygın fon türü olarak %28,8 ile esnek emeklilik yatırım fonları birinci sırayı alırken, ikinci sırada TL veya döviz cinsinden kamu borçlanma araçları emeklilik yatırım fonları yer almaktadır.

Grafik 5.3. Emeklilik Yatırım Fonu Türlerinin Sayısal Dağılımı

Kaynak: SPK

Borsa Yatırım Fonları

Borsa yatırım fonlarına ilişkin düzenleme 2004 yılında yapılmış olup, buna göre bu fonlar katılma payları borsa pazarlarında işlem gören, fonun oluşturulma sürecine doğrudan katılan yetkilendirilmiş katılımcıların fon portföyünün kompozisyonunu yansıtacak şekilde, portföyde yer alan menkul kıymet ve nakdi bir araya getirerek karşılığında fon katılma payı alabildiği ya da söz konusu kurumların en az asgari işlem birimine tekabül eden fon katılma paylarını saklamacı kuruluşa iade edip karşılığında fonun içindeki menkul kıymetlerin payına düşen kısmını alabildiği, riskin dağıtılması ilkesi ve inançlı mülkiyet esaslarına göre portföy işletmek amacıyla kurulan mal varlıklardır.

2013 yıl sonu itibarıyla halka arz edilmiş ve Borsa İstanbul bünyesindeki Kurumsal Ürünler Pazarı'nda işlem görmek- te olan 17 adet borsa yatırım fonu bulunmaktadır. Toplam değeri yaklaşık 183 Milyon TL olan bu fonlardan 7 tanesi çeşitli hisse senedi endekslerini, 4 tanesi altın ve diğer kıymetli maden endeksini, 6 tanesi ise tahvil ve bono endeksini baz almaktadır.

Fon Sepeti Fonları

Fon sepeti fonları (Funds of Funds) değişik fon yönetim stratejilerinin sağladığı getiri avantajlarından yararlanıl- ması amacıyla, diğer yatırım fonlarının katılım paylarını portföylerine almak suretiyle faaliyet göstermektedir.

2013 yıl sonu itibarıyla 4 adet fon sepeti fonu bulunmakta olup, bunların toplam değeri 6,3 Milyon TL'dir.

Garantili Fonlar

Garantili fonlar, başlangıç yatırımının belirli bir bölümü-

nün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin izahnamede belirlenen esaslar çer- çevesinde belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesinin, uygun bir yatırım stratejisine ve garantör tarafından verilen garantiye dayanılarak taahhüt edildiği fonlardır.

2013 yılı sonu itibarıyla 5 adet garantili fon bulunmakta olup, bu fonların toplam değeri 55,2 Milyon TL'dir.

Koruma Amaçlı Fonlar

Koruma amaçlı fonlar, başlangıç yatırımının belirli bir böl- lümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin izahnamede belirlenen esaslar çer- çevesinde belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesinin, uygun bir yatırım stratejisine dayanılarak en iyi gayret esası çerçevesinde amaçlandığı fonlardır.

2013 yılı sonu itibarıyla 48 adet koruma amaçlı fon bu- lunmakta olup, bu fonların toplam değeri 489,2 Milyon TL'dir.

Serbest Yatırım Fonları

Serbest yatırım fonları, katılma payları sadece nitelikli ya- tırımcılara satılmak üzere kurulmuş olan fonlardır.

2013 yılı sonu itibarıyla 30 adet serbest yatırım fonu bu- lunmakta olup, bu fonların toplam değeri 524,5 Milyon TL'dir.

Yabancı Yatırım Fonları

2013 yılı Aralık ayı itibarıyla katılma payları Kurulca kay- da alınmış olan yabancı yatırım fonu sayısı 41 olup, Türki- ye'de dolaşımda bulunan payların toplam değeri yaklaşık 22 Milyon ABD Dolarıdır.

5.5.2. Yatırım Ortaklıkları

5.5.2.1. Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları

Sermaye piyasalarımızda 2013 yıl sonu itibarıyla 12 adet yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir. Bu ortaklıkların çıkarılmış sermayesi 340,4 Milyon TL, piyasa değeri 328,1 Milyon TL, net aktif değeri ise 511,2 Milyon TL'dir.

Yatırım ortaklıklarının portföylerinin %36,1'i hisse se- nedinden, %19,7'si devlet tahvili ve hazine bonosundan, %11,2'si ters repo işlemlerinden; kalan kısım ise borsa para piyasası işlemleri, yabancı menkul kıymetler ve di- ğer bazı varlıklardan oluşmaktadır.

5.5.2.2. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları

Payları Borsa İstanbul'da işlem gören gayrimenkul ya- tırım ortaklıkları, gayrimenkullere, gayrimenkule dayalı sermaye piyasası araçlarına, gayrimenkul projelerine, gayrimenkule dayalı haklara ve sermaye piyasası araçla-

rına yatırım yapabilmektedir.

2013 yıl sonu itibarıyla toplam piyasa değeri 17 milyar TL (8,01 milyar ABD doları) olan ve 30 adet gayrimenkul ya- tırım ortaklığı faaliyet göstermektedir.

5.5.2.3. Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları

Payları Borsa İstanbul'da işlem gören girişim sermayesi yatırım ortaklıkları, sermayelerini esas olarak girişim ser-

mayesi yatırımlarına yöneltilmektedirler.

2013 yıl sonu itibarıyla toplam net aktif değeri 793 Milyon TL (372 Milyon ABD Doları) ve toplam piyasa değeri 893

Milyon TL (419 Milyon ABD Doları) olan 6 adet halka açık girişim sermayesi yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir.

5.6. Portföy Yönetim Şirketleri

2013 yıl sonu itibarıyla sermaye piyasasında faaliyet gösteren 40 adet portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. Bu şirketlerin yönettiği portföy büyüklüğü 64.916 Milyon TL'dir. Yönetilen portföyün %61,14'ü bireysel bazda, %26,61'i ku-

rumsal bazda ve %12,25'i ise tüzel kişi bazında yönetilmektedir. 2013 yılında bir önceki yıla göre yönetilen portföy büyüklüğü %15,16 oranında artarak 56.368 milyon TL'den 64.916 milyon TL'ye yükselmiştir.

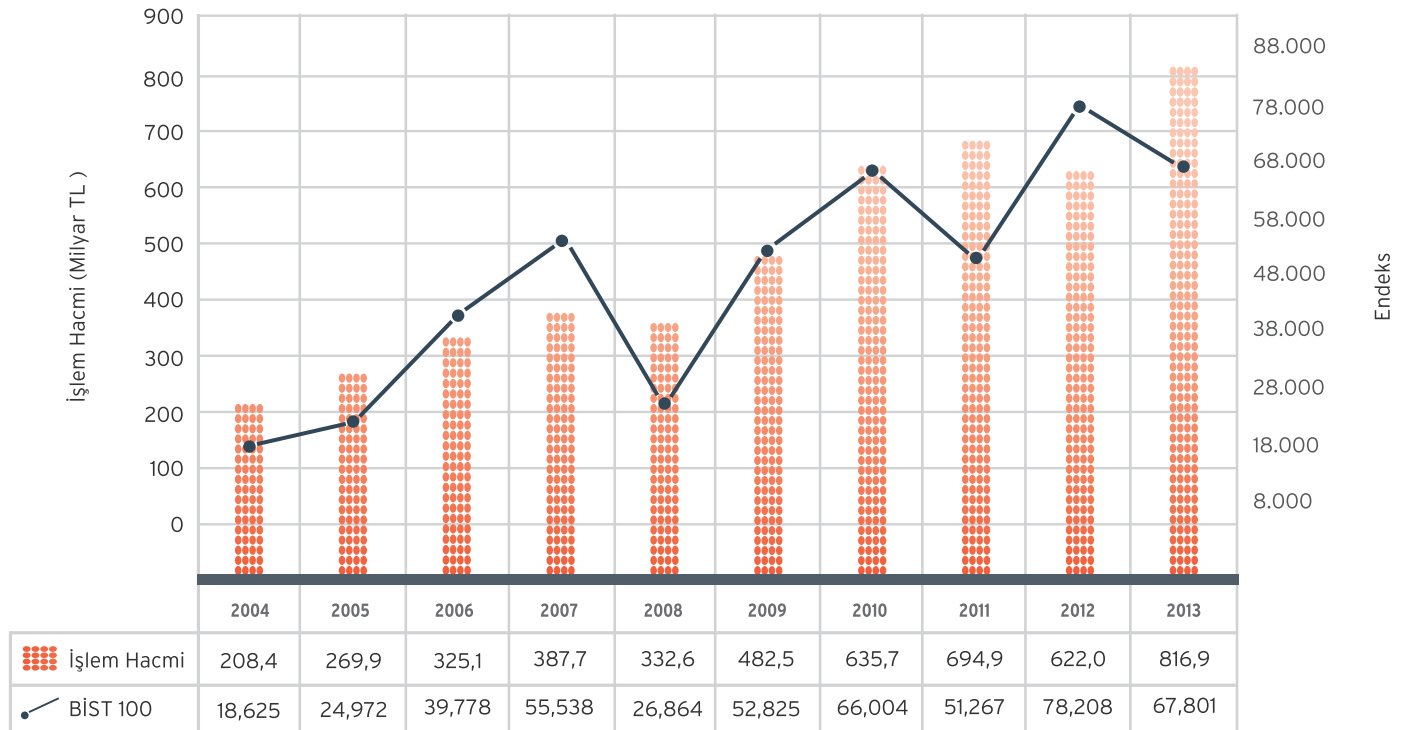
5.7. Pay Piyasasındaki Gelişmeler

5.7.1. Pay Piyasası ve BIST 100 Endeksi

2013 yılında BIST 100 Endeksi dalgalı bir seyir izlemiştir. Mayıs ayında 85.990 seviyesine kadar ulaşan BIST 100 Endeksi, Ağustos ayında 66.394 puana kadar gerilemiş, devam eden aylarda bir miktar toparlanmaya rağmen yıl sonunu 67.802 puanla kapatmıştır.

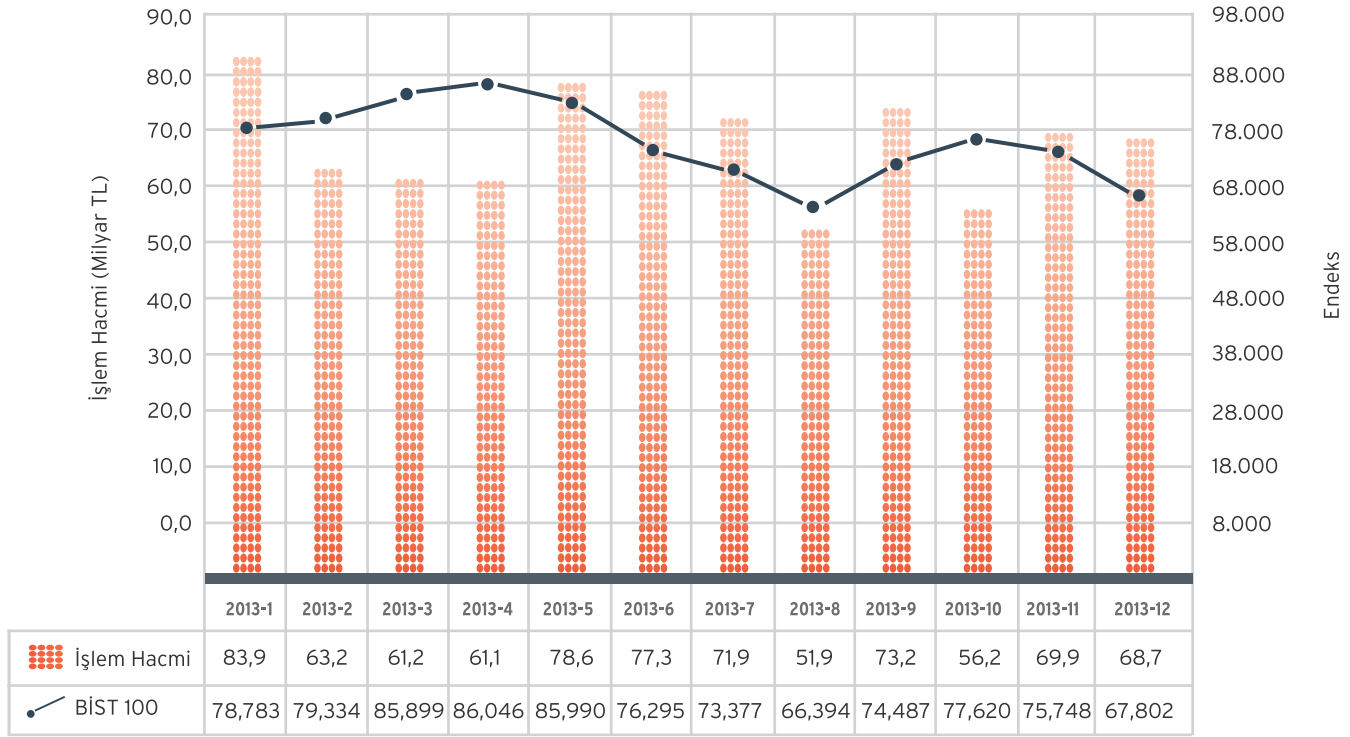
Borsa İstanbul Pay Piyasası işlem hacminin 2013'te 816,9 milyar TL (431,3 milyar ABD doları) olarak gerçekleştiği görülmekte olup, bu rakam bir önceki yıla göre TL bazında %31,4'lük bir artışı ancak kur etkisinden dolayı ABD Doları bazında ise %10,4 oranında bir azalışı ifade etmektedir.

Grafik 5.4. BIST 100 Endeksi ve İşlem Hacmi (2004-2013)

Kaynak: Borsa İstanbul

Grafik 5.5. BIST-100 Endeksi ve İşlem Hacmi (2013 Aylık Bazda)

Kaynak: Borsa İstanbul

2013 yılı genel olarak değerlendirildiğinde, aylık ortalama işlem hacminin 68,1 milyar TL olduğu, en yüksek aylık işlem hacminin 83,9 milyar TL ile Ocak ayında, en düşük aylık işlem hacminin ise 51,9 milyar TL ile Ağustos ayında gerçekleştiği görülmektedir.

Borsa İstanbul Kotunda Bulunan Şirketlere İlişkin Temel Göstergeler

2013 yılı sonu itibarıyla Borsa İstanbul Pay Piyasasında

işlem gören 388 adet anonim ortaklık bulunmaktadır. Borsa İstanbul'da işlem gören bu şirketlerden 228 tanesi Ulusal Pazar'da, 89 tanesi II. Ulusal Pazar'da, 48 yatırım ortaklığı Kurumsal Ürünler Pazarı'nda ve 23 tanesi Gözaltı Pazarı'nda işlem görmektedir. Ayrıca, 13 şirket Serbest İşlem Platformu'nda, 20 şirket ise Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem görmekte olup, borsada işlem gören ortaklık sayısı 421'dir.

Tablo 5.9. Payları Borsada İşlem Gören Ortaklık Sayısı (31.12.2013)

Borsa İstanbul'da İşlem Gören Ortaklık Sayısı	
Ulusal Pazar	228
İkinci Ulusal Pazar	89
Kurumsal Ürünler Pazarı	48
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları	12
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	30
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları	6
Gözaltı Pazarı	23
PAY PİYASASI TOPLAM	388
Serbest İşlem Platformu	13
Gelişen İşletmeler Piyasası	20
Toplam	421
Kaynak: Borsa İstanbul	

Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin (Serbest İşlem Platformu ve Gelişen İşletmeler Piyasası'ndaki şirketler hariç olmak üzere) toplam piyasa değeri 2012 yılı sonunda 550,1 milyar TL (309,6 Milyar ABD Doları) düzeyinde iken, 2013 yıl sonu itibarıyla 503,7 milyar TL'ye (236,6 milyar ABD dolarına) gerilemiştir. Bu şirketlerin fiyat/ka-

zanç oranı %10,2, işlem görme oranı ise %162'dir.

Toplam piyasa kapitalizasyonu fiyat hareketlerine bağlı olarak dalgalı bir trend izlemektedir. 2012 yılında 309,6 milyar ABD dolarına yükselmiş, 2013 yılında da FED kararlarıyla birlikte artan kur etkisiyle 236,6 milyar ABD dolarına düşmüştür.

Tablo 5.10. Payları Borsa İstanbul'da İşlem Gören Şirketlere İlişkin Temel Göstergeler

Yıllar	Borsa İstanbul'da İşlem Gören Şirketler				Fiyat/ Kazanç Oranı (%)	İşlem Görme Oranı (**) (***)
	İşlem Gören Şirket Sayısı (*)	Toplam Nominal Sermaye (Milyon TL) (**)	Toplam Piyasa Kapitalizasyonu (*)			
			(Milyon TL)	(Milyon \$)		
2004	297	25.186	132.556	98.073	13,3	211,9
2005	306	31.916	218.318	162.814	19,4	168,5
2006	322	40.926	230.038	163.775	14,9	141,3
2007	327	51.685	335.948	289.986	11,9	129,7
2008	326	63.300	182.025	119.698	5,8	135,1
2009	325	70.061	350.761	235.996	16,8	178,7
2010	350	80.806	472.553	307.551	13,3	150,6
2011	373	89.274	381.152	201.924	11,9	115,8
2012	395	96.634	550.051	309.644	12,5	113,1
2013	405	103.179	503.668	236.586	10,2	161,75

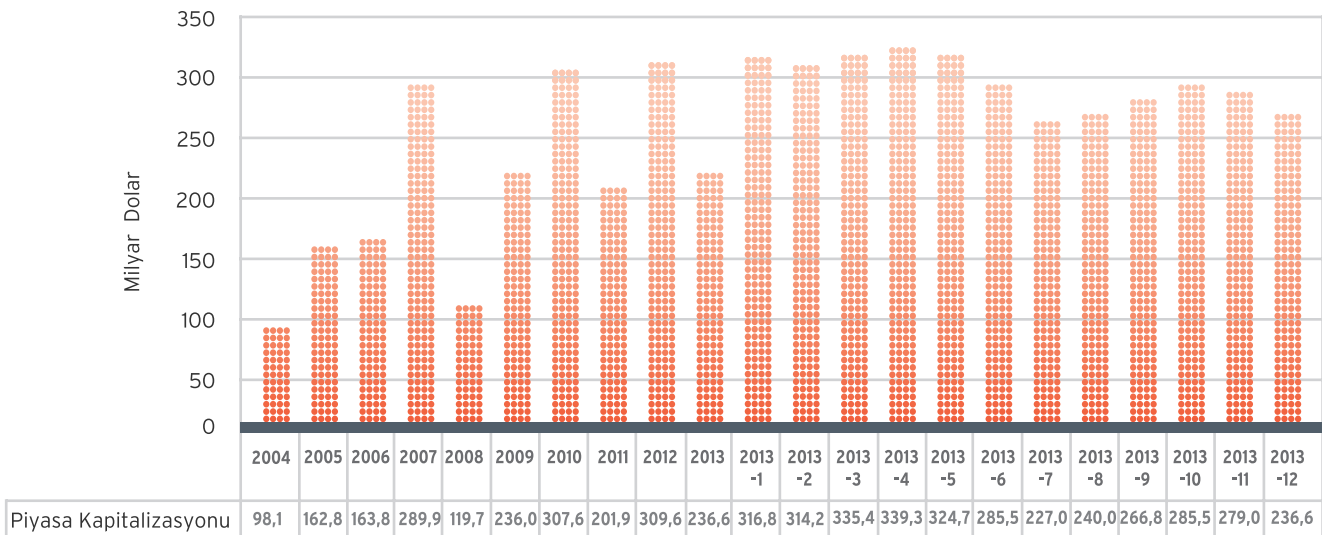
Kaynak: Borsa İstanbul

(*) Ulusal, İkinci Ulusal, Gözaltı ve Kurumsal Ürünler Pazarı'nda işlem gören şirket ve borsa yatırım fonu sayısı toplamıdır. Gelişen İşletmeler Piyasasında ve Serbest İşlem Platformu'nda işlem gören şirketler hariçtir.

(**) Toplam nominal sermaye, ilave kotasyon işlemleri henüz tamamlanmamış olan son sermaye artırım tutarlarını da içermektedir.

(***) Aylık hareketli ortalama (İşlem hacmi/Piyasa kapitalizasyonu) oranı.

Grafik 5.6. Piyasa Kapitalizasyonu* (Milyar USD)

Kaynak: Borsa İstanbul

*Gelişen İşletmeler Piyasasında ve Serbest İşlem Platformu'nda işlem gören şirketler hariçtir.

Borsa İstanbul'un 2013 yılı piyasa kapitalizasyonunda TL bazında %8,4, ABD doları bazında ise %23,5 oranında

azalma olmuştur.

5.7.2. Gelişen İşletmeler Piyasası

Gelişme ve büyüme potansiyeline sahip şirketlerin sermaye piyasalarından fon sağlamak amacıyla ihraç edecekleri menkul kıymetlerin işlem görebileceği şeffaf ve düzenli bir ortam yaratmak amacıyla Borsa İstanbul bünyesinde ayrı bir piyasa olarak Gelişen İşletmeler Piyasası (GİP) kurulmuştur.

Borsa İstanbul GİP verilerine bakıldığında, 2011 yılında 461,39 milyon TL olan işlem hacmi 2012 yılında %183 oranında artarak 1.306,05 milyon TL'ye yükselmiş, 2013 yılı itibarıyla da %65 oranında artarak 2.157,79 Milyon TL'ye yükselmiştir. Diğer yandan 2011 yılında 2 adet olan GİP'te işlem gören şirket sayısı 2012 yılında 11'e, 2013 yılında da 20'ye yükselmiştir.

Tablo 5.11. Gelişen İşletmeler Piyasasına İlişkin Veriler

Yıl	İşlem Hacmi (Milyon TL)	Piyasa Değeri (Milyon TL)	Şirket Sayısı
2011	461,39	110,3	2
2012	1.306,05	387,1	11
2013	2.157,79	583,2	20

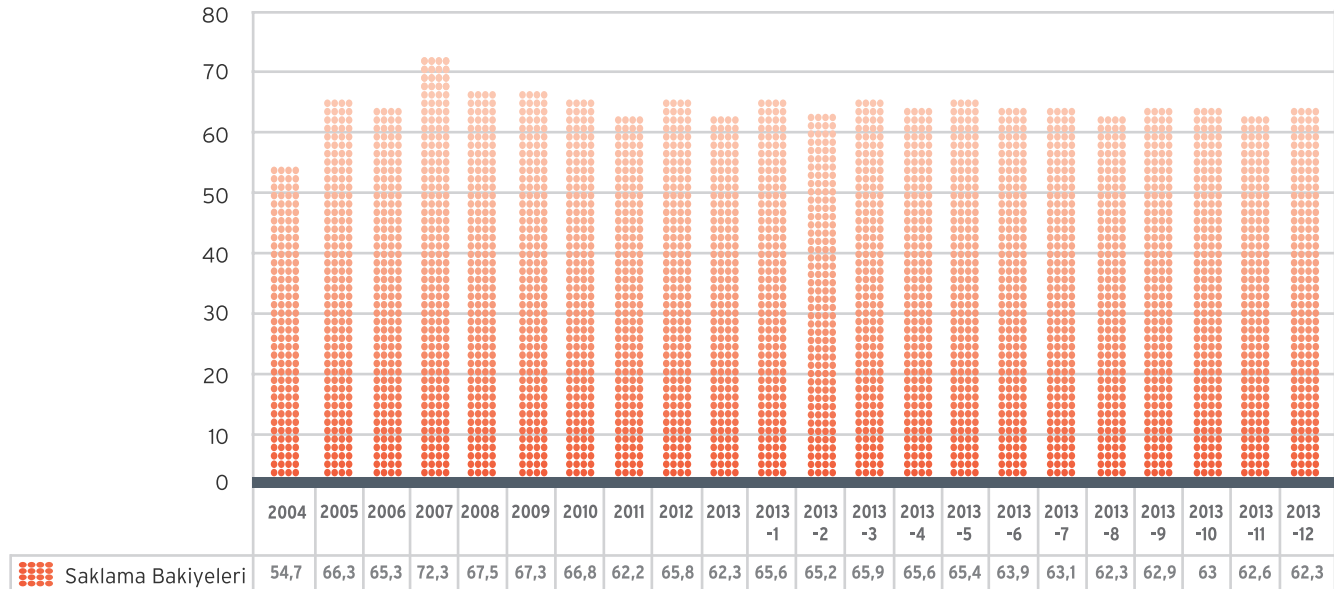
Kaynak: Borsa İstanbul

Yabancı Yatırımcıların Pay Senedi İşlemleri

Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin halka açık kısmı için yabancı yatırımcılara ait payların saklamadaki toplam

paylara ait oranın son on yıllık dönemde %55 ve üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. 2013 yılında bu oran bir önceki yıla göre %3,5 puanlık bir azalışla %62,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 5.7. Yabancı Yatırımcıların Saklama Bakiyeleri

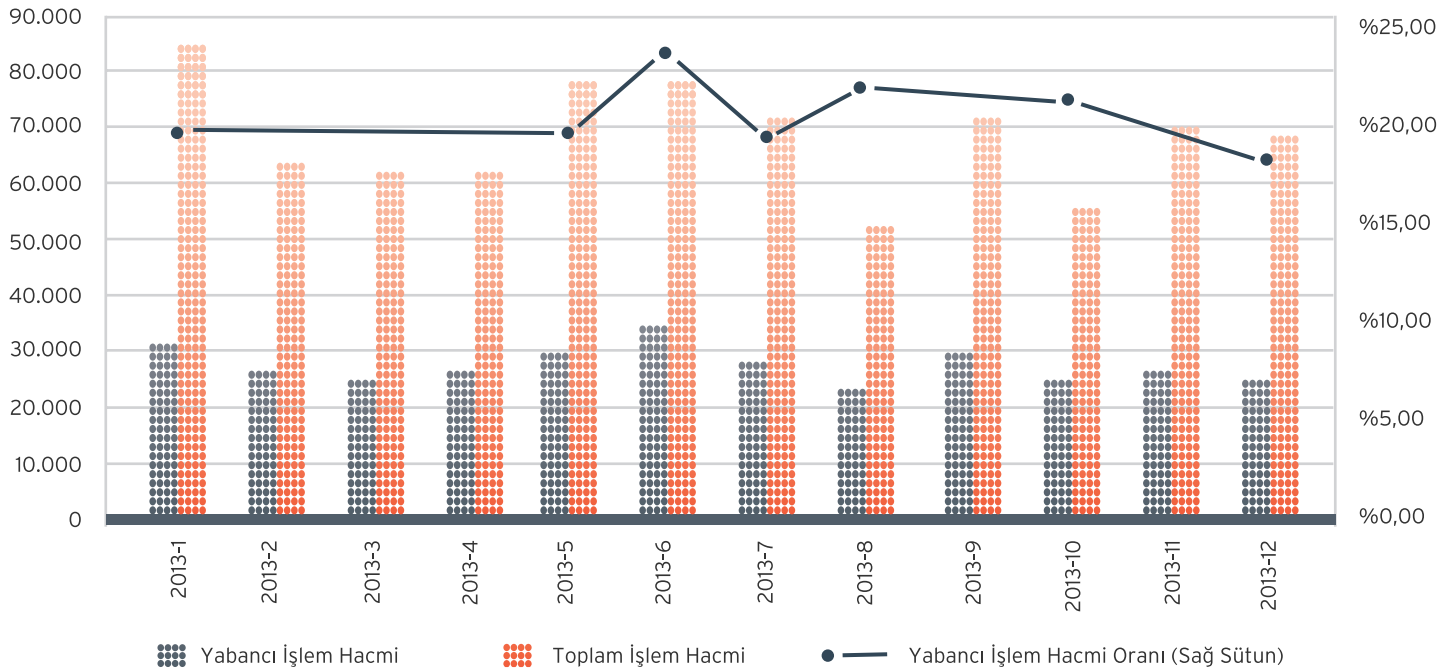

Kaynak: MKK

Borsa İstanbul'da yabancı yatırımcı hesabına yapılan işlemlerin toplam işlem hacmine oranı Ocak-Mayıs ayları döneminde %19 civarında seyrederken, Haziran ayında %23,6 oranına yükselmiş, Ağustos ayından itibaren dü-

şüş göstermiştir. Aralık ayında toplam işlem hacminin %17,6'sı yabancı yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Grafik 5.8. Borsa İstanbul Pay Piyasası Yabancı Yatırımcı İşlem Hacimleri

Kaynak: Borsa İstanbul

5.8. Borçlanma Araçları Piyasasına İlişkin Gelişmeler ve Piyasa Büyüklükleri

Borçlanma Araçları Piyasası'nda, Türk Lirası ve döviz ödemeli ihraç edilmiş borçlanma araçları, menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlere dayalı borçlanma araçları, kira sertifikaları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ihraç edilen likidite senetleri ile Borsa Yönetim Kurulu tarafından işlem görmesine karar verilen diğer sermaye piyasası araçları işlem görebilir.

Borçlanma Araçları Piyasası'nda işlemler Kesin Alım-Satım Pazarı, Repo-Ters Repo Pazarı, Menkul Kıymet Ter-

cihli Repo Pazarı, Bankalararası Repo Ters Repo Pazarı, Pay Senedi Repo Pazarı, Nitelikli Yatırımcıya İhraç Pazarı ile Uluslararası Tahvil Pazarı'nda gerçekleştirilmektedir.

Borçlanma Araçları Piyasasında işlem hacmi 2013 yılında 6.898 milyar TL'ye (3.624 milyar ABD doları) ulaşmıştır. 2013 yılı rakamlarında bir önceki yıla göre Türk Lirası bazında %1 oranında artış, ABD doları bazında ise %5 oranında azalış meydana gelmiştir.

Tablo 5.12. Borçlanma Araçları Piyasası İşlem Hacimleri

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kesin Alım ve Satım Pazarı										
Milyar TL	373	481	382	364	301	417	446	478	357	404
Milyar USD	263	359	270	279	239	270	298	291	200	215
Repo-Ters Repo Pazarı										
Milyar TL	1.551	1.860	2.539	2.571	2.935	2.983	3.012	2.903	3.718	3.129
Milyar USD	1.090	1.387	1.770	1.993	2.274	1.929	2.010	1.744	2.077	1.655
Bankalararası Repo Ters Repo Pazarı										
Milyar TL	-	-	-	-	-	-	-	732	2.742	3.344
Milyar USD	-	-	-	-	-	-	-	408	1.531	1.742

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Uluslararası Tahvil Pazarı

Milyar TL	-	-	-	0,083	0,079	0,308	0,585	0,143	0,46	0,129
Milyar USD	-	-	-	0,046	0,038	0,183	0,321	0,063	0,251	0,066

Diğer

Milyar TL	-	-	-	-	-	-	-	8,279	10,184	21,49
Milyar USD	-	-	-	-	-	-	-	5,151	5,663	11,78

Toplam

Milyar TL	1.924	2.340	2.921	2.935	3.236	3.400	3.459	4.121	6.828	6.898
Milyar USD	1.353	1.747	2.040	2.272	2.513	2.199	2.308	2.448	3.814	3.624

GÜNLÜK ORTALAMA

Milyar TL	7,6	9,2	11,6	11,7	12,9	13,0	13,8	16,3	26,9	27,6
Milyar USD	5,4	6,9	8,1	9,0	10,0	8,7	9,2	9,7	15,1	14,4

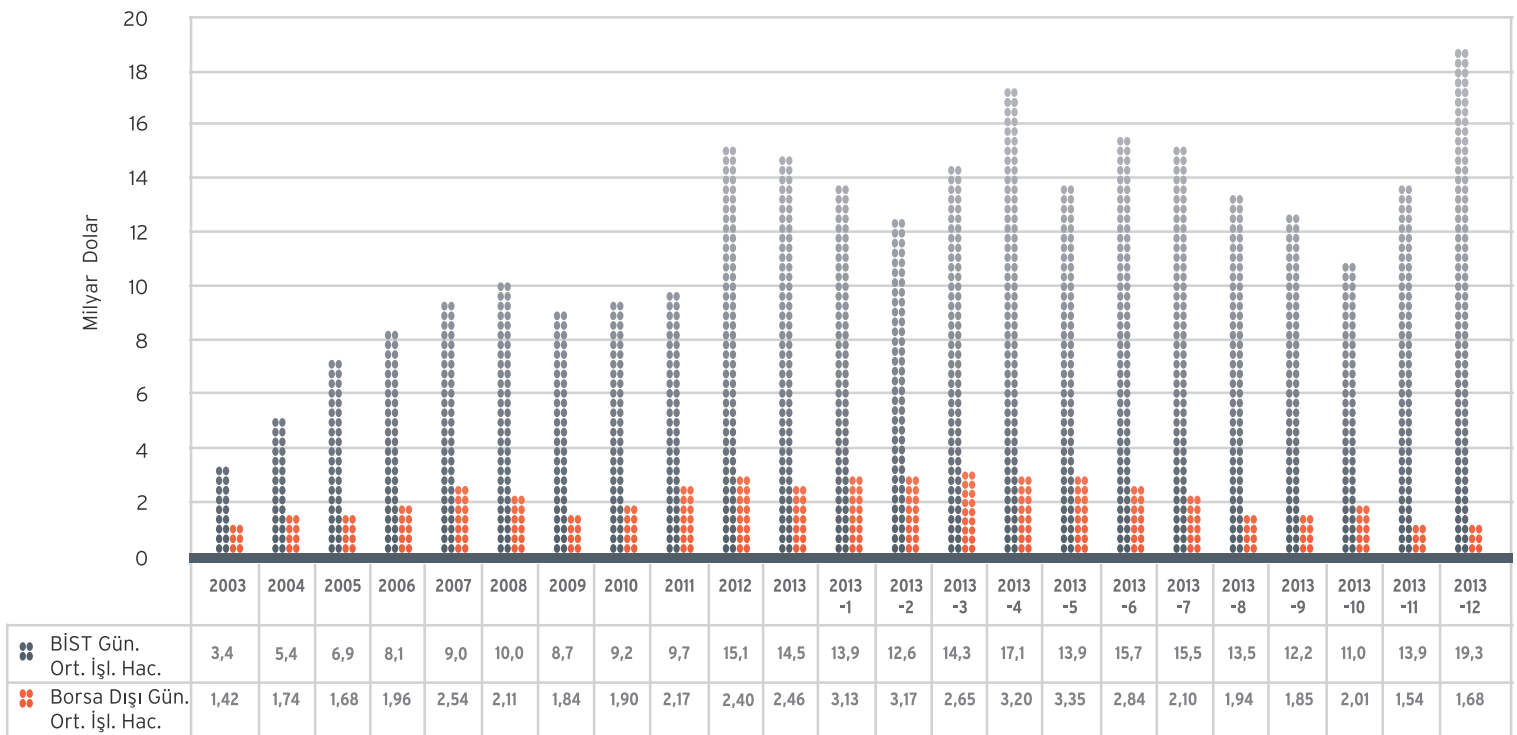
Kaynak: Borsa İstanbul

Günlük ortalama işlem hacmi ise 2013 yılında ABD doları bazında %4,6 oranında azalarak 14,4 milyar ABD doları, TL bazında ise %2,6 oranında artarak 27,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. İşlemlerin dağılımına bakıldığında, ağırlığın %48,5 ile Bankalararası Repo Ters Repo işlemlerinde olduğu görülmektedir. 2013 yılında Repo Ters Repo Pazarında da önemli miktarda işlem hacmi gerçekleşmiş, bu pazarda gerçekleşen işlemlerin Borçlanma

Araçları Piyasasında gerçekleşen toplam işlem hacmine oranı %45,4 olmuştur.

2013 yılında borsa dışında gerçekleştirilen ve borsaya tescil edilen kesin alım ve satım işlem hacmi 580.808 milyon TL (312.074 milyon ABD doları), repo işlem hacmi ise 573.143 milyon TL'dir (303.002 milyon ABD doları). Aylık bazda borsa dışı günlük ortalama işlem hacmi dalgalı bir seyir izlemiştir.

Grafik 5.9. Borsa ve Borsa Dışı Tahvil ve Bono Günlük Ortalama İşlem Hacmi

Kaynak: Borsa İstanbul

5.9. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasına İlişkin Gelişmeler

VOB, 17.08.2001 tarihli ve 3/1101 sayılı Kurul Kararına istinaden, mülga 2499 sayılı SPKn'nun 40'ıncı maddesine göre, ilgili Devlet Bakanlığı'nın önerisi üzerine, 19.10.2001 tarihli ve 24558 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2001/3025 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. Anonim şirket şeklinde yapılandırılan VOB 04.07.2002 tarihinde Ticaret Siciline tescil edilerek tüzel kişilik kazanmıştır. VOB'da alım satım işlemleri 04.02.2005 tarihinde başlamıştır.

6362 sayılı SPKn VOB'la ilgili olarak önemli bir yapısal değişikliğin önünü açmıştır. Borsaların tek bir çatı altında toplanması iradesi ile hazırlanan 6362 sayılı SPKn'nun 138'inci maddesi uyarınca VOB'un Borsa İstanbul ile birleşmesi mümkün hâle gelmiştir.

6362 sayılı SPKn hükümleri uyarınca yürütülen işlemler kapsamında 03.05.2013 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul A.Ş., VOB A.Ş. paylarının tamamını iktisap etmiştir. 05.08.2013 tarihinde VİOP ile VOB alım-satım platformları VİOP çatısı altında birleştirilmiş ve VOB A.Ş.'de işlem gören tüm vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri VİOP'a aktararak VOB A.Ş.'nin borsacılık faaliyetleri sona ermiştir.

VİOP'ta işlemler üç farklı pazarda gerçekleştirilmekte

olup, bunlar Ana Pazar, Özel Emir Pazarı ve Özel Emir İlan Pazarıdır.

VİOP'ta mevcut durum itibarıyla:

- Döviz Vadeli İşlem (TL/ABD doları, TL/Euro, Euro/ABD doları),
- Elektrik Vadeli İşlem (Baz Yük Elektrik),
- Emtia Vadeli İşlem (Ege Pamuk, Anadolu Kırmızı Buğday),
- Endeks Opsiyon (BIST 30 Fiyat Endeksi),
- Endeks Vadeli İşlem (BIST 30 Fiyat Endeksi),
- Kıymetli Madenler Vadeli İşlem (Saf Altın (TL/gram), Saf Altın (ABD doları/ons)),
- Pay Opsiyon (Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen kriterlere göre seçilen paylar) ve
- Pay Vadeli İşlem (Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen kriterlere göre seçilen paylar)

olmak üzere 8 adet Ana Pazar bulunmaktadır.

Tablo 5.13. VOB ve VİOP İşlem Hacmi Bilgileri (2013) (*)

Sözleşme	Miktar (Adet)	Hacim (TL)	Açık Pozisyon**
Pay Opsiyon	45.806	949.172	402
Pay Vadeli	24.073	20.555.304	817
Endeks Opsiyon	8.572	2.245.673	1.666
Endeks Vadeli	40.439.470	389.036.594.956	217.316
Döviz	10.917.151	22.727.191.292	200.959
Emtia (Altın Dahil)	1.737.141	4.747.525.815	6.329
Enerji	152	1.712.527	12
Genel Toplam	53.172.365	416.536.774.739	427.501

* İşlemler 02.08.2013 tarihine kadar VOB'ta, bu tarihten itibaren VİOP'ta gerçekleşmiştir.

**Açık pozisyon sayısı yılın son işlem günü değerlerini ifade etmektedir.

Kaynak: Borsa İstanbul

2013 yılında işlem miktarı 53.172.365 adet, işlem hacmi ise 416,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamlar, 2012 yılıyla karşılaştırıldığında işlem miktarı için %14,98

oranında azalışı, işlem hacmi için ise %3,1 oranında artışı ifade etmektedir.

5.10. Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasına İlişkin Gelişmeler

Mülga 2499 sayılı SPKn uyarınca kurulan ve 26.07.1995 tarihinde faaliyete geçmiş olan İstanbul Altın Borsası'nın (İAB) bünyesinde Kıymetli Madenler Piyasası ile Kıymetli Madenler Ödünç Piyasası bulunmaktaydı.

6362 sayılı SPKn ile İAB'nin Borsa İstanbul ile birleşmesi öngörülmüş olup, İAB'nin tüzel kişiliği Borsa İstanbul'un esas sözleşmesinin 3 Nisan 2013 tarihinde tescili ile son bulmuş ve Borsa İstanbul bünyesinde faaliyet göstermeye başlamıştır.

Borsa İstanbul Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası'nda 2013 yılında 27.277 TL/Kg olarak gerçekleşen işlem miktarı, 2012 yılına göre yaklaşık %54,9 oranında artış gösterirken, ABD doları/ons işlemlerinde de yaklaşık %39,9'luk artış yaşanmıştır. TL/Kg cinsinden işlem hacmi bir önceki yıla göre %34,8 artışla 2.312 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. ABD doları/ons cinsinden gerçekleşen işlem hacmi ise 18.350 milyon ABD doları düzeyinde olup, bir önceki yıla göre %18,7 oranında bir artışı ifade etmektedir.

Tablo 5.14. İstanbul Altın Borsası ile Borsa İstanbul Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası İşlem Hacmi ve Miktarı (*)

Yıllar	İşlem Miktarı (Kg)			İşlem Hacmi	
	TL/Kg	USD/Ons	Toplam	(Milyon TL)	(Milyon USD)
2004	58.839	221.425	280.264	1.068	2.909
2005	19.907	306.145	326.052	369	4.344
2006	7.875	224.421	232.296	227	4.409
2007	36.131	292.251	328.382	1.015	6.507
2008	4.567	332.462	337.029	165	9.300
2009	5.130	221.464	226.594	257	6.814
2010	4.234	110.470	114.704	254	4.382
2011	26.061	200.696	226.757	2.527	10.429
2012	17.599	291.789	309.388	1.715	15.462
2013	27.277	408.336	435.613	2.312	18.350

(*) 2004-2012 yılları arasındaki veriler İAB verileri olup, İAB ve İMKB'nin Borsa İstanbul çatısı altında birleşmesi sonrasında 2013 yılı verileri Borsa İstanbul verileridir.

Kaynak: İAB, Borsa İstanbul

5.11. Kaldıraçlı Alım Satım (Foreks) İşlemlerine İlişkin Gelişmeler

Genel kullanımda "Foreks" işlemleri olarak bilinen, döviz, mala ve kıymetli madenlere dayalı olarak gerçekleştirilen kaldıraçlı alım satım işlemleri (KAS) 31.08.2011 tarihinden itibaren sermaye piyasası faaliyeti olarak tanımlanmıştır. Söz konusu faaliyetin düzenlenmesi amacıyla 31.08.2011 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren Kurulumuzun Seri: V, No: 125 sayılı "Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri ve Bu İşlemleri Gerçekleştirebilecek Kurumlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ" çerçevesinde, 31.08.2011 tarihinden itibaren KAS işlemleri yalnızca Kurul tarafından yetkilendirilen kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmektedir.

KAS işlemlerine ilişkin üç çeşit yetki belgesi tanımlanmış olup, bunlar piyasa yapıcılığı, işlem aracılığı ve tanıtım

aracılığı şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu işlemlerden;

Piyasa yapıcılığı: Müşterilerden gelen emirlerin doğrudan kabul edilmesi ve/veya gerçekleştirilmesi,

İşlem aracılığı: Müşterilerden gelen emirlerin temsilci sıfatıyla kabul edilmesi ve bu emirlerin gerçekleştirilmek üzere başka kuruluşlara yönlendirilmesi,

Tanıtım aracılığı: Başka bir kuruluşun KAS işlemlerine ilişkin olarak sunduğu hizmetlerin yatırımcılara tanıtımı, sözleşme akdedilmesine aracı olunması veya sözleşme yapmak isteyen tarafların komisyon karşılığında bir araya getirilmesi

şeklinde tanımlanmaktadır.

Piyasa yapıcılığı faaliyeti ve işlem aracılığı faaliyetleri münhasıran Kurulumuzca yetkilendirilmiş aracı kurumlarca yürütülebilmektedir. Tanıtım aracılığı faaliyeti kapsamında başka bir kuruluşun KAS işlemlerine ilişkin olarak sunduğu hizmetlerin yatırımcılara tanıtımı, sözleşme akdedilmesine aracı olunması veya sözleşme yapmak

isteyen tarafların komisyon karşılığında bir araya getirilmesi faaliyetleri ise münhasıran aracı kurumlar ve vadeli işlemler aracılık şirketleri tarafından yürütülebilmektedir.

2013 yılı sonu itibarıyla Kurulumuzdan kaldıraçlı işlem yetki belgesi alan aracı kurumlara ilişkin bilgiler aşağıda yer alan tabloda gösterilmektedir.

Tablo 5.15. Kaldıraçlı Alım Satım Yetki Belgesine Sahip Olan Aracı Kurum Sayısı

KAS Yetki Belgesi Türü	2012	2013
Piyasa Yapıcılığı	20	29
İşlem Aracılığı	2	4
Tanıtım Aracılığı	1	1
Toplam	23	34
Kaynak: SPK		

KAS işlemleri Kurulumuz tarafından düzenleme altına alındıktan sonra hem yatırımcı sayısı hem de işlem hacmi açısından ciddi şekilde artış görülmüştür. 2012 yılında 16.670 olan açık hesap sayısı 2013 yılı itibarıyla %159 ora-

nında artarak 43.194'e yükselmiştir. Diğer yandan toplam yıllık işlem hacmi ise 2012 yılında 1.102 milyar TL iken 2013 yılında %167 oranında artarak 2.953 milyar TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.16. Kaldıraçlı Alım Satım İşlemlerine İlişkin Yıllık Veriler

	2011 (Eylülden itibaren) (*)	2012	2013
31 Aralık Tarihindeki Hesap Sayısı	2.920	16.670	43.194
31 Aralık Tarihindeki Teminat Miktarı (Milyon TL)	36,1	139	280,5
31 Aralık Tarihindeki Açık Pozisyon Değeri (Milyon TL)	465,9	2.851,1	5.151,4
Yıllık Toplam İşlem Hacmi (Milyon TL)	166.518,28	1.102.364,1	2.952.793,2
Günlük Ortalama İşlem Hacmi (Milyon TL)	638	4.223,6	11.313,4
(*) 2011 yılı verileri TSPAKB'den alınmıştır.			
Kaynak: Takasbank, TSPAKB			

Diğer taraftan dalgalı seyreden KAS işlem hacminin aksine hesap sayısında sürekli bir artış görülmüş, Ocak

ayında 18.764 olan hesap sayısı Aralık ayı sonu itibarıyla 43.194'e yükselmiştir.

VI. Borsalar, Merkezi Takas ve Merkezi Saklama Kuruluşları ile Birlikler

“

Borsa İstanbul, İstanbul Takas ve Saklama Bankası, Merkezi Kayıt Kuruluşu, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği, Yatırımcı Tazmin Merkezi’nin çalışmaları Kurulumuz gözetiminde sürdürülmektedir.

”

6. Borsalar, Merkezi Takas ve Merkezi Saklama Kuruluşları ile Birlikler

6.1. Borsa İstanbul A.Ş.

1981 yılında 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun yayımlanması, 1983 yılında menkul kıymet borsalarının kuruluşunu öngören 91 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin, 1984 yılında ise "Menkul Kıymetler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkındaki Yönetmelik" in yayımlanmasından sonra 1985 yılı sonunda İstanbul Menkul Kıymetler Borsası resmen kurulmuş ve 03.01.1986 tarihinde de alım satım faaliyetlerine başlanmıştır.

Finans piyasalarında son yıllarda yaşanan gelişmelerin getirdiği yeni bir yasal altyapı ihtiyacı çerçevesinde yayımlanan 06.12.2012 tarihli ve 6362 sayılı SPKn, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsası A.Ş. ve İstanbul Altın Borsası'nın yeniden yapılandırılması ve ülkemizdeki borsacılık faaliyeti ile ilgili çok önemli değişiklikler getirmiştir.

Ülkemizde menkul kıymetler borsalarının hukuki dayanağı olan 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile 91 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yi yürürlükten kaldıran 6362 sayılı SPKn, "borsa" tanımını değiştirerek kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurulan borsaların anonim şirket şeklinde faaliyet göstermesini düzenlemiş, İMKB, VOB ve İAB'nin Borsa İstanbul Anonim Şirketi adı altında birleştirilerek özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir şekilde yeniden yapılandırılmasını sağlamıştır. Ayrıca borsaların kuruluş ve faaliyete geçiş aşamalarında taşınmaları gereken esaslar ilk defa ayrıntılı olarak yasal düzenleme altına alınmış,

borsada işlem görebilecek kıymetler genişletilmiş ve ilk defa "piyasa işleticisi" kavramı düzenlenerek borsaların daha profesyonel ve rekabetçi esaslarla faaliyet göstermesi için gerekli hukuki altyapı oluşturulmuştur.

6362 sayılı SPKn'un yürürlüğe girdiği tarihte kurulan Borsa İstanbul A.Ş. esas sözleşmesinin ticaret siciline tescil ve ilan edilmesiyle Borsa İstanbul, 04.04.2013 tarihinde tüzel kişilik kazanmıştır.

Bunun yanı sıra, 31.12.2013 tarihinde NASDAQ OMX Group ile Borsa İstanbul arasında insan kaynağı ve çeşitli projelerde teknik bilgi desteği içeren stratejik ortaklık anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşmayla, NASDAQ OMX Group tarafından Borsa İstanbul'a piyasa teknolojisi ve danışmanlık hizmetleri sağlanması, NASDAQ OMX Group'un Borsa İstanbul'da pay sahibi olmasına imkân tanınmaktadır.

Diğer yandan, kıymetli maden ve kıymetli taş işlemleri İstanbul Altın Borsası yerine Borsa İstanbul bünyesinde kurulan Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası'nda yürütülmeye başlanmıştır.

Bugün Borsa İstanbul'da Pay Piyasası, Gelişen İşletmeler Piyasası, Borçlanma Araçları Piyasası, Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası ve Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası faaliyet göstermektedir.

6.2. İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.

Borsa İstanbul bünyesinde bir müdürlük olarak faaliyet göstermekte iken 12.07.1991 tarihinde İMKB Takas ve Saklama A.Ş. unvanı ile faaliyete geçen kuruluş, 23.03.1995 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 95/6551 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 08.08.1995 tarihinde İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş. unvanıyla mevduat kabul etmeyen bir bankaya dönüşmüştür. 29.03.2013 tarihli Genel Kurulunda Bankanın unvanı İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. olarak değiştirilmiştir.

Mali piyasalarımızın önemli kurumlarından biri olan Takasbank, Elektrik Piyasası, Borsa İstanbul Pay Piyasası, Gelişen İşletmeler Piyasası, Borçlanma Araçları Piyasası Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası, Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası ile yatırım fonu ve ortaklıklarının portföy varlıklarına yönelik olarak takas ve/veya saklama hizmetleri vermek üzere yetkilendirilmiş merkezi takas kuruluşu² olup, aynı zamanda bankacılık mevzuatı çer-

çevesinde yatırım bankacılığı işlemleri ile iştigal eden bir bankadır.

Takasbank tarafından bu hizmetlerin yanı sıra, Takasbank Para Piyasası aracılığıyla aracı kuruluşlara para piyasası hizmeti, Ödünç Pay Senedi Piyasası ile ödünç pay senedi alma ve verme imkânı ve nakit kredi gibi hizmetler de sunulmaktadır. Ayrıca, Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri kapsamında veri depolama ve teminat saklama hizmetleri verilmektedir.

Yatırım fonu katılma belgelerinin elektronik bir merkezi platformda fon kurucuları tarafından platformda yer alan dağıtım kuruluşları aracılığıyla satılmasına ve geri alınmasına imkân veren, Türkiye Elektronik Fon Dağıtım Platformu (TEFAS) Takasbank nezdinde yer almakta olup, söz konusu Platformda işlem gören 129 adet yatırım fonu bulunmaktadır.

²6362 sayılı SPKn gereği Takasbank Türkiye'nin Merkezi Takas Kuruluşu olarak belirlenmiştir.

Takasbank, Kurul tarafından 06.04.1995 tarihinde Türkiye’de ihraç edilen menkul kıymetlere ve diğer finansal araçlara uluslararası standartlarda tanımlama numarası olan ISIN (International Security Identification Number ISO 6166) kodu tahsis etmekle görevlendirilmiştir. Bu kapsamda Takasbank, Türkiye’nin “Ulusal Numaralandırma Kuruluşu” görevini yerine getirmektedir.

Diğer yandan Takasbank’ın menkul kıymetlerin ya da finansal araçların türünün anlaşılması amacıyla oluşturulan ve genel olarak menkul kıymetleri sınıflandıran ve kategorize eden uluslararası düzeyde bir kod olan CFI (Classification of Financial Instruments-ISO 10962) verme hizmeti vardır.

Son olarak Kurulumuzun 26.07.2013 tarihli kararı ile Takasbank’ın LEI Ön Yerel İşletim Birimi (Pre-LOU) olarak yetkilendirilmesine karar verilmiş olup, 2013 yılının Ekim ayında Kurul tarafından Düzenleyici Gözetim Komitesi’ne (Regularity Oversight Committee-ROC) yapılan başvuru sonrasında ROC tarafından Takasbank’ın Global Tüzel Kişilik Kimlik Kodu (Legal Entity Identifier-LEI) tahsis etmeye yetkili yerel operasyon kurumu (LOU) olarak dünyada 5 adet ön-LOU’dan biri olması 11.11.2013 tarihinden itibaren onaylanmıştır.

Diğer taraftan Takasbank’ın 29.03.2013 tarihli Genel Kurul toplantısında alınan karar gereği Takasbank’ın sermayesi 60.000.000 TL’den 420.000.000 TL’ye çıkarılmış, yapılan esas sözleşme değişikliğiyle birlikte Takasbank’ın “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası A.Ş. olan ticaret unvanı “İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.” olarak değiştirilmiştir.

Bununla birlikte 6362 sayılı SPKn yürürlüğe girdikten

sonra “Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik” 30.05.2013 tarih ve 28662 sayılı Resmi Gazete’de, “İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Takas Yönetmeliği” 18.07.2013 tarih ve 28711 sayılı Resmi Gazete’de ve “İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği” 14.08.2013 tarih ve 28735 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda Takasbank’ın, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı ise alıcı konumuna geçerek işlemlerin takasının tamamlanmasını teminat, garanti fonu ve tahsis edeceği sermayesi ile taahhüt ettiği hizmet anlamına gelen Merkezi Karşı Taraf (MKT) hizmetine 02.09.2013 tarihi itibarıyla Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasasında başlamış olup, 2014 yılında Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasasında MKT hizmetine başlanması hedeflenmektedir.

Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası nakit takas ve teminat işlemleri 04.02.2013 tarihinden itibaren Takasbank tarafından yapılmaya başlanmış olup, işleme açılan Pamuk Elektronik Ürün Sertifikalarına (ELÜS) Takasbank tarafından takas hizmetleri verilmeye başlanmıştır.

Takasbank tarafından sağlanan hizmetlerden 2013 yılı itibarıyla yararlanan kuruluş sayısı 1884 olup, bu rakam 2012 yılına göre %13,22’lik bir artış anlamına gelmektedir.

Diğer yandan Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasası’nda yıllık işlem hacmi 2012 yılında 2.937,4 milyon TL iken 2013 yılında %3,5 oranında yükselerek 3.041 milyon TL’ye yükselmiştir. Benzer şekilde Takasbank Para Piyasası’nda yıllık işlem hacmi 2012 yılında 180,8 milyar TL iken 2013 yılında %29,4 oranında artarak 234 milyar TL’ye yükselmiştir.

6.3. Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.

Mülga 2499 sayılı SPKn’nun 10/A maddesinde sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakların özel hukuk tüzel kişiliğini haiz Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) tarafından kayden izlenmesi hükme bağlanmıştır. Aynı madde uyarınca hazırlanarak 14.05.2001 tarih ve 2001/2475 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 21.06.2001 tarih ve 24439 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik” uyarınca MKK, Kurulumuz tarafından hazırlanan ana sözleşmesinin 26.09.2001 tarihli Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanması ile bir anonim ortaklık olarak kurulmuştur.

Mülga 2499 sayılı SPKn ve ilgili mevzuat çerçevesinde MKK genel olarak; ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibarıyla kaydı tutulan sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakları kayden izlemek, üye grupları itibarıyla tutulan kayıtların birbiriyle tutarlılığını kontrol etmek ve Yatırımcıları Koruma Fonu’nu idare ve temsil

etmek ile görevli ve yetkili kılınmıştır. Diğer yandan 6362 sayılı SPKn, MKK’nın görev ve yetkilerinde bazı değişiklikler getirmiştir. 6362 sayılı SPKn’na göre, MKK’nın görev ve yetkileri arasında sermaye piyasası araçlarının kaydi-leştirilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek, kaydi-leştirilen bu araçları ve bunlara bağlı hakları, elektronik ortamda, üyeler ve hak sahipleri itibarıyla kayden izlemek, bu araçların merkezî saklamasını yapmak ve bunların yanı sıra kurumsal yönetim ilkelerine şirketlerin uyumunu sağlamaya yönelik elektronik bir platform oluşturmak, elektronik bir veri bankası oluşturmak ve lisanslı depolar tarafından düzenlenen ürün senetlerinin kaydi-leştirilmesine ilişkin işlemleri yürütmek sayılırken Yatırımcıları Koruma Fonu’nun temsil ve idaresi MKK’nın görevleri arasından çıkarılmıştır.

MKK’nın görevli ve yetkili olduğu kaydi-leştirme işlemlerinde süreç, Nisan 2005’te yatırım fonları ile başlamış olup, 28.11.2005 tarihinde Borsa’da işlem gören pay se-

netlerinin topluca kaydileştirilmesi ile devam etmiştir. Bu aşamadan sonra yeni sermaye piyasası aracı ihraçları tamamen kaydi olarak yapılır hale gelmiştir.

MKK, aşağıda yer alan kaydileştirilmiş sermaye piyasası araçları ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen ürünlere ait Lisanslı Depo İşletmeleri tarafından düzenlenen elektronik ürün senetleri için merkezi saklama hizmeti vermektedir:

- Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin pay senetleri,
- Devlet iç borçlanma senetleri,
- Geçici makbuzlar,
- Rüçhan hakları,
- Menkul kıymet yatırım fonları,
- Borsa yatırım fonları,
- Özel sektör tahvilleri,
- Özel sektör finansman bonoları,
- Banka bonoları,
- Banka garantili bonolar,
- Alım hakkı veren aracı kuruluş varantları,
- Satım hakkı veren aracı kuruluş varantları,
- Varlığa dayalı menkul kıymetler,
- Varlık teminatlı menkul kıymetler,
- Sertifikalar,
- Hazine kira sertifikaları,
- Özel sektör kira sertifikaları.

Merkezi saklama hizmeti sadece kaydi sermaye piyasası araçları ile Lisanslı Depo İşletmeleri tarafından düzenlenen elektronik ürün senetlerine verilmekte olup, herhangi bir fiziki saklama hizmeti verilmemektedir. MKK tarafından kaydileştirilecek ve kayden izlenecek menkul kıymetler Kurul tarafından belirlenmektedir.

Merkezi saklama hizmetinin bir parçası olarak, üyeler ve sermaye piyasası aracı sahipleri, temettü veya itfa bedeli tahsilatı, sermaye artırımlarına katılım, genel kurullara katılım, rehin tesis edilmesi vb. pek çok hizmetten de faydalanabilmektedirler.

Diğer yandan TTK'nın 1527'nci maddesiyle genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sistemi borsa ya kote şirketler açısından zorunlu hale getirilmiş olup, Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından hazırlanan ve kapsamı açısından dünyada bir ilk olan Elektronik Genel Kurul Sistemi (e-GKS) 01.10.2012 tarihinde devreye alınarak borsa ya kote şirketlerin ve yerli/yabancı tüm ortakların hizmetine açılmıştır. Sadece borsaya kote şirketlerin değil, isteğe bağlı olarak Türkiye'deki tüm anonim şirketlerin kullanabileceği e-GKS; şirketler, pay sahipleri, temsilciler, aracı kuruluşlar ve diğer paydaşlar açısından genel kurul öncesindeki, toplantı anındaki ve sonrasında bütün işlemlerin elektronik imzayla yapılabildiği bir sistemdir.

Bununla birlikte TTK'nın 01.07.2013 tarihinde yürürlüğe giren 1524'üncü maddesi denetime tâbi olan sermaye şirketlerine birer internet sitesi açmak ve sitenin belli bir bölümünü kanunen yapılması gereken ilanların yayınlanmasına ayırmak zorunluluğu getirmiş bulunmaktadır. Bu çerçevede MKK'nın oluşturduğu e-Şirket Portalı, MKK'nın TTK'nın 397'nci maddesi uyarınca denetime tabi tüm şirketlere Merkezi Veri Tabanı Hizmet Sağlayıcılığı hizmeti sunduğu, hizmet alan şirketlerin TTK'nın 1524'üncü maddesi uyarınca yerine getirmek zorunda oldukları tüm yükümlülükleri yerine getirebildikleri bir platform olarak kurulmuştur.

Aynı zamanda 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan "Elektronik Ürün Senetleri Yönetmeliği" hükümleri çerçevesinde MKK, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, elektronik ürün senetlerinin kayıtlarının tutulacağı "Elektronik Kayıt Kuruluşu" olarak belirlenmiştir. Yeni düzenleme ile ürünün lisanslı bir depo işletmesine teslim eden çiftçi ya da herhangi bir kurum adına elektronik ürün senedi oluşturulacak ve ürüne ve haklarına ilişkin kıymetli evrak hükmündeki kayıtlar, kayden MKK sisteminde (Merkezi Kaydi Sistem-MKS) izlenecektir.

Ayrıca geliştirdiği teknolojik altyapı ve yazılımlar ile sermaye piyasalarının ihtiyaç duyduğu yazılımları kendisi üreten MKK'ya Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Ar-Ge Merkezi Yetkisi verilmiştir.

MKK bünyesinde 2013 yılı sonu itibarıyla 4.299.231 adedi bakiyeli olmak üzere toplam 43.010.710 adet açık hesap bulunmaktadır (Rakamlar halka kapalı kısımları da içermektedir).

6.4. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği

Mülga 2499 sayılı SPKn'nun 40/B ve 40/C maddelerine dayanılarak, aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz öz düzenleyici bir meslek kuruluşu olarak kurulan Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Bir-

liği'nin (TSPAKB) Statüsü 11.02.2001 tarih ve 24315 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

6362 sayılı SPKn'nun 74 ve 75'inci maddelerinde yapılan değişiklikle TSPAKB "Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği"

(TSPB) olarak yeniden yapılandırılmış ve sermaye piyasalarımızda faaliyet gösteren özellikle yatırım kuruluşları ve kolektif yatırım kuruluşları olmak üzere Kurulca uygun görülen diğer sermaye piyasası kurumlarının da üye olacağı bir meslek örgütü haline getirilmiştir. Bu unvanın, Statü değişikliğinin Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulanacağı öngörülmüş olup, TSPB Statüsü 02.04.2014 tarih ve 28960 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

TSPB’nin amacı; sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini, TSPB üyelerinin dayanışma ve sermaye piyasasının gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarını, üyelerin iktisadi menfaatlerinin korunmasını, haksız rekabetin önlenmesini, mesleki konularda üyelerin aydınlatılmasını sağlamak üzere 6362 sayılı SPKn ve TSPB Statüsü ile verilen görevleri yerine getirmektir.

TSPB, 6362 sayılı SPKn’nun 74’üncü maddesi ve Statüsü uyarınca sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin

gelişmesini sağlamak üzere araştırmalar yapmak, Birlik üyelerinin meslek kurallarını oluşturmak, haksız rekabeti önlemek için gerekli tedbirleri almak, Kurulca belirlenen konularda düzenlemeler yapmak, yürütmek ve denetlemek, TSPB Statüsünde öngörülen disiplin cezalarını vermek, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, mesleki gelişmeleri, idari ve yasal düzenlemeleri izleyerek bu konuda üyeleri aydınlatmak ve tahkim yoluyla uyuşmazlık çözümü için gerekli altyapıyı kurmak ile görevli ve yetkili kılınmıştır.

Öz düzenleyici bir kurum olarak TSPB, Statüsü gereğince üyelere, yatırımcılara ve diğer sosyal paydaşlara yönelik araştırma, seminer, eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerine 2013 yılı içinde de geniş yer vermiş, aracı kuruluş çalışanlarının lisanslama sınavlarına hazırlanmalarına katkıda bulunmak amacıyla eğitim faaliyetlerinde bulunmuştur. Bunların yanında TSPB, Kurulun düzenleme faaliyetlerini yürüttüğü pek çok konuda aracı kuruluşların görüş ve önerilerinin Kurula iletilmesini sağlamıştır.

6.5. Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği

Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği (TDUB), mülga 2499 sayılı SPKn’nun 40/D ve 40/C maddelerine dayanarak, gayrimenkul değerleme uzmanlığı lisansına sahip gerçek kişilerin üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz öz düzenleyici bir meslek kuruluşu olarak kurulmuştur. TDUB’nin Statüsü 17.12.2009 tarihli ve 27435 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

6362 sayılı SPKn’nun 76’ncı maddesi ile yapılan değişiklikle gayrimenkul değerleme kuruluşlarının da Birlik’e üye olması zorunlu tutulmuş ve Birlik üyelerinin vereceği değerleme hizmetlerine ilişkin ücretlerin tutarlarına ve sınırlarına ilişkin esasların, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği, Türkiye Bankalar Birliği ve TSPB’nin görüşü alınarak her yıl Kurul tarafından belirlenmesi ve Kurul tarafından belirlenen yıllık asgari ücret tarifesinin Resmî Gazete’de yayımlanması kuralı getirilmiştir.

6362 sayılı SPKn ile yapılan değişikliklerin de yer aldığı TDUB’nin yeni Statüsü 02.04.2014 tarih ve 28960 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

TDUB’nin amacı, gayrimenkul piyasasının ve gayrimenkul değerleme faaliyetlerinin gelişmesini, Birlik üyelerinin dayanışma ve değerleme faaliyetlerinin gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarını, üyelerin mesleki

menfaatlerinin korunmasını, haksız rekabetin önlenmesini, mesleki konularda üyelerin aydınlatılmasını ve eğitilmesini sağlamak üzere SPKn ve TDUB Statüsü ile verilen görevleri yerine getirmektir.

TDUB, 6362 sayılı SPKn’nun 76’ncı maddesi uyarınca; gayrimenkul piyasasının ve gayrimenkul değerleme faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere araştırmalar yapmak, eğitim ve sertifika vermek, Birlik üyelerinin dayanışma ve mesleğin gerektirdiği özen ve disiplin içinde çalışmalarına yönelik meslek kurallarını ve değerleme standartlarını oluşturmak, haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almak, kendisine mevzuatla verilen veya Kurulca belirlenen konularda düzenlemeler yapmak, yürütmek, denetlemek, Birlik Statüsünde öngörülen disiplin cezalarını vermek, ilgili konularda üyeleri temsilen ilgili kuruluşlarla iş birliği yapmak, mesleki gelişmeleri, idari ve yasal düzenlemeleri izleyerek bu konuda üyeleri aydınlatmakla görevli ve yetkilidir.

Öz düzenleyici bir kurum olarak TDUB, Statüsü gereğince üyelere yönelik araştırma, seminer, eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerine 2013 yılı içinde de devam etmiştir. Bunun yanı sıra TDUB, yıllık asgari ücret tarifesine ilişkin düzenleme başta olmak üzere, Kurulun düzenleme faaliyetlerini yürüttüğü pek çok konuda değerleme kuruluşlarının görüş ve önerilerinin Kurula iletilmesini sağlamıştır.

6.6. Yatırımcı Tazmin Merkezi

Mülga 2499 sayılı SPKn’nun 46/A maddesi ile haklarında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kurumlara

rın ve Bankalar Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu Kararıyla faaliyetleri durdurulan mülga

SPKn'nun 50'nci maddesinin (a) bendi hükmü kapsamındaki bankaların, müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülüklerini mülga SPKn'da öngörülen esaslara göre yerine getirmek ve tasfiye giderlerini karşılamak amacıyla 2001 yılında kurulmuş olan Yatırımcıları Koruma Fonu (Fon), Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. tarafından temsil ve idare edilmekteydi.

Bununla birlikte, 6362 sayılı SPKn, Fon ve yatırımcı tazmini ile ilgili önemli değişiklikler getirmiştir. Buna göre, Kurul tarafından yatırım kuruluşlarının sermaye piyasası faaliyetinden kaynaklanan nakit ödeme veya sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini yerine getiremediğinin veya kısa sürede yerine getiremeyeceğinin tespit edilmesi hâlinde yatırımcıları tazmin kararı alınacağı düzenlenmiş, yatırımcıların tazmini amacıyla kamu tüzel kişiliği haiz bir Yatırımcı Tazmin Merkezi (YTM) kurulmuş ve Yatırımcıları Koruma Fonu'nun tüm malvarlığı YTM'ye devredilmiştir. YTM, SPKn ve YTM Yönetmeliği çerçevesinde Kurul tarafından idare ve temsil olunmaktadır. Ayrıca, tazminin kapsamı, tüm sermaye piyasası araçları ve bunlara bağlı nakdi de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. 2013 yılı için hak sahibi her bir yatırımcıya ödenecek azami tazmin tutarı yüz bin Türk Lirası olup, bu tutar her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme katsayısı oranında artırılır. Bu sınır, hesap sayısı, türü ve para birimine bakılmaksızın, bir yatırımcının aynı kuruluştan olan taleplerinin tümünü kapsar.

YTM'nin organizasyon ve yönetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla Yatırımcı Tazmin Merkezine İlişkin Yönetmelik (YTM Yönetmeliği) 06.06.2013 tarih ve 28669 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

YTM'nin Gelirleri

YTM'nin gelirleri; yatırım kuruluşlarının yatıracağı giriş aidatları, yıllık aidatlar ve ek aidatlar, Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının %50'si, YTM malvarlığının getirisi, Kanunun 13'üncü maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesince YTM'ye intikal eden sermaye piyasası araçlarının satışından elde edilen gelirler, SPKn'nun 83'üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında zaman aşımına uğraması üzerine YTM'ye aktarılan her türlü emanet ve alacaklar ile diğer gelirlerden oluşur.

Zaman Aşımı

Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri veya yan hizmetlerden kaynaklanan her türlü emanet ve alacaklar ile bunlara bağlı faiz, kâr payı ve diğer getiriler, hesap sahibinin yaptığı en son talep, işlem veya herhangi bir şekilde verdiği yazılı talimat tarihinden, yatırım fonu ve değişken sermayeli yatırım ortaklıkları için ise tasfiye tarihinden başlayarak on yıl içinde talep ve tahsil edilmemesi halinde zaman aşımına uğrar ve YTM'ye gelir kaydedilir.

Teslim Edilmeyen Sermaye Piyasası Araçlarının YTM'ye İntikali ve Satışı

SPKn uyarınca, kaydıleştirilmesine karar verilen sermaye piyasası araçlarının Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde teslimi zorunludur. Teslim edilen sermaye piyasası araçları kendiliğinden hükümsüz hâle gelir. Teslim edilmeyen sermaye piyasası araçları ise kaydıleştirilme kararından sonra borsada işlem göremez, aracı kurumlarca bu sermaye piyasası araçlarının alım satımına aracılık edilemez ve katılma belgelerinin geri alımı yapılamaz. Kayden izlenmeye başladığı tarihi izleyen yedinci yılın sonuna kadar teslim edilmeyen sermaye piyasası araçları YTM'ye intikal eder. Bunların üzerindeki sınırlı aynı haklar kendiliğinden sona ermiş sayılır. Bunlar YTM'nin hesabına geçmesinden itibaren üç ay içinde satılır.

SPKn hükümleri kapsamında, borsada işlem gören pay senetleri 28.11.2005 tarihinden itibaren kayden izlenmeye başlandığından, fiziki olarak elde tutulan pay senetleri için gerek 2499 sayılı SPKn gerekse 6362 sayılı SPKn ile belirlenen 7 yıllık süre 31.12.2012 tarihi itibarıyla dolmuştur.³ Anılan süre, kanuni bir hak düşürücü süre olup, belirlenen sürede hakkın ileri sürülmemesi hakkın varlığını ortadan kaldırmaktadır. Bu çerçevede, kaydıleştirilmesine karar verilen pay senetlerinden mülga 2499 sayılı SPKn'nun Geçici 6'ncı maddesi uyarınca ihraççı, yetkili aracı kuruluş veya MKK'ya teslim edilmeyenlerin mülkiyeti, 6362 sayılı SPKn'nun 13'üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereği 31.12.2012 tarihi itibarıyla doğrudan ve kendiliğinden, üzerlerindeki her türlü sınırlı aynı haktan bağımsız olarak, YTM'ye intikal etmiştir.

Özel Fon

18.12.1999 tarihinden önce, Kurulca tüm yetki belgeleri iptal edilen aracı kurumların yatırımcılarının sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacaklarının kısmen ödenmesini teminen kurulan Özel Fonun idare ve temsili SPKn Geçici 3'üncü maddesi uyarınca YTM tarafından yürütülmektedir.

Bu çerçevede, Özel Fon mal varlığının etkin ve verimli kullanılmasını teminen uygulanacak usul ve esasları düzenlemek amacıyla Özel Fon Yönetmeliği 09.11.2013 tarih ve 28816 sayılı Resmi Gazete'de, SPKn'nun Geçici 3'üncü maddesi hükmü ile verilen yetkiler çerçevesinde Özel Fon mal varlığının yönetimi ile nemalandırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla Özel Fon Mal Varlığının Yönetimine ve Nemalandırılmasına İlişkin Yönetmelik ise 06.12.2013 tarihli ve 28843 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Daha önce mülga 2499 sayılı SPKn ile kurulmuş olan özel fon malvarlığı 6362 sayılı SPKn'nun Geçici 3 üncü maddesinin beşinci maddesinin son cümlesi uyarınca 24.09.2013 tarihinde YTM'ye aktarılmış olup, yatırımcılara yapılacak

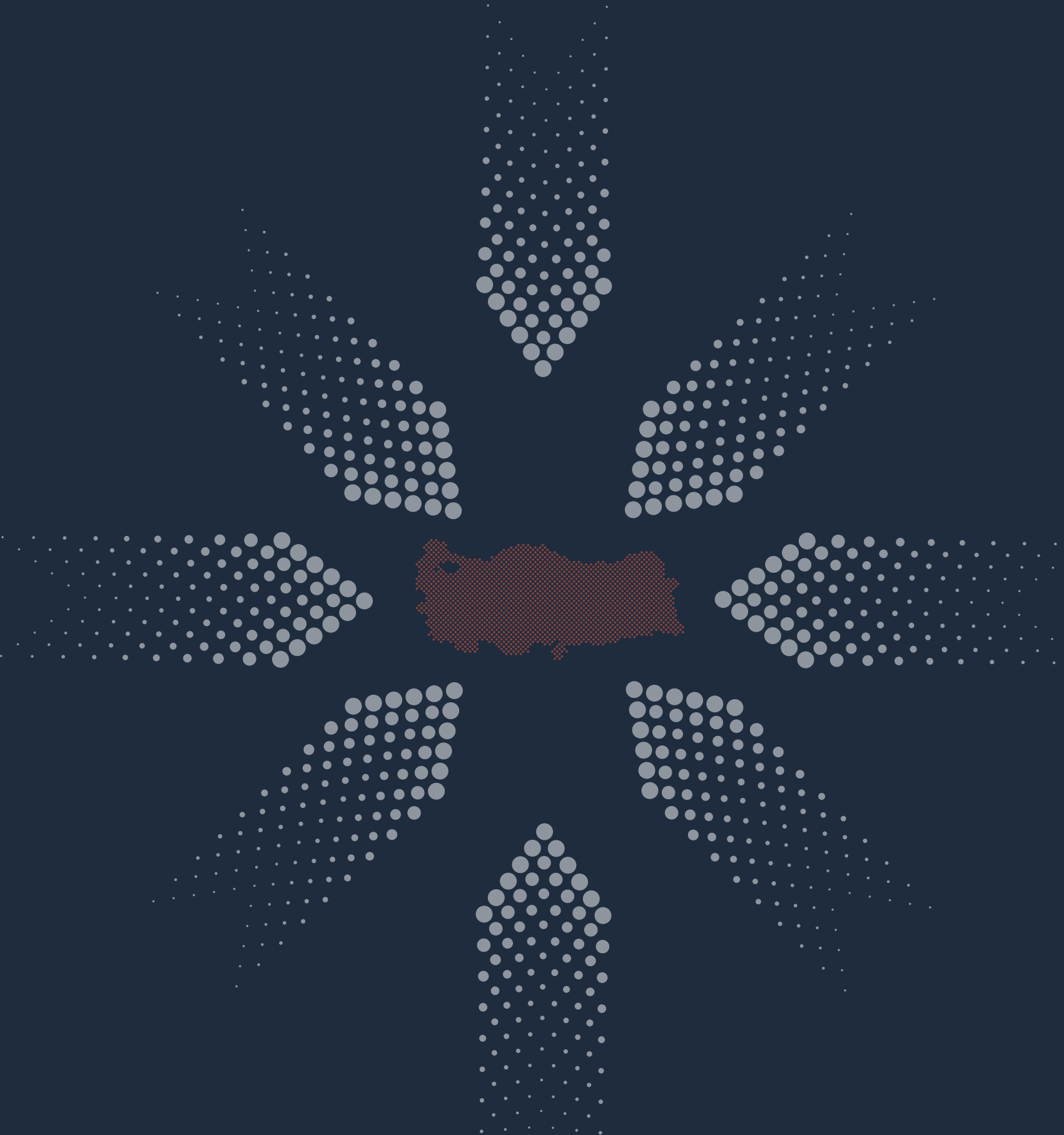
³Anılan tarih, 28.11.2005 tarihi itibarıyla MKK nezdinde kayden izlenmesine başlanan hisse senetleri için geçerli olup, hisse senetlerine sahip olunan şirket açısından hak düşürücü sürenin dolacağı tarihlerin www.mkk.com.tr sitesinden kontrol edilmesi mümkündür.

ödemeler mülga SPKn'nda olduğu gibi ilgili iflas dairele-
rince gerçekleştirilecektir.

Tedrici Tasfiye

Tedrici Tasfiye Yönetmeliği Taslağı hazırlanarak Resmi
Gazete'de yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilmiş

olup, söz konusu Taslağın kısa bir süre içerisinde Resmi
Gazete'de yayımlanması beklenmektedir. Öte yandan,
SPKn'nun yayımı tarihinden önce tedricî tasfiyesine baş-
lanmış olan kurumlara ilişkin dava ve bu kurumların tasfi-
yelerine ilişkin iş ve işlemler MKK tarafından yürütölmek-
tedir.

Merkez:

Telefon : +90 (312) 292 90 90
Faks : +90 (312) 292 90 00
Adres : Eskişehir Yolu 8.Km No:156
06530 ANKARA

İstanbul Temsilciliği:

Telefon : +90 (212) 334 55 00
Faks : +90 (212) 334 56 00
Adres : Harbiye Mah. Asker Ocağı Cad. No: 15
Süzer Plaza 34367 Şişli / İSTANBUL